

स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश
मध्यमकालीन खर्च संरचना

(आर्थिक वर्ष २०७७/७८-२०७९/८०)

प्रदेश सरकार
प्रदेश योजना आयोग
प्रदेश नं. १
विराटनगर, नेपाल

प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
प्रदेश नं. १
विराटनगर, नेपाल

मध्यमकालीन खर्च संरचना

(आर्थिक वर्ष २०७७/७८ – २०७९/८०)

प्रदेश सरकार
प्रदेश योजना आयोग
प्रदेश नं. १
विराटनगर, नेपाल

प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
प्रदेश नं. १
विराटनगर, नेपाल

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री

मन्तव्य

आवधिक योजना र वार्षिक बजेट बिच तादात्म्यता कायम गर्ने महत्त्वपूर्ण औजारको रूपमा मध्यमकालीन खर्च संरचना रहेको छ । यसले सार्वजनिक खर्चमा विनियोजन कुशलता, कार्यान्वयन दक्षता र वित्तीय अनुशासन कायम गर्दै सार्वजनिक स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्दछ । अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले सार्वजनिक आय-व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्दा अनिवार्य रूपमा आगामी तीन वर्षमा हुने खर्चको प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।

“समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को दीर्घकालीन राष्ट्रिय सोच, “स्वच्छ, सुखी तथा समुन्नत प्रदेश” को प्रादेशिक सोच तथा दिगो विकास लक्ष्य २०३० हासिल गर्न यस मध्यमकालीन खर्च संरचना सहयोगी हुने अपेक्षा लिएको छु । पन्ध्रौँ राष्ट्रिय आवधिक योजना, प्रदेशको आवधिक योजना र दिगो विकास लक्ष्यका आधार सूचकहरूको जगमा तय भएको यो दस्तावेज वस्तुनिष्ठ र व्यवहारिक रूपमा तयार भएको छ । यसले सबै मन्त्रालय/विषयक्षेत्रगत निकायहरूलाई आवश्यक स्रोत सहित सार्वजनिक वित्तको पूर्वानुमान गर्न सहयोग पुग्ने पूर्ण आशा एवम् विश्वास लिएको छु ।

कोभिड-१९ महामारीको विषम परिस्थितिमा पनि अहोरात्र खटेर प्रदेशको दोस्रो मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी गर्ने प्रदेश योजना आयोग, समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय तथा विषयगत मन्त्रालयका योजना महाशाखा सम्बद्ध पदाधिकारी तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

इन्द्रबहादुर आइवो

उपाध्यक्ष

प्रदेश योजना आयोग, प्रदेश नं. १

मन्तव्य

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले सार्वजनिक आय-व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्दा अनिवार्य रूपमा तीन वर्षमा हुने खर्चको प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरे मुताबिक प्रदेश नं. १ को २०७७/७८-२०७९/८० को मध्यमकालीन खर्च संरचना प्रदेश सरकार समक्ष पेस गरिएको छ ।

प्रदेश नं. १ को आवधिक योजनालाई अनुसरण गर्दै कोविड-१९ महामारीले सृजना गरेको चुनौतीको सामना गर्ने तर्फ केन्द्रित बजेट विन्यासलाई ध्यानमा राखेर मध्यमकालीन खर्च संरचनाको निर्माण गरिएको छ ।

योजनाको अनुगमन र नियमन प्रणालीलाई सुदृढ बनाउन सर्वप्रथम प्रगति प्रतिवेदनलाई योजना र विनियोजनसँग आबद्ध गर्नु पर्ने हुन्छ । हामी क्रमशः वित्तीय-चक्र र त्यसको अनुपालन तर्फ अग्रसर रहेको अवस्था विद्यमान छ ।

उच्चस्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (P-DAC) तथा मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (PM-DAC) को गठन र कार्यान्वयन गर्दा पनि यो खर्च संरचनाको आधार लिइने तर्फ प्रदेश योजना आयोग विश्वस्त रहेको छ ।

यथोचित सरोकार र मार्गदर्शनका लागि माननीय मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीज्यूहरू, प्रमुख सचिवज्यू लगायत सबै मन्त्रालयका सचिवज्यूहरू, सम्बद्ध राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा यो संरचना तयार गर्न संलग्न रहनु भएका यस आयोगका पदाधिकारी तथा कर्मचारी सबैमा हार्दिक धन्यवाद अर्पण गर्दछु ।

सुबोधराज प्याकुरेल

विषयसूची

परिच्छेद एक : परिचय.....	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ अवधारणा तथा उद्देश्य	१
१.३ संस्थागत व्यवस्था	२
१.४ मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अभ्यास	३
१.५ मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा प्रक्रिया.....	३
परिच्छेद दुई : मध्यमकालीन खर्च संरचना (२०७७/७८-२०७९/८०).....	५
२.१ पृष्ठभूमि	५
२.२ प्रदेशको दीर्घकालीन सोच	५
२.३ दीर्घकालीन सोचका आधारस्तम्भ.....	५
२.४ प्रदेशको समष्टिगत लक्ष्य.....	५
२.५ समष्टिगत उद्देश्य.....	५
२.६ समष्टिगत रणनीति	६
२.७ परिमाणात्मक लक्ष्य	६
२.८ स्वच्छता, सुखी र समुन्नतका प्रादेशिक लक्ष्य, गन्तव्य र सूचक.....	७
२.९ मध्यमकालीन खर्च संरचनाको बजेट विनियोजन र प्रक्षेपण.....	१२
२.१० बजेट विनियोजन र प्रक्षेपणको बाँडफाँट	१४
२.१० अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणको अनुमान र प्रक्षेपण	२०
परिच्छेद तीन: आर्थिक क्षेत्र.....	२३
३.१ कृषि, सहकारी तथा भूमि व्यवस्थापन	२३
३.१.१ कृषि, पशुपक्षी तथा मत्स्य विकास.....	२३
३.१.२ भूमि व्यवस्थापन.....	२५
३.१.३ गुठी व्यवस्थापन	२६
३.१.४ खाद्य सुरक्षा तथा पोषण.....	२७
३.१.५ सहकारी क्षेत्र	२८
३.२ उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति तथा पर्यटन.....	२९
३.२.१ उद्योग.....	२९
३.२.२ खानी तथा खनिज सम्पदा	३०
३.२.३ वाणिज्य तथा आपूर्ति.....	३१
३.२.४ पर्यटन	३२
३.३ वन तथा जैविक विविधता.....	३४
परिच्छेद चार: सामाजिक क्षेत्र.....	४६
४.१ शिक्षा	४६
४.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	४८
४.३ खानेपानी तथा सरसफाइ.....	४९

४.४ जनसंख्या तथा बसाइँसराइ.....	५०
४.५ लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण.....	५१
४.६ सामाजिक समावेशीकरण.....	५३
४.७ सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	५४
४.८ ज्येष्ठ नागरिक.....	५५
४.९ अपाङ्गता भएका व्यक्ति.....	५६
४.१० बालबालिका तथा किशोर किशोरी.....	५७
४.११ युवा तथा खेलकुद.....	५९
४.१२ भाषा, कला, साहित्य, संस्कृति तथा सम्पदा संरक्षण.....	६०
४.१३ गैरसरकारी क्षेत्र	६१
परिच्छेद पाँच : पूर्वाधार क्षेत्र.....	७७
५.१ शहरीकरण, ग्रामीण विकास तथा बस्ती व्यवस्थापन	७७
५.२ सिँचाइ तथा जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन	८०
५.२.१ सिँचाइ.....	८०
५.२.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन.....	८१
५.३ ऊर्जा.....	८२
५.३.१ जलविद्युत.....	८२
५.३.२ सौर्य तथा अन्य नवीकरणीय ऊर्जा.....	८४
५.४ यातायात पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्थापन	८५
५.५ विज्ञान तथा प्रविधि	८६
५.६ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि.....	८७
परिच्छेद छः सुशासन, शान्ति सुरक्षा, सुव्यवस्था र अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र.....	९९
६.१ सुशासन तथा क्षमता विकास	९९
६.२ मानव अधिकार, शान्ति सुरक्षा तथा सुव्यवस्था	१००
६.४ श्रम तथा रोजगारी.....	१०३
६.५ वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन	१०४
६.६ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन	१०५
परिच्छेद सातः प्रदेशका आयोग तथा निकायहरू.....	१११
७.१ प्रदेश सभा.....	१११
७.२ प्रदेश योजना आयोग	११४
७.३ प्रदेश लोक सेवा आयोग.....	१२०
७.४ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१२४
७.५ प्रदेश लगानी प्राधिकरण.....	१२७

संक्षेपीकरणको सूची

आ.मा.का.म.	-	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
आ.मा.यो.म.	-	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
उ.प.व.वा.म.	-	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
कि.ग्रा.	-	किलोग्राम
कि.मि.	-	किलोमिटर
कृ.प.वि.म.	-	कृषि तथा पशुपक्षी विकास मन्त्रालय
के.त.वि.	-	केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
गै.स.स.	-	गैरसरकारी संस्था
जि.प्र.का.	-	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
दि.वि.ल.	-	दिगो विकास लक्ष्य
ने.ज.स्वा.स.	-	नेपाल जनसांख्यिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण
ने.वि.वि.प्र.	-	नेपाल विधि विज्ञान प्रयोगशाला
ने.श्र.स.	-	नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण
ने.स.वि.स.	-	नेपाल शहरी विकास सर्वेक्षण
प्र.यो.आ.	-	प्रदेश योजना आयोग
भू.कृ.स.म.	-	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
भौ.पू.वि.म.	-	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय
मा.वि.	-	माध्यमिक विद्यालय
मा.वि.सू.	-	मानव विकास सूचकाङ्क
मु.म.प.का.	-	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
मे.ट.	-	मेट्रिक टन
रा.ज.स.	-	राष्ट्रिय जनसांख्यिक सर्वेक्षण
रा.यो.आ.	-	राष्ट्रिय योजना आयोग
रा.वि.प्र.	-	राष्ट्रिय विपद् प्रतिवेदन
रु.	-	रुपैया
व्य.सू.प्र.	-	व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
श्र.रो.सा.सु.म.	-	श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
सा.वि.म.	-	सामाजिक विकास मन्त्रालय
सा.सु.को.	-	सामाजिक सुरक्षा कोष
स्था.पू.वि.	-	स्थानीय पूर्वाधार विकास विभाग
स्वा.व्य.सू.प्र.	-	स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
हे.	-	हेक्टर
EMIS	-	Education Management Information System
GIS	-	Geographic Information System
HMIS	-	Health Management Information System
LMBIS	-	Line Ministry Budgetary Information System
LMIS	-	Labour Management Information System
MICS	-	Multiple Indicator Cluster Survey
MTEF	-	Medium Term Expenditure Framework
NLFS	-	Nepal Labour Force Survey
PIS	-	Personnel Information System
RMIS	-	Revenue Management Information System
SSP	-	State Support Program
TNA	-	Training Need Assessment

परिच्छेद एक : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

"समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को दीर्घकालीन राष्ट्रिय सोच, "स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश" को प्रादेशिक दीर्घकालीन सोच, दिगो विकास लक्ष्य २०३० र सामाजिक न्याय सहितको प्रदेश निर्माण गर्ने प्रादेशिक उद्देश्य हासिल गर्न सार्वजनिक खर्चको कुशल परिचालन अपरिहार्य छ । यसका लागि विनियोजन कुशलता तथा दक्षता र वित्तीय अनुशासनको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने औजारको रूपमा मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) रहेको छ । दीर्घकालीन सोच, आवधिक योजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम, नीति तथा कार्यक्रम, प्रदेशस्तरीय योजना र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ र वार्षिक बजेट बिचको तादात्म्यता र सामञ्जस्यता कायम गर्नको लागि यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाको तयारी भएको छ ।

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारले सार्वजनिक खर्चको विवरण प्रस्तुत गर्दा अनिवार्य रूपमा मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा गरी पेस गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा गर्दा आयोजनाका प्राथमिकता सहित आगामी तीन आर्थिक वर्षको साधन स्रोतको प्रक्षेपण, विनियोजनको सुनिश्चितता, खर्चको पुस्त्याई समेत समेट्दै प्राप्त हुन सक्ने उपलब्धि समावेश गरिनु पर्ने व्यवस्था छ ।

योजनाको प्राथमिकीकरण गर्दा विकास आयोजनालाई ५ वटा विषय क्षेत्रमा विभाजन गरिएको छ । खर्च संरचनामा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को हकमा विनियोजित बजेट अनुरूप नै र आगामी दुई आर्थिक वर्षको हकमा आयोजना कार्यान्वयनको स्थिति, उपलब्ध साधन स्रोत र खर्च गर्ने क्षमतालाई आधार मानी यस मध्यमकालीन खर्च संरचनामा बजेट प्रक्षेपण गरिएको छ । यो प्रक्षेपणले प्रदेशका सबै मन्त्रालय तथा निकायलाई आगामी वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा मध्यमकालीन खर्च संरचनाको सीमा भित्र बस्न अनिवार्य गराउनेछ, साथै बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चितताको हकमा समेत यो सीमा लागू हुनेछ ।

१.२ अवधारणा तथा उद्देश्य

मध्यमकालीन खर्च संरचनाले सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनको महत्त्वपूर्ण औजारको रूपमा काम गर्दछ । यसले साधन स्रोतको आकलन गरी प्राथमिकताको क्षेत्रमा मध्यमकालीन अवधिको लागि स्रोतको बाँडफाँट सहितको अनुमानको खाका तयार गर्दछ । यसरी तयार गरिएको मध्यमकालीन खर्च संरचना अनुरूप सबै मन्त्रालय तथा निकायले नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्दछ ।

यो खाका तयार गर्दा गत आर्थिक वर्षको वास्तविक स्रोत अनुगमन र खर्च अनुसार आगामी दुई वर्षको आर्थिक वर्षको बजेट प्रक्षेपण गरिन्छ । प्रत्येक वर्ष बजेट कार्यान्वयन पश्चात् प्रगति समीक्षा गरी बाँकी दुई वर्षको बजेट परिमार्जन सहित प्रक्षेपण गरिन्छ । यसरी मध्यमकालीन खर्च संरचनामा चक्रीय हिसाबले प्रत्येक वर्ष तीन वर्षको बजेटको आकलन गरिनु पर्छ । तसर्थ यस खर्च संरचनालाई विकासको आवश्यकता, आयोजना कार्यान्वयनको अवस्था, राजस्व र वैदेशिक सहायताको अनुमान समेतलाई समेटेर हरेक वर्ष परिमार्जन गरिन्छ । यो प्रक्रियाले बजेट तर्जुमा प्रक्रियालाई यथार्थपरक र वस्तुनिष्ठ बनाउने महत्त्वपूर्ण भूमिका पुऱ्याउनुको साथै बजेटलाई प्रादेशिक लक्ष्य, उद्देश्य, नतिजा र उपलब्धिसँग आबद्ध गराउँछ ।

मध्यमकालीन खर्च संरचनाका उद्देश्य निम्नानुसार छन् :

१. सार्वजनिक खर्च प्रणालीमा वित्त अनुशासन कायम गरी समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्नका लागि सरकारलाई प्राप्त हुने मध्यम अवधिको आन्तरिक र बाह्य स्रोतको वास्तविक अनुमान गरी बजेट खाका तर्जुमा गर्ने ।
२. सरकारको विकास योजनाको प्राथमिकताका क्षेत्रमा लगानीको सुनिश्चितता प्रदान गर्न स्रोत र साधनको विनियोजन प्रक्रियाको पुनः संरचना गरी प्राथमिकता प्राप्त विषयगत क्षेत्रमा बजेटको बाँडफाँट गर्ने ।
३. सार्वजनिक खर्चलाई बढी प्रभावकारी र कुशल बनाई लक्षित प्रतिफल सुनिश्चित गर्ने ।
४. सम्बन्धित मन्त्रालयको बजेट अनुमान वास्तविक बनाउने ।

१.३ संस्थागत व्यवस्था

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमामा देहाय बमोजिम संस्थागत व्यवस्था गरिएको छ :

क. निर्देशक समिति :

मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा कार्यको समग्र निर्देशनका लागि देहाय बमोजिमको निर्देशक समिति रहेको छ :

अ. माननीय अर्थमन्त्री	- अध्यक्ष
आ. माननीय उपाध्यक्ष, प्रदेश योजना आयोग	- सदस्य
इ. माननीय सदस्यहरू, प्रदेश योजना आयोग	- सदस्य
ई. प्रमुख सचिव	- सदस्य
उ. प्रदेशका सबै सचिवहरू	- सदस्य
ऊ. सचिव, प्रदेश योजना आयोग	- सदस्य सचिव

ख. स्रोत समिति :

अर्थतन्त्रको आर्थिक परिसूचकको विश्लेषण गरी समष्टिगत आर्थिक संरचना तयारी, आगामी तीन आर्थिक वर्षको बजेटको कुल सीमा प्रक्षेपण, खर्च तथा स्रोत सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना सीमा निर्धारण र बजेटको कार्यान्वयन स्थितिको समीक्षा गरी आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा निर्धारण गरी सो सीमा सहितको मार्गदर्शन पठाउन देहाय बमोजिमको स्रोत समिति रहनेछ :

क्र.सं.	पद	निकाय	जिम्मेवारी
१	मन्त्री	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	संयोजक
२	उपाध्यक्ष	प्रदेश योजना आयोग	सदस्य
३	सचिव	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सदस्य
४	प्रदेश लेखा नियन्त्रक	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	सदस्य
५	निर्देशक	नेपाल राष्ट्र बैंक प्रदेश कार्यालय	सदस्य
६	महाशाखा प्रमुख	बजेट तथा योजना महाशाखा, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सदस्य
७	महाशाखा प्रमुख	वित्त व्यवस्थापन महाशाखा, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सदस्य-सचिव

प्रदेश योजना आयोगका आर्थिक व्यवस्थापन क्षेत्र हेर्ने सदस्य विशेष आमन्त्रित हुने छ ।

ग. मध्यमकालीन खर्च संरचना कार्यदल :

सम्बन्धित मन्त्रालय तथा आयोग / निकायहरूमा देहाय बमोजिम मध्यमकालीन खर्च संरचना कार्यदल रहनेछ । सो कार्यदलले मन्त्रालय र मातहतका निकायका प्रत्येक क्रियाकलापको एकाइगत लागत आकलन गरी मध्यमकालीन खर्च संरचनाको खाका तर्जुमा र बजेट मस्यौदा तयार गर्ने कार्य गर्दछ ।

अ. महाशाखा प्रमुख (योजना हेर्ने)	- अध्यक्ष
आ. आर्थिक शाखा प्रमुख	- सदस्य
इ. मातहतका निकाय/निर्देशनालयको प्रतिनिधि*	- सदस्य

नोट :

- मातहत निकाय नरहेकाको हकमा आवश्यक नपर्ने ।
- संवैधानिक अङ्ग र प्रदेश सभाका सचिवले आ-आफ्नो निकायको मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरी/गराई पेस गर्नु पर्नेछ ।

१.४ मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अभ्यास

नेपालमा दसौं योजनादेखि मध्यमकालीन खर्च संरचनाको सुरुवात भएको हो । यसको सकारात्मक पक्षलाई अनुसरण गरी अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को व्यवस्था बमोजिम प्रदेशले यो मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा गरेको छ ।

१.५ मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा प्रक्रिया

क. त्रिवर्षीय खर्च प्रक्षेपणसहित कुल बजेटको आकार तयारी :

गत आर्थिक वर्षको सार्वजनिक खर्चको यथार्थ स्थिति, चालु आर्थिक वर्षको अनुमान र मध्यमकालीन खर्च संरचनाको आधारमा विषय क्षेत्रगत निकाय/मन्त्रालयसँग नीतिगत छलफल गरी आगामी आर्थिक वर्षको आयव्ययको प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ । यसका साथै प्रदेशको समष्टिगत अर्थतन्त्रको वर्तमान स्थिति, चालु राष्ट्रिय/प्रादेशिक आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना, कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको प्रक्षेपण, वित्तीय स्थिति, वित्त परिचालनको सम्भावना, राजस्व तथा करको लचकता तथा प्रक्षेपण तथा कार्यगत नीति र प्राथमिकताको आधारमा बजेट तथा स्रोत समितिले आगामी आर्थिक वर्षको कुल बजेटको आकार र सीमा निर्धारण गर्नु पर्दछ ।

ख. बजेट सीमा र मार्गदर्शन पठाउने :

बजेट तथा स्रोत समितिले तयार गरेको बजेटको सीमाभित्र रही मन्त्रालयगत र क्षेत्रगत रूपमा चालु, पुँजीगत र वित्तीय व्यवस्था सहितको बजेटको सीमा र मार्गदर्शन बमोजिम आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले प्रादेशिक मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) मा प्रविष्टि गर्नेछ । बजेटको सीमाको पालन सबै मन्त्रालय तथा निकायले गर्नु पर्नेछ ।

ग. आयोजना बैंक र आयोजनाको छनौट तथा प्राथमिकीकरण :

प्रदेशको आवश्यकता, समस्या र सम्भाव्यता, कार्यान्वयन योग्यता र बढी प्रतिफलयुक्त विषयक्षेत्रगत आयोजनाको पहिचान, विश्लेषण तथा प्राथमिकीकरण र छनौट गरी सोका आधारमा आयोजना समावेश गरी आयोजना बैंक बनाउनु पर्दछ । आयोजना बैंक तयारी गर्दा प्रदेशस्तरीय योजना र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७६ को आधारमा तय गरिने छ । आयोजना बैंकमा समावेश भएका परियोजनालाई प्राथमिकताक्रमको आधारमा मध्यमकालीन खर्च संरचनामा समावेश गर्नु पर्दछ । यसरी छनौट गरी

समावेश गरिएको परियोजनामा आगामी आर्थिक वर्षको बजेट विनियोजन र थप २ आर्थिक वर्षको खर्च तथा स्रोतको प्रक्षेपण गर्नु पर्दछ ।

घ. मध्यमकालीन खर्च संरचना, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्ताव :

स्रोत समितिले तयार गरी पठाएको सीमा र मार्गदर्शनभित्र रही विषयक्षेत्रगत निकाय/मन्त्रालयले आफ्ना आवश्यकता र प्राथमिकीकरणका आधारमा छनौट भएका आयोजना/कार्यक्रमको त्रिवर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना र आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तयार गरी प्रादेशिक मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) मा प्रविष्टि गरी आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा पठाउनु पर्दछ ।

ङ. विषयगत प्राविधिक समितिमा छलफल :

विषयक्षेत्रगत निकाय/मन्त्रालयबाट प्रस्तावित आयोजना/कार्यक्रमको त्रि-वर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचना र बजेट माथि सम्बन्धित विषयगत प्राविधिक समितिमा छलफल गरिन्छ । यसरी छलफल गर्दा नेपालको संविधान (मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्तहरू र राज्यका नीति र अनुसूची ६, ७, ८ र ९ बमोजिमको कार्यक्षेत्र/क्षेत्राधिकार), राष्ट्रिय दीर्घकालीन सोच, राष्ट्रिय आवधिक योजना, प्रदेशको आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्य, सम्बन्धित प्रदेशको आवश्यकता, समस्या र सम्भावना र आयोजना बैकबाट छनौट गरिएका आयोजनाको प्राथमिकीकरणलाई आधार बनाउनु पर्दछ ।

च. मस्यौदा तयारी गरी प्रदेश सभामा पेस गर्ने :

विषयगत प्राविधिक समितिमा छलफल पश्चात् प्रस्ताव गरिएका आयोजना/कार्यक्रमको त्रि-वर्षीय खर्च प्रक्षेपण सहितको मध्यमकालीन खर्च संरचनाको प्रारम्भिक र अन्तिम मस्यौदा तयार गरी प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत गरिन्छ । यसरी स्वीकृत भएको मध्यमकालीन खर्च संरचना वार्षिक आयव्ययको विवरण (बजेट) सँगै प्रदेश सभामा पेस गर्नु पर्दछ ।

परिच्छेद दुई : मध्यमकालीन खर्च संरचना (२०७७/७८-२०७९/८०)

२.१ पृष्ठभूमि

“समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को दीर्घकालीन सोच तथा समाजवादउन्मुख अर्थतन्त्रको संवैधानिक व्यवस्था यस मध्यमकालीन खर्च संरचनाको दिशानिर्देशक सिद्धान्त रहेको छ । साथै “स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश” को प्रादेशिक दीर्घकालीन सोच तथा सामाजिक न्याय सहितको समृद्ध प्रदेश निर्माण गर्ने यसको लक्ष्य हो ।

प्रदेशको दीर्घकालीन सोच “स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश” अन्तर्गत १२ आधारस्तम्भहरू निर्धारण गरिएको छ । “स्वच्छ” तर्फ स्वस्थ र सन्तुलित पर्यावरण, आधारभूत सरसफाइ सुविधा, नवीकरणीय ऊर्जा र जैविक कृषि रहेका छन् । “सुखी” तर्फ परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन, सभ्य र न्यायपूर्ण समाज, सुशासन, विपद् उत्थानशीलता रहेका छन् । यसै गरी “समुन्नत” तर्फ उच्च र समतामूलक आय, मानव पुँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग, सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आबद्धता, उच्च र दिगो उत्पादन र उत्पादकत्व रहेका छन् । आधारस्तम्भका आधारमा ६६ वटा प्रादेशिक सूचक (स्वच्छ तर्फ १०, सुखी तर्फ २५ र समुन्नत तर्फ ३१) निर्धारण गरिएको छ । उक्त आधारस्तम्भ तथा सूचकलाई दीर्घकालीन सोचसहितको पन्ध्रौँ राष्ट्रिय आवधिक योजनाले पहिचान गरेका १० वटा राष्ट्रिय लक्ष्यहरूसँग समेत सामञ्जस्यता कायम गरिएको छ । उपरोक्त तमाम आधारलाई अवलम्बन गरी दोस्रो मध्यमकालीन खर्च संरचना (२०७७/७८-२०७९-८०) तयार गरिएको छ ।

२.२ प्रदेशको दीर्घकालीन सोच

“स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश”

२.३ दीर्घकालीन सोचका आधारस्तम्भ

दीर्घकालीन सोचलाई देहाय बमोजिम तीन मूल स्तम्भमा वर्गीकरण गरिएको छ :

स्वच्छ	सुखी	समुन्नत
३.१ स्वस्थ र सन्तुलित पर्यावरण	२.१ परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन	१.१ उच्च र समतामूलक आय
३.२ आधारभूत सरसफाइ सुविधा	२.२ सभ्य र न्यायपूर्ण समाज	१.२ मानव पुँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग
३.३ नवीकरणीय ऊर्जा	२.३ सुशासन	१.३ सर्वसुलभ तथा आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आबद्धता
३.४ जैविक कृषि	२.४ जीवनस्तर	१.४ उच्च र दिगो उत्पादन र उत्पादकत्व

द्रष्टव्य: माथिका तालिकामा उल्लिखित 'सुखी' र 'समुन्नत' का सूचक दीर्घकालीन राष्ट्रिय लक्ष्य "समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली" को सूचकसँग तादात्म्यता राखी तय गरिएको र 'स्वच्छ' को प्रादेशिक सूचक थप गरिएको ।

२.४ प्रदेशको समष्टिगत लक्ष्य

सामाजिक न्याय सहितको समृद्ध प्रदेश निर्माण हुने ।

२.५ समष्टिगत उद्देश्य

क. उत्पादनमुखी क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गरी आय र मर्यादित रोजगारीका अवसरमा वृद्धि गर्नु ।

- ख. शिक्षा, स्वास्थ्य र सामाजिक सुरक्षामा गुणात्मक सुधार गर्दै उन्नत मानव संसाधन विकास एवम् समतामूलक समाजको आधार निर्माण गर्नु ।
- ग. गुणस्तरीय दिगो भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्नु ।
- घ. जलवायु अनुकूलन गर्दै वन, वातावरण, जलाधार र जैविक विविधताको संरक्षण गर्नु ।
- ङ. सुशासनको अभिवृद्धि गर्नु ।

२.६ समष्टिगत रणनीति

- क. कृषि तथा गैर कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने ।
- ख. समावेशी विकास सहितको न्यायपूर्ण समाज निर्माण गर्ने ।
- ग. शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत आधारभूत सेवा-सुविधाको पहुँचमा विस्तार गर्ने ।
- घ. यातायात, विद्युत, सिँचाइ आदि रणनीतिक महत्त्वका पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने ।
- ङ. वन, वातावरण, जैविक विविधताको विकास एवम् संरक्षण गर्ने ।
- च. जलवायु परिवर्तन अनुकूलता अभिवृद्धि एवम् प्रभावकारी विपद् व्यवस्थापन गर्ने ।
- छ. दक्ष, उत्तरदायी, पारदर्शी तथा नतिजा मूलक प्रशासनको विकास गरी सुशासनको प्रवर्द्धन गर्ने ।

२.७ परिमाणात्मक लक्ष्य

प्रदेश सरकारले लिएको "स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश" को सोच तथा सामाजिक न्याय सहितको समृद्ध प्रदेश निर्माण गर्ने उद्देश्य हासिल गर्न केन्द्रित रहँदै यस प्रदेशको आगामी तीन वर्षको मध्यमकालीन खर्च संरचनाको प्रमुख लक्ष्य तथा नतिजा सूचक निर्धारण गरिएको छ। सो अनुसार समष्टिगत लक्ष्यहरूको विद्यमान स्थिति तथा आगामी ३ वर्षको अपेक्षित उपलब्धि तालिका २.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.१ प्रमुख समष्टिगत सूचक तथा लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक/लक्ष्य	एकाइ	२०७५/७६ उपलब्धि	२०७६/७७ अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	कूल गार्हस्थ्य उत्पादन उत्पादकको मूल्यमा	दश लाखमा	५,४४,११८	५,९५,७६०	६,४७,४०२	६,९९,०४४	७,५०,६८६
२	वार्षिक आर्थिक वृद्धि दर	प्रतिशत	६.५०	३.४१	९.५०	९.९०	१०.३०
	• कृषि	प्रतिशत	५.३०	२.१०	५.४०	५.५०	५.७०
	• गैह्र कृषि	प्रतिशत	७.९०	२.८०	८.५०	९.५०	११.००
	• उद्योग	प्रतिशत	७.४०	४.२१	७.५१	७.५४	७.५७
	• सेवा	प्रतिशत	७.५०	२.००	७.००	९.००	१०.५०
३	प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय	अमेरिकी डलर	९३४.००	१,०७१.००	१,२०८.००	१,३४५.००	१,४८३.००

आर्थिक वृद्धि दर आकलन गर्दा, संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारबाट बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, ऊर्जा उपलब्धता, केही बृहत् आयोजनाहरू सम्पन्न हुने अवस्था, निर्माण क्षेत्रको तीव्र वृद्धि, पर्यटक आगमनमा हुने वृद्धि आदिलाई आधार बनाइएको छ । यसबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० सम्ममा यस प्रदेशको प्रति व्यक्ति आय हालको १,०७१ अमेरिकी डलरबाट वृद्धि भई १,४८३ हुने अनुमान गरिएको छ ।

२.८ स्वच्छता, सुखी र समुन्नतका प्रादेशिक लक्ष्य, गन्तव्य र सूचक

क. स्वच्छता सूचक तथा लक्ष्य

तालिका २.२ स्वच्छताका सूचक तथा लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक/लक्ष्य	एकाइ	२०७५/७६ उपलब्धि	२०७६/७७ अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	वनले ढाकेको क्षेत्रफल	प्रतिशत	४३.२४	४३.५०	४३.७५	४४.००	४४.३५
२	वायु प्रदूषणको मात्रा (पि.एम. २.५)	µg/m ³	५२.९५	५०.००	४६.५०	४४.००	४२.००
३	हरित गृह ग्याँस उत्सर्जन (यातायात तथा उद्योग क्षेत्र)	प्रतिशत	१२.००	११.००	१०.००	९.००	८.००
४	औद्योगिक क्षेत्रबाट हरितगृह ग्याँस उत्सर्जन	प्रतिशत	५.००	४.८०	४.५०	४.३०	४.१०
५	कृषि क्षेत्रबाट हरितगृह ग्याँस उत्सर्जनको परिमाण	गेगाजुल	३,३०२.००	३,२५०.००	३,२००.००	३,१५०.००	३,१००.००
६	आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	६२.००	६५.००	७०.००	७३.००	७६.००
७	ऊर्जा उपभोगमा सौर्य तथा अन्य नवीकरणीय ऊर्जाको अनुपात	प्रतिशत	२.००	२.२०	२.४०	२.६०	२.८०
८	ऊर्जा उपभोगमा नवीकरणीय ऊर्जाको अनुपात	परिवार संख्या	९,०००.००	९,५००.००	१०,०००.००	१०,५००.००	११,०००.००
९	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा विपद्बाट भएको क्षतिको अनुपात (Disaster loss as percent of GDP)	प्रतिशत	०.८१	०.७०	०.६०	०.५०	०.३५
१०	जैविक बालीको अनुपात	प्रतिशत	१.९६	२.००	२.१०	२.२०	२.३५

ख. सुखका सूचक तथा लक्ष्य

तालिका २.३ : सुखका सूचक तथा लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक/लक्ष्य	एकाइ	२०७५/७६ उपलब्धि	२०७६/७७ अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	सुशासनमा आधारित नतिजामुखी प्रशासन	सूचकाङ्क (-२.५ देखि २.५ सम्म)	-०.७८	-०.४	०	०.४	०.८
२	भ्रष्टाचार न्यूनता अनुभूति	सूचकाङ्क (० देखि १०० सम्म)	३१.०	३४.८	३८.६	४२.४	४६.२
३	उत्तरदायित्व, पारदर्शीता र भ्रष्टाचार न्यूनीकरण सूचकाङ्क	सूचकाङ्क (१ देखि ६)	३.०	३.२	३.४	३.६	३.८
४	विपद्बाट मृत्यु	प्रति लाख	३.०	२.५	२	१.८	१.७
५	विपद्बाट सम्पत्तिमा क्षति	रु. करोडमा	६२.०	५०.०	४०.०	३०.०	२५.०
६	नागरिक सन्तुष्टि अनुभूतिको सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	४.७	४.९	५.	५.२	५.३
७	दर्ता भएका अपराध उजुरीको फछ्यौट	प्रतिशत	६७.५	७२.	७७.	८१.	८६
८	मानव अधिकार उल्लङ्घनका घटना	संख्या	८४८	७६३	६७८	५९३	५०८
९	शान्ति सुरक्षाका लागि प्रतिव्यक्ति बजेट	रुपैयाँ	७४	१७६	१८१	१८६	१९५
१०	लैङ्गिक सशक्तिकरण	सूचकाङ्क	०.५७	०.५९	०.६२	०.६४	०.६७
११	लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरण	प्रतिशत	२२.२	२१	२०	१९	१८
१२	लैङ्गिक असमानता न्यूनीकरण	सूचकाङ्क	०.३८	०.३६	०.३४	०.३२	०.३
१३	राजनीतिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.७	०.७१	०.७२	०.७३	०.७४
१४	सामाजिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.४८	०.४९	०.५	०.५२	०.५४
१५	आर्थिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क	सूचकाङ्क	०.४३	०.४४	०.४६	०.४८	०.५
१६	बालबालिकाको जन्मदर्ता	संख्या	६१	६५	७०	७५	८०
१७	किशोरी अवस्थाको प्रजनन दर न्यूनीकरण	प्रतिशत	१६	१२	८	६	५

क्र.सं.	सूचक/लक्ष्य	एकाइ	२०७५/७६ उपलब्धि	२०७६/७७ अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१८	पुङ्कोपना भएका बालबालिका	प्रतिशत	३२.६	३२	३१.५	३१	३०.५
१९	कम तौल भएका बालबालिका	प्रतिशत	२४.४	२४	२३	२२	२१
२०	बालबालिकामा रक्तअल्पता	प्रतिशत	५५.२	५२	४८	४५	४२
२१	महिलामा रक्तअल्पता	प्रतिशत	४३.३	४०	३६	३४	३२
२२	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणका कार्यक्रममा आबद्ध जनसंख्या	प्रतिशत	२७	३०	३३	३६	३९
२३	प्रादेशिक बजेटमा सामाजिक सुरक्षामा भएको खर्च	प्रतिशत	११.३	१२	१२	१२.५	१३
२४	सामाजिक सुरक्षाको अनुभूति	सूचकाङ्क	४.७	४.८	४.९	५.०	५.१
२५	सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापन गरिरहेका जेष्ठ नागरिक	प्रतिशत	अनुपलब्ध	४०	४५	५०	५५

ग. समुन्नतका सूचक तथा लक्ष्य

तालिका २.४ : समुन्नतका सूचक तथा लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक/लक्ष्य	एकाइ	२०७५/७६ उपलब्धि	२०७६/७७ अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उत्पादकको मूल्यमा)	दश लाखमा	५,४४,११८	५,९५,७६०	६,४७,४०२	६,९९,०४४	७,५०,६८६
२	कृषि क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान	प्रतिशत	३६.७५	३५.५७	३४.३६	३३.०९	३१.९३
३	उद्योग क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान	प्रतिशत	१९.०६	१९.९२	२०.७८	२१.६९	२२.०६
४	सेवा क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान	प्रतिशत	४४.१७	४४.४९	४४.८५	४५.२१	४५.९९
५	वार्षिक आर्थिक वृद्धिदर	प्रतिशत	६.५०	३.४१	९.५०	९.९०	१०.३०

क्र.सं.	सूचक/लक्ष्य	एकाइ	२०७५/७६ उपलब्धि	२०७६/७७ अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
६	प्रतिव्यक्ति आय	अमेरिकी डलर	९३४.००	१,०७१.००	१,२०८.००	१,३४५.००	१,४८३.००
७	कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर	प्रतिशत	३.७०	२.१०	५.४०	५.५०	५.७०
८	गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर	प्रतिशत	५.२०	६.७०	११.२०	११.७०	११.५०
९	सम्पत्तिमा आधारित असमानता जनाउने सूचक (Gini Coefficient)	Coefficient (०-१)	०.३५	०.३४	०.३४	०.३३	०.३३
१०	माथिल्लो १० र तल्लो ४० प्रतिशत जनसंख्याको आमदानीको अनुपात (PALMA Ratio)	अनुपात	१.०१	०.९९	०.९७	०.९४	०.९२
११	अपेक्षित आयु (जन्म हुँदाको)	वर्ष	७०.७०	७१.००	७१.५०	७२.००	७२.५०
१२	५ वर्ष मुनिको बाल मृत्युदर	प्रति हजार जीवित जन्ममा	३६.००	३३.००	३०.००	२७.००	२४.००
१३	शिशु मृत्युदर	प्रति हजार जीवित जन्ममा	३१.००	२९.००	२७.००	२४.००	२२.००
१४	नवजात शिशु मृत्युदर	प्रति हजार जीवित जन्ममा	२२.००	२१.००	२०.००	१९.००	१८.००
१५	आधा घण्टाको दूरीमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने परिवार	प्रतिशत	५१.००	५७.००	६५.००	७०.००	७५.००
१६	कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान	रुपैयाँ अर्बमा	१७९.१९	१९७.३५	२०३.५	२०८.३८	२२०.४०
१७	बहुआयामिक गरिबीमा रहेको जनसंख्या	प्रतिशत	१९.७०	१८.६०	१७.४०	१६.३०	१५.१०
१८	विद्युतमा पहुँच प्राप्त परिवार	प्रतिशत	९१.४०	९३.४०	९५.५०	९८.००	९९.००
१९	आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	९७.१०	९८.००	९८.००	९९.००	९९.००
२०	सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	१५.००	१७.००	१९.००	२१.००	२३.००
२१	आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या	प्रतिशत	७८.००	८२.००	८६.००	८९.००	९२.००
२२	सडक घनत्व	(कि.मि./ १०० वर्ग कि.मि.)	४५.६९	४८.००	५१.००	५४.००	५७.००
२३	बेरोजगारी दर	प्रतिशत	१०.२०	९.२०	८.३०	७.३०	६.४०

क्र.सं.	सूचक/लक्ष्य	एकाइ	२०७५/७६ उपलब्धि	२०७६/७७ अनुमानित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
२४	श्रम सहभागिता दर	प्रतिशत	३७.८०	४२.२०	४६.७०	५१.१०	५५.६०
२५	श्रमको उत्पादकत्व	रु. हजारमा	१८९.५०	२०८.३०	२२७.००	२४५.८०	२६४.५०
२६	रोजगारीमा औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा	प्रतिशत	३६.७०	३८.९०	४१.२३	४३.७०	४६.३३
२७	कुल साक्षरता दर	प्रतिशत	७९.१०	८४.००	८८.००	९३.००	९६.००
	(क) आधारभूत तहको खुद भर्ना दर (NER)	प्रतिशत	९१.८५	९३.००	९५.००	९७.००	९९.००
	(ख) माध्यमिक तहको खुद भर्ना दर पहुँच (NER)	प्रतिशत	४५.००	५४.००	६०.००	६५.००	६७.००
२८	काम गर्ने उमेरका प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालिम प्राप्त जनसंख्या	प्रतिशत	२५.००	३०.००	३५.००	४१.००	४६.००
२९	उच्च शिक्षामा कुल भर्ना दर	प्रतिशत	१५.५७	१६.५०	१७.५०	१९.००	१९.५०
३०	कृषि भूमिको उत्पादकत्व (प्रमुख बाली)	मे.ट. प्रति हे.	३.०३	३.४०	३.७०	४.१०	४.५०
३१	रोजगार आम्दानीमा लैङ्गिक असमानता (पुरुष : महिला)	अनुपात	०.५८:०.४२	०.५७:०.४२	०.५७:०.४३	०.५६:०.४४	०.५५:०.४४

२.९ मध्यमकालीन खर्च संरचनाको बजेट विनियोजन र प्रक्षेपण

प्रदेश सरकारको स्रोत आकलन गर्दा देहाय अनुसार प्राप्त हुने रकमलाई आधार मानिएको छ :

क. राजस्व बाँडफाँट :

अ. कर राजस्व बाँडफाँट : अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार राजस्व बाँडफाँट (मूल्य अभिवृद्धि कर र आन्तरिक अन्तःशुल्क रकम) स्वरूप १५ प्रतिशतका दरले तोकिए बमोजिमको अनुपातमा प्रदेशलाई प्राप्त हुने रकम ।

आ. रोयल्टी बाँडफाँट : रोयल्टी (पर्वतारोहण, विद्युत, वन, खानी तथा खनिज, पानी तथा अन्य प्राकृतिक स्रोत) बाट सङ्कलित राजस्व रकमको २५ प्रतिशत रकम ।

ख. आन्तरिक आय :

अ. प्रदेशको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने कृषि आयमा लाग्ने कर तथा प्राप्त हुने घर जग्गा रजिस्ट्रेशन, सवारी साधन दस्तुर बापत सङ्कलन हुने रकम ।

आ. आगामी आर्थिक वर्षमा हुने आर्थिक गतिविधि, स्थानीय तहसँगको साझा राजस्व सम्बन्धी पहलबाट प्राप्त हुने रकम ।

ग. अनुदान :

अ. संघबाट प्रदेशलाई प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरणको रकम ।

आ. संघबाट प्रदेशलाई प्राप्त हुने सशर्त अनुदानको रकम ।

इ. प्रदेशलाई प्राप्त हुने समपुरक अनुदानको रकम ।

ई. प्रदेशलाई प्राप्त हुने विशेष अनुदानको रकम ।

घ. वैदेशिक सहायता : दातृ राष्ट्र वा संस्थासँग भएको आगामी दुई वर्षमा प्राप्त हुन सक्ने वैदेशिक सहायता रकम ।

ङ. आन्तरिक ऋण : प्रदेशको कुल राजस्वको १० प्रतिशतको सीमाभित्रको आन्तरिक ऋण रकम ।

उल्लिखित आधारलाई विश्लेषण गर्दा तीन वर्षको अवधिमा कुल बजेट रु. १ खर्ब ५३ अर्ब ४ करोड ६६ लाख (प्रचलित मूल्यमा) रहने प्रक्षेपण गरिएको छ। यस मध्ये चालु खर्च रु. ५३ अर्ब ३७ करोड ७६ लाख (३४.८७ प्रतिशत) र पुँजीगत खर्च रु. ८९ अर्ब ५४ करोड ३३ लाख (६५.१३ प्रतिशत) रहने प्रक्षेपण गरिएको छ । यस सम्बन्धी थप विवरण तालिका २.५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २.५ : त्रिवर्षीय बजेट विनियोजन तथा प्रक्षेपण (प्रचलित मूल्यमा)

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	२०७५/७६ को यथार्थ	२०७६/७७ संशोधित अनुमान	मध्यमकालीन लक्ष्य			जम्मा
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
१	बजेट अनुमान						
	चालू खर्च	९७,५४,२५५	१,११,१२,१६१	१८,९३,४९४३	१,६४,४०,९६७	१७,४०,२९९५	७,३६,४५,३२०
	पूँजीगत खर्च	१,१४,०६,०२६	१,९२,२९,२५३	२,१९,२५,००४	२,४६,६१,४५०	२,६१,०४,४९२	१०,३३,२६,२२५
	वित्तीय व्यवस्था	०	०	४००००			४००००
	कुल	२११६०२८१	३०३४१४१४	४०८९९९४७	४११०२४१७	४३५०७४८७	१७७०११५४६
	बजेट भाषण तथा खर्च प्रतिशत	३,५९,३६,००० (५८.८%)	४,२२,००,०१० (७१.८९%)				
२	स्रोत अनुमान						
	प्रदेशलाई संघबाट प्राप्त हुने अनुदान						
	समानिकरण			७९,९८,४००	८९,५८,२०८	१,०३,०१,९३९	२,७२,५८,५४७
	सशर्त			५७,३७,७००	५८,५२,४५४	६१,४५,०७७	१,७७,३५,२३१
	विशेष			५,३५,०००	५,४५,७००	५,५६,६१४	१६,३७,३१४
	समपुरक			८,४२,७००	८,५९,५५४	८,७६,७४५	२५,७८,९९९
	जम्मा अनुदान	१,८४,९४,७६२	१,८०,३४,७००	१,५१,१३,८००	१,६२,१५,९१६	१,७८,८०,३७५	८,५७,३९,५५३
	राजस्व बाँडफाँटबाट प्रदेशलाई प्राप्त हुने	-	-	१,००,३५,४००	१,१०,३८,९४०	१,२१,४२,८३४	३,३२,१७,१७४
	प्रदेशको आन्तरिक राजस्व	-	-	४७,५०,७४७	४९,८८,२८४	५२,३७,६९९	१,४९,७६,७३०
	जम्मा राजस्व	९३,७०,५२६	१,२९,४२,०८१	१,४७,८६,१४७	१,६०,२७,२२४	१,७३,८०,५३३	७,०५,०६,५११
	नेपाल सरकार - ऋण			५०,००,०००	८८,५९,२७७	८२,४६,५७९	

क्र.सं.	विवरण	२०७५/७६ को यथार्थ	२०७६/७७ संशोधित अनुमान	मध्यमकालीन लक्ष्य			जम्मा
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
	मौज्दात			६००००००			
	कुल	२,७८,६५,२८८	३,०९,७६,७८१	४,०८,९९,९४७	४,११,०२,४१७	४,३५,०७,४८७	१५,६२,४६,०६४
३	बचत (-) न्यून (+)	-६७,०५,००७	-६,३५,३६७	०	०	०	-७३,४०,३७४

नोट : *प्रादेशिक विभाज्य कोषबाट स्थानीय तहमा बाँडफाँट हुने राजस्व तथा स्थानीय तहका अधिकार क्षेत्रभित्र परिचालन हुने राजस्व रकम समावेश गरिएको छैन।

२.१० बजेट विनियोजन र प्रक्षेपणको बाँडफाँट

आगामी तीन वर्षको बजेट अनुमान र प्रक्षेपणको विभिन्न आधारमा गरिएको तुलनात्मक विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क. रणनीतिक स्तम्भको आधारमा बाँडफाँट

कार्यक्रम तथा आयोजनाको पन्ध्रौं योजनाको रणनीतिक स्तम्भ बमोजिम तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण तालिका नं. २.६ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.६ : रणनीतिक स्तम्भको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

(रु. हजारमा)

राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	राष्ट्रिय लक्ष्य	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८० को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१.१	उच्च र समतामूलक राष्ट्रिय आय	१,६२,१८,७५३	३९.६५	१,६५,०४,५५४	४०.१५	१,७६,८७,८४०	४०.६५
१.२	मानव पुँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग	३१,५४,७२४	७.७१	३३,७५,८५३	८.२१	३७,९०,९२५	८.७१
१.३	सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आबद्धता	४०,२३,२८५	९.८४	४२,४८,७१४	१०.३४	४७,१४,८६१	१०.८४
१.४	उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	२२,३२,२८३	५.४६	२४,४८,८४६	५.९६	२८,०९,६७५	६.४६
२.१	परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन	१,०३,५१५	०.२५	३,०९,५४०	०.७५	५,४५,१८९	१.२५
२.२	सुरक्षित, सभ्य र न्यायपूर्ण समाज	२०,९९,०६८	५.१३	२३,१४,९७१	५.६३	२६,६७,९६७	६.१३

राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	राष्ट्रिय लक्ष्य	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
२.३	प्रदूषणमुक्त र स्वच्छ वातावरण	३३,७५,९६४	८.२५	३५,९८,९८८	८.७५	४०,२६,२७०	९.२५
२.४	सुशासन	२३,३५,९९०	५.७९	२५,५२,९८२	६.२९	२९,९९,०५८	६.७९
२.५	सबल लोकतन्त्र	०	-	२,०५,५९२	०.५०	६,५२,६९२	९.५०
२.६	राष्ट्रिय एकता, सुरक्षा र सम्मान	०	-	२,०५,५९२	०.५०	६,५२,६९२	९.५०
	सांकेतिकरण नगरिएको	७३,५७,२४५	९७.९९	५३,३८,५४५	९२.९९	३०,४०,४७६	६.९९
	कुल जम्मा	४,०८,९९,९४७	९००	४,९९,०२,४९७	९००	४,३५,०७,४८७	९००

नोट : *स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, सम्पूरक अनुदान र विशेष अनुदानको रणनीतिक स्तम्भको आधारमा सांकेतिकरण गर्दा समावेश गरिएको छैन ।

ख. प्रादेशिक सोचको आधारमा बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण :

प्रादेशिक सोच अन्तर्गत 'स्वच्छ', 'सुखी' र 'समुन्नत' को सूचक बमोजिम तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण तालिका नं. २.७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.७ : प्रादेशिक सोचको सूचकको आधारमा बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

(रु. हजारमा)

राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१.१	उच्च र समतामूलक आय	८,३९,१०८	२.०५	१०,४८,७७४	२.५५	१३,२७,६७९	३.०५
१.२	मानव पूँजी निर्माण तथा सम्भावनाको पूर्ण उपयोग	३१,५४,७२४	७.७१	३३,७५,८५३	८.२१	३७,९०,९२५	८.७१
१.३	सर्वसुलभ आधुनिक पूर्वाधार एवम् सघन अन्तर आबद्धता	१,६२,१८,७५३	३९.६५	१,६५,०४,५५४	४०.१५	१,७६,८७,८४०	४०.६५
१.४	उच्च र दिगो उत्पादन तथा उत्पादकत्व	५,४१,६४६०	१३.२४	५६,४८,७८६	१३.७४	६१,९६,८५६	१४.२४
२.१	परिष्कृत तथा मर्यादित जीवन	८४,२५०	०.२१	२,९०,१७९	०.७१	५,२४,६९६	१.२१
२.२	सभ्य र न्यायपूर्ण समाज	२०,९९,०६८	५.१३	२३,१४,९७१	५.६३	२६,६७,९६७	६.१३
२.३	सुशासन	२३,३५,११०	५.७१	२५,५२,१८२	६.२१	२९,१९,०५८	६.७१
२.४	जीवनस्तर	१९,२६५	०.०५	२,२४,८७२	०.५५	४,५५,५६८	१.०५
३.१	स्वस्थ र सन्तुलित पर्यावरण	१६,१९,४९७	३.९६	१८,३३,०२६	४.४६	२१,५७,८२१	४.९६
३.२	आधारभूत सरसफाइ सुविधा	१७,५६,४६७	४.२९	१९,७०,६७४	४.७९	२३,०३,५२४	५.२९
३.३	नवीकरणीय ऊर्जा	०		२,०५,५१२	०.५०	४,३५,०७५	१.००
३.४	जैविक कृषि	०		२,०५,५१२	०.५०	४,३५,०७५	१.००
	सांकेतिकरण नगरिएको	७३,५७,२४५	१७.९९	४९,२७,५२१	११.९९	२६,०५,४०१	५.९९
	कुल जम्मा	४,०८,९९,९४७	१००.००	४,११,०२,४१७	१००.००	४,३५,०७,४८७	१००.००

ग. दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा बाँडफाँट

दिगो विकास लक्ष्य बमोजिम तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण तालिका नं. २.८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.८ : दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

(रु. हजारमा)

संकेत नं.	दिगो विकास लक्ष्य	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	गरिबीको अन्त्य	४,०५,०२५	०.९९	८,२२,०४८	२.००००	१३,०५,२२५	३.००
२	शून्य भोकमरी	३६,३५,४४९	८.८९	३९,०४,७३०	९.५०००	४३,५०,७४९	१०.००
३	स्वस्थ जीवन	२७,५२,२७५	६.७३	२७,६५,९००	६.७२९३	२९,२७,७४४	६.७३
४	गुणस्तरीय शिक्षा	६,०२,३१७	१.४७	६,०५,२९९	१.४७२७	६,४०,७१७	१.४७
५	लैङ्गिक समानता	८८,१०४	०.२२	८८,५४०	०.२१५४	९३,७२१	०.२२
६	सफा पानी तथा सरसफाइ	१७,५६,४६७	४.२९	१७,६५,१६२	४.२९४५	१८,६८,४४९	४.२९
७	आधुनिक उर्जामा सर्वसाधारणको पहुच	-	-	८,२२,०४८	२.००००	१३,०५,२२५	३.००
८	समावेशी आर्थिक बृद्धि तथा मर्यादित काम	२,१६,७२०	०.५३	२,१७,७९३	०.५२९९	२,३०,५३७	०.५३
९	उद्योग,नवीन खोज र पूर्वाधार	६७,८९,२३८	१६.६०	६८,२२,८४७	१६.५९९६	७२,२२,०८०	१६.६०
१०	असमानता न्यूनीकरण	३३,३६,४९०	८.१६	३७,६४,०३१	९.१५७७	३९,८४,२८०	९.१६
११	दिगो शहर र बस्ती	५६,७९,९५०	१३.८९	६१,१९,०९२	१४.८८७४	६९,१२,२२०	१५.८९
१२	दिगो उपभोग तथा उत्पादन	१,७९,३००	०.४४	१,८०,१८८	०.४३८४	१,९०,७३१	०.४४
१३	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	१०,९२,१७६	२.६७	१०,९७,५८३	२.६७०४	११,६१,८०७	२.६७
१५	भूसतह स्रोतको उपयोग	२,५४,८७२	०.६२	२,५६,१३४	०.६२३२	२,७१,१२१	०.६२
१६	शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र सशक्त समाज	२७,६०,७१०	६.७५	२७,७४,३७७	६.७४९९	२९,३६,७१७	६.७५

संकेत नं.	दिगो विकास लक्ष्य	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१७	दिगो बिकाश साझेदारी	५,९१,०९१	१.४५	५,९४,०१७	१.४४५२	६,२८,७७५	१.४५
	सांकेतीकरण नगरिएको	१,०७,५९,७६३	२६.३१	८५,०२,६१०	२०.६८६४	७४,७८,९३७	१७.१९
	कुल जम्मा	४,०८,९९,९४७	१००.००	४,११,०२,४१७	१००.००	४,३५,०७,४८७	१००.००

नोट : *स्थानीय तहलाई प्रदान गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदानको दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा सांकेतीकरण गर्दा समावेश गरिएको छैन ।

घ. लैङ्गिक संकेतको आधारमा बाँडफाँट

लैङ्गिक संकेत बमोजिम तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण तालिका नं. २.९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.९ : लैङ्गिक संकेतको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

(रु. लाखमा)

संकेत नं.	लैङ्गिक संकेत	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	५८,५६,९०५	१४.३२	७१,१८,९७१	१७.३२	८८,४०,७५६	२०.३२
२	अप्रत्यक्ष लाभ	२,५०,२१,८२०	६१.१८	२,५९,६७,७३६	६३.१८	२,८३,५७,३६३	६५.१८
३	तटस्थ	१,००,२१,२२२	२४.५०	८०,१५,७१०	१९.५०	६३,०९,३६७	१४.५०
	सांकेतीकरण नगरिएको	०	०	०	०	०	०
	कुल जम्मा	४,०८,९९,९४७	१००.००	४,११,०२,४१७	१००.००	४,३५,०७,४८७	१००.००

नोट: *स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदानलाई लैङ्गिक संकेतको आधारमा सांकेतीकरण गर्दा समावेश गरिएको छैन ।

ड. जलवायु संकेतको आधारमा बाँडफाँट

जलवायु संकेत बमोजिम तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण तालिका नं. २.१० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.१० : जलवायु संकेतको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

(रु. लाखमा)

संकेत नं.	जलवायु संकेतको आधारमा बाँडफाँट	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	६४,६१,३९१	१५.८०	७७,२६,४५०	१८.८०	९४,८३,७८०	२१.८०
२	अप्रत्यक्ष लाभ	१,६१,१०,४३१	३९.३९	१,७०,१२,२३२	४१.३९	१,८८,७७,८३७	४३.३९
३	तटस्थ	१,८३,२८,१२५	४४.८१	१,६३,६३,७३५	३९.८१	१,५१,४५,८७०	३४.८१
	सांकेतीकरण नगरिएको	०		०		०	
	कुल जम्मा	४,०८,९९,९४७	१००.००	४,११,०२,४१७	१००.००	४,३५,०७,४८७	१००.००

नोट: *स्थानीय तहलाई प्रदान गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदानलाई लैङ्गिक संकेतको आधारमा सांकेतीकरण गर्दा समावेश गरिएको छैन ।

२.१० अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणको अनुमान र प्रक्षेपण

स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण तालिका नं. २.११ मा प्रस्तुत गरिएको छ । स्थानीय तहमा हुने अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण नेपाल सरकारले निर्धारण गर्ने सामयिक परिवर्तन अनुरूप परिवर्तन हुन सक्नेछ ।

तालिका २.११ : स्थानीय तहमा हुने वित्तीय हस्तान्तरणको तीन आर्थिक वर्षको अनुमान तथा प्रक्षेपण

(रु. हजारमा)

आ.व.	समानीकरण अनुदान	सशर्त अनुदान	समपूरक अनुदान	विशेष अनुदान	जम्मा
२०७५/७६ (यथार्थ)	-	-	-		०
२०७६/७७ (संशोधित अनुमान)	९,९९,९९८	७,५०,०००	१५,००,०००	५,००,०००	३७,४९,९९८
२०७७/७८ (अनुमान)	१०,००,०००	४,६७,२४५	१४,०७,०००	-	२८,७४,२४५
२०७८/७९ (प्रक्षेपण)	१०,२०,५६४	४,७६,८५३	१४,३५,९३४	०	२९,३३,३५१
२०७९/८० (प्रक्षेपण)	१०,८०,२८१	५,०४,७५६	१५,१९,९५६	०	३१,०४,९९३
जम्मा	४१,००,८४३	२१,९८,८५४	५८,६२,८८९	५,००,०००	१,२६,६२,५८७

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को विनियोजन र पछिल्लो दुई वर्षको प्रक्षेपण विषय क्षेत्रगत नतिजा, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा आयोजनाको विवरण, अपेक्षित उपलब्धि र विषयक्षेत्रगत अनुमानित बजेट परिच्छेद ३ देखि ७ सम्म प्रस्तुत गरिएको छ । यसैगरी कार्यक्रम तथा आयोजनागत बजेट, प्राथमिकीकरण र संकेत तथा स्रोत अनुसूची १ देखि १३.४ मा समावेश गरिएको छ ।

तालिका २.१२ : समष्टिगत रणनीतिको आधारमा

संकेत	प्राथमिकता	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
०१	कृषि तथा गैर कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि	७०,६९,१७१	१७.२८	७३,०८,०१०	१७.७८	७९,५३,१६९	१८.२८
०२	समावेशी विकास सहितको न्यायपूर्ण समाज निर्माण	१,१४,६३,८८७	२८.०३	१,१७,२६,५२०	२८.५३	१,२६,३०,२२३	२९.०३
०३	शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत आधारभूत सेवा-	५,०२,६७,०६६	१२.२९	५०,५१,४८७	१२.२९	५३,४७,०७०	१२.२९

संकेत	प्राथमिकता	आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
	सुविधाको पहुँचमा विस्तार						
०४	यातायात, विद्युत, सिँचाइ आदि रणनीतिक महत्वका पूर्वाधारहरूको विकास	८१,११,१५३	१९.८३	७५,३४,०७३	१८.३३	७३,२२,३१०	१६.८३
०५	वन, वातावरण, जैविक विविधताको विकास एवम् संरक्षण	१७,४२,९५२	४.२६	१९,५६,४७५	४.७६	२२,८८,४९४	५.२६
०७	दक्ष, उत्तरदायी, पारदर्शी तथा नतिजामूलक प्रशासनको विकास गरी सुशासनको प्रवर्द्धन	३५,०८,२०६	८.५८	३५,२६,५८७	८.५८	३७,३२,९४२	८.५८
०८	साधारण प्रशासन	८,०३,६२७	१.९६	८०५,६०७	१.९६	८५२,७४७	१.९६
०९	स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने अनुदान	३१,७४,२४५	७.७७	३१९३६५८	७.७७	३३८०५३२	७.७७
	कुल जम्मा	४,०८,९९,९४७	१००.००	४,११,०२,४१७	१००.००	४,३५,०७,४८७	१००

परियोजनाहरूको प्राथमिकता, विनियोजित रकम तथा प्रक्षेपण तालिका नं २.१३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.१३ : परियोजना प्राथमिकता तथा विनियोजन

(रु. हजारमा)

संकेत	प्राथमिकता	आ.व. २०७७/०७८ को विनियोजन		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
P1	पहिलो प्राथमिकता	४,०७,३९,९७९	९९.६१	३,८८,८६,९९७	९४.६१	३,८९,८७,०५९	८९.६१
P2	दोस्रो प्राथमिकता	१,५९,९६८	०.३९	२२,१५,४२०	५.३९	४५,२०,४२८	१०.३९
कुल जम्मा		४,०८,९९,९४७	४,०८,९९,९४७	१००.००	४,११,०२,४१७	१००.००	४,३५,०७,४८७

परियोजनाहरूको क्षेत्रगत विनियोजन तथा प्रक्षेपण तालिका नं २.१४ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.१४ : क्षेत्रगत आधारमा बजेट विनियोजन

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	क्षेत्र	आ.व. २०७७/०७८ को विनियोजन		आ.व. २०७८/०७९ को प्रक्षेपण		आ.व. २०७९/०८०को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	हिमाली (३-जिल्ला)	२४,७८,०११	६.०६	३३,१२,३२६	८.०६	४३,७६,२९४	१०.०६
२	पहाडी (७-जिल्ला)	९०,००,०८८	२२.०१	९८,६६,६९०	२४.०१	१,१३,१४,१८०	२६.०१
३	भित्री मधेस (१-जिल्ला)	१५,९१,८४५	३.८९	२४,२१,७७४	५.८९	३४,३३,६३१	७.८९
४	तराई (३-जिल्ला)	२,७८,३०,००३	६८.०४	२,५५,०१,६२७	६२.०४	२,४३,८३,३८२	५६.०४
कुल जम्मा		४,०८,९९,९४७	१००.००	४,११,०२,४१७	१००.००	४,३५,०७,४८७	१००.००

परिच्छेद तीन: आर्थिक क्षेत्र

३.१ कृषि, सहकारी तथा भूमि व्यवस्थापन

३.१.१ कृषि, पशुपक्षी तथा मत्स्य विकास

१. पृष्ठभूमि

प्रदेश आर्थिक विकासको मेरुदण्डको रूपमा कृषि क्षेत्र रहेको छ । संविधानले भू-उपयोग नीतिको अवलम्बन गरी भूमिको व्यवस्थापन गर्ने, कृषिको व्यावसायीकरण, विविधीकरण र आधुनिकीकरण गर्ने; कृषकका लागि कृषि सामाग्री, कृषि उपजको उचित मूल्य र बजार पहुँचको व्यवस्था गर्ने जस्ता महत्त्वपूर्ण कृषि सम्बन्धी नीति निर्धारण गरेको छ । यसका लागि कृषिबालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, भण्डारण र बजारीकरण, पशुपक्षी तथा मत्स्य प्रजनन एवम् नस्ल सुधार, आहार तथा पोषण, पशु स्वास्थ्य र बजार प्रवर्द्धनमा प्रदेश सरकारले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नु पर्ने हुन्छ ।

केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागको प्रतिवेदन, वैशाख २०७७ अनुसार प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान एक तिहाई भन्दा बढी (३७.१४ प्रतिशत) रहेको छ । कृषि क्षेत्रमा उपयोग भएको औसत कृषि जमिन ०.६६ हेक्टर रहेको छ । कृषि जमिनको खण्डीकरणले यो अनुपात घट्दो क्रममा छ । कृषि तथा पशुपक्षी विकास मन्त्रालयको प्रतिवेदन, २०७६ अनुसार राष्ट्रिय कृषिको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा यस प्रदेशको योगदान २१.३१ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी देशको कूल ३४ लाख २८ हजार ९८६ हेक्टर खेती गरिएको जग्गा मध्ये ७ लाख ३९ हजार ५२७ हेक्टर (करिब २१.५६ प्रतिशत) जग्गा यसै प्रदेशमा पर्दछ भने यस प्रदेशको राष्ट्रिय खाद्यान्न उपलब्धतामा २३.११ प्रतिशत योगदान रहेको छ ।

कृषि भूमिको उत्पादकत्व ३.०३ मे.ट. प्रति हेक्टर रहेको छ । प्रदेशको अर्थतन्त्रमा व्यावसायिक कृषिको हिस्सा ८ प्रतिशत रहेको छ । कृषि मजदुरको उत्पादकत्व ८३५ अमेरिकी डलर रहेको छ । प्रदेशको उत्पादन मध्ये आन्तरिक खपत गरी बाँकी ३ लाख ३४ हजार २१५ मे.ट. खाद्यान्न बचत देखिन्छ । धान, मकै, गहुँ, आलु, अलैंची, अदुवा, चिया आदि यस प्रदेशका मुख्य बालीनाली हुन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

जमिनको खण्डीकरण एवम् घडेरीकरण हुनु, कृषिको व्यावसायीकरण हुन नसक्नु, सिँचाइको अपर्याप्तता र विद्यमान सिँचाइ आयोजना पूर्ण क्षमतामा उपयोग हुन नसक्नु, प्रशोधन क्षमताको कमी एवम् न्यून मूल्य अभिवृद्धि, कृषकमा नयाँ प्रविधि, उन्नत बिउ/मल, जैविक तथा प्राङ्गारिक कृषि सम्बन्धी ज्ञानको अभाव, बालीमा लाग्ने रोग व्यवस्थापन र सुधारिएका कृषि प्रणाली सम्बन्धी जानकारीको कमी, कृषि उपजको बजारीकरण र भण्डारणमा किसानको सामूहिक स्वामित्व हुन नसक्नु, उत्पादन, बजारीकरण र पशुपक्षी पालनको निमित्त आवश्यक उन्नत नस्ल, रोग र महामारीको रोकथाम एवम् पशु व्यवस्थापन सम्बन्धी उचित ज्ञानको अभाव, चरन र खर्क व्यवस्थापनको अभाव, कृषि अनुसन्धान र कृषि प्रसार बीच समन्वयको कमी आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

कृषि प्राविधिकको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु, कृषि सम्बद्ध संस्थागत तथा संरचनागत व्यवस्था गर्नु, स्थानीय सरकार मातहतमा आएको कृषि प्रसार सेवालाई व्यवस्थापन र सुदृढीकरण गर्नु, कृषि सम्बद्ध अनुसन्धान संस्था एवम् संरचना संघीय सरकारबाट प्राप्त गर्नु, परम्परागत कृषि ज्ञानको पुनर्खोज गरी आधुनिकीकरण र उपयोग गर्नु, हात्ती, बँदेल, बाँदर आदि जंगली जनावरबाट खेती सुरक्षित गर्नु, जैविक तथा प्राङ्गारिक कृषि प्रणालीको प्रवर्द्धन गर्नु, खाद्यवस्तुको गुणस्तर कायम गर्नु, हानिकारक कीटनाशक विषादी र रासायनिक मल र आनुवांशिक परिवर्तन गरिएका (genetically modified) बाली वस्तु नियन्त्रित गर्नु, अन्तर-सरकार समन्वय प्रभावकारी बनाउनु, जग्गाको चाक्लाबन्दी गर्नु, कृषि, पशु र मत्स्यपालनमा उपयुक्त यान्त्रिकीकरण र व्यावसायीकरण गर्नु, कृषि अनुदानलाई प्रतिस्पर्धी बजारको विकास हुने गरी उपयोग गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

खाद्य सम्बन्धी हक संवैधानिक रूपमा स्थापित हुनु, दिगो विकास लक्ष्यमा खाद्य तथा पोषणको विषय समाविष्ट हुनु, राष्ट्रिय आवधिक योजनामा खाद्य तथा पोषणलाई प्राथमिकता दिइनु; कृषि, दुग्ध तथा मासुजन्य उत्पादनको बढ्दो माग, बाली वस्तुका पकेट क्षेत्र र सुपर जोनको बलियो आधार हुनु, वर्षेभरी विविध कृषि उत्पादनको लागि मौसमी अनुकूलता, कृषि अनुसन्धान केन्द्र, विश्वविद्यालय र प्राविधिक शिक्षालयको ज्ञान उपलब्धता हुनु, जैविक तथा प्राङ्गारिक खेती प्रति बढ्दो आकर्षण, कृषि क्षेत्र प्रदेश र स्थानीय सरकारको कार्यक्षेत्रमा पर्नका साथै उच्च प्राथमिकतामा पर्नु, तुलनात्मक लाभका उच्च मूल्य बालीको प्रचुर सम्भावना र आन्तरिक तथा बाह्य बजारमा निर्यातको अवसर हुनु, बढ्दो सडक सञ्जाल, ज्ञान, सीप, पुँजी र उन्नत प्रविधिसहित वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका युवा कृषि क्षेत्रमा आकर्षित हुनु तथा कृषि विषय अध्ययन गरेका युवालाई समेत व्यावसायिक कृषिमा परिचालन गर्न सकिने, वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका सीप र स्रोत सहितका जनशक्तिको उपलब्धता हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

समुन्नत कृषि, सम्पन्न किसान : समृद्ध प्रदेश ।

४. उद्देश्य

- क. कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु ।
- ख. तुलनात्मक लाभ भएका बाली तथा पशुपक्षीजन्य उत्पादनको विकास एवम् विस्तार गर्नु ।
- ग. कृषि तथा पशुसेवा प्रसारको पहुँचमा वृद्धि गर्नु ।

५. रणनीति

- क. भू-उपयोग नीति अनुरूप कृषि जमिनको संरक्षण र उपयोग गर्ने ।
- ख. कृषिको व्यावसायीकरणमा निजीक्षेत्र, सहकारी तथा अन्तर-सरकार समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- ग. प्राङ्गारिक खेती, आधारभूत खाद्यवस्तु तथा तुलनात्मक लाभ भएका बाली र पशुपक्षी उत्पादनमा वृद्धि गर्ने ।
- घ. कृषक र कृषि सम्बद्ध निकायको क्षमता विकास एवम् प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने ।
- ङ. उत्पादित वस्तुको बजारीकरण गर्ने ।
- च. कृषि एवम् पशुपक्षी उद्योगको संरक्षण, विकास र विस्तार गर्ने ।
- छ. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका जनशक्तिको उच्चतम उपयोग गर्ने ।

३.१.२ भूमि व्यवस्थापन

१. पृष्ठभूमि

भूमिको विवेकपूर्ण उपयोगका लागि दिगो व्यवस्थापन तथा सुशासन कायम गर्न जरूरी देखिएको छ । भूमिमा सर्वसाधारण जनताको पहुँच तथा संवेदनशीलतालाई मध्यनजर गरी न्यायिक पहुँच स्थापित गर्न, सामाजिक आर्थिक कारणले पछाडि परेका वर्गको भूमिमा पहुँच बढाउन र भू-स्वामित्वको सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्न वैज्ञानिक भूमि नीति तर्जुमा गरी लागू गर्न आवश्यक देखिएको छ । यसैगरी भूमि तथा भूमि स्रोतको दिगो सदुपयोग गर्न परिमार्जित भू-उपयोग नीति, २०७२ अनुरूप भूमिको वर्गीकरण र भू-उपयोगसम्बन्धी कानून तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

कृषि योग्य भूमिको गैर कृषि प्रयोजनमा बढ्दो रूपान्तरण, कृषि योग्य जमिन बाँझै रहनु, अनियन्त्रित खण्डीकरण, सार्वजनिक जग्गामा बढ्दो अतिक्रमण, कृषकको भूमिमाथिको पहुँच अभिवृद्धि हुन नसक्नु, सुकुमबासी समस्या समाधान प्रभावकारी नहुनु, भू-उपयोग नीति कार्यान्वयन गरी भूमिको उपयुक्त ढङ्गले उपयोग गर्न कठिनाई हुनु, भूमि प्रशासनलाई समयानुकूल र प्रविधियुक्त बनाउन नसक्नु आदि मुख्य समस्या हुन् ।

चुनौती

भूमि व्यवस्थापन तथा भूमि प्रशासन सेवालाई वैज्ञानिकीकरण तथा सरलीकरण गर्नु, व्यवस्थित एवम् एकीकृत बस्ती विकास गर्नु, अर्थतन्त्रका उत्पादनमूलक क्षेत्रका लागि भूमिको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु, कृषि भूमिको खण्डीकरण रोक्नु, सीमित भूमिको दिगो व्यवस्थापन गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

नेपालको संविधानले भूमि व्यवस्थापन र जग्गाको अभिलेखलाई प्रदेशको अधिकार सूचीमा राख्नु, राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति तर्जुमा हुनु, भूमि व्यवस्थापनलाई वैज्ञानिक र प्रभावकारी बनाउनको लागि भूमि सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहनु, प्रदेशस्तरमा भू-उपयोग, चाक्लाबन्दी, भूमि खण्डीकरण सम्बन्धी अध्ययन भई प्रतिवेदन तयार हुनु, भूमि व्यवस्थापन प्रदेश सरकारको प्राथमिकताको विषय हुनु, व्यवस्थित बसोबास गराउने प्रयास हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

भूमिको वैज्ञानिक व्यवस्थापन तथा विवेकपूर्ण उपयोग ।

४. उद्देश्य

भूमिको नक्साङ्कन तथा अभिलेख व्यवस्थित गर्दै प्रभावकारी उपयोग गर्नु ।

५. रणनीति

- क. भू-उपयोग नीति तर्जुमा गरी भूमिको वैज्ञानिक वर्गीकरण एवम् उपयोग गर्ने ।
- ख. भूमि प्रशासन सेवा वैज्ञानिक एवम् सरलीकृत गर्ने ।
- ग. भूमिको चाक्लाबन्दी गरी यान्त्रिकीकरण मार्फत व्यावसायिक कृषि प्रवर्द्धन गर्ने ।
- घ. वर्गीकृत भूमिको अन्य कार्यमा हुने रूपान्तरण नियन्त्रण गर्ने ।

३.१.३ गुठी व्यवस्थापन

१. पृष्ठभूमि

गुठी व्यवस्थापन नेपालको नितान्त मौलिक व्यवस्थापकीय शैली हो । नेपालको संविधान २०७२ मा प्रदेशको अधिकारको सूचीमा गुठी व्यवस्थापन समावेश छ । त्यसैगरी संविधानको धारा २९० को उपधारा १ मा गुठीको मूलभूत मान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी गुठी जग्गामा भोगाधिकार भइरहेको किसान एवम् गुठीको अधिकारका सम्बन्धमा संघीय संसदले आवश्यक कानून बनाउन सक्ने व्यवस्था रहेको छ । गुठी सम्पत्तिको व्यवस्थित अभिलेख नहुँदा प्रभावकारी संरक्षण एवम् उपयोग हुन नसकि अतिक्रमण बढ्दै गएको अवस्था छ । गुठी सम्पत्तिको संरक्षणमा सरोकारवालाको भूमिका सशक्त देखिएको छैन ।

नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदले स्वीकृत कार्य विस्तृतीकरणका अनुसार गुठी जग्गा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन, सार्वजनिक गुठी अन्तर्गतका जग्गा जमिन र सम्पत्तिको संरक्षण र अभिलेख व्यवस्थापन, गुठी जग्गा र गुठी व्यवस्थापनका सन्दर्भमा संघीय सरकार, प्रदेश र स्थानीय तहसँग सहयोग एवम् समन्वय र परम्परागत रूपमा गुठी अन्तर्गत चली आएका विभिन्न जात्रा, पर्वको सञ्चालन र व्यवस्थापन कार्य प्रदेशले गर्ने गरी कार्य विभाजन गरिएको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

प्रदेशस्तरमा रहेका गुठीको यकिन तथ्याङ्क उपलब्ध हुन नसक्नु, गुठीका प्रकृति एवम् सम्पत्तिको विवरण यकिन नहुनु, गुठी सम्पत्तिको पर्याप्त संरक्षण एवम् उपयोग हुन नसक्नु, गुठीका अधिकांश घर, पाटी, पौवा तथा सत्तल मर्मत सम्भारका लागि जिम्मेवार संस्थागत प्रबन्ध प्रभावकारी नहुनु, गुठी जग्गामा अतिक्रमण बढ्दै जानु र गुठी सम्पदाको मर्मत सम्भारको लागि सरकारले खर्च गर्नु पर्ने अवस्था रहनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

गुठी सम्पत्तिको तथ्याङ्क यकिन गर्नु, गुठी सम्पदाको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

गुठी व्यवस्थापन प्रदेश सरकारको जिम्मेवारी भित्र रहनु, प्रदेशमा गुठी सम्पत्ति प्रशस्त रहेको अनुमान हुनु; गुठी सम्पत्तिको प्रभावकारी उपयोगबाट आर्थिक उपार्जन, सांस्कृतिक विकास र सामाजिक ऐक्यबद्धता हासिल गर्न सकिने अवस्था रहनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

गुठी सम्पदाको संवर्द्धन : सम्पदा र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण ।

४. उद्देश्य

गुठीसँग सम्बन्धित ऐतिहासिक मठ, मन्दिर तथा सम्पदाको संरक्षण, संवर्द्धन र विकास गर्नु ।

५. रणनीति

क. गुठी सम्पत्तिको अभिलेखीकरण, संरक्षण एवम् व्यवस्थापन गर्ने ।

ख. गुठी सम्पत्तिको उपयोगिता अभिवृद्धि गरी सामूहिक हितमा उपयोग गर्ने ।

३.१.४ खाद्य सुरक्षा तथा पोषण

१. पृष्ठभूमि

खाद्य तथा पोषण सुरक्षालाई उत्पादन, पहुँच, उपभोग प्रयोग र निरन्तरताको आयाममा हेर्नु पर्ने हुन्छ । खाद्य तथा पोषण सुरक्षालाई संविधानमा मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरिएको छ । नेपाल जनसांख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०१६ अनुसार पोषणका सूचकमा राष्ट्रिय औसतको तुलनामा यो प्रदेशको स्थिति तुलनात्मक रूपमा राम्रो रहेको छ । प्रदेशमा न्यूनतम क्यालोरी प्राप्त जनसंख्या ९१.९ प्रतिशत, औषत क्यालोरी (२५३६) मा पहुँच ६८ प्रतिशत र आधारभूत खाद्य सुरक्षा प्राप्त परिवार ५२.६ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशमा खाद्य असुरक्षित परिवार ९.२ प्रतिशत, प्रतिव्यक्ति प्रति वर्ष खाद्य उत्पादन २५६.२ कि.ग्रा. रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

पोषणयुक्त खाद्यान्नमा गरिब जनताको न्यून पहुँच हुनु, खाद्य वितरण प्रभावकारी नहुनु, खाद्य सुरक्षा सम्बन्धी खण्डीकृत तथ्याङ्कको कमी, खाद्यान्नमा मिसावट एवम् विषादीको अत्यधिक प्रयोग हुनु, पर्याप्त ज्ञान बिना परम्परागत खाद्य अभ्यासमा आएको परिवर्तनले स्वास्थ्य समस्या देखा पर्नु, खाद्य तथा पोषण सम्बन्धी चेतनाको कमी जस्ता विषय आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

पर्याप्त मात्रामा खाद्य वस्तुको उत्पादन र सन्तुलित वितरण गर्नु, मिसावट एवम् विषादी रहित खाद्यान्न प्राप्तिको सुनिश्चितता गर्नु, पोषणयुक्त आहारविहार सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्नु, गरिब एवम् सीमान्तकृत समूहमा पोषणयुक्त आहारको पहुँच सुनिश्चित गर्नु, परम्परागत आहारविहारको पुनर्स्थापना गर्नु, खाद्य सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

खाद्य सम्बन्धी हक संवैधानिक रूपमा स्थापित हुनु, दिगो विकास लक्ष्यमा खाद्य तथा पोषणको विषय समाविष्ट हुनु, राष्ट्रिय आवधिक योजनामा खाद्य तथा पोषणलाई प्राथमिकता दिइनु, पोषण नीति तथा रणनीति को विकास हुनु, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना कार्यान्वयनमा रहनु र पोषण सम्बन्धी सेवाको विस्तार तथा बानीव्यहोरालाई अभियानको माध्यमबाट सुधारका लागि विभिन्न प्रयास हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

खाद्य सुरक्षा तथा पोषणको सुनिश्चितता : स्वस्थ नागरिक, स्वस्थ प्रदेश ।

४. उद्देश्य

खाद्य तथा पोषण सुरक्षा प्रदान गर्नु ।

५. रणनीति

क. जैविक तथा प्राङ्गारिक खेती प्रणाली मार्फत गुणस्तरीय खाद्यान्न उत्पादनमा वृद्धि गर्ने ।

ख. स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने खाद्यपदार्थको प्रयोगलाई जोड दिने ।

ग. खाद्य तथा पोषण शिक्षा कार्यक्रमलाई व्यापक बनाउनको लागि सरोकारवालासँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

घ. उत्पादनको उचित भण्डारण साथै वितरण प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्ने ।

३.१.५ सहकारी क्षेत्र

१. पृष्ठभूमि

सहकारी क्षेत्रलाई अर्थतन्त्रको एक महत्त्वपूर्ण खम्बाको रूपमा लिइन्छ । संविधानले सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागिता तथा विकास मार्फत राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर, स्वतन्त्र तथा उन्नतिशील बनाउँदै समाजवादउन्मुख स्वतन्त्र र समृद्ध अर्थतन्त्रको विकास गर्ने उद्देश्य लिएको छ । आर्थिक विकासमा निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्य गर्ने कार्य जिम्मेवारी प्रदेश सरकारमा रहेको छ ।

सहकारी क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान १ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशमा आ.व. २०७५/७६ सम्ममा ५,१४४ सहकारी संस्था सञ्चालन रहि ८,२५० जनाले रोजगार प्राप्त गरेका छन् । सहकारी क्षेत्रमा १९ अर्ब ७५ करोड भन्दा बढी शेयर पुँजी लगानी भएको छ । ऋण तथा बचत सहकारीबाट करिब २७ अर्ब बचत परिचालन गरी ३१ अर्ब ५३ करोड भन्दा बढी ऋण प्रवाह भएको देखिन्छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

अधिकतम सहकारी संस्था बचत तथा ऋण परिचालनमा केन्द्रित हुनु, बचत तथा ऋण सहकारीमा वित्तीय जोखिम उच्च रहनु, संस्थागत सुशासनको कमी आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

सहकारीताको उपयोग उत्पादन, वितरण तथा सेवा क्षेत्रमा विस्तार गर्नु, वित्तीय सुशासन कायम गर्नु, सहकार्यताको भावना अभिवृद्धि गर्दै विपन्न वर्गलाई समेट्नु, बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको प्रभावकारी नियमन गर्नु, आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

प्रदेशमा सहकारीको उपस्थिति राम्रो हुनु, स-साना बचत परिचालन भई पुँजी निर्माणमा सहयोग पुग्नु, वित्तीय पहुँचको विस्तार हुनु, जनतामा सामुदायिक तथा सहयोगी भावनाको विकास हुनु, स्थानीय स्तरमा वित्तीय अन्तरसम्बन्ध कायम हुनु आदि अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सहकारिताको माध्यम : समृद्धिको आधार ।

४. उद्देश्य

सहकारी क्षेत्रको विकास एवम् प्रवर्द्धन गरी आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा योगदान पुऱ्याउनु ।

५. रणनीति

समुदायलाई सहकारीमा संगठित गरी अर्थतन्त्रको सबल स्तम्भको रूपमा विकास गर्ने ।

३.२ उद्योग, वाणिज्य, आपूर्ति तथा पर्यटन

३.२.१ उद्योग

१. पृष्ठभूमि

उद्योग क्षेत्र अर्थतन्त्रमा उल्लेखनीय योगदान गर्ने सम्भाव्य क्षेत्रको रूपमा रहेको छ । संविधानले औद्योगिकीकरणलाई प्रदेशको एकल अधिकार तथा संघ र प्रदेशको साझा अधिकारको सूचीमा राखेको छ । दिगो विकासको लक्ष्यमा समावेशी एवम् दिगो औद्योगिकीकरण तथा साना उद्योग एवम् अन्य व्यवसाय विस्तार गर्ने कुरा उल्लेख गरेको छ । सो लक्ष्य प्राप्त गर्नका सन् २०३० सम्ममा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा औद्योगिक क्षेत्रको योगदान २५ प्रतिशत र उत्पादनमूलक उद्योगले कुल रोजगारीमा १३ प्रतिशत योगदान दिनुपर्ने हुन्छ ।

केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागको प्रतिवेदन, वैशाख २०७७ अनुसार यस प्रदेशको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको योगदान १८.२३ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशमा कूल ठूला र मझौला उद्योगको संख्या ७४० र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको योगदान १९.९२ प्रतिशत रहेको छ । यस मध्ये विदेशी लगानीमा साना ७३, मझौला ३० र ठूला २२ गरी जम्मा १२५ उद्योगमा १०२४.३ करोड लगानी स्वीकृत भएको देखिन्छ । उद्योग क्षेत्रमा प्रदेशमा १ लाख १ हजार २ सय ७९ ले रोजगारी पाएका छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

अपेक्षाकृत रूपमा उद्योगमा लगानी आकर्षित गर्न नसक्नु; उद्योग विकासका लागि दक्ष जनशक्तिको विकास र उपयोग हुन नसक्नु, सक्षम र दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने संस्थागत संयन्त्र नहुनु, उद्योगलाई कृषि, वन तथा खनिज जस्ता क्षेत्रसँग आबद्ध गर्न नसक्नु, कृषि र वनका उत्पादनको मूल्य अभिवृद्धि बिना निर्यात भई रहनु, जमिन, भौतिक पूर्वाधार र ऊर्जाको अपर्याप्तता, निर्यात योग्य वस्तुको उत्पादन र विविधीकरण हुन नसक्नु, कामदारको न्यून उत्पादकत्व, आयातित वस्तुसँग प्रतिस्पर्धा गर्न नसक्नु, उद्योग स्थापनामा नवीनतम सोचको कमी आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

अवसर

जनसंख्यामा युवाको बाहुल्यता रहनु, बढ्दो शहरीकरण, आयात निर्यातको सहज अवस्था, कृषि तथा वनजन्य कच्चा पदार्थको सहज उपलब्धता, बढ्दो ऊर्जा आपूर्तिको कारण उद्योगधन्दा सञ्चालन गर्न सहज वातावरण सृजना हुन आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

चुनौती

उत्पादनमूलक उद्योगमा लगानी बढाउनु, गुणस्तरीय वस्तुको उत्पादन र प्रतिस्पर्धी क्षमतामा वृद्धि गर्नु, उद्यमशीलता र संस्थागत संस्कृतिको विकास गर्नु, सहूलियत ब्याजदरमा पर्याप्त कर्जा उपलब्ध गराउनु, युवालाई उद्योगतर्फ आकर्षित गर्नु र औद्योगिकीकरणलाई वातावरण सन्तुलनसँग तालमेल मिलाउनु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

आर्थिक रूपान्तरणका लागि औद्योगिकीकरण : समृद्धिका लागि रोजगारी प्रवर्द्धन ।

४. उद्देश्य

- क. औद्योगिक लगानी आकर्षित गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु ।
- ख. स्थानीय स्रोत, सीप र साधनमा आधारित उद्योग प्रवर्द्धन गर्दै रोजगारीका अवसर सृजना गर्नु ।

५. रणनीति

- क. आयात प्रतिस्थापक र निकासीमूलक उद्योगको विकास गर्न आर्थिक तथा भौतिक सुविधाको व्यवस्था गर्ने ।
- ख. स्थानीय स्रोत, साधन र सीपमा आधारित उद्योग स्थापनाका लागि स्वदेशी तथा वैदेशिक लगानी आकर्षित गर्ने ।
- ग. कृषिजन्य उद्यमको पहिचान गरी प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता बढाउँदै निर्यात अभिवृद्धि गर्ने ।
- घ. उद्योग विकासका लागि आवश्यक दक्ष, उद्यमशील, व्यावसायिक र प्राविधिक जनशक्ति तयार गरी उद्यमशीलता बढाउने ।
- ङ. औद्योगिक सुशासन अभिवृद्धि गर्ने ।

३.२.२ खानी तथा खनिज सम्पदा

१. पृष्ठभूमि

नेपालमा खनिज सम्पदा विकासका प्रयास ६५ वर्षभन्दा लामो समय देखि भई रहेको छ । संविधानमा खानी अन्वेषण तथा व्यवस्थापनलाई प्रदेशको अधिकार सूचिमा व्यवस्थित गरिएको छ । कार्य विभाजन अनुसार खानी तथा खनिज पदार्थको अन्वेषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र नियमन एवम् पूर्वाधार विकास, अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण प्रदेशको अधिकारमा व्यवस्थित छ ।

केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागको प्रतिवेदन, वैशाख २०७७ अनुसार यस प्रदेशको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा खानी क्षेत्रको योगदान ०.४७ प्रतिशत रहेको छ । यस प्रदेशको ओखलढुङ्गा र इलाम डाँडामा तामा, भोजपुरमा अभ्रख, धनकुटा, मोरङ र उदयपुरमा चुनढुङ्गा, खोटाङ र भोजपुरमा खरीढुङ्गा, महाभारत पर्वत श्रृंखलामा मार्बल, तराई, चुरे पहाड र महाभारतको विस्तृत क्षेत्रमा पेट्रोलियम, तराईको विस्तृत भू-भागमा ग्याँस, कोशी नदीमा सुन, उदयपुरको कम्प्युघाटमा म्याग्नेसाइट पाइने प्रारम्भिक अध्ययनले देखाएको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

खानी तथा खनिज सम्पदा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, ऐन, नियम तयार नहुनु, खनिज सम्पदा सम्बन्धी यकिन तथ्याङ्कको अभाव, खनिज सम्पदाको अनुसन्धान, उत्खनन र उपयोगमा उदासिनता, व्यावसायिक उत्पादन हुन सक्ने सम्भावनाका खानी तथा खनिज सम्पदाको पहिचान हुन नसक्नु, निजी क्षेत्र आकर्षित नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

खनिज सम्पदाको विस्तृत अध्ययन गरी व्यावसायिक उत्पादनको सम्भावना भएका क्षेत्रको पहिचान गर्नु, पर्याप्त स्रोतको व्यवस्था गर्नु, निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गर्नु, खानी सम्बन्धी दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था गर्नु, नयाँ प्रविधिको समुचित उपयोग गर्नु, भौगोलिक अवस्थिति, भौगर्भिक संरचना, भू-धरातलीय बनोट तथा तदनुरूप प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि गर्नु, खनिज पहुँच मार्ग र बिजुलीको पहुँच पुऱ्याउनु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

तामा, अभ्रख, चुनढुङ्गा, खरी ढुङ्गा, मार्बल, पेट्रोलियम, ग्याँस, सुन, म्याग्नेसाइट आदिको खानी भएको प्रारम्भिक अध्ययनले देखाउनु, प्रदेश सरकारको प्राथमिकतामा रहनु, विद्युत तथा पहुँच मार्गको विस्तार हुँदै जानु, स्वदेशी तथा विदेशी लगानीका लागि अनुकूल वातावरण सृजना हुँदै जानु, गैर आवासीय नेपालीलाई खानी अन्वेषण र व्यवस्थापन कार्यमा परिचालन गर्ने सम्भावना बढ्नु, श्रम सम्बन्धमा सुधार हुनु, पूर्वाधार निर्माणमा सरकारको लगानी बढ्दै जानु, भूमण्डलीकरणसँगै औद्योगिक उत्पादनको शृङ्खला विकासोन्मुख मुलुकतर्फ विस्तार हुँदै जानु, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको विकास र विस्तार हुनु, उपलब्ध खनिज सम्पदाको उपयोग गरी उच्चतम लाभ लिन सकिने अवस्था रहनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

खनिज सम्पदाको उपयोग : समृद्धिको योजनामा सहयोग ।

४. उद्देश्य

प्रदेशमा उपलब्ध खनिज स्रोतको संघीय सरकार र निजी क्षेत्रको सहकार्यमा अन्वेषण र उत्खनन गर्नु ।

५. रणनीति

- क. खनिज सम्पदाको भौगर्भिक सर्वेक्षण, पहिचान, अन्वेषण र व्यवस्थापनका लागि आवश्यक नीतिगत, कानुनी एवम् संरचनागत व्यवस्था गर्ने ।
- ख. संघीय सरकार र निजी क्षेत्रसँगको समन्वयमा खनिज सम्पदाको अन्वेषण र उत्खनन गरी व्यावसायिक उत्पादन गर्ने ।

३.२.३ वाणिज्य तथा आपूर्ति

१. पृष्ठभूमि

उत्पादित वस्तुलाई समुचित वितरण मार्फत उपभोक्ता सम्म पुऱ्याई अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउने वाणिज्य तथा आपूर्ति क्षेत्रको महत्त्वपूर्ण योगदान रहन्छ । संविधानले प्रदेश भित्रको व्यापार प्रदेशको अधिकार सूचीमा र आवश्यक वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति, वितरण, मूल्य नियन्त्रण, गुणस्तर र अनुगमन संघ तथा प्रदेशको साझा सूचीमा राखेको छ ।

प्रदेशमा आर्थिक तथा व्यापारिक संस्था १६८,४३४ वटा सञ्चालनमा छन् । नेपालका सबैभन्दा बढी आर्थिक एकाइ रहेका पाँच जिल्ला मध्ये झापा, मोरङ र सुनसरी यस प्रदेशमा पर्दछन् । जनसंख्याको हिसाबले मोरङ र झापा व्यवसायमा अधिकतम संलग्न हुने पाँच जिल्ला मध्ये तेस्रो र पाचौँमा पर्दछन् । अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारका हिसाबले महत्त्वपूर्ण विराटनगर (रानी) र काँकडभिट्टा जस्ता नाका यसै प्रदेशमा पर्दछन् ।

केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागको प्रतिवेदन, वैशाख २०७७ अनुसार यस प्रदेशको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वाणिज्य क्षेत्रको योगदान ९.०७ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ८५ अर्ब २ करोड बराबरको व्यापारिक कारोवार भएको देखिन्छ । यसैगरी आपूर्तिमा उपभोक्ता सन्तुष्टि सूचकाङ्क ४.७० (०-१०) रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

व्यापारिक गतिविधि विस्तार भएपनि बजारमा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवा सुपथ मूल्यमा उपलब्ध नहुनु, आयातमा आधारित आपूर्ति व्यवस्था रहनु, व्यापार घाटा अत्याधिक रहनु, मूल्यसूची राख्ने प्रवृत्ति नहुनु, बिल-बीजक जारी गर्ने प्रवृत्ति नहुनु र विपद्को समयमा अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति सहज हुन नसक्नु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

मानव सिर्जित तथा प्राकृतिक कारणबाट समय समयमा आपूर्तिमा आउने व्यवधान समाधान गर्नु, कृषि उपजको व्यापारमा हुने बिचौलिया विस्थापित गर्नु, गुणस्तरीय वस्तुको उपलब्धता र उपभोक्ताको हकहित संरक्षण गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

आन्तरिक व्यापारिक गतिविधि बढ्नु, यातायात पूर्वाधारको विकासले गाउँ शहर अन्तरसम्बन्धी बलियो हुनु, वैदेशिक रोजगारीले क्रयशक्ति बढ्न गई आन्तरिक बजारको क्षमता बढ्नु, महत्त्वपूर्ण अन्तर्राष्ट्रिय नाका विद्यमान रहनु, सुक्खा बन्दरगाह निर्माणको चरणमा रहनु, तेस्रो देश निकासीमा सहजता बढ्दै जानु, स्थानीय तहमा बजार केन्द्रहरू विकसित हुँदै जानु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सरलीकृत व्यापार : समृद्धिको आधार ।

४. उद्देश्य

- क. व्यापारिक गतिविधि वृद्धि गर्नु ।
- ख. सर्वसुलभ आपूर्ति प्रणाली स्थापित गर्नु ।

५. रणनीति

- क. सुदृढ वाणिज्य तथा आपूर्ति प्रणाली स्थापित गर्ने ।
- ख. भौतिक पूर्वाधारको यथोचित व्यवस्था गरी प्रादेशिक व्यापार प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ग. आधारभूत तथा उपभोग्य वस्तुको भण्डारण, बजारीकरण र गुणस्तर कायम गरी आपूर्ति सुनिश्चित गर्ने ।

३.२.४ पर्यटन

१. पृष्ठभूमि

पर्यटन राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको एक महत्त्वपूर्ण आधार हो । सर्वोच्च शिखर सगरमाथा लगायत विश्वका अग्ला ५ हिमश्रृंखलाको अवस्थिति यस प्रदेशमा रहेको छ । पर्यावरण अनुकूल पर्यटन उद्योगको विकास गर्ने, नेपालको विविध सांस्कृतिक र प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै लाभ वितरणमा स्थानीयलाई प्राथमिकता दिने राज्यको पर्यटन सम्बन्धी नीति रहेको छ । पर्यटन क्षेत्र संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीनै तहको अधिकार सूचीमा समेटिएको छ ।

केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागको प्रतिवेदन, वैशाख २०७७ अनुसार मुलुकको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पर्यटन क्षेत्र (होटेल तथा रेस्टुराँ) को योगदान १.१७ प्रतिशत रहेको छ । पर्यटन क्षेत्रको आयमध्ये आन्तरिक पर्यटन र अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटनको योगदान क्रमशः ५७ प्रतिशत र ४३ प्रतिशत रहेको छ । नेपालमा सन् २०१७ मा भित्रिएका कुल पर्यटक ११,७३,०७२ मध्ये ४८,४३८ (५.१५ प्रतिशत) ले यो प्रदेशको भ्रमण गरेका छन् । प्रदेशमा भ्रमण गरेका पर्यटक मध्ये खुम्बु क्षेत्रमा ९३.१५ प्रतिशत, मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्रमा ६ प्रतिशत, र कोसी टप्पु वन्यजन्तु आरक्षणमा ०.७९ प्रतिशत ले भ्रमण गरेको देखिन्छ । यस प्रदेशको काँकडभिट्टा नाका हुँदै वि.सं. २०७२ मा १,७७,४११ र २०७४ मा २,१९,५७१ भारतीय पर्यटक नेपाल भित्रिएको देखिन्छ । तेस्रो मुलुकका ४८ हजार पर्यटक काँकडभिट्टा नाका भई नेपाल प्रवेश गर्ने गरेको देखिन्छ ।

पर्यटनबाट प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा १.९३ प्रतिशत योगदान रहेको छ । यस क्षेत्रमा करिव ३२ हजार जनाले रोजगार प्राप्त गरेको देखिन्छ । प्रदेशमा १३ वटा पर्यापर्यटन गन्तव्य रहेका छन् ।

नेपाल सरकारले प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य स्थलको लागि पहिचान गरेका १०० वटामध्ये १६ वटा यस प्रदेशमा पर्दछन् । बराहक्षेत्र, पाथीभरा, हलेसी महादेव, कन्याम, तिनजुरे मिल्के जलजले, गुफा पोखरी जस्ता धार्मिक तथा रमणीय स्थलमा आन्तरिक पर्यटन साथै तीर्थयात्री बढ्दो क्रममा रहेका छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

प्रदेशमा अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटकको आगमन न्यून रहनु, खुम्बु क्षेत्र बाहेक अरू क्षेत्रले अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटक आकर्षित गर्न नसक्नु, पर्यटनको लाभ स्थानीय समुदायले अपेक्षित रूपमा प्राप्त गर्न नसक्नु, पर्यटकीय गन्तव्यको विकास र विविधीकरण हुन नसक्नु, अनधिकृत रूपमा पर्यटक शुल्क लगाउने र झन्झट दिने प्रवृत्ति देखिनु, धार्मिक पर्यटकीय स्थलको उपयुक्त व्यवस्थापन गर्न नसक्नु, पर्यटकीय पूर्वाधारको अभाव, पर्यटकलाई आकर्षित गर्न चाहिने सेवा, सुविधा र पर्यटकीय वस्तुको कमी, पर्यटकीय सूचना प्रवाह व्यवस्थित र प्रभावकारी हुन नसक्नु, आन्तरिक र बाह्य पर्यटकको व्यवस्थित अभिलेख नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

पर्यावरण अनुकूल पर्यटन उद्योगको विकास गर्नु, सामाजिक, सांस्कृतिक र वातावरणीय मापदण्डका आधारमा पर्यटन उद्योगको स्तरीकरण तथा प्रमाणीकरण गर्नु, पर्यटकीय सम्भावनाका क्षेत्रमा पर्यटन पूर्वाधारको विकास गर्नु, प्रदेशबाट छिमेकी मुलुकका प्रमुख शहरका साथै आन्तरिक पर्यटकीय गन्तव्यमा जोड्न हवाई सेवा सञ्चालन गर्नु, पर्यटकीय स्तरका होटेल तथा अन्य पर्यटकीय सुविधाको विस्तार गर्नु, गन्तव्य स्थलको विविधीकरण, विकास, ब्राण्डिङ, प्रचार प्रसार र प्रवर्द्धन तथा बजारीकरण गर्नु, पर्यटन व्यवसाय सम्बद्ध निजी क्षेत्रको क्षमता वृद्धि गर्नु, पर्यटन सूचना व्यवस्थापन प्रणाली तथा पर्यटन सूचना सेवा स्थापना गर्नु, विभिन्न तहमा सङ्कलन हुने पर्यटन शुल्कमा दोहोरोपना हटाउनु, स्थानीयलाई लाभ दिनु, व्यावसायिकता तथा उद्यमशीलताको विकास गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

साहसिक आरोहण पर्यटनका निमित्त उत्कृष्ट गन्तव्य, विश्वकै उत्कृष्ट ट्रेकिङ मार्ग हुनु, मुलुकका प्रमुख धार्मिक गन्तव्यको अवस्थिति, नेपालको सबभन्दा होचो स्थान केचनाकवल यसै प्रदेशमा पर्नु, भारतका छिमेकी शहर दार्जिलिङ

र सिक्किममा भारतीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटक ठूलो संख्यामा आगमन हुनु, पर्यटकीय पदमार्गको विकास गर्न सकिने अवस्था हुनु, किमाथान्का नाकाले चिनियाँ पर्यटकीय विस्तारमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्ने सम्भावना रहनु, पर्यापर्यटन, प्याराग्लाइडिङ, ज्याफिटिङ जस्ता साहसिक पर्यटकीय उपज तथा वस्तुको विकासको सम्भावना राम्रो रहनु, विविध प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको प्रचुरता, अधिकांश स्थानीय तहको प्राथमिकतामा पर्यटन क्षेत्र पर्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

पर्यटन क्षेत्रको दिगो विकास : प्रदेश समृद्धिको आधार ।

४. उद्देश्य

- क. प्रदेशलाई मुलुकको पर्यावरण अनुकूल प्रमुख पर्यटन गन्तव्यको रूपमा विकास गर्नु ।
- ख. पर्यटकको संख्या, बसाइँ र ऋय दर वृद्धि गर्नु ।
- ग. पर्यटनलाई स्थानीय अर्थतन्त्र र रोजगारीसँग आबद्ध गर्नु ।

५. रणनीति तथा कार्यनीति

- क. पर्यटकीय गन्तव्य र उपजको विकास, विविधीकरण र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ख. पर्यटन सेवा सुविधाको व्यावसायीकरण गरी अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड तथा मान्यता अनुरूप स्तरीकरण गर्ने ।
- ग. पर्यटकीय ब्राण्डिङ गरी विश्वमा प्रदेशको प्रचार गर्ने ।
- घ. पर्यटकीय सेवा सुविधाको वृद्धि गरी पर्यटनलाई स्थानीय अर्थतन्त्र र रोजगारीसँग आबद्ध गर्ने ।
- ङ. पर्यटकीय विकासमा पछि परेको तर सम्भावना राम्रो भएको क्षेत्रको पहिचान र विकासमा जोड दिने ।
- च. संस्थागत व्यवस्था, समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

३.३ वन तथा जैविक विविधता

१. पृष्ठभूमि

देशमा रोजगारीको सृजना, आय वृद्धि, स्थानीय समुदायको आधारभूत आवश्यकता जस्तै: काठ, दाउरा, घाँसपातका साथै कृषि, पशुपालन, पर्यटन र सिँचाइमा समेत वन तथा जैविक विविधताको उल्लेखनीय भूमिका रहेको छ । संविधानमा स्वच्छ वातावरणलाई मौलिक हकको रूपमा सुरक्षित गरिएको छ भने राज्यका नीतिहरूमा प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण र उपयोग सम्बन्धमा उल्लेख भएको छ । संविधानमा प्रदेशभित्रको राष्ट्रिय वन, जल उपयोग तथा वातावरण व्यवस्थापन प्रदेश अधिकारको सूचीमा रहेको छ ।

वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र अनुसार नेपालको कूल वनमा यस प्रदेशको हिस्सा १७.३ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशमा ११,३३६ वर्ग कि.मि. (कूल क्षेत्रफलको ४३.२४ प्रतिशत) वन क्षेत्र रहेको छ । प्रदेशमा ३,६४५ वटा सामुदायिक वन (४,२१,३५२ हे.), ९४९ कबुलियती वन (३,८८६ हे.), ३९ वटा धार्मिक वन (३७८.४० हे.) र ४ वटा साझेदारी वन (७,२११ हे.) रहेका छन् । यस प्रदेशमा सगरमाथा र मकालु-वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज, कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्ष र कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र समेत रहेका छन् । संरक्षित क्षेत्र ४,८५८ वर्ग कि.मि. र १,२७८ वर्ग कि.मि. मा फैलिएका ३ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र अवस्थित छन् ।

आ.व. २०७४।७५ मा प्रदेशमा काठ १ करोड १० लाख ९८ हजार २८९.४९ क्यू.फि., दाउरा ३ हजार ४४९.०९ चट्टा, जडीबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावार १७ लाख ५९ हजार ५६९ कि.ग्रा. र खोटो ८ लाख ४ हजार ६०३.५० कि.ग्रा. उत्पादन भएको पाइन्छ । वन क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा १.७ प्रतिशत योगदान रहेको छ । प्रदेशमा जैविक विविधता संरक्षण भएको वनको क्षेत्रफल ६९३६ हेक्टर र ३११ जलाधार क्षेत्र रहेका छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

नीतिगत, कानूनी र संरचना एवम् जनशक्तिको व्यवस्था भई नसक्नु, वन क्षेत्रको उत्पादन र लाभको न्यायोचित वितरण नहुनु, वन तथा जैविक विविधता सम्बन्धी जनचेतनामा कमी हुनु, अन्तर तह र अन्तर निकाय समन्वय कमजोर हुनु, वन क्षेत्र माथिको अतिक्रमण र वन अपराध पूर्णतया रोक्न नसक्नु, वन तथा जैविक विविधताको वैज्ञानिक व्यवस्थापन नहुनु, वन विकास र आय आर्जन तथा रोजगारी बिच सन्तुलन कायम गर्न नसक्नु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

बढ्दो इन्धन र काठको मागको व्यवस्थापन गर्नु, वन डढेलो रोक्नु, कृषि, शहरीकरण, बस्ती विकास एवम् सुकुम्बासी समस्याबाट वन अतिक्रमण रोक्नु, विकास निर्माणबाट हुने वन अतिक्रमणको व्यवस्थापन गर्नु, जैविक विविधता संरक्षण गर्नु, पानीका मुहान र सिमसार क्षेत्रको संरक्षण गर्नु, वन विकास र जैविक विविधता संरक्षणमा सबै क्षेत्र र निकायको अपनत्व स्थापित गर्दै क्षमता अभिवृद्धि गर्नु, भू-क्षय, पहिरो, वातावरण प्रदूषण रोक्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

जनप्रतिनिधि तथा सरकारको प्राथमिकताको विषय रहनु, निजीक्षेत्र तथा समुदायको चासो बढ्नु, वन पैदावारमा आधारित उद्यम र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन मार्फत आय र रोजगारीसँग आबद्ध हुन सक्ने अवस्था रहनु, सामुदायिक वनको क्षेत्र र यसमा आबद्ध समूहको संख्या उल्लेखनीय हुनु, भू तथा जलाधारलाई एकीकृत गरी वन र कृषि दुबै क्षेत्रको आमदानी अभिवृद्धि गर्न सकिने सम्भावना हुनु, वनस्पतिजन्य स्रोतको वैज्ञानिक र व्यावसायिक उपयोग गर्न सकिने अवस्था विद्यमान रहनु; कार्वन संचितिको उपयोग, इन्धन र वन पैदावारको आपूर्ति, जडीबुटीको उत्पादन, मूल्य अभिवृद्धि, उपयोग र निर्यात गर्न सकिने अवस्था रहनु; पानीका स्रोतको संरक्षण र उपयोग, प्राकृतिक रमणीयता र वातावरण एवम् जैविक विविधताको उपलब्धता रहनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

संरक्षित वन, जैविक विविधता : स्वच्छ र समृद्ध प्रदेश ।

४. उद्देश्य

- क. वनक्षेत्रको विकास एवम् दिगो व्यवस्थापन गर्दै वातावरण, जैविक विविधता र जलाधारको संरक्षण गर्नु ।
- ख. वातावरणीय सेवाबाट प्राप्त हुने लाभ वृद्धि गरी समुदायलाई न्यायोचित वितरण सुनिश्चित गर्नु ।
- ग. उच्च मूल्य जडीबुटी र गैरकाष्ठ वन पैदावारको उत्पादन र मूल्य अभिवृद्धि गरी निर्यात प्रवर्द्धन गर्नु ।

५. रणनीति

- क. वन क्षेत्र तथा जैविक विविधताको वैज्ञानिक व्यवस्थापन र उपयोगमा स्थानीय जनताको पहुँच बढाउने ।
- ख. वनक्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी आय आर्जन र रोजगारीसँग आबद्ध गर्ने ।
- ग. जैविक विविधताको संरक्षण र पर्यापर्यटनको विकास गर्ने ।
- घ. वनक्षेत्र भित्र र बाहिर धरातलीय सम्भाव्यताका आधारमा उच्च मूल्यका जडीबुटीको विकास र विस्तार गरी निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ङ. अन्तर-सरकार, सरोकारवाला निकाय र निजीक्षेत्रसँगको समन्वयात्मक रूपमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

६. विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	खाद्यान्न उत्पादन	मे.टन हजार		२,४७०.००	२,४७४.७०	२,६९९.८०	२,९२४.९०
२	वागवानीजन्य उत्पादन	मे.टन हजार		२,०८७.००	२,१७४.९०	२,२७५.००	२,३७५.००
३	पशुपक्षीजन्य उत्पादन	मे.टन हजार		७४५.००	८३२.००	९२२.००	१,०१२.००
४	तुलनात्मक लाभ भएका वालीको उत्पादनमा मूल्य अभिवृद्धि भएर जाने परिमाणको अंश	प्रतिशत		३५	५४	७०	८५
५	दुध उत्पादनमा मूल्य अभिवृद्धि भएर जाने परिमाणको अंश	प्रतिशत		४५	४६	४९	५२
६	कृषि तथा पशुसेवा पहुँचमा वृद्धि	प्रतिशत		१४	१७.२	१९.८	२२.४
७	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	१९.०६	१८.२३	२०.७८	२१.६९	२२.०६
८	औद्योगिक लगानी वार्षिक वृद्धि	प्रतिशत	-	११.३३	१३.०४	१२.९८	१३
९	औद्योगिक उत्पादन	रकम करोडमा	८,२२७	९,६८५	१०,४१८	११,७३२	१३,२१७
१०	उद्योग क्षेत्रको रोजगारी (औपचारिक र अनौपचारिक)	संख्या	१,०१,२७९	१,२१,०२३	१,४०,७६७	१,६०,५११	१,८०,२५५
११	गार्हस्थ्य उत्पादनमा खानी तथा खनिज सम्पदाको योगदान	प्रतिशत	०.५२	०.४७	०.७	०.८	०.९
१२	खनिज अन्वेषण र उत्खनन	संख्या	-	३	५	६	७

१३	वाणिज्य क्षेत्र (थोक तथा खुद्रा व्यापार) को कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान	प्रतिशत	९.१०	९.०७	११.५०	१३.००	१४.००
१४	व्यापारिक गतिविधि विस्तार	रुपैयाँ करोड	८,५०२	१०,०००	११,५००	१२,०००	१३,३००
१५	आपूर्ति प्रणाली (उपभोक्ता सन्तुष्टि)	सूचकाङ्क	४.७०	४.८	४.९०	५.००	५.०५
१६	कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा पर्यटन (होटल रेष्टुरेन्ट) क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	१.९३	१.३२	२.५	३.५	४.०
१७	पर्यटन क्षेत्रबाट रोजगारी सिर्जना	संख्या	३२,०००	३३,१००	३८,१००	४४,२५०	५१,३००
१८	पर्यावरण अनुकूल पर्यटकीय गन्तव्य	संख्या	१३	२०	३०	४०	४५
१९	पर्यटकको संख्या भारतीय	प्रति सप्ताह (हजार)	२१९	२२७	२६१	३०२	३४८
२०	पर्यटकको संख्या तेस्रो मुलुक	प्रति सप्ताह (हजार)	४८	५०	५९.५	७१.५	८४.९
२१	बसाइँ भारतीय	दिन	५.५	५.७	६	६.३	६.६
२२	तेस्रो मुलुक	दिन	१३.४	१३.६	१३.९	१४.२	१४.६
२३	प्रति दिन प्रति व्यक्ति खर्च (USD)	भारतीय	१९	१९.७	२४.६	२९.५	३५.२
२४	प्रति दिन प्रति व्यक्ति खर्च (USD)	तेस्रो मुलुक	५४	५६	६०	६६	७२
२५	स्थानीय अर्थतन्त्र तथा अप्रत्यक्ष रोजगारीमा आबद्ध पर्यटन	संख्या (हजार)	४५	४६	५७.५	६९	८३
२६	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा वन क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	१.७	१.७५	१.८	१.८५	१.९
२७	वनले ढाकेको क्षेत्रफल	प्रतिशत	४३.२४	४३.५०	४३.७	४४.०	४४.३५

२८	जैविक विविधता संरक्षण क्षेत्रफल	वर्ग कि.मि.	६,१३६	६,२५३	६,३७०	६,४८७	६,६०४
२९	जलाधारको संरक्षण	संख्या	३११	३२०	३३०	३३८	३४७
३०	समुदायबाट व्यवस्थापन भएको वन समूह	संख्या	४,५९८	४,७३३	४,८६८	५,००४	५,१४३
३१	समुदायबाट व्यवस्थापन भएको वनको क्षेत्रफल	हेक्टर	४,३२,४९२	४,४५,२१२	४५७,९३२	४७०,६५३	४,८३,७२६
३२	उच्च मूल्यका जडीबुटी र गौरकाष्ठ वन पैदावारको उत्पादन	मे. टन	२,५५०	२,६२५	२,७००	२,७७५	२,८५२
३३	विज्ञान र प्रविधिको व्यावसायिक उपयोग	संख्या	-	१	२	३	४
३४	वैज्ञानिक अनुसन्धानमा शैक्षिक संस्था तथा अनुसन्धान केन्द्रहरूसँग सहकार्य	संख्या	-	२	४	६	८
३५	जलवायुमैत्री दिगो विकास सञ्चालनमा स्थानीय तहसँग सहकार्य	संख्या	-	२७	५४	८१	११०
३६	हरित गृह ग्याँस उत्सर्जन (यातायात तथा उद्योग क्षेत्र)	प्रतिशत	१२	११	१०	९	८
३७	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सचेतना अभियान सञ्चालन गरिने विद्यालय	प्रतिशत	८०	८५	९०	९५	९५
३८	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति	संख्या	११३	११८	१२३	१२८	१३३

७. विषय क्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

क. आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	५,९८,१८४	५,६४,६५९	३३,५२५		५,९४,१८४	४,०००	
२०७८/७९	६,०१,५७६	५,६७,८६१	३३,७१५		५,९७,५५३	४,०२३	
२०८०/८१	६,३६,७७६	६,०१,०८८	३५,६८८		६,३२,५१८	४,२५८	

ख. उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	३४,९३,८८९	१३,३६,६१८	२१,५७,२७१		१९,५२,९५४	१५,४०,९३५	
२०७८/७९	३५,१३,६९९	१३,४४,१९६	२१,६९,५०२		१९,६४,०२७	१५,४९,६७२	
२०८०/८१	३७,१९,३००	१४,२२,८५१	२२,९६,४४९		२०,७८,९५०	१६,४०,३४९	

ग. भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	३८,३१,६३३	३५,७१,८२८	२,५९,८०५		२०,३९,८२८	१७,९१,८०५	
२०७८/७९	३८,५३,३५८	३५,९२,०८०	२,६१,२७८		२०,५१,३९३	१८,०१,९६४	
२०८०/८१	४०,७८,८३३	३८,०२,२६७	२,७६,५६६		२१,७१,४२९	१९,०७,४०४	

घ. अर्थ - वित्तीय व्यवस्था

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	३०,०००	०	३०,०००		३०,०००	०	
२०७८/७९	३०,९७०	०	३०,९७०		३०,९७०	०	
२०८०/८१	३१,९३५	०	३१,९३५		३१,९३५	०	

ङ. अर्थ - विविध

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	४३,८९,०००	४३,८९,०००	०		३३,८९,०००	१०,००,०००	
२०७८/७९	४४,९३,८८५	४४,९३,८८५	०		३४,०८,२९५	१०,०५,६७०	
२०८०/८१	४६,७२,९५९	४६,७२,९५९	०		३६,०७,६४४	१०,६४,५९६	

द. कार्यक्रम / आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	आयोजनाको लागत	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
३०५०००११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय					
३०५०००११	गरिबसँग खाद्यान्न कार्यक्रम	गरिब र विपन्नहरू नागरिकलाई खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको प्रत्याभूति दिने	सालबसाली	१,५००	-	कार्यविधि तयार भएको हुने संघीय सरकारबाट जारी भएको गरिब घरपरिवार परिचयपत्रको आधारमा सेवा प्रवाह गरिएको हुने ।
३०५०००११	सार्वजनिक निजी साझेदारी	सरकारी-सहकारी-निजी	सालबसाली	२,०००	-	सार्वजनिक

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	आयोजनाको लागत	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
	कार्यक्रम (कृषि उद्यम कार्यक्रम समेत)	क्षेत्रको साझेदारी, स्वामित्व र सक्रिय सहभागितामा कृषि उद्यमशिलता र उत्पादन अभिवृद्धि हुने				(सहकारी(निजी साझेदारीमा सञ्चालित कृषि उद्यमशिलता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा र प्रतिवेदन तयार हुने
३०५०००११	मुख्यमन्त्री युवा उद्यमशील कार्यक्रम	१. कानुन निर्माण भई कोष स्थापना हुने । २. निर्दिष्ट कानुनअनुसार युवाहरूको लागि रोजगारी सृजना हुने	सालबसाली	२,०००	-	कानुन तर्जुमा गरी युवा स्वरोजगार कोष सञ्चालनमा ल्याउने
३०५०००११	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी	१. प्रदेश अन्तर्गतका निकायहरूमा वित्तीय अनुशासन, पारदर्शिता र वित्तीय जबाफदेहिता अभिवृद्धि हुने २. बजेट तर्जुमा, भुक्तानी, लेखा सम्बन्धी कार्यमा सुधार र सहजीकरण गरी सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनमा पारदर्शी एवम् सूचना प्रविधिमैत्री भएको हुने ।	सालबसाली	१०८.२५	-	<ul style="list-style-type: none"> सरोकारवाला एवम् विभिन्न निकायहरूसँग PRE-BUDGET, POST-BUDGET गोष्ठी, अन्तरक्रिया कार्यक्रम LMBIS र BMIS, TSA/RMIS सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गर्ने वित्तीय सुशासन प्रवर्द्धनका लागि अभिमुखीकरण बजेट कार्यान्वयन सहजीकरण र प्रगति समीक्षा बैठक

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	आयोजनाको लागत	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
३०५०००११	संघ संस्थालाई अनुदान - सशर्त	राष्ट्रिय व्यक्तित्वहरूको सम्मानको साथै सकारात्मक सामाजिक प्रतिफल प्राप्त हुने ।	सालबसाली	१,०००	-	विभिन्न ख्याति प्राप्त तथा समाजसेवी प्रतिष्ठानहरूलाई अनुदान हस्तान्तरण गर्ने
३०५०१०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय					
३०५०१०१२	प्रदेश लेखा डकाई कार्यालयहरू					
३०६०००११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	वन, वातावरण, उद्योग र पर्यटन क्षेत्रको विकास तथा प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्ने	सालबसाली			वन, वातावरण, उद्योग र पर्यटन क्षेत्रमा सुधार गर्दै गार्हस्थ्य उत्पादनमा सहयोग र सुशासन कायम गर्न टेवा पुग्ने
३०६०००१२	पर्यटन विकास कार्यालयहरू	पर्यटकीय क्षेत्रको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्ने	सालबसाली			३०० पर्यटकीय उपकेन्द्रको विकास हुने
३०६००१०२	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार निर्माण गर्ने	सालबसाली			४० वटा पर्यटकीय गन्तव्यको पूर्वाधार निर्माण हुने
३०६००१०३	विज्ञान प्रविधि तथा नवप्रवर्द्धन कार्यक्रम	अध्ययन अनुसन्धान गर्ने	सालबसाली			वैज्ञानिक अध्ययनका लागि ५ वटा अनुसन्धान केन्द्र स्थापना हुने
३०६००१०४	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	वातावरण संरक्षण गर्ने	सालबसाली			हरित ग्याँस उत्सर्जन कम गरि वायु प्रदूषणको मात्रा $४४ \mu\text{g}/\text{m}^3$ मा घटाउने
३०६००१२०	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय					-

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	आयोजनाको लागत	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
३०७०१०११	उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय	उद्योग, वाणिज्य र आपूर्ति क्षेत्रको अनुगमन र नियमन गर्ने	सालबसाली			उद्योग, वाणिज्य र आपूर्ति क्षेत्रको अनुगमन, नियमन र सुशासन कायम गर्न टेवा पुग्ने
३०७०११०१	प्रदेश उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्र विकास गर्ने	सालबसाली			५ वटा औद्योगिक क्षेत्रको विकास हुने, १ लाख २५ हजार व्यापारिक संस्थाको दर्ता तथा नियमन हुने
३०७०२०११	प्रदेश वन निर्देशनालय	वन तथा जैविक विविधतायुक्त क्षेत्रको अनुगमन र नियमन गर्ने	सालबसाली			वन तथा जैविक विविधतायुक्त क्षेत्रको अनुगमन, नियमन र सुशासन कायम गर्न टेवा पुग्ने
३०७०२०१२	डिभिजन वन कार्यालयहरू	राष्ट्रिय वन, समुदायमा हस्तान्तरित वन र निजी वन व्यवस्थापन गर्ने	सालबसाली			७९४० वटा विभिन्न वन समूहहरूको दिगो व्यवस्थापन र नियमन हुने
३०७०२०१३	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरू	भू तथा जलाधार संरक्षण गर्ने	सालबसाली			माटो, पानी तथा जलाधार संरक्षणका कार्यहरू हुने
३०७०२१०१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन गर्ने	सालबसाली			३३८ वटा एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन हुने
३०७०२१०२	वन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	वन्यजन्तु संरक्षण गर्ने	सालबसाली			वन्यजन्तुको संरक्षण, वासस्थान व्यवस्थापन र मानव- वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण हुने
३०७०२१०३	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	वन विकास तथा व्यवस्थापन गर्ने	सालबसाली			वनको दिगो व्यवस्थापन हुने

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	आयोजनाको लागत	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
३०७०२१०४	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	बिरुवा उत्पादन, वृक्षारोपण र हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने	सालबसाली			तराई तथा मधेस क्षेत्रका निजी तथा सार्वजनिक क्षेत्रमा हरियाली अभिवृद्धि हुने
३०७०३०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र	वन अनुसन्धान र क्षमता विकास तालिम प्रदान गर्ने	सालबसाली			वन अनुसन्धान र कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि भएको हुने
३०७८१०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति	सीपयुक्त तथा उद्यमशील जनशक्तिको उत्पादन गर्ने	सालबसाली			सीपयुक्त तथा उद्यमशील जनशक्तिको उत्पादन र ६० प्रतिशत दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन हुने

९. जोखिम पक्ष तथा अनुमान

सरकारी, निजी, तथा सहकारी क्षेत्र बिच समन्वय प्रभावकारी भएको हुने; वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका सीप र स्रोत सहितका जनशक्ति व्यावसायिक कृषिमा आबद्ध भएको हुने; लगानी, उत्पादन र आर्थिक क्रियाकलापहरूको लागि अनुकूल वातावरण तयार भएको हुने; निजी क्षेत्रले कृषि, उद्योग, व्यापार तथा वाणिज्य र सेवा क्षेत्रमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्नुका साथै सरकारी क्षेत्रबाट निजी क्षेत्रलाई सहजीकरण, उपयुक्त वातावरण निर्माण र प्रभावकारी नियमन गर्न सकेमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुने देखिन्छ ।

परिच्छेद चारः सामाजिक क्षेत्र

४.१ शिक्षा

१. पृष्ठभूमि

शिक्षा मानव विकास र सामाजिक, आर्थिक समृद्धिको महत्त्वपूर्ण आधार हो । संविधानले आधारभूत शिक्षालाई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ । राज्यका नीतिले शिक्षालाई वैज्ञानिक, प्राविधिक, व्यावसायिक, सीपमूलक, रोजगारमूलक र जनमुखी बनाउँदै सक्षम, प्रतिस्पर्धी र नैतिक एवम् राष्ट्रिय हित प्रति समर्पित जनशक्ति तयार पार्ने, उच्च शिक्षालाई सहज, गुणस्तरीय र पहुँच योग्य बनाई क्रमशः निःशुल्क बनाउँदै जाने कुरा निर्देशित गरेको छ । शिक्षा सम्बन्धी मौलिक हकको कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारले अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन २०७५ जारी गरी कार्यान्वयन प्रारम्भ गरेको छ ।

नेपाल सरकारले सबैका लागि समावेशी र समतामूलक एवम् गुणस्तरीय शिक्षा सुनिश्चित गर्ने र जीवनभरका लागि सिकाइका अवसर प्रवर्द्धन गर्ने दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका सन्दर्भमा 'शिक्षा २०३०' कार्यढाँचा तय गरेको छ । प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा बाल विकास/पूर्व प्राथमिक शिक्षामा भर्ना दर ९१.३ प्रतिशत रहेको छ जसमध्ये छात्राको ९०.५ प्रतिशत छ भने छात्रको ९२.१ प्रतिशत रहेको छ । कक्षा १ मा बाल विकास/पूर्व प्राथमिक शिक्षा पुरा गरेका बालबालिका ६५.५ प्रतिशत रहेका छन् । आधारभूत तहमा विद्यार्थी टिकाउ दर ८५ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशको प्राथमिक र आधारभूत शिक्षामा क्रमशः ७ प्रतिशत र १० प्रतिशत र माध्यमिक तहमा ५८ प्रतिशत भन्दा बढी बालबालिका विद्यालय बाहिर छन् । विद्यालय छाड्ने र विद्यालय भन्दा बाहिर रहनेमा जनजाति र दलितको अनुपात बढी पाइएको छ । प्रदेशमा कार्यरत शिक्षकहरूमा पुरुष शिक्षक ६६.२ प्रतिशत र महिला शिक्षक ३३.८ प्रतिशत रहेका छन् । नेपाल जनसंख्या तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०१६ अनुसार यस प्रदेशको साक्षरता दर ७९.१ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशमा १२ जिल्ला पूर्ण साक्षर घोषित भएका छन् ।

प्रदेशमा १३७ वटा स्थानीय तहमध्ये २८ वटा स्थानीय तहमा मात्र प्राविधिक र व्यावसायिक धारका विद्यालय छन् । प्राविधिक धारका विद्यालयको संख्या ५० रहेको छ । यी संस्थामा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (CTEVT) द्वारा सञ्चालित २८ वटा स्कूलमा दीर्घकालीन र १७ वटामा अल्पकालीन कार्यक्रम सञ्चालित छन् । यस प्रदेशमा त्रिभुवन विश्वविद्यालय, नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय, काठमाडौँ विश्वविद्यालय, पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त १९५ वटा क्याम्पस र वि.पि. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान समेतमा गरी जम्मा ४१,३५० विद्यार्थी अध्ययनरत छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती र अवसर

प्रमुख समस्या

विद्यालय छाड्ने दर बढ्दै जानु, विद्यालय उमेर समूहका उल्लेखनीय बालबालिका विद्यालय बाहिर रहनु, साक्षरता दरमा भौगोलिक, जातिगत र लैङ्गिक विषमता रहनु, शिक्षकको माग र आपूर्ति बिच सन्तुलन नहुनु, प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारका विद्यालय र विद्यार्थी न्यून रहनु, सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीको औसत सिकाई उपलब्धि घट्दै जानु, शिक्षण सिकाई खासगरी विज्ञान गणित, नेपाली जस्ता विषयमा कमजोर हुनु, माध्यमिक विद्यालयमा विद्यार्थीको पहुँचमा लैङ्गिक विषमता व्यापक रहनु, विद्यालय तथा उच्च शिक्षाको व्यवस्थापकीय र सुशासन पक्ष

कमजोर रहनु र शिक्षाको गुणस्तरमा समस्या बढ्दै जानु, अपाङ्गमैत्री विद्यालयको कमी हुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

सबैका लागि समतामूलक गुणस्तरीय शिक्षा विशेष गरी सामाजिक-आर्थिक रूपले पछि परेका तथा दुर्गम र पिछडिएका क्षेत्रका बालबालिकालाई शिक्षामा समतामूलक पहुँच सुनिश्चित गर्नु र टिकाउ दर बढाउनु, अधिकांश स्थानीय तहमा प्राविधिक धारका विद्यालय नपुग्नु, सार्वजनिक शिक्षा तथा व्यावसायिक शिक्षा गुणस्तरीय बनाउनु, बाल विकास/पूर्व प्राथमिक शिक्षामा सहभागिता वृद्धि गर्नु र यसको गुणस्तरमा सुधार ल्याउनु, सामुदायिक विद्यालयमा खासगरी जनजाति, दलित, विपन्न र विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका बालबालिकाको सिकाई उपलब्धिमा सुधार ल्याउनु, गरिब, विपन्न र पिछडिएको वर्गमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा तथा तालिमको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्नु, अपाङ्गता भएका बालबालिकालाई विशेष शिक्षाको सुनिश्चितता गर्नु, शैक्षिक क्षेत्रको व्यवस्थापनमा सुशासन कायम गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

तीनै तहका सरकारले शिक्षालाई उच्च प्राथमिकतामा राख्नु, शिक्षामा अभिभावकको चासो र सरोकार बढ्दै जानु, प्राविधिक तथा उच्च शिक्षामा आकर्षण तथा लगानी बढ्नु, पाठ्यक्रम विकास, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको प्रादेशिक नीति कार्यान्वयन तथा नियमन सम्बन्धी कार्य प्रदेशको कार्यक्षेत्रमा हुनु, शिक्षक तालिम र माध्यामिक परीक्षा सञ्चालनमा प्रदेशको भूमिका रहनु, विश्वविद्यालयको स्थापना गर्न सक्ने अधिकार प्रदेश सरकारमा रहनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

शिक्षित नागरिक : मानव पूँजी सहितको उन्नत प्रदेश ।

४. उद्देश्य

क. पूर्ण साक्षर प्रदेश निर्माण गर्नु ।

ख. आधारभूत तथा माध्यामिक तहमा विद्यालय उमेर समूहका सबै बालबालिकाको पहुँच सुनिश्चित गर्नु ।

ग. शिक्षालाई गुणस्तरीय, जीवनोपयोगी र सीपमूलक बनाई रोजगारीसँग आबद्ध गर्नु ।

५. रणनीति

क. साक्षरता अभियान सञ्चालन गर्ने ।

ख. सबै विद्यालय उमेर समूहका बालबालिकालाई विद्यालयको पहुँचमा ल्याउने ।

ग. शिक्षालाई समावेशी, सर्वसुलभ र प्रविधिमैत्री बनाउने ।

घ. गुणस्तरीय उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने ।

ङ. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा तथा तालिमका अवसरमा वृद्धि गर्ने ।

च. शिक्षालाई सीपमूलक, गुणस्तरीय, जीवनोपयोगी र रोजगार मूलक बनाउने ।

छ. अन्तर-सरकार समन्वय र नीतिगत तथा संस्थागत पूर्वाधार विकास गर्ने ।

४.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

१. पृष्ठभूमि

स्वस्थ जीवन मानव विकास सूचकाङ्कको महत्त्वपूर्ण आधार हो । संविधानले स्वास्थ्यलाई मौलिक हकको रूपमा परिभाषित गर्दै आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सम्पूर्ण नागरिकले निःशुल्क प्राप्त गर्ने; स्वास्थ्य उपचारको बारेमा जानकारी पाउने; स्वस्थ, स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइमा पहुँच; प्रत्येक महिलालाई सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्यको हक प्रत्याभूत गरेको छ । सबै उमेर समूहका व्यक्तिका लागि स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्दै समृद्ध जीवन प्रवर्द्धन गर्ने दिगो विकासका लक्ष्य रहेको छ ।

प्रदेशमा अपेक्षित आयु ७०.७ वर्ष रहेको छ । पाँच वर्षमुनिका पुङ्कोपना भएका बालबालिकाको अंश ३२.६ प्रतिशत (राष्ट्रिय औसत ३५.८ प्रतिशत), पुङ्कोपनाबाट अति प्रभावित बालबालिकाको अंश ९.३ प्रतिशत (राष्ट्रिय औसत १२.० प्रतिशत) छ । पाँच वर्षमुनिका कम तौल भएका बालबालिकाको अंश २४.४ प्रतिशत (राष्ट्रिय औसत २७ प्रतिशत) छ भने अति प्रभावित बालबालिकाको अंश ४.१ प्रतिशत (राष्ट्रिय औसत ५.४ प्रतिशत) देखिन्छ । पाँच वर्षमुनिका रक्त अल्पता भएका बालबालिकाको अंश ५५.२ प्रतिशत (राष्ट्रिय औसत ५२.७ प्रतिशत) छ भने रक्त अल्पतामा अति प्रभावित बालबालिका ०.५ प्रतिशत छ । प्रजनन उमेरका महिलामा हुने रक्त अल्पता (१५-४९ वर्ष) भएका महिलाको अंश ४३.३ प्रतिशत (राष्ट्रिय औसत ४०.८ प्रतिशत) रहेको छ । संस्थागत सुत्केरी ६२ प्रतिशत, शिशु मृत्युदर र बाल मृत्युदर क्रमशः ३१ र ३६ प्रति हजार जीवित जन्ममा, नवजात शिशु मृत्युदर (जन्मेको २८ दिन भित्र) २२ प्रति हजार, कुल प्रजनन दर राष्ट्रिय सरह २.३ रहेको छ । त्यस्तै परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर ४० प्रतिशत रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

सन्तुलित आहार र स्वस्थ जीवनशैली प्रति अभ्यस्त नहुनु, पाँच वर्षमुनिका करिब आधा बालबालिका र प्रजनन उमेरका महिलामा न्यून पोषण र रक्त अल्पता रहनु, नसर्ने प्रकृतिका रोगको प्रकोप बढ्नु, सरुवा रोग जनस्वास्थ्य समस्याका रूपमा रहनु, ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य बढी जोखिममा रहनु, वंशाणुगत तथा जन्मजात रोग, वातावरणीय स्वास्थ्य, व्यवसायजन्य स्वास्थ्य, युवा, किशोर किशोरीको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यको सम्बोधन नहुनु; जलवायु प्रदूषण, खाद्य असुरक्षा तथा प्राकृतिक विपद्ले सृजना हुने स्वास्थ्यमा बढ्दो खतरा हुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्नु, गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनु, आयुर्वेद तथा वैकल्पिक स्वास्थ्य प्रणालीलाई स्वास्थ्य सेवाको मूल प्रवाहमा एकीकरण गर्नु, निजी क्षेत्रका स्वास्थ्य संस्थाको नियमन गर्नु तथा स्वास्थ्य सेवा शुल्क आम नागरिकको पहुँचमा राख्नु, स्वास्थ्य जनशक्ति र स्वास्थ्य सम्बन्धी पूर्वाधारको व्यवस्था गर्नु, रिफरल स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउनु, अत्याधुनिक प्रविधि र उपकरणको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु, दुर्गम र पिछडिएको क्षेत्रमा विज्ञ तथा स्वास्थ्य जनशक्ति टिकाई राख्नु, स्वास्थ्य बिमालाई सर्वव्यापी तुल्याउनु, निर्धारित निःशुल्क औषधि उपलब्ध गराउनु, उपचारमा अनुसन्धान पद्धति अवलम्बन गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

स्वास्थ्य सेवा तीनै तहका सरकारको प्राथमिकता रहनु, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा स्थानीय तह र रिफरल स्वास्थ्य सेवा प्रदेशको अधिकारमा रहनु, सर्वसाधारणको स्वास्थ्य तथा पोषण प्रतिको जागरण बढदै जानु, प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि विभिन्न नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था विद्यमान रहनु, दिगो विकासका लक्ष्य प्रति सरकारको प्रतिबद्धता रहनु, सबैका लागि स्वास्थ्यको विश्वव्यापी अभियानमा संघीय सरकारको प्रतिबद्धता रहनु, स्वास्थ्य सेवा प्रति राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय चासो रहनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

स्वस्थ नागरिक : सक्षम प्रदेश ।

४. उद्देश्य

- क. सबै वर्ग, क्षेत्र र समुदायका नागरिकको आधारभूत तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य तथा पोषण सेवामा समतामूलक पहुँच सुनिश्चित गर्नु ।
- ख. विशिष्टिकृत तथा रिफरल सेवा विस्तार गर्नु ।
- ग. आयुर्वेद लगायत वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्धन गर्नु ।

५. रणनीति

- क. गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाको पहुँच बढाउने ।
- ख. दुर्गम तथा पिछडिएका क्षेत्रमा स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाको विस्तार गर्ने ।
- ग. स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरी रोगको न्यूनीकरण गर्ने ।
- घ. निरोधात्मक स्वास्थ्य पद्धतिको विकास र विस्तार गर्ने ।
- ङ. विशिष्टिकृत तथा रिफरल स्वास्थ्य सेवाको विस्तार र सुदृढीकरण गर्ने ।
- च. आयुर्वेद लगायत वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवालाई एकीकृत स्वास्थ्य सेवामा मूल प्रवाहीकरण गर्ने ।
- छ. अन्तर-सरकार समन्वयमा स्वास्थ्य क्षेत्रमा निजी, सहकारी, गैरसरकारी क्षेत्रको सहकार्य अभिवृद्धि प्रभावकारी नियमन गर्ने ।

४.३ खानेपानी तथा सरसफाइ

१. पृष्ठभूमि

मानवोचित जीवन यापनका लागि स्वच्छ खानेपानी र सरसफाइको महत्त्वपूर्ण स्थान रहेको छ । संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइमा पहुँचको हक सुनिश्चित गर्दै प्रदेशस्तरीय खानेपानी सेवा प्रदेशको अधिकार सूचिमा राखेको छ । प्रदेशमा ९७ प्रतिशत जनसंख्यामा खानेपानीको सुविधा पुगेको छ जसमा ४९.५ प्रतिशत पाइपबाट खानेपानी पुगेको देखिन्छ । प्रदेशमा १५ प्रतिशत घरधुरीमा सुरक्षित खानेपानीको सुविधा पुगेको छ । तराइका केही जिल्लाको पानीमा फलाम र आर्सेनिकको मात्रा निर्धारित भन्दा बढी रहेको पाइएको छ ।

प्रदेशका १२ जिल्ला खुला दिशामुक्त घोषणा भइसकेका छन् भने ६२ प्रतिशत घरपरिवारमा शौचालयको पहुँच रहेको देखिन्छ । झाडापखालाबाट ५ वर्ष मुनिका १७ प्रतिशत बालबालिका प्रभावित भएको देखिन्छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

खानेपानीका पर्याप्त स्रोत नहुनु र भएका पनि संरक्षण नहुनु, सरसफाइ चेतनाको कमी, खानेपानी सम्बन्धी प्रदेश ऐन कानून तथा नीति, नियम तयार भई नसक्नु, खानेपानी सम्बन्धी संस्थागत पूर्वाधार र प्राविधिक जनशक्तिको कमी, खानेपानी मूल सम्बन्धी विवाद रहनु, अधुरा आयोजनाको संख्या उल्लेखनीय रहनु, ठूला आयोजनाका लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

सबै नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु, प्रदेशलाई पूर्ण सरसफाइयुक्त बनाउनु, उपभोक्ता संस्थाको स्थायित्व, परिचालन र नेतृत्व विकास गर्नु, पानीको गुणस्तर कायम गर्नु, आधारभूत सरसफाइ बारेमा जनचेतना फैलाउँदै फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्नु, शहरी क्षेत्रमा ढल निकासको उचित व्यवस्था गर्नु, खानेपानीका स्रोतको संरक्षण गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा एवम् संरचनाको विकास तथा विस्तारमा स्थानीय निकाय, विकास साझेदार, अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था, उपभोक्ता समिति र नागरिकको सहभागिता बढ्दै जानु, विभिन्न तहमा खानेपानी तथा सरसफाइ समन्वय समिति क्रियाशिल रहनु, र सरसफाइ कार्यक्रमले स्थानीय तहमा समेत सामाजिक अभियानको रूप लिनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सचेत नागरिकको अगुवाइ : स्वच्छ खानेपानी र सरसफाइ ।

४. उद्देश्य

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास गरी खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधा विस्तार गर्नु ।

५. रणनीति

क. स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधा पुऱ्याउन अन्तर-सरकार समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

ख. खानेपानीको गुणस्तर कायम गर्ने ।

ग. समुदाय, विद्यालय र उपभोक्ता संस्थामा खानेपानी र सरसफाइ सम्बन्धी सचेतना ल्याउने ।

४.४ जनसंख्या तथा बसाइँसराइ

१. पृष्ठभूमि

जनसंख्या एक बहुपक्षीय सरोकारको विषय हो । संविधान अनुसार जनसंख्या व्यवस्थापनलाई संघ तथा प्रदेशको साझा अधिकार क्षेत्रभित्र राखिएको छ । प्रदेशको कुल जनसंख्या ४५,३४,९४३ रहेको छ । प्रदेशमा काम गर्ने उमेर समूह (१५-५९ वर्ष) कुल जनसंख्याको ५८.४५ प्रतिशत रहेको छ । भौगोलिक वितरणका हिसाबले तराईका तीन जिल्लामा ५६ प्रतिशत, हिमाली जिल्लामा ८.६ प्रतिशत, र पहाडी जिल्लामा ३५.४ प्रतिशत जनसंख्या रहेको छ । त्यसैगरी लैङ्गिक अनुपात ९९.४७ (९९.७ पुरुष बराबर १०० महिला) रहेको छ । सन् १९५० को दशकदेखि नै पहाडबाट तराई तिरको बसाइँसराइको क्रम शुरू भएता पनि विगत दुई दशक देखि बसाइँसराइको

परिमाण बढेको देखिन्छ । यस प्रदेशको ९ जिल्लामा बसाइँसराइका कारण जनसंख्याको अकार घट्दो छ । ग्रामीण क्षेत्रको निर्जनिकरण दर प्रति वर्ष ०.०३ प्रतिशत रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

क्रियाशिल जनशक्ति विदेशिँदा उत्पादनशील क्षेत्रमा जनशक्ति कमी हुनु, आश्रित जनसंख्याको उपस्थिति बढी हुनु, बौद्धिक जनशक्ति विदेश पलायन बढ्नु, आन्तरिक बसाइँसराइले जनसंख्याको वितरण असन्तुलित हुनु, जनसंख्याको वृद्धिको तुलनामा रोजगारी सृजना नहुनु, जनसंख्या सम्बन्धी वर्गीकृत तथ्याङ्कको सङ्कलन तथा विश्लेषणको कमी रहनु, प्रजनन स्वास्थ्यलाई अधिकारको रूपमा स्थापित गर्न नसक्नु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

प्रदेशको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा जनसांख्यिक सूचक, जनसांख्यिक गतिशीलता एवम् आर्थिक तथा भौतिक विकासका सूचक एवम् बसाइँसराइ बिच सन्तुलन कायम गर्नु, उत्पादनशील जनशक्ति स्वदेशमै उपयोग गर्न प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्नु, आन्तरिक बसाइँसराइ तथा शहरीकरणलाई व्यवस्थित गर्नु, बदलिएको उमेर संरचना र लैङ्गिक अनुपातले पार्ने नकारात्मक असरको न्यूनीकरण गर्नुजनसंख्या वृद्धिका अनुपातमा आर्थिक तथा सामाजिक विकासका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गर्नु, बढ्दो जनसंख्या र रोजगारी बिचमा सन्तुलन कायम गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

जनसांख्यिक बोनटमा उच्चतम लाभ लिन सकिने अवस्था रहनु, जनसंख्या व्यवस्थापन प्रति सरकार तथा गैरसरकारी क्षेत्रको चासो बढ्नु, परिवार नियोजन प्रति जनताको सचेतना बढ्नु, कुल प्रजनन दर प्रतिस्थापन दरमा पुग्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

व्यवस्थित बसोबास र उन्नतिको अवसर : आफ्नै थलोमा रमाउने रहर् ।

४. उद्देश्य

- क. जनसंख्या वृद्धि र रोजगारी बिच अन्तरसम्बन्ध कायम गरी आन्तरिक बसाइँसराइ व्यवस्थित गर्नु ।
- ख. जनसांख्यिक संरचनाको आर्थिक सामाजिक विकासमा उच्चतम उपयोग गर्नु ।

५. रणनीति

- क. जनसंख्या व्यवस्थापनमा अन्तर-सरकार र अन्तर निकाय समन्वय गर्ने ।
- ख. उद्यमशीलता विकास गरी उत्पादनशील क्षेत्रमा उपयोग गर्ने ।

४.५ लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण

१. पृष्ठभूमि

लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण मानव अधिकार तथा दिगो विकासको एक महत्त्वपूर्ण पक्ष हो । संविधानले महिलाको आर्थिक, सामाजिक विकास र सशक्तिकरण मौलिक हकको रूपमा प्रत्याभूत गर्दै समानुपातिक

समावेशी र सहभागिताको सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माणका लागि लैङ्गिक विभेदको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने सङ्कल्प गरेको छ ।

राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार यस प्रदेशको कुल जनसंख्यामध्ये महिलाको हिस्सा ५२.२ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशमा महिला घरमुलीको २६.३ प्रतिशत (नेपालमा २५.७ प्रतिशत) रहेको छ । जिल्लागत रूपमा हेर्दा उदयपुर जिल्लामा सबैभन्दा बढी २९ प्रतिशत र सबैभन्दा कम इलाममा १९.७ प्रतिशत रहेका छन् । लैङ्गिक अनुपातका हिसाबले हेर्दा यस प्रदेशमा ९१.५ (नेपालको ९४.२) रहेको छ । सबैभन्दा कम लैङ्गिक अनुपात ओखलढुङ्गा र तेहथुममा ८६.६ र सबैभन्दा बढी इलाम तथा सुनसरीमा ९४.६) रहेको छ ।

स्थानीय तहमा महिलाको प्रतिनिधित्व करिब ४१ प्रतिशत (१५५ दलित सहित २,४७२ महिला) छ भने प्रदेश सभामा ३३ जना महिला प्रतिनिधित्व रहेको छ । निजामती सेवामा महिलाको सहभागिता उल्लेख्य रूपमा बढ्दै गइरहेको छ भने दलितको सहभागिता न्यून रहेको अवस्था छ । सामुदायिक विकासमा आमा समूह, वन समूह, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, सहकारी, कृषि समूह, सिँचाइ समूह आदिमा महिलाको अग्रणी भूमिका छ ।

यस प्रदेशमा लैङ्गिक विकास सूचकाङ्क ०.९२५, लैङ्गिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क ०.५७, लैङ्गिक असमानता न्यूनीकरण सूचकाङ्क ०.३८ रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरण सम्बन्धी खण्डीकृत सूचनाको कमि हुनु र भएका कार्यक्रमको मूलप्रवाहिकरण नहुनु, रोजगारीका अवसरको कमि, आर्थिक स्रोत र साधनमा पहुँच न्यून रहनु, लैङ्गिक हिसामा अपेक्षित मात्रामा कमि नआउनु, नयाँ किसिमका लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा देखा पर्नु; महिला माथिको जातीय, क्षेत्रीय, वर्गीय तथा धार्मिक, सामाजिक र सांस्कृतिक विभेद कायम रहनु, ग्रामीण महिलाको आर्थिक अवस्थामा सुधार नहुनु; महिला हिंसा, बाल-विवाह, दाइजो र बोक्सी जस्ता कुरीतिजन्य व्यवहार अझै पनि अभ्यासमा रहनु, सम्पत्तिमा महिलाको स्वामित्व स्थापित नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

परम्परागत सोच रहेको नेपाली समाजमा महिलाको नेतृत्व स्थापित गराउनु, महिला प्रतिको विभेदपूर्ण दृष्टिकोणमा परिवर्तन ल्याउनु, पछि पारिएका महिलालाई आर्थिक तथा सामाजिक जीवनमा सक्षम बनाउनु, स्रोत साधनको पहुँचमा रहेको असमानता घटाउनु, निर्णय क्षमतामा वृद्धि गर्नु, लैङ्गिक हिंसा तथा घरेलु हिंसा घटाउनु, महिला माथिको जातीय, क्षेत्रीय, वर्गीय तथा धार्मिक, सामाजिक र सांस्कृतिक विभेद समाप्त पार्नु, ग्रामीण महिलाको आर्थिक अवस्थामा सुधार गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धीद्वारा महिला हक अधिकारको सुरक्षा, पहिचानको सुनिश्चितता, महिला समानता र सशक्तिकरण गर्नुका साथै लैङ्गिक हिसालाई अन्त्य गर्ने प्रतिबद्धता रहनु, घरेलु हिंसा सम्बन्धी प्रादेशिक ऐन, २०७५ प्रमाणीकरण हुनु, हिंसा पीडित महिला, किशोरी र बालिकाका लागि सुरक्षित आवासगृह निर्माण हुनु, हिंसा पीडित महिलाका लागि

एकद्वार प्रणाली अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने अवसर हुनु, स्थानीय तहमा अल्पकालीन सुरक्षित आवासगृह स्थापना हुनु आदि अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

लैङ्गिक समानता: प्रदेशको मान्यता

४. उद्देश्य

- क. महिलाको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनीतिक सशक्तिकरण गर्नु ।
- ख. लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा न्यूनीकरण गर्नु ।
- ग. निर्णायक तहमा महिलाको समानुपातिक अवसरको सृजना गर्नु ।

५. रणनीति

- क. लक्षित तथा सीमान्तकृत महिलाको क्षमता अभिवृद्धि र संरक्षणात्मक सेवा उपलब्ध गराई सशक्तिकरण गर्ने ।
- ख. आधारभूत तथा प्राविधिक शिक्षा, स्वास्थ्य, सीप तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- ग. रूढिवादी परम्पराको रूपमा रहेका कुरीतिको अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानताको आधार निर्माण गर्ने ।
- घ. लैङ्गिक मूल प्रवाहीकरणका सबै चरणमा अर्थपूर्ण सहभागित बढाउने ।

४.६ सामाजिक समावेशीकरण

१. पृष्ठभूमि

सामाजिक समावेशीकरणले सामाजिक सद्भाव र व्यवहारमा क्रमशः सुधार गरी राष्ट्रिय एकता बलियो बनाउन भूमिका निर्वाह गरेको हुन्छ । संविधानले आर्थिक, सामाजिक वा शैक्षिक दृष्टिले पछाडि परेका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम, पिछडा वर्ग, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्यलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यको निकायमा सहभागिता हुन पाउने हकलाई मौलिक हकको रूपमा व्यवस्था गरेको छ ।

प्रदेशको कुल जनसंख्याको ३५.१ प्रतिशत जनजाति (नेवार ६.२ प्रतिशत समेत), ३१ प्रतिशत ब्राह्मण क्षेत्री, १३.३ प्रतिशत दलित, ४.३ प्रतिशत मुस्लिम, १५.४ प्रतिशत तराईका अन्य जात र १ प्रतिशत अन्य समूह छन् । करिब २ प्रतिशत दृष्टि, श्रवण, शारीरिक, बोली तथा मानसिक सम्बन्धी अपाङ्गता भएका व्यक्ति छन् । लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक समूह पनि रहेका छन् । प्रदेशमा सामाजिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क ०.४८ र आर्थिक सूचकाङ्क ०.४३ रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

सामाजिक-आर्थिक क्षेत्रमा विभेद विद्यमान रहनु; बोक्सी, दाइजो, छुवाछूत, सामाजिक बहिष्कार जस्ता निषेधित कार्य व्यवहारमा रहनु, स्रोतसाधन तथा सेवा सुविधामा यस्ता समुदायको न्यायोचित पहुँच पुग्न नसक्नु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

राज्य संरचनामा समानुपातिक प्रतिनिधित्व पुऱ्याउनु, विभिन्न समुदाय तथा वर्ग बिच आर्थिक, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा रहेको विभेद अन्त्य गर्नु, स्रोत साधन एवम् अवसरमा समावेशीता सिद्धान्त अनुरूप अवसर सृजना गर्नु, नकारात्मक सामाजिक मूल्य-मान्यताको व्यापकता हटाउनु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

सामाजिक समावेशीकरणलाई प्रभावकारी बनाउन गठन भएका संवैधानिक आयोगसँग सहकार्य गर्ने अवसर हुनु; धर्म, संस्कृति, भाषाको संरक्षण र संवर्द्धनका लागि सचेतना तथा क्रियाशीलतामा अभिवृद्धि हुनु, राज्यका विभिन्न अङ्ग तथा क्षेत्रमा यस्ता समुदायको प्रतिनिधित्व बढ्दै जानु, प्रदेशमा बनेका विभिन्न सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा हुनु, मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४ जारी हुनु, परम्परागत तथा रूढिवादी प्रचलनका विरुद्धमा सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमका कारण जनचेतना बढ्दै जानु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सामाजिक सद्भाव र व्यवहार : राष्ट्रिय एकताको आधार ।

४. उद्देश्य

राजनीतिक, सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा पछाडि परेका समुदायको साधन-स्रोत, अवसर, सेवा तथा सुविधामा पहुँच सुनिश्चित गर्नु ।

५. रणनीति

क. राज्य संरचनामा सकारात्मक विभेद र आरक्षणको माध्यमबाट अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चितता गर्ने ।

ख. समावेशीकरणको माध्यमबाट साधन-स्रोत, अवसर, सेवा तथा सुविधामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।

ग. परम्परामा आधारित विभेद एवम् रूढिवादी अभ्यास हटाई नागरिकलाई सम्मानित जीवनको सुनिश्चितता गर्ने ।

४.७ सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण

१. पृष्ठभूमि

मुलुकको समावेशी विकास गर्न र दिगो विकास लक्ष्यका प्रमुख नतिजाको प्राप्तिमा बल पुऱ्याउन सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणले महत्त्वपूर्ण योगदान गर्न सक्छ । संविधानले सामाजिक सुरक्षाको हकलाई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ । श्रमिक, आर्थिक रूपले विपन्न, अशक्त र असहाय, विपन्न एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका, आफ्नो हेरचाह आफै गर्न नसक्ने तथा लोपोन्मुख जातिका नागरिक, दलित आदिलाई लक्षित

गरी स्वास्थ्य उपचार सेवा, दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, तालिम, रोजगारी लगायतका सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रम सञ्चालन भएका छन् । यसका अतिरिक्त अवकाश प्राप्त निजामती कर्मचारी, शिक्षक, प्रहरी तथा नेपाली सेनाका सकल दर्जाका व्यक्तिलाई समेत सामाजिक सुरक्षाका रूपमा निवृत्तिभरण प्रदान गरिँदै आएको छ ।

प्रदेशमा सामाजिक सुरक्षा अनुभूति सूचकाङ्क ४.७ (० देखि १० को मापनमा) रहेको छ । सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको दायरा भित्र २७ प्रतिशत जनसंख्या समेटिएको देखिन्छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

प्रदेशस्तरमा सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण सम्बन्धी नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था भइ नसक्नु, श्रमिकका लागि ल्याइएको सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा प्रतिष्ठानको आबद्धता भइ नसक्नु, नागरिकलाई सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमको यथेष्ट जानकारी नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

नीतिगत, कानुनी र नियमनकारी प्रारूपको विकास गर्नु, सामाजिक सुरक्षालाई आर्थिक सामाजिक विकासका अन्य क्षेत्रका नीति र कार्यक्रमसँग आबद्ध गर्दै लैजानु, जोखिममा रहेका जनसमुदायको पहिचान गरी सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा आबद्ध गर्नु, वित्तीय रूपले धान्न सकिने सामाजिक सुरक्षा प्रणालीको विकास गर्नु प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणलाई राष्ट्रिय विकासको एक महत्त्वपूर्ण एजेन्डाको रूपमा स्थापित गरिनु, सामाजिक सुरक्षा प्रणालीलाई व्यापक, वित्तीय रूपले दिगो, सुदृढ तथा प्रभावकारी बनाउनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण : कर्तव्यबोधको परिपालन ।

४. उद्देश्य

सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणका कार्यक्रममा पहुँच वृद्धि गर्नु ।

५. रणनीति

सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणलाई प्रभावकारी बनाउने ।

४.८ ज्येष्ठ नागरिक

१. पृष्ठभूमि

ज्येष्ठ नागरिकलाई सुरक्षित र सम्मानित तुल्याउने वातावरण सृजना गर्नु सरकारको दायित्व हो । संविधानले ज्येष्ठ नागरिकको लागि विशेष संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षाको हक प्रत्याभूति गरेको छ । त्यसैगरी ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन, नियमावली तथा राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयनमा छन् । नेपाल सरकारले ज्येष्ठ नागरिकलाई मासिक रूपमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध गराउँदै आएको छ । ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन, २०६३ तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा छ । प्रदेशस्तरमा वृद्धाश्रम, दिवा सेवा, तथा अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालनमा छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

परिवारबाट विछोडिएका ज्येष्ठ नागरिकका लागि आश्रय स्थल पर्याप्त नहुनु, ज्येष्ठ नागरिकको ज्ञान सीप उपयोग तथा पुस्तान्तरणमा कमी हुनु, एकल परिवारको वृद्धिसँगै ज्येष्ठ नागरिकको एकाङ्कीपनमा वृद्धि हुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

ज्येष्ठ नागरिकको विषयगत ज्ञान, सीप, क्षमता र अनुभवको अधिकतम सदुपयोग गर्नु, सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट सञ्चालित कार्यक्रमको नियमन र समन्वय गर्नु, ज्येष्ठ नागरिक ग्राम तथा ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्रको विस्तार गर्नु, ज्येष्ठ नागरिकको लागि काम गर्ने संस्थालाई प्रदान गरिने अनुदानको मापदण्डलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नु, प्रदेशका १४ जिल्लामा सञ्चालित वृद्धाश्रमको प्रभावकारी अनुगमन गर्नु आदि चुनौती हुन् ।

अवसर

ज्येष्ठ नागरिकको हकसम्बन्धी व्यवस्थालाई मौलिक हकको रूपमा राखिनु, केन्द्रीय ज्येष्ठ नागरिक कल्याण कोषको स्थापना गरी असहाय र दुर्व्यवहारबाट पीडित ज्येष्ठ नागरिकलाई राहत, सुरक्षा र स्वास्थ्य उपचार प्रदान गरिनु, पुनर्स्थापनाका लागि सेवा प्रदान गर्ने कार्य प्रारम्भ हुनु, गैरसरकारी संस्था तथा सामुदायिक क्षेत्रबाट ज्येष्ठ नागरिकको हितको क्षेत्रमा क्रियाशीलता बढ्दै जानु आदि अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

ज्येष्ठ नागरिकको सम्मान : विवेकी समाजको निर्माण ।

४. उद्देश्य

ज्येष्ठ नागरिकको ज्ञान, सीप र अनुभवको सदुपयोग गर्दै उनीहरूको सम्मानजनक जीवनयापनको व्यवस्था हुने

५. रणनीति

क. ज्येष्ठ नागरिकको अनुभव, ज्ञान र सीपलाई सामाजिक पुँजीको रूपमा उपयोग गर्ने ।

ख. ज्येष्ठ नागरिकको लागि सामाजिक सुरक्षा र मौलिक हक प्रत्याभूत गर्ने ।

४.९ अपाङ्गता भएका व्यक्ति

१. पृष्ठभूमि

अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सम्मानजनक एवम् स्वावलम्बी जीवनयापनका अवसर सृजना गर्नु लोककल्याणकारी राज्यको मान्यता हुन्छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी महासन्धी, २००६ र नेपालको संविधानले अपाङ्गता भएका नागरिकलाई विविधताको पहिचानसहित मर्यादा र आत्मसम्मानपूर्वक जीवनयापन गर्न पाउने र सार्वजनिक सेवा तथा सुविधामा समान पहुँचको हक स्थापित गरेको छ । प्रदेश सरकारको अर्थ सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको विधेयकमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई घरजग्गा रजिस्ट्रेसन शुल्कमा २५ प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था गरेको छ । साथै अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्न मिल्ने सवारीसाधन खरिदमा कर नलाग्ने व्यवस्था गरेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको आर्थिक अवस्था सुधार हुन नसक्नु, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको लागि सीपमूलक तालिम न्यून रहनु, मानसिक एवम् बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम न्यून रहनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

अपाङ्गमैत्री भौतिक संरचना बनाउनु, अपाङ्गता सम्बन्धी काम गर्ने संस्थालाई दुर्गम क्षेत्रमा परिचालन गर्नु, अपाङ्गता प्रतिको सामाजिक दृष्टिकोणमा परिवर्तन ल्याउनु, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर बनाउनु, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सम्मानित जीवन बाँच्ने अधिकार सुनिश्चित गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार संरक्षणका लागि आवासीय पुनर्स्थापना सेवा सञ्चालन विधि, २०७२ तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि पहुँचयुक्त भौतिक संरचना तथा सञ्चार सेवा निर्देशिका, २०६९ कार्यान्वयन हुनु, अपाङ्गता सम्बन्धी सहायक सामग्री उत्पादन तथा वितरणको व्यवस्था हुनु, राज्यको प्रशासनिक तथा राजनीतिक तहमा प्रतिनिधित्वको सुनिश्चितता हुनु, समुदायमा आधारित पुनर्स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन हुनु, सार्वजनिक भौतिक संरचना अपाङ्गमैत्री बनाउने पद्धतिको विकास हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सम्मान : समावेशी समाजको पहिचान ।

४. उद्देश्य

क. सबै प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई राज्यद्वारा प्रदान गरिएको सेवा सुविधामा समतामूलक पहुँच बढाउनु ।

ख. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको आर्थिक, सामाजिक सशक्तिकरण गर्नु ।

५. रणनीति

क. पूर्वाधार एवम् सेवा प्रवाह गर्ने निकायलाई अपाङ्गमैत्री बनाई पहुँच बढाउने ।

ख. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको लागि रोजगारी, उद्यमशीलता तथा स्वरोजगारका अवसर प्राप्त हुने वातावरण सृजना गर्ने ।

ग. पूर्ण अशक्त र अति अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिको जीवन सहज, सम्मानित र सुरक्षित बनाउने ।

४.१० बालबालिका तथा किशोर किशोरी

१. पृष्ठभूमि

बालबालिका तथा किशोर किशोरीको लागि बाल बचावट, संरक्षण, सहभागिता र विकाससम्बन्धी विषय महत्त्वपूर्ण हुन् । संविधानले बाल अधिकार मौलिक हकको रूपमा व्यवस्थित गरेको छ । नेपालद्वारा बाल अधिकार सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र संघीय महासन्धि, १९८९ को अनुमोदन समेत भएको अवस्था छ । प्रदेशमा १८ वर्ष सम्मका बालबालिकाको संख्या जम्मा २० लाख ३६ हजार ६८७ (४४.९१ प्रतिशत) र १६ वर्ष मुनिका बालबालिकाको

संख्या १८ लाख ७८ हजार ३७३ (४१.४२ प्रतिशत) रहेको छ । त्यसैगरी १० देखि १९ वर्ष सम्मका किशोर किशोरी २४.१ प्रतिशत छन् । प्रदेशमा बालश्रम ३७.४ प्रतिशत रहेको छ । प्रदेशमा बालबिज्याइँमा परेका बालबालिकाका लागि बाल सुधार गृह, बाल हेल्पलाइन निःशुल्क टेलिफोन सेवा सञ्चालनमा छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

बालबालिका तथा किशोर किशोरीको संवेदनशीलता अनुभूत गरी कार्यक्रम तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन हुन नसक्नु; बाल बचावट संरक्षण, सहभागिता र विकास सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम प्रभावकारी नहुनु; हराएका बालबालिकाको उद्धार गर्न प्रभावकारी संयन्त्र नहुनु, संरक्षण विहीन बालबालिकाको सूचना तथा तथ्याङ्क नहुनु, बालबालिकासँग सम्बन्धित निर्णय प्रक्रियामा तिनको अर्थपूर्ण सहभागिता नहुनु, बालबालिकालाई सुरक्षित रूपमा हुर्काउने सन्दर्भमा अभिभावकमा चेतना नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

आधारभूत अधिकार उपभोग गर्न सक्ने वातावरण तयार गर्नु, सम्बन्धित निकाय बिच बालबालिका र किशोर किशोरीसम्बन्धी कार्यक्रममा समन्वय ल्याउनु, बाल न्यायप्रणाली तथा बालमैत्री पद्धतिलाई व्यवहारमा उतार्नु, खुल्ला सिमानाका कारण बालबालिका भारतका विभिन्न शहरमा बेचिने कार्य नियन्त्रण गर्नु, हराएका बालबालिकाको उद्धार कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउनु, अनाथ असहाय बालबालिकाको विकास र संरक्षण प्रभावकारी बनाउनु, बालबालिकालाई परित्याग गर्ने कार्य नियन्त्रण गर्नु, लागुऔषध दुर्व्यसनी र अवैध कार्यमा बालबालिका तथा किशोर किशोरीको प्रयोग रोक्नु, बालिका तथा किशोरीमाथि हुने हिंसा एवम् परम्परागत हानिकारक प्रचलनलाई पूर्ण रूपमा नियन्त्रण गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

बालबालिका तथा किशोर किशोरीको शिक्षामा उल्लेखनीय सहभागिता हुनु, स्वास्थ्य क्षेत्रमा सुधार हुनु, बालबालिकाको हकलाई मौलिक हकको रूपमा संवैधानिक प्रत्याभूति हुनु, स्थानीय तहबाट बालहित कार्यक्रम सञ्चालन हुनु, बाल अधिकार प्रतिको सचेतनामा वृद्धि हुनु, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा हुनु, श्रमिक बालबालिकाको उद्धार, राहत तथा मनोविमर्श र पारिवारिक पुनर्मिलन, पुनर्एकीकरण तथा पुन स्थापनाको लागि बाल हेल्पलाइन सेवा सञ्चालनमा हुनु, जिल्ला अदालत र उच्च अदालतमा बाल इजलास गठन हुनु, प्रदेश सरकारले बाल-विवाह अन्त्य गर्ने घोषणापत्र जारी गर्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सर्वाङ्गीण बाल विकास : सक्षम नागरिकको मूल आधार ।

४. उद्देश्य

- क. बालबालिका र किशोर किशोरीको समग्र अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी बालमैत्री प्रदेशको स्थापना गर्नु ।
- ख. बालबालिका र किशोर किशोरी उपर हुने सबै प्रकारका भेदभाव, शोषण, हिंसा, उपेक्षा र दुर्व्यवहारको अन्त्य गर्नु ।

५. रणनीति

- क. बाल बचावट, संरक्षण, सहभागिता र विकासका सबै विषय समावेश गरी नीतिगत, संस्थागत र कार्यगत व्यवस्था गर्ने ।
- ख. सामाजिक चेतना अभिवृद्धि एवम् शिक्षामा पहुँच स्थापित गरी बालबालिकाको सर्वोत्तम विकासमा जोड दिने।

४.११ युवा तथा खेलकुद

१. पृष्ठभूमि

साहस, सिर्जनशीलता, सिक्ने क्षमता एवम् उच्च आत्मविश्वासका कारण युवा वर्गलाई राष्ट्र निर्माणको प्रमुख स्रोत मानिन्छ । युवालाई राजनीतिक आर्थिक सामाजिक र सांस्कृतिक रूपान्तरणका अग्रदूत तथा परिवर्तनका संवाहक शक्तिका रूपमा लिन सकिन्छ । नेपालमा १६ देखि ४० वर्ष उमेर समूहको जनसंख्या कुल जनसंख्याको ४०.३ प्रतिशत रहेको छ । संविधानमा राष्ट्रिय विकासमा युवा सहभागिता अभिवृद्धि गर्दै राजनीतिक, आर्थिक सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकारको पूर्ण उपयोगको वातावरण सिर्जना गर्ने तथा राज्यको सर्वाङ्गीण विकासमा योगदान गर्न स्वस्थ, सक्षम र अनुशासित नागरिक तयार गर्न उपयुक्त अवसर प्रदान गर्ने कुराको उल्लेख छ । उत्पादनमूलक संस्थामा युवा जनसंख्याको आबद्धता २५.२ प्रतिशत रहेको छ ।

प्रदेशको कार्यक्षेत्रमा मुख्यतः युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति, कानून तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन, खेलकुद पूर्वाधार विकास, खेलकुद प्रशासन र संघसंस्थाको समन्वय र नियमन, राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना र सहभागिता रहेको छ ।

प्रदेशमा युवा बेरोजगारी ३५.८ प्रतिशत रहेको छ । शिक्षा, तालिम र रोजगारीबाट विमुख भएको जनसंख्या ३७.३ प्रतिशत रहेको छ । यसैगरी राष्ट्रिय खेलकुदमा ९ जनाले स्वर्ण पदक प्राप्त गरेका छन् । प्रदेशमा खेलकुद मैदान र रङ्गशालाको कुल संख्या १५५ रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी संस्थागत संरचना कमजोर हुनु, युवा लक्षित उद्यमशील र रोजगारीका अवसर विस्तार नहुनु, शिक्षा प्रणालीमा युवा क्षमता र सिर्जनशीलतालाई सम्बोधन गर्न नसक्नु, युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी संस्थागत संरचना कमजोर हुनु, खेलकुद क्षेत्रको विकासमा व्यवहारिक महत्त्वबोध नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

मध्यम र उच्च शिक्षा प्राप्त गरेका युवा विदेश पलायन हुने प्रवृत्ति रोक्नु, सामाजिक र आर्थिक सेवामा युवाको पहुँच वृद्धि गर्नु, व्यावहारिक र व्यावसायिक शिक्षा सर्वसुलभरूपमा उपलब्ध गराउनु, युवाको क्षमता अभिवृद्धि गरी स्वदेशमा रोजगारी र स्वरोजगारको व्यवस्था गर्नु, सामाजिक र आर्थिक रूपान्तरणमा युवा परिचालन गर्नु, प्रदेशस्तरमा पर्याप्त खेलकुद तथा पूर्वाधारको विकास, निर्माण, स्तरोन्नति, खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना तथा सहभागिता गराउनु, खेलकुदलाई रोजगारमूलक व्यवसायको रूपमा स्थापित गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

बढ्दो युवा जनसंख्यालाई सीप र उद्यमशीलतायुक्त बनाई हालको जनसांख्यिक लाभांश हासिल गर्ने पर्याप्त सम्भावना रहनु, प्रादेशिक सरकार गठन पछि युवालाई राष्ट्र निर्माणमा मूल प्रवाहीकरण गर्ने सोच र इच्छा शक्ति देखिनु, युवामा आफ्नो शक्ति र भूमिका प्रति जागरूकता आउनु, युवा र खेलकुद लक्षित कार्यक्रमलाई विस्तार गर्नका लागि आधार तयार हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

पौरखी युवा, सिर्जनशील नेतृत्व : समृद्ध प्रदेश, सुखी अभिभावकत्व ।

४. उद्देश्य

क. युवा प्रतिभा विकास तथा उद्यमशीलता एवम् स्वरोजगारका अवसर सृजना गर्नु ।

ख. सबैका लागि खेलकुदको अवधारणा अनुरूप खेलकुद क्षेत्रलाई अनुशासित र मर्यादित बनाउँदै युवालाई खेलकुदको अवसर प्रदान गर्नु ।

५. रणनीति

क. युवा क्षमता विकास र परिचालन गरी सामाजिक-आर्थिक क्षेत्रमा संलग्नता बढाउने ।

ख. खेलकुद मार्फत स्वस्थ, सिर्जनशील, अनुशासित र मर्यादित युवाशक्तिको विकास गर्ने ।

४.१२ भाषा, कला, साहित्य, संस्कृति तथा सम्पदा संरक्षण

१. पृष्ठभूमि

कला, भाषा, धर्म, संस्कृति, ऐतिहासिक सम्पदा, परोपकारी गुठी प्रणाली आदि नेपालको मौलिक राष्ट्रिय पहिचान हुन् । संविधानमा नेपाललाई बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक र बहुसांस्कृतिक विशेषतायुक्त राष्ट्रका रूपमा परिभाषित गरेको छ । नेपालमा बोलिने सबै मातृभाषालाई राष्ट्र भाषाको रूपमा अवलम्बन गर्दै आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृति, सांस्कृतिक सभ्यता र सम्पदाको सम्बर्द्धन र संरक्षण गर्ने हक प्रदान गरेको छ । यसैगरी ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण, सम्बर्द्धन र विकासका लागि अध्ययन अनुसन्धान, उत्खनन तथा प्रचारप्रसार गर्ने, राष्ट्रिय सम्पदा, कला, साहित्य र सङ्गीतको विकासमा जोड दिने नीति अवलम्बन गरेको छ ।

प्रदेशमा नेपाली (४२.७), मैथिली (११.२), लिम्बु (७.३), थारू (३.९), बान्तवा (२.९) लगायत करिब १०० भन्दा बढी भाषा बोलिन्छन् । लिम्बू, राई, धिमाल, राजवंशी, सन्थाल र किसान लगायतका भाषा बोलिने मूल स्थान यही प्रदेश हो । जातजाति, भाषा, भेषभुषा, रहनसहनका मानिसको बसोबास रहेको यस प्रदेश ऐतिहासिक, पुरातात्विक र सांस्कृतिक दृष्टिले समृद्ध छ । विविध भाषा, लिपि, संस्कृति, ललितकला र धर्मको संरक्षण र प्रयोग एवम् गुठी व्यवस्थापन प्रदेशको कार्यक्षेत्रभित्र पर्दछन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

मातृभाषा, साहित्य, सम्पदा, कला र संस्कृतिको शोध, खोज, अनुसन्धान र सर्वेक्षण तथा संरक्षणको कमि हुनु, भाषा, कला एवम् संस्कृतिको क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्था र सरकारकाबिच प्रभावकारी सहकार्य हुन नसक्नु, मौलिक संस्कृतिलाई जगेर्ना गर्दै पुस्तान्तरण गर्न नसक्नु, राष्ट्रिय पहिचान र गौरवका रूपमा भाषा, संस्कृति, सम्पदा तथा

साहित्यको विकास गर्न नसक्नु, स्वरोजगार, आयआर्जन र स्थानीय विकासको स्रोतको रूपमा यसलाई प्रयोग गर्न नसक्नु, आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

विभिन्न मातृभाषा र लिपिको अभाव तथा मानकीकरणको समस्या समाधान गर्नु, लोपोन्मुख भाषा, कला साहित्य, संस्कृतिको तथा सम्पदा संरक्षण गर्नु; भाषा, कला साहित्य, संस्कृति तथा सम्पदा र आर्थिक सामाजिक विकासको अन्तरसम्बन्ध स्थापित गरी विकास निर्देशित गर्नु, बढ्दो शहरीकरणका कारण मूर्त र अमूर्त संस्कृति विनाश र परिवर्तन हुँदै जानु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

भाषा, कला, साहित्य, संस्कृति तथा सम्पदाको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि संवैधानिक निर्देशन रहनु, अद्वितीय मौलिक संस्कृतिको प्राचुर्यता रहनु, भाषा, कला एवम् संस्कृतिको पर्यटन लगायतका क्षेत्रसँग आबद्धता गरी आय र रोजगारी वृद्धिको सम्भावना रहनु, पर्याप्त सांस्कृतिक विविधता तथा कला र सम्पदाको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै सांस्कृतिक पहिचान कायम राख्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

बहुल सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण र संवर्द्धन : सामाजिक न्यायपूर्ण प्रदेश ।

४. उद्देश्य

प्रदेशभित्रको भाषा, कला, साहित्य, तथा सङ्गीत क्षेत्रको संवर्द्धन र विकास गरी धार्मिक, भाषिक र सांस्कृतिक एकता र सद्भाव कायम गर्नु ।

५. रणनीति

भाषा, लिपि, संस्कृति, कला तथा धार्मिक सम्पदाको संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने ।

४.१३ गैरसरकारी क्षेत्र

१. पृष्ठभूमि

सरकारी र निजी क्षेत्र पुग्न नसकेका क्षेत्रको आर्थिक-सामाजिक विकासमा गैरसरकारी क्षेत्रको महत्त्वपूर्ण योगदान रहन्छ । सामुदायिक तथा राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्थाको लगानी र भूमिकालाई जबाफदेही र पारदर्शी बनाउँदै त्यस्ता संस्थालाई एक द्वार प्रणालीमा आबद्ध गर्दै राष्ट्रिय आवश्यकता र प्राथमिकताका क्षेत्रमा संलग्न गराउने राज्यको नीति रहेको छ ।

नेपालमा क्रियाशिल १४५ अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थामध्ये ४० वटा र १,०१८ गैरसरकारी संस्था यस प्रदेशमा छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

गैरसरकारी संस्थाको प्रदेश सरकारसँग समन्वयको कमी हुनु, गैरसरकारी संस्थाको कार्य प्रगति उपलब्ध नहुनु, समाज कल्याण परिषदसँग समन्वय कमजोर हुनु, गैरसरकारी क्षेत्रको कार्यक्रम तथा खर्च पारदर्शी नहुनु, गैरसरकारी संस्थाको कार्यक्रम प्रदेश सरकारको वार्षिक कार्यक्रममा आबद्ध नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

प्रदेश सरकारका प्राथमिकताका क्षेत्रमा गैरसरकारी संस्थाको परिचालन गर्नु, गैरसरकारी संस्थाको समन्वय प्रभावकारी बनाउनु, गैरसरकारी संस्थाका कार्यक्रमलाई प्रदेश वार्षिक कार्यक्रममा आबद्ध गर्नु, गैरसरकारी संस्थाको चालु खर्चलाई सीमामा राखी कार्यक्रम खर्चमा वृद्धि गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

गैरसरकारी संस्था प्रदेश विकासमा स्रोत परिपूरक र साझेदार रूपमा विकास हुनु, गैरसरकारी संस्थामा युवाको बढ्दो आकर्षण र सहभागिता, दुर्गम तथा पिछडिएका क्षेत्र एवम् सामाजिक परिचालन, सचेतना अभिवृद्धि तथा सेवा प्रवाहका क्षेत्रमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका प्रभावकारी हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

गैरसरकारी संस्थाको परिचालन : सामाजिक रूपान्तरणमा सहजीकरण ।

४. उद्देश्य

गैरसरकारी संस्थालाई आर्थिक-सामाजिक विकासमा प्रभावकारी ढङ्गले परिचालन गर्नु ।

५. रणनीति

गैरसरकारी संस्थालाई विकासका प्राथमिकता क्षेत्रमा प्रभावकारी परिचालन एवम् नियमन गर्ने ।

६. विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	मानव विकास सूचकाङ्क (HDI)	सूचकाङ्क	०.५०४	०.५२३	०.५४२	०.५६१	०.५८०
२	लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट विनियोजन अनुपात	प्रतिशत	४	-	१७	२०	२३
३	नीति निर्णायक तहमा महिलाको पहुँच	प्रतिशत	१७	१७	१९	२०	२१
४	प्राविधिक तथा व्यावसायिक दक्षता अभिवृद्धि कार्यक्रममा महिला सहभागिता	प्रतिशत	५	१०	१८	२२	२८
५	अल्पकालीन पुनर्स्थापना केन्द्रको स्थापना र स्तरोन्नति	संख्या	६	८	१०	१२	१४
६	मानव बेचबिखन नियन्त्रण स्थानीय तहसँग सहकार्य	स्थानीय तह	-	-	८	८	८
७	ज्येष्ठ नागरिक ग्राम स्थापना तथा सञ्चालन	वटा	जग्गा प्राप्ति	जग्गा प्राप्ति	१	१	१
८	दिवा सेवा केन्द्र स्थापना	स्थानीय तह	१४	२०	४५	७०	१००
९	ज्येष्ठ नागरिक कल्याण कोषको स्थापना	स्थानीय तह	-	-	४५	७०	१००
१०	अपाङ्गमैत्री भौतिक संरचना निर्माण	प्रतिशत	-	१५	४०	६०	८०
११	प्रादेशिक सूचना केन्द्र हेल्पडेक्स र सफ्टवेयर निर्माण	संख्या	-	१	२	३	४

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१२	आवश्यकतामा आधारित सीप विकास तालिम	जना	५०	५०	१००	२००	३००
१३	बालबालिकाको जन्मदर्ता	प्रतिशत	६१	६५	७०	७५	८०
१४	अल्पकालिन बाल संरक्षण केन्द्रको सञ्चालन	पटक	-	-	१	१	१
१५	सबै प्रकारका बाल विवाह विरुद्ध स्थानीय तहमा अभियान सञ्चालन	वटा	०	३	६०	९०	११०
१६	अनाथ बालबालिका पूनर्स्थापना केन्द्र	संख्या	-	-	१२	१८	२०
१७	सडक बालबालिकाविहीन पालिका	संख्या	-	-	१२	१८	२०
१८	किशोरकिशोरीका लागि जीवनोपयोगी सीप	संख्या	-	-	४००	६००	८००
१९	किशोरकिशोरीका लागि विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	विद्यालय संख्या	-	-	६०	९०	११०
२०	बाल उद्धार कोष स्थानीय तहसँग सहकार्य	संख्या	-	-	६०	९०	११०
२१	साक्षर जिल्ला	संख्या	११	१२	१२	१४	१४
२२	विद्यालय केन्द्रित/उच्च शिक्षा इन्टर्नेसिप सञ्चालन गर्ने स्थानीय तह	संख्या	-	२८	२८	८४	११२
२३	डिजिटल साक्षरता कक्षा सञ्चालन गर्ने स्थानीय तह	संख्या	-	६२	१३७	४११	८२२

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
२४	पूर्व प्राथमिक शिक्षा पूरा गरी कक्षा १ मा भर्ना	प्रतिशत	६८.५	-	७५	७९	८३
२५	बालमैत्री पूर्वाधार भएका सार्वजनिक विद्यालयको संख्या(PMECS)	प्रतिशत	५	-	१०	१५	२०
२६	आधारभूत तहमा बालबालिकाको टिकाउ दर	प्रतिशत	८५	-	८८	९१	९२.५
२७	सिकाइदरमा वृद्धि (आधारभूत कक्षा ५)	प्रतिशत	४७	-	५०	५२	५३
२८	सिकाइदरमा वृद्धि (आधारभूत कक्षा ८)	प्रतिशत	४५	-	४७	४९	५१.५
२९	विद्यालय सबलीकरण कार्यक्रम	संख्या	२८	४२	१००	५००	१०००
३०	विद्यालयमा कम्प्युटर ल्याबको स्थापना	विद्यालय संख्या	१,०५९	२,११८	२,१५९	३,२५९	४,२००
३१	क्षमता विकास तालिम	संख्या	१,७५०	२,५८७	५,०००	४,२००	५,४००
३२	विशेष शिक्षा (स्रोत कक्षा) शिक्षक/प्र अ तालिम	संख्या	१५६	१५६	१५६	१५६	१५६
३३	वित्तीय साक्षरता तालिम प्राप्त गर्ने व्यक्ति	प्रतिशत	२	-	५	१०	१४
३४	माध्यामिक विद्यालयमा आधारित पुस्तकालय	संख्या	५००	-	८००	१,१००	१,४००

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
३५	अपाङ्गता भएका विद्यालय उमेरका बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच	प्रतिशत	२	-	३०	५०	७०
३६	प्राविधिक धारका सामुदायिक माध्यामिक विद्यालय	संख्या	५०	-	८०	९५	११०
३७	प्राविधिक शिक्षालयको विस्तार	जिल्ला संख्या	६	-	१०	११	१२
३८	प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षामा (माध्यामिक) विद्यार्थीको पहुँचमा वृद्धि	प्रतिशत	४.७	-	६	९	११
३९	विश्वविद्यालय स्थापना	संख्या (C.F.)	-	-	१	१	१
४०	उच्च शिक्षामा भर्ना भएका मध्ये प्राविधिक विषयमा भर्ना दर	प्रतिशत	२४	-	२५	२७	२८
४१	उच्च तहको शैक्षिक अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना	संख्या	-	-	१		
४२	उत्तीर्ण प्रतिशतको आधारमा उच्च शैक्षिक संस्थाहरूलाई अनुदान सहयोग	संख्या	१	९०	२०	२२	२४
४३	प्राविधिक विषयमा उच्च शिक्षा दिने शिक्षण संस्थाहरूलाई सहयोग	संख्या	१	१	१	२	३
४४	पिछडिएको समुदाय र आर्थिक रूपमा विपन्नलाई उच्च शिक्षामा पहुँचका लागि सहयोग	संख्या	१५	१००	१००	२००	३००

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
४५	परम्परागत पेशाको संरक्षण एवम् आधुनिकीकरण	संख्या	-	-	१०	२५	४०
४६	स्वरोजगार कोषमा युवा पहुँच	संख्या	१०	-	१५	१८	२१
४७	उद्यमशीलता विकास तालिम	संख्या	८	-	२०	३५	५५
४८	युवा स्वयंसेवक परिचालन	संख्या	३००	२३७	५००	७००	८००
४९	युवा सिर्जनशील कोष(innovation fund) स्किम (प्रविधिको स्थानीयकरणको लागि प्रविधि उपयोग कोष)	वटा	-		१०	२५	५०
५०	व्यवस्थित खेल मैदान र रंगशालाको स्तरीकरण र निर्माण	संख्या	१५५	१५६	१५६	१५७	१५८
५१	खेलकुद प्रशिक्षण	खेलाडी संख्या	-	-	५०	१००	२००
५२	खेलकुदको व्यवसायिकीकरण	खेलाडी संख्या	-	-	४५	९०	१३०
५३	साहसिक खेलकुद	प्रकार	-	०	५	८	१२
५४	सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक सम्पदाहरूको अध्ययन अनुसन्धान	संख्या	०	०	१	२	३
५५	पुरातात्विक सम्पदा (१०० वर्षभन्दा पुराना) संरक्षण	संख्या	५	०	७	१०	१३
५६	परम्परागत तथा सांस्कृतिक गुठी संरक्षण	संख्या	०	०	०	२	३

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
५७	भाषाको कम्प्युटर इन्जिनियरिङ गर्ने	संख्या	०	०	०	१	०
५८	सङ्ग्रहालयको स्थापना	संख्या	१	०	२	३	४
५९	बहुजातीय सांस्कृतिक ग्राम	संख्या	०	०	१	१	१
६०	सामुदायिक पुस्तकालय सबलीकरण	संख्या	२८	६	३५	६०	८५
६१	पूर्ण खोपको दायरा (१५ महिना मुनिका बालबालिका)	प्रतिशत	७१	६०	९२	९३	९४
६२	संस्थागत प्रसूति सेवा	प्रतिशत	६२	४०	६८	७१	८५
६३	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रदान गरिएको प्रसूति सेवा दर	प्रतिशत	६२	३८	६४	६८	७०
६४	सुत्केरी तथा नव शिशु जाँच (तेस्रो) को दायरा	प्रतिशत	९	८	२०	२४	५०
६५	प्रोटोकल अनुसारको गर्भवती जाँच (चार पटक)	प्रतिशत	६१	४०	७०	७४	८०
६६	शल्यक्रियाद्वारा प्रसूति सेवा दर	प्रतिशत	३०.२	४०	३०	२५	२०
६७	मातृ मृत्युदर	प्रति लाख	२५०	२४१	२३२	२२२	२१२
६८	नवजात शिशुमृत्युदर	प्रति हजार	१८	१७	१६	१५	१४
६९	परिवार नियोजन साधन प्रयोगदर (CPR)	प्रतिशत	४५	४७	४९	५१	५३
७०	एक वर्षभन्दा मुनिको शिशु मृत्युदर (Infant mortality rate)	प्रति हजारमा	२७	२५	२३	२१	१९

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
७१	पाँच वर्षभन्दा मुनिको बाल मृत्युदर (Child mortality rate under 5)	प्रति हजारमा	३३	३१	२९	२७	२५
७२	अस्पतालको Bed Occupancy Rate	प्रतिशत	६१	६०	६५	७०	८०
७३	औषत अस्पतालमा भर्ना भएर बस्ने दर	दिन	३.१	२.८	२.७	२.६	२.५
७४	झाडापखालाको Incidence ५ वर्षमुनिका बालबालिकामा	प्रति हजारमा	३५१	२३४	२२५	२००	१९०
७५	ए.आर.आई.को Incidence ५ वर्षमुनिका बालबालिकामा	प्रति हजारमा	६९३	५१८	४९०	४५०	४००
७६	दुई वर्ष मुनिको बालबालिकामा तौल अनुगमन गरेको	प्रतिशत	७८	८०	८२	८५	९०
७७	दुई वर्ष मुनिको बालबालिकामा तौल अनुगमन गरेको मध्ये कुपोषित प्रतिशत	प्रतिशत	१.७	१.३	१.२	१.०	१.०
७८	ओ.पि.डी. मा आएका नयाँ बिरामी	प्रतिशत	७६	६४	८०	८५	९०
७९	क्षयरोगी पत्ता लाग्ने दर (All TB Case), Case notification rate)	प्रति लाखमा	९५	६२	६५	६७	७०
८०	क्षयरोगी पत्ता लाग्ने दर (New PBC and Relapse TB case)	प्रति लाखमा	४७	३१	२५	२०	१५
८१	HIV जाँच गरेका गर्भवती महिला	प्रतिशत	४३	४०	७०	८०	९०
८२	नवजात शिशुको विशेष उपचार सेवा उपलब्ध भएका जिल्ला	संख्या	७	१०	१४	१४	१४

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
८३	नवजात शिशुको सघन उपचार सेवा उपलब्ध भएका जिल्ला	संख्या	१	१	४	९	१४
८४	रणनीतिक स्थानमा ट्रमा सेन्टर सहितको विशिष्टिकृत उपचार सेवा विस्तार	संख्या	१	१	१	१	१
८५	विशिष्टिकृत उपचार सेवा विस्तार	संख्या	०	०	१	२	५
८६	स्वास्थ्य बिमा विस्तार	जिल्ला	६	८	११	१२	१४
८७	मानसिक स्वास्थ्य सेवा विस्तार	संख्या	१	१	२	३	५
८८	एक द्वार सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्र	जिल्ला	१०	१०	१०	११	१३
८९	बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम विस्तार	जिल्ला	३	३	७	१०	१४
९०	पोषण पुनर्स्थापना केन्द्र विस्तार	संख्या	१	३	३	४	५
९१	स्थिरीकरण (Stabilization) केन्द्र विस्तार	संख्या	०	०	१४	१४	१४
९२	जिल्ला अस्पताललाई प्रेषण अस्पतालको रूपमा विकास गर्ने	संख्या	१	१	६	१०	१४
९३	अस्पतालहरूमा आयुर्वेदलगायत वैकल्पिक उपचारको एकीकृत सेवा	संख्या	०	०	२	३	५
९४	आयुर्वेद लगायत वैकल्पिक स्वास्थ्य सेवाको स्तरोन्नति	संख्या	४	४	२	२	२
९५	परम्परागत उपचारमा संलग्न जनशक्तिलाई क्षमता विकास तालिम	संख्या	१२५	०	१२५	१२५	१२५

क्र.सं.	सूचक	एकाइ	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
९६	आयुर्वेदिक लगायत परम्परागत औषधीको अनुसन्धान केन्द्र स्थापना	संख्या	०	०	१	१	१
९७	खुला दिशा मुक्त जिल्ला	जिल्ला (C.F.)			१४	१४	१४
९८	पूर्ण सरसफाइ सुविधा पुगेका स्थानीय तहका वडा	संख्या			२०	३०	४०
९९	रोजगारमूलक तालिम	जना	६०००	४००	५०००	५०००	५०००
१००	युवा स्वरोजगार तालिम	जना वार्षिक हजारमा		०	२	३	५
१०१	सीप प्रमाणीकरण गर्ने संस्था	संख्या	२	२	२	३	४

७. विषय क्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	५३,०२,०७५	४२,२६,३०६	१०,७५,७६९		२२,८७,६७६	२९,३७,३१२	७७,०८७
२०७८/७९	४८,८१,७६५	३६,७३,३८३	१२,०८,३८२		२०,१०,९०१	३८,४०,४२२	
२०८०/८१	४९,६५,१४६	३५,२८,१८९	१४,३६,९५७		२०,९७,९२३	४१,३६,९१०	

८. कार्यक्रम / आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	लागत (लाख)	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको लागि उपलब्धि सूचक
३५०००१०१	भाषा,धर्म संस्कृति	१. प्रदेशभित्रका पुरातात्विक सम्पदाहरूको संरक्षण तथा विकास २. प्रदेशभित्र प्रचलनमा रहेका भाषा, लिपि तथा संस्कृतिको संरक्षण तथा संवर्द्धन	सालबसाली			१. प्रदेशभित्रका तोकिएका १० वटा पुरातात्विक सम्पदाहरूको संरक्षण तथा विकास भएको हुने २.प्रदेशभित्र प्रचलनमा रहेका तथा लिपि उपलब्ध भएका ५ वटा भाषाहरूको इन्जिनियरिङ हुने
३५०००१०६	युवा तथा खेलकुद	१. प्रदेशभित्र स्तरीय खेल मैदान तथा रङ्गशाला निर्माण तथा खेल सञ्चालन २. युवाहरूको उद्यमशीलताको विकास गरी स्वावलम्बी र आत्मनिर्भर युवा जनशक्ति निर्माण	सालबसाली			१३७ वटा स्थानीय तहमा खेलमैदान, १४ जिल्लामा जिल्लास्तरीय रङ्गशाला र ३ वटा प्रदेशस्तरीय रङ्गशालाको निर्माण भएको हुने तथा युवाहरूको उद्यमशीलता विकासमार्फत स्वावलम्बी र आत्मनिर्भर युवा जनशक्ति निर्माण भएको हुने
३५००१०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय	प्रदेशस्तरमा विद्यालय तहको शिक्षकको सेवार्थ, योग्यता, क्षमता र शिक्षक व्यवस्थापन मापदण्ड निर्धारण र नियमन	सालबसाली			प्रदेशस्तरमा विद्यालय तहको शिक्षकको सेवार्थ, योग्यता, क्षमता र शिक्षक व्यवस्थापनको मापदण्ड निर्धारण र नियमन भएको हुने ।
३५००२०११	शिक्षा तालिम केन्द्र	शिक्षकलाई पेशागत विकास तालिम प्रदान	सालबसाली			प्रदेशभित्रका शिक्षकहरूले शिक्षकको पेशागत विकास तालिम लिएको हुने।
३५००३१०१	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	प्रदेश विश्वविद्यालयको पूर्वाधारको विकास तथा उच्च शिक्षामा समतामूलक पहुँच	सालबसाली			प्रदेश विश्वविद्यालयको लागि कानुनी तथा भौतिक पूर्वाधार विकास भएको हुने। उच्च शिक्षामा सबैको समान पहुँच कायम हुने।

३५००३१०२	अनौपचारिक, विशेष शिक्षा	विशेष शिक्षा सञ्चालन र व्यवस्थापकीय पक्षमा सुधार	सालबसाली			७२ वटा स्रोत कक्षाहरूमा अपाङ्गमैत्री कक्षाकोठा व्यवस्थापन तथा बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति लागि अध्ययन गर्न आवसीय विद्यालय निर्माण भएको हुने ।
३५००३१०३	प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा	आर्थिक उन्नतिका लागि योग्य, सक्षम, प्रतिस्पर्धी र उत्पादनशील जनशक्ति तयार	सालबसाली			मनमोहन प्राविधिक विध्वविद्यालय सञ्चालन तथा प्राविधिक शिक्षालय स्थापना तथा सञ्चालन भई सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति उत्पादन भएको हुने
३५००३१०४	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सञ्चालन तथा अनुसन्धान	प्रदेशस्तरमा प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन	सालबसाली			प्रत्येक वर्ष प्रदेशस्तरीय शैक्षिक तथ्याङ्क प्रकाशन भएको हुने प्रदेशस्तरीय शैक्षिक योजना निर्माण भएको हुने प्रदेशस्तरमा प्राज्ञिक अनुसन्धान केन्द्र स्थापना हुने
३५००३१०६	बाल विकास तथा विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर सुधार	सालबसाली			प्रदेशभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा पूर्व विद्यार्थी समाज तथा भगिनी संस्थाहरू गठन भएको हुने प्रदेशभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गरी विद्यालय शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार हुने
३५००५०११	प्रदेश सङ्ग्रहालय	ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक वस्तुहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन	सालबसाली			ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक वस्तुहरूको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्द्धन भएको हुने
३५०००१०२	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	बाल अधिकार कार्यान्वयन, संरक्षण र प्रवर्द्धन र प्रवर्द्धन	सालबसाली			सन् २०२५ बाल विवाहमूक्त प्रदेश निर्माणको लागि तयारी, बालश्रम एवं सडक बालबालिकामूक्त प्रदेश निर्माण भई बाल अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन हुने ।
३५०००१०३	लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा मूल प्रवाहीकरण	समानता सहितको प्रदेश निर्माण	सालबसाली			प्रत्यक्ष लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको वृद्धि भएको हुने। सबै जिल्लामा अल्पकालीन पुनर्स्थापना

					केन्द्रको स्थापना, व्यवस्थापन र सञ्चालन भएको हुने, नीति निर्माणमा महिलाको सहभागितामा वृद्धि भएको हुने ।
३५०००१०४	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा सशक्तिकरण कार्यक्रम	विशेष व्यवस्था मार्फत अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार संरक्षण र प्रवर्द्धन	सालबसाली		सबै किसिमका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समाजमा सम्मानपूर्वक जीवनयापन तथा पहुँचयुक्त भौतिक संरचना निर्माणले पूर्णता पाउने । अपाङ्गता रोकथामका लागि १३७ स्थानीय तहमा कार्यक्रम संचालन भएको हुने
३५०००१०५	ज्येष्ठ नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	ज्येष्ठ नागरिकहरूको लागि सम्मानजनक समाजको निर्माण	सालबसाली		ज्येष्ठ नागरिकहरूमा भएका सीप, ज्ञान, अनुभव र क्षमतालाई प्रदेशको विकासका लागि योगदान पुर्याउने र समाजमा सम्मानजनक जीवनयापनको वातावरण निर्माणको शुरुवात भई कानूनमा भएका व्यवस्थाहरूको प्रभावकारी रूपमा पूर्ण पालना भएको हुने । ज्येष्ठ नागरिक ग्राम निर्माण भई संचालनमा आएको हुने ।
३५०००१०८	दीर्घकालीन पुनर्स्थापना गृह सेवा संचालन	लैंगिकतामा आधारित हिंसा पीडित र प्रभावितहरूको पुनर्स्थापना, पुनर्मिलन, संरक्षण र क्षमता विकास	सालबसाली		संचालनमा आएको गृहको भौतिक संरचना पूर्ण रूपमा निर्माण भएको हुने, गृहमा आश्रितको क्षमता विकास, संरक्षण र पुनर्स्थापना भएको हुने ।
३५०००१२	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र	सीप विकास तालिममार्फत सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति उत्पादन	सालबसाली		थप तीन हजारले रोजगारमूलक तालिम प्राप्त गरेको हुने
३५०००१०७	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	रोजगारी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम मापदण्ड तर्जुमा, औद्योगिक विवाद समाधान, श्रम सम्बन्धमा सुधार, श्रम बजार सम्बन्धी अध्ययन, श्रमिकको स्वास्थ्य परीक्षण	सालबसाली		रोजगारी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम मापदण्ड तर्जुमा तथा नियमन, असल श्रम सम्बन्धमा विकास, श्रम बजार सम्बन्धी अध्ययन भएको हुने। साथै ९००० श्रमिकको स्वास्थ्य परीक्षण भएको हुने ।

३५००००१३	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	स्वास्थ्य जनशक्तिको क्षमता विकास	सालबसाली			स्वास्थ्यकर्मीहरूको थप ज्ञान सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि भई गुणस्तरीय सेवा प्रवाह भएको हुने
३५००००१४	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	औषधी तथा उपकरणको सुनिश्चिता	सालबसाली			स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित आवश्यक औषधी, औजार, उपकरण तथा आवश्यक मालसामानहरूको नियमित आपूर्ति भएको हुने
३५००००१५	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	प्रयोगशाला सेवाको सुदृढीकरण	सालबसाली			प्रयोगशाला सेवामा सुदृढीकरण भई सेवा विस्तार भएको हुने
३५००४०१२	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	स्वास्थ्य सचेतना, निदानात्मक तथा उपचारात्मक सेवा प्रवाह	सालबसाली			स्वास्थ्य सचेतना, निदानात्मक तथा उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवा नियमित रूपमा प्रवाह भएको हुने
३५००४०१३	अस्पतालहरू	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार	सालबसाली			विशेषज्ञ सेवा सहितको गुणस्तरीय, निदानात्मक तथा उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भएको हुने ।
३५००४०१४	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरू	आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवामा निदानात्मक तथा उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच तथा गुणस्तर अभिवृद्धि	सालबसाली			आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवामा निदानात्मक तथा उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच तथा गुणस्तर अभिवृद्धि भई आयुर्वेदिक औषधी उत्पादन तथा चिकित्सामा आत्मनिर्भर भएको हुने ।
३५००४०१५	आयुर्वेद औषधालयहरू	आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवामा निदानात्मक तथा उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच तथा गुणस्तर अभिवृद्धि	सालबसाली			आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवामा निदानात्मक तथा उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवाको पहुँच तथा गुणस्तर अभिवृद्धि भई आयुर्वेदिक औषधी उत्पादन तथा चिकित्सामा आत्मनिर्भर भएको हुने
३५००४०१९	स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू	आपत्कालिन स्वास्थ्य व्यवस्थापन, उपचारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह	सालबसाली			प्रदेशमा दक्ष चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मी मार्फत आपत्कालिन स्वास्थ्य व्यवस्थापन, उपचारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा नियमित रूपमा प्रवाह भएको हुने ।
३५००४०१८	जनस्वास्थ्य सेवा सवलिकारण तथा विस्तार	प्रवर्द्धनात्मक र प्रतिकारात्मक स्वास्थ्य सेवालार्ई प्रभावकारी	सालबसाली			पूर्ण खोपको दायरा (१५ महिना मुनिकोबालबालिका), संस्थागत प्रसूति सेवा दर, दक्ष

					स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रदान गरिने प्रसूति सेवा दर बढेको हुने। झाडापखालाको Incidence ५ वर्षमुनिका बालबालिकामा , ए.आर.आई.को Incidence ५ वर्षमुनिका बालबालिकामा घटेको हुने। दुई वर्ष मुनिको बालबालिकामा तौल अनुगमन गरेको मध्ये कुपोषित प्रतिशत घटेको हुने। नसर्ने रोगको समयमा नै सहि पहिचान, रोकथाम, उपचार र त्यसबाट हुने जटिलतालाई न्यूनीकरण गर्न सहयोग हुने
३५०००९२०	सामाजिक विकास मन्त्रालय (सशर्त अनुदान)	शिक्षा स्वास्थ्य लगायतका आधारभूत सेवा सुविधाको पहुँचमा विस्तार	सालबसाली		शिक्षा स्वास्थ्य लगायतका आधारभूत सेवा सुविधाको पहुँचमा विस्तार भएको हुने
३५००००९९	सामाजिक विकास मन्त्रालय	शिक्षा, युवा तथा खेलकुद, भाषा, धर्म, संस्कृति, स्वास्थ्य, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता, श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी नीति, योजना, मापदण्ड र नियमन	सालबसाली		शिक्षा, युवा तथा खेलकुद, भाषा, धर्म, संस्कृति, स्वास्थ्य, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता, श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी आवश्यक नीति, योजना, मापदण्ड तयार भएको हुने।

९. जोखिम पक्ष तथा अनुमान

सामाजिक क्षेत्रको कार्यक्रममा अन्य क्षेत्रहरूसँग उचित सहकार्य र समन्वय भएको हुने, शिक्षामा प्रविधिको उच्चतम उपयोग भएको हुने, स्वास्थ्य संस्थाहरूको स्तरोन्नति भएको हुने, समय सापेक्ष सीप विकास र तालिम दिई रोजगारीमा आबद्ध भएको हुने, यथेष्ट बजेट विनियोजन भई सोको उच्चतम कार्यान्वयन भएको हुने, प्रदेशस्तरमा स्वास्थ्य र शिक्षा क्षेत्रमा रहेको जनशक्तिको खाडललाई पुरा गर्न सकेमा यस क्षेत्रमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न सक्ने देखिन्छ ।

परिच्छेद पाँच : पूर्वाधार क्षेत्र

५.१ शहरीकरण, ग्रामीण विकास तथा बस्ती व्यवस्थापन

१. पृष्ठभूमि

शहरीकरणलाई आर्थिक विकासको इन्जिन पनि भन्ने गरिन्छ । स्वच्छ वातावरण र आवासलाई संविधानले मौलिक हकको रूपमा व्यवस्थित गरेको छ । अव्यवस्थित बसोबासलाई व्यवस्थापन गर्ने तथा योजनाबद्ध र व्यवस्थित बस्ती विकास गर्ने, क्षेत्रीय सन्तुलन सहितको समावेशी आर्थिक विकास, पछाडि परेका क्षेत्रको पूर्वाधार विकास र विकास निर्माण प्रक्रियामा स्थानीय सहभागिता वृद्धि गर्ने नीतिमा उल्लेख छ । यसैगरी प्रदेश भित्रको शहरी विकास योजना तर्जुमा, शहरी पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन, मर्मत सम्भार र आवास तथा भवन सम्बन्धी योजना, भवन निर्माण प्रविधिको प्रवर्द्धन, राष्ट्रिय भवन संहिताको कार्यान्वयन र नियमन, सुरक्षित बसोबास सम्बन्धी नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रदेशको अधिकार सूचीमा रहेका छन् ।

क. शहरी प्रणाली

वि.सं. १९५० सालपछि स्थापित सबैभन्दा पुरानो नगर विराटनगर महानगरपालिका सहित यस प्रदेशमा २ उप-महानगरपालिका र ४६ नगरपालिका छन् । यस मध्ये तराईमा २३, भित्री तराईमा ४, पहाडमा १५ र हिमालमा ७ रहेका छन् । नगरपालिकाको औसत जनघनत्व प्रति हेक्टर ४.४ र गाउँपालिकाको प्रति हेक्टर २.० व्यक्ति रहेको छ । जनसंख्याको वितरण हेर्दा तराईमा ६६.२ प्रतिशत, भित्री तराईमा ८.९ प्रतिशत, पहाडमा १९.१ प्रतिशत र हिमालमा ५.९ प्रतिशत देखिन्छ । प्रदेशको कुल जनसंख्या मध्ये ५८.३ प्रतिशत नगरपालिकामा बस्छन् । प्रदेशमा कोशी राजमार्गको ४५ कि.मि. लामो विराटनगर देखि धरान खण्ड एउटै सघन शहरी करिडोरको रूपमा बिस्तार भइरहेको छ । यस खण्डमा जन घनत्व १० व्यक्ति प्रति हेक्टर भन्दा ज्यादा रहेको छ । यस्तो शहरी करिडोर पूर्व पश्चिम राजमार्गको ९२ कि.मि. लामो मेचीनगरदेखि इनरुवा खण्डमा पनि विकसित भइरहेको छ । यसै गरी मेची राजमार्ग, सगरमाथा राजमार्ग र कटारी ओखलढुङ्गा जोड्ने सहायक राजमार्ग अवस्थित क्षेत्रमा पनि शहरीकरण भइरहेको छ । प्रदेशमा समग्र शहरीकरणको स्तर २२.४ प्रतिशत मात्र छ । पुराना वा नयाँ केहीलाई छोडी नगरपालिका प्राय ग्रामीण स्वरूपका नै छन् । खानेपानी, सरसफाइ, सडक सञ्जाल, विद्युत आपूर्ति लगायतका आधारभूत शहरी पूर्वाधारको अवस्था कमजोर छ ।

ख. ग्रामीण प्रणाली

प्रदेशमा अवस्थित ८८ गाउँपालिकाले ४१.७ प्रतिशत जनसंख्या र २६ हजार १२५ व.कि.मि. क्षेत्रफल (६७ प्रतिशत) ओगटेको छ । तराईमा २१, पहाडमा ४७ र हिमाली क्षेत्रमा २० गाउँपालिका छन् । तराईमा गाउँपालिकाको औसत जनसंख्या ३६ हजार ८६९ छ भने पहाड र हिमालमा क्रमशः १७ हजार ९२२ र ११ हजार ७१४ छ । ग्रामीण प्रणालीमा “बजार केन्द्र” एउटा महत्त्वपूर्ण एकाइ हो । यस्ता बजार केन्द्र पक्की सडकसँगै विकसित भएका छन् । बजार केन्द्रमा १०० देखि ५ हजार सम्म जनसंख्या र १० देखि २२० व्यापारिक एकाइ हुने गरेको पाइन्छ । केही बजार केन्द्र साना शहरको रूपमा समेत विकसित भइसकेको देखिन्छ ।

ग. जग्गा व्यवस्थापन

अ. भू-बनावट

प्रदेशमा विकास योग्य जग्गा सीमित मात्र छ । भिरालोपन (३० डिग्री भन्दा माथि), वन, तथा नदी ताल जस्ता भू-भागलाई कटाउँदा प्रदेशमा विकास योग्य जमिनको क्षेत्रफलको एक तिहाइ (३३.२ प्रतिशत) मात्र छ । त्यस्तो विकास योग्य जमिनमा नै महत्त्वपूर्ण कृषि जमिन समेत पर्दछ ।

आ. जग्गाको खण्डीकरण

कृषि जमिनको द्रुततर रूपमा खण्डीकरण भइरहेको छ । त्यसमा पनि सानो कित्ताकाट गर्ने नीति विद्यमान रहेकोले पनि कृषि जमिनको संरक्षण हुन सकिरहेको छैन । यस्तो खण्डीकरणले अव्यवस्थित शहरीकरणमा वृद्धि भइरहेको छ । पूर्वाधार विकास तथा उद्योग स्थापनाको लागि आवश्यक जग्गा प्राप्त गर्न पनि कठिन हुने गरेको छ । तुलनात्मक रूपमा प्रदेशमा कित्ताको औसत क्षेत्रफल ०.३६ हेक्टर र समग्र नेपालको ०.२० हेक्टर छ ।

घ. जग्गा व्यवस्थापन प्रणाली

जग्गा बजार प्रणालीको स्वरूप ९५ प्रतिशत अनौपचारिक रहेको अनुमान गरिएको छ । जग्गा किन-बेच गर्नु पर्दा जग्गा सम्बन्धी सूचना सहज रूपमा प्राप्त नभई मध्यस्थताको भर पर्नुपर्ने र पारिवारिक आवश्यकताले कित्ताकाट हुने अवस्थाले अनौपचारिक बनाएको छ ।

आवास विकास पद्धति

आवासमा परिवारको पहुँच अत्याधिक मात्रामा आफ्नै प्रयासबाट हुने गरेको देखिन्छ । निजी आवास विकासमा सरकारी भूमिका न्यून रहेको पाइन्छ । तथापि राष्ट्रिय पुनर्निर्माण अभियान, जनता आवास कार्यक्रमको माध्यमद्वारा नेपाल सरकारले निजी आवासको निर्माण विकास गरिरहेको छ । सरकारको नीतिले मुख्य रूपमा आवासमा परिवारको पहुँच बढाउन सेवा सुविधायुक्त आवासीय घडेरीको विकासमा जोड दिएको छ । प्रदेशमा जग्गा एकीकरण पद्धतिको कार्यान्वयन ताप्लेजुडको फुडलिडमा भइसकेको र विराटनगर तथा धरानमा कार्यान्वयनमा छन् । प्रदेशमा अनौपचारिक तथा अस्वस्थकर बस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार पनि छन् । धरानमा यस्तो जनसंख्या १८ प्रतिशत छ ।

भवनको किसिम

प्रदेशमा समग्र परिवार संख्या मध्ये ८० प्रतिशत भन्दा बढीले आफ्नै स्वामित्वको आवासमा र बाँकी मध्ये ९.७ प्रतिशतले भाडाका आवासमा बसोबास गरेको पाइन्छ । शहरी क्षेत्रमा ७० प्रतिशत भवन आवासीय प्रकृतिको भएको अनुमान छ । बाँकी संस्थागत तथा व्यावसायिक छन् । पहाडी तथा हिमाली जिल्लाका अत्याधिक आवासीय भवन माटोको जोडाइमा ढुङ्गा र ईटाको गारोले बनेका छन् । राष्ट्रिय भवन संहिताको कमजोर कार्यान्वयनले पनि निर्मित भवन भूकम्पीय दृष्टिकोणले कमजोर देखिन्छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

शहरी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन नहुनु, योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड र संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन नहुनु, आधारभूत भौतिक संरचनाको कमी हुनु, पूर्वाधार संरचनाको विकासमा समन्वय कमजोर हुनु, न्यून आय वर्गका

परिवारको आवासमा पहुँच नहुनु, नदी नाला तथा बन जस्ता सार्वजनिक जमिन तथा सांस्कृतिक सम्पदामा अतिक्रमण बढ्नु, ग्रामीण र शहरी प्रणाली बिच अन्तरसम्बन्ध कमजोर रहनु, विकास नीतिमा बजार केन्द्र प्राथमिकतामा नपर्नु, जग्गा बजार प्रणाली अनौपचारिक हुनु, न्यूनतम क्षेत्रफलमा आधारित किताकाट प्रणाली विद्यमान रहनु, शहरी पूर्वाधार वातावरण मैत्री, लैङ्गिक मैत्री, बाल मैत्री र अपाङ्ग मैत्री नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

आधारभूत शहरी सेवा सुविधाको विकासका लागि स्रोत जुटाउनु, शहरी व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउनु, प्रादेशिक तथा स्थानीय संस्थागत क्षमता र प्राविधिक दक्षता विकास गर्नु, शहरी विकासका योजना प्रक्रियामा सम्बद्ध निकाय बिच कार्यगत समन्वय स्थापित गर्नु, जग्गाको अत्याधिक विखण्डन तथा बढ्दो मूल्यले उद्योग कलकारखाना तथा शहरी पूर्वाधार संरचना विकासका लागि आवश्यक जग्गा प्राप्त गर्नु, भूमी खण्डीकरण रोक्नु, शहरी करिडोर व्यवस्थित गरी आर्थिक अवसर सृजना गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

शहरी आर्थिक करिडोरको नियोजित विकासको लागि प्रयास हुनु, शहरी आर्थिक करिडोरको माध्यमद्वारा ग्रामीण प्रणाली र पहाडी शहरी प्रणालीको विकास गर्न सकिने अवस्था हुनु । बजार केन्द्रको विकासद्वारा समग्र ग्रामीण क्षेत्रको विकासमा योगदान गर्न सकिने अवस्था हुनु, शहरी र बजार केन्द्रको सामूहिकीकरणद्वारा एकीकृत आर्थिक विकास र सेवा प्रवाहको सम्भावना रहनु, शहरी विकास एवम् भू-व्यवस्थापन प्रदेशको अधिकारमा हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

मौलिक निर्माण, सामाजिक सम्पदा : व्यवस्थित शहर र गाउँ बीचको अन्तरनिर्भरता ।

४. उद्देश्य

- क. शहरी र बजार केन्द्रको विकास सम्भाव्यता र पारस्परिक अन्तरसम्बन्धलाई उजागर गर्दै शहरी पूर्वाधारमा लगानी अभिवृद्धि गर्नु ।
- ख. प्रादेशिक र स्थानीय भौतिक योजना (Spatial Structure Plan) को तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन संस्थागत गर्नु ।
- ग. जग्गाको दिगो उपयोग, रूपान्तरण र व्यवस्थापन गर्नु ।
- घ. सुरक्षित आवासमा सबैको पहुँच र हक सुनिश्चित गर्नु ।

५. रणनीति

- क. पहाड र हिमाली क्षेत्रका शहर र बजार केन्द्रको क्लस्टर (समूहीकृत) मा क्षेत्रीय शहरी संरचनाको विकास गरी शहरी करिडोरसँग आवद्ध गर्ने ।
- ख. ठूला शहरी करिडोरलाई नियोजित विकास र व्यवस्थापन गर्दै योजनाबद्ध आर्थिक क्षेत्रको रूपमा रूपान्तरण गर्ने ।
- ग. ग्रामीण बस्तीको बजार केन्द्रमा शहरी पूर्वाधार सेवा र आर्थिक अवसरको एकीकृत विकास गर्ने ।
- घ. प्रदेशको पूर्वाधार लगानीलाई प्रादेशिक भौतिक योजना, एकीकृत मापदण्ड बनाई निर्देशित गर्ने ।
- ङ. शहरी विकास र बिस्तार क्षेत्र, कृषि जमिन जस्ता प्राकृतिक संरक्षण क्षेत्रको पहिचान गरी व्यवस्थापन गर्ने ।

- च. जग्गाको उपलब्धता सम्बन्धी सूचनामा नागरिकको सहज पहुँच स्थापित गर्न शहर र प्रदेश स्तरीय जग्गा खरिदबिक्री सूचना प्रणालीको उपयोग गर्ने ।
- छ. न्यून आर्थिक क्षमताका परिवारलाई प्रथमिकता दिई सबैलाई समेट्ने विविध आवास निर्माण र आपूर्तिका उपाय तथा संयन्त्रको प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ज. आवास सहित व्यावसायिक प्रतिष्ठान, रणनीतिक शहरी संरचना तथा नयाँ शहर विकासका निम्ति आवश्यक सेवा सुविधायुक्त जग्गाको लागि सहभागितामूलक जग्गा विकास पद्धतिको कार्यान्वयन गर्ने ।
- झ. निजी क्षेत्रबाट गरिने घडेरी विकासलाई स्थानीय सरकारको योजना तथा मापदण्ड अनुकूल हुने गरी प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ञ. राष्ट्रिय भवन संहिताको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाई भवन निर्माणलाई सुरक्षित तुल्याउने ।

५.२ सिँचाइ तथा जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन

५.२.१ सिँचाइ

१. पृष्ठभूमि

संविधानमा जलस्रोतको बहुपयोगी विकास गर्ने, "जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण र नदीको व्यवस्थापन गर्दै दिगो र भरपर्दो सिँचाइको विकास गर्ने" राज्यको नीति रहेको छ ।

प्रदेशमा कुल ७ लाख ८३ हजार ५९५ हेक्टर जग्गा कृषि योग्य जमिन मध्ये हालसम्म ३ लाख २ हजार ४५८ हेक्टरमा सिँचाइ सुविधा पुगेको छ भने ४ लाख ८१ हजार १३७ हेक्टर भूमिमा सिँचाइ सेवा उपलब्ध गराउन बाँकी रहको छ । तराईको मुख्य कृषि उत्पादन क्षेत्रमध्ये सुनसरी जिल्लाको करिब ७५ प्रतिशत जग्गा सुनसरी-मोरङ आयोजनाभित्र पर्ने भएकोले अधिकांश भागमा सिँचाइ सुविधा पुगेको देखिन्छ भने झापामा ५२ प्रतिशत र मोरङमा ६३ प्रतिशत सिँचाइ सुविधा पुगेको देखिन्छ । सुनसरी-मोरङ सिँचाइ आयोजनाको कमाण्ड क्षेत्र ६८,००० हेक्टर मध्ये वर्षातमा करिब ४०,००० हेक्टर र हिउँदमा करिब १५,००० हेक्टर भूमिमा मात्र सिँचाइ सुविधा पुग्ने गरेको छ । यस बाहेक प्रदेशमा कृषक व्यवस्थित सिँचाइबाट समेत जम्मा २,५५,१८० हेक्टर जमिनमा सिँचाइ सुविधा पुगेको पाइन्छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

सिँचाइ प्रणालीको पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन तथा बाह्रै महिना सिँचाइ सुविधा पुग्ने गरी सञ्चालन हुन नसक्नु, नियमित मर्मत सम्भार हुन नसक्नु, कृषक व्यवस्थित कुलोमा पनि स्वव्यवस्थापन भन्दा स्रोतको निमित्त सरकार प्रतिको निर्भरता बढ्दै जानु, सिँचाइ शुल्क उठ्न नसक्नु, कृषि र सिँचाइ सम्बद्ध निकाय बिच समन्वय कमजोर हुनु, सिँचाइ सम्बन्धी सङ्गठनात्मक पुनर्संरचना नहुनु, प्राविधिक जनशक्तिको न्यूनता, नयाँ प्रविधिमा आधारित (पोखरी, थोपा, ड्रिप आदि) सिँचाइको विस्तार हुन नसक्नु, पुराना पोखरी नासिँदै जानु, विद्युतीय सिँचाइ प्रणालीको महसुल कृषकले धान्न नसक्नु, नदीको सतह गहिरिने क्रमले सिँचाइ आयोजना प्रभावित हुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

नयाँ ठूला आयोजना निर्माण गर्नु, सिँचाइ प्रणालीको लागत उच्च हुनु, आयोजनाको लागि जग्गा प्राप्त हुनु, सर्वधाम सिँचाइ सुविधा उपलब्ध गराउनु, अन्तरजलाधार जलस्थानान्तरणको योजना कार्यान्वयन गर्नु, पानीको सतह गहिरिँदा

भूमिगत सिँचाइ प्रभावित हुनु, सिँचाइ आयोजनाको पुनर्स्थापना गर्नु, सिँचाइ आयोजनाका लागि वनक्षेत्र प्राप्त गर्नु, तराईमा भूमिगत सिँचाइ प्रणालीको यथोचित विकास गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

सिँचाइका लागि नदी नाला प्रशस्त हुनु, तराईमा भूमिगत सिँचाइ स्रोतको उपलब्धता, सिँचाइयोग्य कृषि जमिनको पर्याप्तता, सिँचाइ प्रदेश र स्थानीय सरकारको प्राथमिकताको विषय हुनु, कृषक व्यवस्थित सिँचाइ प्रणाली प्रशस्त हुनु, प्रादेशिक सिँचाइ प्रदेश सरकारको कार्यक्षेत्रमा पर्नु, सप्तकोशी र यसका सहायक नदी तमोर अरूण, सुनकोसी जस्ता नदीमा बहुदेशीय आयोजनाको सम्भावना रहनु, जनसहभागिताको सम्भावना प्रशस्त हुनु, उपभोक्ताको सञ्जाल विस्तार हुनु र सिँचाइ सम्बन्धी नवीन ज्ञान र प्रविधिमा पहुँच बढ्दै जानु, दीर्घकालीन कृषि विकास रणनीतिमा सिँचाइको विशिष्ट स्थान रहनु, २५ वर्षे जलस्रोत रणनीति र राष्ट्रिय जल योजनाले जलस्रोतको बहुपयोग बारे निर्दिष्ट गर्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

व्यवस्थित सिँचाइ, उन्नत कृषि : समृद्ध प्रदेश सुखी प्रदेशवासी ।

४. उद्देश्य

- क. सिँचित क्षेत्रको विस्तार गर्नु ।
- ख. विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको पूर्ण उपयोग गर्नु ।
- ग. व्यवस्थित सिँचाइ प्रणालीलाई सुदृढीकरण गर्नु ।

५. रणनीति

- क. तराईमा ठूला र मझौला तथा पहाड र उच्च भागमा मझौला र साना सिँचाइ प्रणालीको विकास गर्ने ।
- ख. सतह सिँचाइको पहुँच नपुग्ने स्थानमा नयाँ प्रविधिमा आधारित सिँचाइ प्रणालीको विकास गर्ने ।
- ग. विद्यमान सिँचाइ प्रणालीको नियमित मर्मत सम्भार र पुनर्स्थापना गर्ने ।
- घ. संस्थागत सुदृढीकरण तथा अन्तर-सरकार र अन्तर निकाय समन्वय प्रभावकारी बनाउने ।

५.२.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन

१. पृष्ठभूमि

जल उत्पन्न प्रकोपको क्षेत्रमा हिमशृङ्खलामा हुन सक्ने सम्भाव्य हिमपहिरोदेखि पहाडमा जाने पहिरो, नदी, खोलामा आउने बाढी, जग्गा कटान र बस्ती डुबानसम्मका विषय पर्दछन् । संविधानले "जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण र नदीको व्यवस्थापन गर्दै प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण गर्ने" नीति अवलम्बन गरेको छ । यस प्रदेशमा जल उत्पन्न प्रकोपका दृष्टिले जोखिमयुक्त विरिड, कनकाई, रतुवा, मावा, कमल आदि नदी तथा ताप्लेजुङको हाड्देवा लगायतका पहिरो, हिमाली शृङ्खलामा हिमताल विस्फोटको खतरामा छन् । जनताको तटबन्ध विशेष कार्यक्रम एवम् नियमित नदी नियन्त्रण कार्यक्रम अन्तर्गत नदी नियन्त्रणतर्फ २६५० कि.मि. मा कार्य गर्नु पर्ने लक्ष्य रहेकोमा १६८ कि.मि. मा मात्र तटबन्ध निर्माण भएको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत ३० वटा मुख्य नदी समेटिएको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रदेशको अधिकार स्पष्ट नहुनु, कार्यविधि तयार भइ नसक्नु, संस्थागत र जनशक्ति व्यवस्था पर्याप्त नहुनु, प्राविधिक जनशक्तिको कमी र अनिश्चितता, जोखिम नक्साङ्कन नहुनु, विज्ञताको कमी, पहिरो रोकथाममा खासै पहल नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

प्रकोप सम्भाव्य क्षेत्रको नक्साङ्कन गर्नु, जोखिम सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्नु, अत्याधिक नदी नाला र पहिरोजन्य जोखिम नियन्त्रणका लागि आर्थिक स्रोतको व्यवस्थापन गर्नु, जलाधार क्षेत्रको संरक्षण गर्नु, नदी दोहन र अतिक्रमण रोक्नु, वनक्षेत्रको विनाश हुँदै जानु, जोखिमयुक्त क्षेत्रमा बस्ती विकास हुनु, पूर्वाधार निर्माण पूर्व वातावरण र जोखिम पक्षको अध्ययन गर्ने परिपाटी स्थापित गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

प्रकोप व्यवस्थापनको कार्य प्रदेश र स्थानीय सरकारको कार्यक्षेत्र र प्राथमिकतामा पर्नु, जनसहभागिताको सम्भावना रहनु, जनताको तटबन्ध जस्ता संघीय सरकारका कार्यक्रम प्रदेशमा रहनु, दिगो विकासका जलाधार तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी लक्ष्य स्थानीयकरण हुनु, वातावरण र प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना बढ्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

जल उत्पन्न प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण, सुरक्षित जीवन ।

४. उद्देश्य

जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण गर्दै नदी कटान तथा बाढी पहिरोजन्य क्षति कम गर्नु ।

५. रणनीति

क. जल उत्पन्न प्रकोपको जोखिम घटाउने ।

ख. संस्थागत सुदृढीकरण र अन्तर-सरकार समन्वय गर्ने ।

५.३ ऊर्जा

५.३.१ जलविद्युत

१. पृष्ठभूमि

जलस्रोत यस प्रदेशको प्रचुर आर्थिक विकासको सम्भावना भएको क्षेत्र हो । संविधानले जलस्रोतको बहुपयोगी विकास गर्ने, नवीकरणीय ऊर्जाको उत्पादन तथा विकास गर्दै नागरिकका आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सुपथ र सुलभ रूपमा भरपर्दो ऊर्जाको आपूर्ति गर्ने तथा ऊर्जाको समुचित प्रयोग गर्ने कुरा निर्देशित गरेको छ । प्रदेश स्तरको विद्युत, सिँचाइ र खानेपानी सेवा प्रदेश सरकारको अधिकार सूचीमा रहेको छ । प्रदेश सरकारले जलस्रोतको योजना तर्जुमा गर्दा खानेपानी, सिँचाइ, प्रकृति अनुकूलन पर्यटन तथा मत्स्यपालन र जलविद्युत गरी चार वर्गमा प्राथमिकता क्रम निर्धारण गरेको छ ।

यस प्रदेशमा नेपालको जलस्रोतको जलाधार क्षेत्रको २८ प्रतिशत भन्दा बढी क्षेत्र रहेको छ । नेपालबाट बग्ने वार्षिक औसत २२४ अर्ब घनमिटर जलमध्ये २२ प्रतिशत भन्दा बढी (४९.१३ अर्ब घनमिटर) पानी यसै प्रदेश भएर बग्दछ । यस प्रदेशमा करिब ३४,००० मे.वा. जलविद्युत उत्पादनको सम्भावना रहेको छ । यस प्रदेशका ७ जिल्लामा सञ्चालित ११ वटा स-साना प्लान्टबाट १२१ मे.वा. विद्युत उत्पादन भई हाल १२९ मे.वा. विद्युत अपुग रहेको देखिन्छ । करिब १,१२० मे.वा. विद्युत शक्ति क्षमताका ४० वटा आयोजना उत्पादन अनुमति लिई निर्माणको चरणमा छन् भने ४०६७ मे.वा. क्षमताका ८६ वटा आयोजनाले सर्वेक्षण अनुमति पाएका छन् । यी दुवैलाई जोड्दा यस प्रदेशमा ढिलो चाँडो ५,१८७ मे.वा. विद्युत शक्ति उत्पादन हुन सक्ने अवस्था देखिन्छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

विद्युतसँग सम्बन्धित संस्थागत संरचना तयार भई नसक्नु, पहिचान गरिएका ठूला आयोजनामा पहुँच मार्ग नहुनु, Power Purchase Agreement (PPA) सम्झौतामा विलम्ब हुनु, बढ्दो माग धान्न नसक्नु, थुप्रै ग्रामीण भेगमा विद्युतको पहुँच नहुनु, जग्गा अधिकरणमा विवाद भई विलम्ब हुनु, वातावरणीय अध्ययन स्वीकृतिमा अत्याधिक समय लाग्नु, विद्युत चुहावट हुनु, स-साना जलविद्युत आयोजनाको मर्मत सम्भार र पुनरुत्थान हुन नसक्नु, प्रसारण लाइनको अपर्याप्तता, विद्युत उत्पादन र प्रसारण आयोजनामा स्थानीय अवरोध हुनु, विद्युत अनुमति पत्र लिई ओगट्ने प्रवृत्ति रहनु, सेवा गुणस्तरीय नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

बढ्दो मागलाई परिपूर्ति गर्नु, अनुमति प्राप्त आयोजनाको निर्माण गराउनु, उच्च विद्युत आयोजना लागत अनुसारको स्रोत व्यवस्थापन गर्नु, निर्माणाधीन आयोजना समयमै सम्पन्न गर्नु, विद्युत चुहावट रोक्नु, विद्युत नपुगेका ग्रामीण क्षेत्रमा विद्युतीकरण गर्नु, जग्गा अधिकरण र वातावरणीय अध्ययन स्वीकृतिको प्रक्रियालाई द्रुत गतिमा सम्पन्न गर्नु, विद्युत आयोजनामा स्थानीय जनताको लागत साझेदारी सुनिश्चित गर्नु, निर्माण लागत पुँजी तथा ब्याजदरमा तरलता बढी हुनु, पहुँच सडकको निर्माण गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

हिमक्षेत्रबाट बग्ने नदी तथा अन्य स्थायी पानीको स्रोत भएका नदी नालाको प्राचुर्यता हुनु, माथिल्लो अरूण पिकिड आर-ओ-आर, तमोर जलाशय, दुधकोशी जलाशय जस्ता क्षमताशील आयोजना रहनु, सरकारको प्राथमिकताको क्षेत्र हुनु, स्थानीयको लगानी आकर्षण हुनु, ५००० मे.वा. भन्दा बढी क्षमताको अनुमति लिई सकेको अवस्था हुनु, अन्तर्देशीय प्रसारण लाइनको निर्माण अगाडि बढ्नु, जलस्रोतको परिमाण र वार्षिक flow variation मा अनुकूलता रहनु, विद्युतको आन्तरिक बजार वृद्धि हुँदै जानु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

प्रदेशको समृद्धिको आधार : जलविद्युतको विकास ।

४. उद्देश्य

प्रदेशमा विद्युत उत्पादन, प्रसारण र वितरण क्षमता वृद्धि गर्नु ।

५. रणनीति

- क. जलविद्युत क्षेत्रमा लगानी बढाई उत्पादन वृद्धि गर्ने ।
- ख. विद्युत प्रसारण र वितरण व्यवस्था प्रभावकारी बनाउने ।
- ग. अन्तर-सरकार समन्वय गरी विद्युत उत्पादक र वितरक सङ्घ संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

५.३.२ सौर्य तथा अन्य नवीकरणीय ऊर्जा

१. पृष्ठभूमि

नवीकरणीय ऊर्जा भन्नाले सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जा, बायो ग्याँस आदिलाई प्रमुख रूपमा लिन सकिन्छ । नवीकरणीय ऊर्जा देशको ऊर्जाको आवश्यकता पूरा गर्न महत्त्वपूर्ण परिपूरकको भूमिका खेल्न सक्छ । संविधानले नवीकरणीय ऊर्जाको उत्पादन तथा विकास गर्दै नागरिकको आवश्यकता परिपूर्तिका लागि सुपथ र सुलभ रूपमा भरपर्दो ऊर्जा आपूर्ति सुनिश्चित गर्ने तथा ऊर्जाको समुचित प्रयोग गर्ने भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

नवीकरणीय ऊर्जाको सम्भाव्यता र विद्यमान आपूर्ति सम्बन्धी तथ्याङ्क नहुनु, नवीकरणीय ऊर्जालाई राष्ट्रिय प्रसारणमा आबद्ध गर्न नसक्नु, नवीकरणीय ऊर्जा सम्बन्धी स्पष्ट नीति तथा योजना तर्जुमा नहुनु, प्रविधि एवम् प्राविधिक ज्ञानको पहुँचमा कमी, नवीकरणीय ऊर्जा सम्बन्धी नीतिगत अस्पष्टता रहनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

नवीकरणीय ऊर्जाका सम्भावित क्षेत्र र क्षमताको अध्ययन गर्नु, सबल सङ्गठनात्मक व्यवस्था र जनशक्तिको व्यवस्था गर्नु, नवीकरणीय ऊर्जाका ठूला प्रकृति र व्यावसायिक उत्पादनलाई PPA गरी राष्ट्रिय प्रसारणमा आबद्ध गर्नु, नवीकरणीय ऊर्जाका सामग्रीको उत्पादन गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

नेपालमा सौर्य, वायु, बायोग्याँस आदिको प्रशस्त सम्भावना रहनु, वैकल्पिक ऊर्जाको उत्पादनको लागि नयाँ व्यवसायको थालनी गर्न सकिने, प्राकृतिक स्रोत माथिको अनियन्त्रित दोहन नियन्त्रण गरी वातावरण संरक्षण गर्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

स्वच्छ ऊर्जा सरल जीवन : उत्पादन वृद्धि वातावरण अनुकूलन ।

४. उद्देश्य

विद्युत आपूर्तिमा अन्य नवीकरणीय ऊर्जा मार्फत विद्युत पहुँच पुऱ्याउनु ।

५. रणनीति

सौर्य तथा अन्य नवीकरणीय ऊर्जाको उत्पादन र वितरण बढाउने ।

५.४ यातायात पूर्वाधार विकास तथा यातायात व्यवस्थापन

१. पृष्ठभूमि

राज्यको नीतिमा वातावरण अनुकूल प्रविधिलाई प्राथमिकता दिँदै सार्वजनिक यातायातलाई प्रोत्साहन र निजी यातायातलाई नियमन गरी यातायात क्षेत्रलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र अपाङ्गता भएका व्यक्ति अनुकूल बनाउने कुरा उल्लेख भएको छ । संविधानमा प्रदेश लोकमार्ग प्रदेशको कार्यक्षेत्र भित्र रहेको छ ।

सडक सञ्जालको हकमा यस प्रदेशमा रणनीतिक सडक २,३८९.०८ कि.मि., जिल्लास्तरीय सडक ५,७१५.४१ कि.मि., ग्रामीण सडक ६,१२१.६४ कि.मि. रहेको छ । यसरी प्रदेशमा कुल १४,२२६.१३ कि.मि. सडक सञ्जाल रहेको छ । उक्त सडकमध्ये कालोपत्रे १,५४४.६६ कि.मि., खण्डाशिमत २,९१७.६३ कि.मि. र कच्ची सडक ९,७६३.८४ कि.मि. रहेको छ । राष्ट्रिय झोलुङ्गे पुल अभिलेख अनुसार प्रदेश १ मा १,५५३ वटा झोलुङ्गे पुलको निर्माण भएको छ । यो संख्या देशमा भएको पुलको कुल संख्याको लगभग २० प्रतिशत हो र प्रदेश ४ पछिको दोस्रो उच्च झोलुङ्गे पुल घनत्व भएको प्रदेश हो । यस प्रदेशमा वार्षिक औसत ६८ वटा पुल निर्माण हुने गरेको छ । प्रदेशमा झण्डै ९०० वटा नदी/खोलानाला अवस्थित रहेका कारण झोलुङ्गे पुलको आवश्यकता तथा माग उच्चतम छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

प्रदेश सडक गुरुयोजना नहुनु, प्रदेशस्तरका सडकको पहिचान नहुनु, विस्तृत योजना अध्ययन विना नै सडक निर्माणमा जानु, सडक निर्माण लागत अत्याधिक हुनु, वातावरणीय र विपद् जोखिम पक्ष उपेक्षित हुनु, टुक्रे योजनाको संख्या अत्याधिक हुनु, योजना र विनियोजित बजेटको बिचमा तालमेल नहुनु, जग्गा प्राप्तिमा कठिनाइ हुनु, सडक मापदण्ड सुनिश्चित भइ नसक्नु, सडक रेखाङ्कनमा मत्तैक्यता नहुनु, शहरीकरण र सडक विकास बिच तादात्म्य नहुनु, झोलुङ्गे पुल सम्बन्धमा तहगत जिम्मेवारी र कार्य विभाजन स्पष्ट नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

अन्तर-सरकार बिच सडकको अधिकारक्षेत्र स्पष्ट पार्नु, सबै पालिका केन्द्रसम्म सर्वयाम चल्ने सडक सुविधा पुर्याउनु, कठिन भौगोलिक धरातलमा बनाउनु पर्ने सडकमा हुने ठूलो लगानीलाई स्रोत व्यवस्थापन गर्नु, सडक सम्बन्धी सक्षम संस्थागत संरचनाको निर्माण र व्यवस्थापन गर्नु, सडक अतिक्रमण हटाउनु, सबै ग्रामीण सडकको स्तरोन्नति गरी सर्वयाम सडक सञ्चालन गर्नु, विद्यमान सडकको मर्मत सम्भार, पुनर्स्थापन र दिगो व्यवस्थापन गर्नु, आवश्यकता अनुसार सडक पुलको निर्माण गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

तीनै तहका सरकारको प्राथमिकतामा पर्नु, जनसहभागिता जुट्ने अवसर हुनु, सबै राजनीतिक दल र जनप्रतिनिधिको प्राथमिकताको विषय रहनु, प्रायः सबै जिल्ला र साविकका नगरपालिकाद्वारा यातायात गुरुयोजना निर्माण भएको हुनु, सडक निर्माण सम्बन्धी संस्थागत क्षमता र अनुभव हुनु, झोलुङ्गे पुल निर्माणमा जनसहभागिता उच्च हुनु, झोलुङ्गे पुल निर्माणका लागि चाहिने सफल प्रविधि तथा प्रक्रिया (norms/standard/modalities) उपलब्ध तथा प्रयोगमा रहनु, झोलुङ्गे पुल निर्माणबाट कम लगानीमा उच्चतम प्रतिफल पाइने अवस्था हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

प्रदेश समृद्धिको आधार : सबै पालिकामा यातायातको पूर्वाधार ।

४. उद्देश्य

- क. सबै पालिकालाई गुणस्तरीय सर्वयाम सडकसँग आबद्ध गर्नु ।
- ख. विद्यमान सडकलाई स्तरोन्नति गरी सर्वयाम चल्ने बनाउनु ।
- ग. यातायात व्यवस्थापन प्रणाली प्रभावकारी बनाउनु ।
- घ. वैकल्पिक यातायातको विकास गर्नु ।

५. रणनीति

- क. सडक विकास योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- ख. गुणस्तरीय सडक तथा पुलको विकास गर्ने ।
- ग. यातायात व्यवस्थापन प्रणाली सुदृढीकरण गर्ने ।
- घ. जलमार्ग, रज्जुमार्ग, पैदल मार्ग तथा अन्य वैकल्पिक यातायात सुविधाको विस्तार गर्ने ।
- ङ. मल्टिमोडल यातायात प्रणाली सुव्यवस्थित गर्ने ।

५.५ विज्ञान तथा प्रविधि

१. पृष्ठभूमि

वर्तमान युग विज्ञान प्रविधिको युग हो । विज्ञान प्रविधिको विकास र उपयोग विना समृद्धिको परिकल्पना गर्न सकिन्न । संविधानले वैज्ञानिक अध्ययन अनुसन्धान एवम् विज्ञान र प्रविधिको आविष्कार, उन्नयन र विकासमा लगानी अभिवृद्धि गर्ने तथा वैज्ञानिक, प्राविधिक, बौद्धिक र विशिष्ट प्रतिभाको संरक्षण गर्ने नीति लिएको छ । नेपालमा विज्ञान तथा प्रविधि सम्बन्धी काम गर्ने धेरै सङ्घ संस्था रहेता पनि अनुसन्धान र विकासमा खासै प्रगति हुन सकेको छैन । पारम्परिक ज्ञान र प्रविधिको संरक्षण एवम् आधुनिकीकरण गरी त्यसको पहिचान स्थापित गराउने कार्यमा पनि खासै अनुसन्धान र प्रगति भएको देखिँदैन । परम्परागत प्रविधिको आधुनिकीकरण र नवीन प्रविधिको उपयोग गरी प्रदेश समृद्धिमा योगदान पुऱ्याउन प्रदेशले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्नु पर्ने देखिन्छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी स्पष्ट नीतिगत व्यवस्थाको कमी, विज्ञान तथा प्राविधिक शिक्षाको कमी हुनु, परम्परागत ज्ञान सीप र पहिचान मासिँदै जानु, नविन अनुसन्धान र आविष्कारमा स्रोतको विनियोजन न्यून हुनु, उपलब्ध जनशक्तिको उपयोग हुन नसकि बौद्धिक पलायन हुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

जीवन उपयोगी प्राविधिक शिक्षाको विस्तार गर्नु, वैज्ञानिक अनुसन्धानमा आधारित शिक्षा प्रणाली विकास गर्नु, विकासलाई नव प्रविधिमा आबद्ध गर्नु, परम्परागत ज्ञान सीप र प्रविधिको संरक्षण र आधुनिकीकरण गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

वैज्ञानिक अध्ययन अनुसन्धान एवम् विज्ञान र प्रविधिको आविष्कार, उन्नयन र विकासमा लगानी अभिवृद्धि गर्ने तथा वैज्ञानिक, प्राविधिक, बौद्धिक र विशिष्ट प्रतिभाको संरक्षण गर्ने संवैधानिक व्यवस्था हुनु, नवीन प्रविधिको विस्तार र पहुँच हुनु, सूचना सञ्चार पहुँच स्थापित हुनु, विज्ञान शिक्षा विद्यालयदेखि उच्च शिक्षासम्म हुनु, प्राविधिक शिक्षालयको विस्तार हुनु, विभिन्न सीप विकास संस्थाको उपलब्धता हुनु, विश्वमा आविष्कार भएका प्रविधिको स्थानीय आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरी उच्च लाभ लिने सम्भावना रहनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

विज्ञान तथा प्रविधिको विकास : प्रदेशको समृद्धिमा योगदान ।

४. उद्देश्य

विज्ञान तथा प्रविधिको विकास, विस्तार र उपयोग क्षमता वृद्धि गर्नु ।

५. रणनीति

- क. वैज्ञानिक अनुसन्धान, अन्वेषण र विकासलाई गतिशील बनाउन आवश्यक पर्ने पूर्वाधार र क्षमताको विकास गर्ने ।
- ख. वैज्ञानिक खोज र अनुसन्धानबाट विकास गरिएका प्रविधिलाई प्रदेशको समृद्धिमा उपयोग गर्ने ।
- ग. परम्परागत र स्थानीय प्रविधिको संरक्षण, संवर्द्धन र आधुनिकीकरण गर्ने ।

५.६ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

१. पृष्ठभूमि

सूचना सञ्चारले विश्वलाई नै एकै ठाउँमा ल्याई विश्वग्रामको रूपमा विकसित गरेको छ । सूचना सञ्चार विनाको जीवन कल्पना गर्न नसकिने अवस्था सृजना भएको छ । संविधानमा सूचनाको हक मौलिक हकको रूपमा व्यवस्था गरी आधारभूत लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यताको संरक्षणको पहरेदारको रूपमा लिएको देखिन्छ । संविधान अनुसार सूचनाको मौलिक हकको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै आमसञ्चारलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, मर्यादित, जिम्मेवार र व्यावसायिक बनाउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने नीति निर्देश गरेको छ ।

प्रदेश रेडियो, एफ.एम. र टेलिभिजन प्रसारण सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी भएको छ । यस प्रदेशमा १३२ वटा एफ.एम. रेडियो, ७ वटा टेलिभिजन प्रसारक, ७ वटा दूरसञ्चार सेवा प्रदायक, ७ वटा टेलिभिजन वितरक, ७ वटा इन्टरनेट सेवा प्रदायक र ७ वटा छाप सञ्चार माध्यम दर्ता भई सञ्चालनमा छन् । प्रदेश स्तरका सरकारी निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था भएको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

सूचना तथा सञ्चारमा सर्वसुलभ पहुँच स्थापित हुन नसक्नु, सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको प्रयोग न्यून हुनु, सूचनामैत्री कार्य संस्कारको कमी हुनु, विद्यमान संघीय कानूनमा सङ्घीयताको मर्म अनुरूप आवश्यक संशोधन हुन नसक्नु, विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित दक्ष जनशक्तिको कमी, जनतामा सूचना प्रविधि सम्बन्धी चेतनाको स्तर न्यून रहनु, आमसञ्चार क्षेत्रमा पेशागत र व्यावसायिक आचारसंहिताको अवलम्बन हुन नसक्नु, प्रदेश सरकार र

अन्य सरोकारवाला बीच उचित समन्वयको कमी, अनलाइन मिडिया तथा सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोगको कारण सामाजिक जीवनमा नकारात्मक असर पर्नु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

सङ्घीय सरकारले बनाउनु पर्ने आवश्यक ऐन कानून तर्जुमा गर्न समन्वय गर्नु, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको पहुँच ग्रामीण इलाकासम्म विस्तार गर्नु, आमसञ्चार क्षेत्र विशेष गरी विद्युतीय सञ्चार माध्यमलाई मर्यादित र विश्वसनीय बनाउनु, सूचना सञ्चार क्षेत्रमा विकसित नवीन प्रविधिको समय सापेक्ष उपयोग गर्नु, सार्वजनिक सञ्चारका क्षेत्रमा कार्यरत सञ्चारकर्मीको क्षमता विकास गर्नु, सूचनामैत्री कार्य संस्कारको विकास गर्नु, सरकारद्वारा निर्धारण गरेको न्यूनतम पारिश्रमिक पालना गराउनु, चलचित्र क्षेत्रको व्यावसायिक विकास गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

सूचना तथा सञ्चारको माध्यमबाट प्रेस स्वतन्त्रता तथा जनताको सुसूचित हुन पाउने संवैधानिक हकको प्रत्याभूति हुनु, आधुनिक र नवीनतम प्रविधि भित्र्याउन सहज हुनु, इन्टरनेटको बढ्दो प्रयोगले विकास प्रक्रिया सहज हुनुको साथै सार्वजनिक निकायका काम कारबाहीबारे जनताले सहजै सूचना प्राप्त गर्न सक्ने अवस्थाको सृजना हुनु, शिक्षा क्षेत्रमा सञ्चार तथा सूचना प्रविधिको प्रयोग र आकर्षण तीव्र रूपमा बढ्नु, सूचना क्षेत्रमा रोजगार विस्तारका साथै यस क्षेत्रमा श्रमको सम्मान बढ्दै जानु, सूचना प्रविधिको प्रयोगले सेवा प्रवाह सहज र लागतमा कमी आउनु, आम सञ्चारका क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको प्रयोग बढ्नु, सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६५ र नियमावली, २०६५ राष्ट्रिय चलचित्र नीति, २०७१ आमसञ्चार नीति, २०७३ चलचित्र (निर्माण, प्रदर्शन तथा वितरण) नियमावली, २०६९ अनलाइन सञ्चार माध्यम सञ्चालन निर्देशिका, २०७३ आदि जस्ता कानुनी पूर्वाधारको विद्यमानता रहनु, जनतामा सूचना प्रविधि प्रतिको चेतनाको स्तर बढ्दै जानु, सेवामा प्रभावकारिता बढाउन शासन संयन्त्रलाई पारदर्शी, सहभागितामूलक र खुला बनाउन प्रदेश सरकारको प्राथमिकतामा पर्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

आम नागरिकमा गुणस्तरीय तथा विश्वसनीय सूचना प्रविधिको पहुँच समृद्ध प्रदेशको आधार ।

४. उद्देश्य

- क. सबै नागरिकको सूचनामा पहुँच सहज बनाउनु ।
- ख. आमसञ्चार माध्यमलाई विश्वसनीय, व्यावसायिक र प्रतिस्पर्धी बनाउनु ।
- ग. सूचना प्रविधिको प्रयोगबाट सार्वजनिक सेवालालाई सहज एवम् सर्वसुलभ बनाउनु ।

५. रणनीति

- क. जनताको सुसूचित हुन पाउने सूचनाको हकको प्रत्याभूति गर्ने ।
- ख. पत्रकारिता पेशालाई सम्मानित र मर्यादित पेशाको रूपमा विकास गर्ने ।
- ग. चलचित्र क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- घ. प्रदेशलाई डिजिटल प्रदेशको रूपमा स्थापित गर्ने ।

६. विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	सुविधायुक्त शहरी बस्ती	प्रतिशत	२२.४०	२७.५६	३२.८०	३५.२०	३८.००
२	सुरक्षित (भवन आचारसंहिताको मापदण्ड अनुसार निर्मित) आवासमा बसोबास गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	३८.००	४०.००	४९.००	४३.००	४५.००
३	आधारभूत सेवा सुविधा पुगेको परिवार	प्रतिशत	५८.५०	६५.००	७०.००	७५.००	८०.००
४	ग्रामीण-शहरी जनघनत्वको अनुपात	अनुपात	३४	३०	२८	२५	२२
५	जल उत्पन्न प्रकोपबाट प्रभावित परिवार (उद्धार)	संख्या	१,०५०	१,१७५	१,३००	१,४२५	१,५५०
६	जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण (जमिन उकास)	हेक्टर	२५	२००	४५०	७००	९५०
७	जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण (जमिन बचाउ)	हेक्टर	--	४,०००	८,०००	१३,०००	१७,०००
८	विद्युतमा पहुँच प्राप्त परिवार	प्रतिशत	९९.४	९३.४	९५.५	९७	९८
९	जलविद्युत उत्पादन जडित क्षमता	मेगावाट	१२१	१८७.३६	३७५	६००	१०००
१०	आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	८५	८८	९०	९१	९३
११	आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	८०	८५	९०	९५	१००
१२	धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	४९	५०	५२	५४	५६

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१३	सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	१५	१७	१८	१९	२०
१४	खुला दिशा मुक्त घोषित जिल्ला	जिल्ला	१२	१४	१४	१४	१४
१५	शौचालय सुविधा उपलब्ध भएको परिवार	प्रतिशत	६२	६५	७०	७५	७९
१६	पूर्ण सरसफाइ सुविधा पुगेका स्थानीय तहका वडा	संख्या	०	१०	५०	१००	१५०
१७	झाडापखालाबाट प्रभावित ५ वर्षमुनिका बालबालिका	प्रतिशत	१७	१५	१३	१२	११
१८	पानी परीक्षण प्रयोगशाला	संख्या	२	२	२	३	३
१९	कृषियोग्य भूमिमा दिगो र भरपर्दो सिँचाइ सुविधा विस्तार	प्रतिशत	३९	४०.२	४१.४	४२.६	४४
२०	सिँचित क्षेत्र विस्तार	हेक्टर (लाखमा)	३.०२	३.०९	३.१५	३.२१	३.२५
२१	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग	प्रतिशत	५०	५२	५४	५६	५८
२२	व्यवस्थित सिँचाइ प्रणाली सुदृढीकरण	हेक्टर (लाखमा)	२.२४	२.३१	२.३८	२.४५	२.५०
२३	आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या	प्रतिशत	७८	८२	८६	८९	९०
२४	सडक घनत्व	(कि.मि./१०० वर्ग कि.मि.)	४५.६९	४८	५१	५४	५७
२५	सर्वयाम सडकसँग आबद्ध स्थानीय तह	संख्या	११०	११५	१२०	१२४	१३०

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
२६	विद्यमान सडकको सर्वयाममा स्तरोन्नति	कि.मि.	२,७६५	३,०००	३,६००	४,१००	४,६००
२७	वैकल्पिक यातायात सुविधाको विस्तार हुने	कि.मि.	१००	२००	३००	४००	५००
२८	यातायात व्यवस्थापन प्रभावकारी हुने	स्थानीय तह संख्या	५०	६०	७५	९५	१०७
२९	नवीकरणीय ऊर्जाको विकासबाट ऊर्जा आपूर्तिमा योगदान	मेगावाट	२	२.२	२.४	२.६	२.८
३०	नवीकरणीय ऊर्जा उपभोग	परिवार संख्या	९,०००	९,५००	१०,०००	१०,५००	११,०००

७. विषय क्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	१,७९,३२,९८२	८,०७,०१८	१,७१,२५,९६४		१,१६,१०,१२१	५८,०५,५४१	५,१७,३२०
२०७८/७९	१,८०,३४,६५९	८,११,५९४	१,७२,२३,०६५		१,१६,७५,९४८	६६,५८,७११	
२०८०/८१	१,९०,८९,९४०	८,५९,०८३	१,८२,३०,८५७		१,२३,५९,१५६	६७,३०,७८५	

द. कार्यक्रम / आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरू र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. अर्बमा)	पुस्त्याई	
३३७०४१०१	कोशी रिफ्रेशमेन्ट परियोजना	पर्यटन आगमनमा वृद्धि गरी जनताको आयस्तरमा वृद्धि गर्नु	आ.व २०७५/७६-२०८०/८१ सम्म	०.१५		पर्यटन आगमन, रोजगारी सृजना
	आवास व्यवस्था कार्यक्रम	सुरक्षित, सुलभ र व्यवस्थित आवासको प्रवर्द्धन गर्नु	सालबसाली	१.००	एकीकृत बस्ती विकास र जनता आवास कार्यक्रम	सुरक्षित भवन आचार संहिताको मापदण्ड अनुसार निर्मित आवासमा बसोबास गर्ने जनसंख्या
	गैर आवासीय भवन निर्माण आयोजना	सुरक्षित, सुलभ र व्यवस्थित आवासको प्रवर्द्धन गर्नु	सालबसाली	०.५	सामुदायिक, सांस्कृतिक भवनहरू	सुरक्षित भवन आचार संहिताको मापदण्ड अनुसार निर्मित आवासमा बसोबास गर्ने जनसंख्या
	अन्य सार्वजनिक निर्माण कार्यक्रम	सुरक्षित, सुलभ र व्यवस्थित आवासको प्रवर्द्धन गर्नु	सालबसाली	०.५	सडक, ढल, बस पार्क, भ्युटावर, रिफ्रेशमेन्ट सेन्टर आदि	सुरक्षित भवन आचार संहिताको मापदण्ड अनुसार निर्मित आवासमा बसोबास गर्ने जनसंख्या
	शहरी विकास तथा भवन कार्यालयहरू	सुरक्षित, सुलभ र व्यवस्थित आवासको प्रवर्द्धन गर्नु	सालबसाली	०.२५	अध्ययन, अनुसन्धान, तालिम, गोष्ठी, कार्यालय सञ्चालन	सुरक्षित भवन आचार संहिताको मापदण्ड अनुसार निर्मित आवासमा बसोबास गर्ने जनसंख्या
३३७०३०१४	सिँचाइ प्रणाली मर्मत सम्भार कार्यक्रम	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	सालबसाली	२.४०	व्यवस्थित सिँचाइ	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग
३३७०३०१३	सिँचाइ प्रणाली मर्मत सम्भार कार्यक्रम	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	सालबसाली		व्यवस्थित सिँचाइ	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग
	सिँचाइ प्रणाली मर्मत सम्भार कार्यक्रम	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	सालबसाली		व्यवस्थित सिँचाइ	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरू र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. अर्बमा)	पुस्त्याई	
	नयाँ प्रविधिमा आधारित नदी नियन्त्रण कार्यक्रम	बाढी पहिरोबाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्ने	सालबसाली		जग्गा उकास, पहिरो नियन्त्रण तथा विकास पूर्वाधार संरक्षण	जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण (जमिन उकास)
	नदी नियन्त्रण कार्यक्रम	बाढी पहिरोबाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्ने	सालबसाली		जग्गा उकास, पहिरो नियन्त्रण तथा विकास पूर्वाधार संरक्षण	जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण (जमिन उकास)
	राष्ट्रिय ग्रामीण नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम	ऊर्जा मार्फत विद्युत पहुँच	सालबसाली		भरपर्दो व्यवस्थित ऊर्जा उपलब्धता	आधुनिक ऊर्जाको पहुँच बढाउनु
	समुदाय व्यवस्थित सिंचित कृषि क्षेत्र आयोजना	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	आ.ब. २०७१/७२-२०७७/७८		व्यवस्थित सिँचाइ	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग
	सिँचाइ पुनर्स्थापना आयोजना (कुवेत फण्ड)	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	आ.ब. २०७२/७३-२०७७/७८		व्यवस्थित सिँचाइ	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग
	समृद्ध तराई मधेस सिँचाइ विशेष कार्यक्रम	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	सालबसाली		व्यवस्थित सिँचाइ	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग
	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्युबवेल सिँचाइ आयोजना	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	सालबसाली		सिंचित क्षेत्र वृद्धि	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरू र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. अर्बमा)	पुस्त्याई	
	मझौला सिँचाइ आयोजना	सिँचाइ क्षेत्र वृद्धि तथा सिँचाइ सेवा उपलब्ध	सालबसाली		व्यवस्थित सिँचाइ तथा सिंचित क्षेत्र वृद्धि	विद्यमान सिँचाइ आयोजनाको उपयोग
३३७०५०११	खानेपानी तथा सरसफाइ आयोजना (प्रदेश स्तरीय)	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/सालबसाली	१.६०		आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या, सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या
३१३०११०३	खानेपानी तथा गुणस्तर सुधार कार्यक्रम	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/ सालबसाली			आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या, सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या
३१३११७	जलवायु अनुकूलित वृहत् खानेपानी आयोजना	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/ सालबसाली			आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या, सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरू र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. अर्बमा)	पुस्त्याई	
३१३११७	जलवायु अनुकूलित वृहत खानेपानी आयोजना	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/ सालबसाली			आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या, सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या
३१३०११०६	ढल निर्माण तथा प्रशोधन कार्यक्रम	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/सालबसाली			आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, शौचालय सुविधा उपलब्ध भएको परिवार
३१३०११०९	डीप ट्युबेल आयोजना (मर्मत सुधार)	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/ सालबसाली			आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या, सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या
३१३११३	तराई-मधेश खानेपानी सुधार कार्यक्रम	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/ सालबसाली			आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या, सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरू र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. अर्बमा)	पुस्त्याई	
३१३०११०३	सह लगानी खानेपानी निर्माण कार्यक्रम	आधारभूत खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा उपलब्ध गराउनु	क्रमागत/ सालबसाली			आधारभूत खानेपानी पुगेको जनसंख्या, आधारभूत सरसफाइ सुविधा पुगेको जनसंख्या, धारा पाइपबाट खानेपानी पुगेको जनसंख्या, सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या
	विशेष प्राथमिकता प्राप्त सडक आयोजना	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	डिपीआर तयार हुने क्रममा	१.००		आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति उत्तर दक्षिण सडकहरू	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	सालबसाली			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	सम्भावित रणनीतिक सडकहरू	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	सालबसाली			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	सम्भावित प्रादेशिक सडकहरू	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	सालबसाली			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	ग्रामीण पहुँच कार्यक्रम	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	आ.व.२०७६/७७ मा सम्पन्न			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	झोलुङ्गे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	आ.व.२०७६/७७ मा सम्पन्न			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरू र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. अर्बमा)	पुस्त्याई	
	स्थानीयस्तरका सडक पुल तथा सामुदायिक पहुँच सुधार परियोजना	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	सालबसाली			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	राष्ट्रिय ग्रामीण यातायात सुदृढीकरण कार्यक्रम	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	आ.व. २०७६/७७ मा सम्पन्न			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	सडक मर्मत तथा स्तरोन्नति कार्यक्रम	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	सालबसाली			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
	झोलुङ्गे पुल कार्यक्रम	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	सालबसाली			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या
	मुख्यमन्त्री ग्रामीण सडक योजना	सुरक्षित, भरपर्दो र कम खर्चिलो यातायात सेवा मार्फत आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार	सालबसाली			आधा घण्टाको दूरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या, सडक घनत्व
३३७०१०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय		सालबसाली			
३३७०२०११	यातायात व्यवस्था कार्यालयहरू		सालबसाली			
३३७०२०१२	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालयहरू		सालबसाली			
३३७०००११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय		सालबसाली			

९. जोखिम पक्ष तथा अनुमान

पर्याप्त प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारी व्यवस्थापन भएमा आयोजना सञ्चालनमा सहजीकरण हुने र सम्पूरक र विशेष अनुदानको बाट प्राप्त हुने रकम बाँडफाँट भई समयमै प्राप्त भएमा, ठेक्का प्रक्रियामा हुने ढिला-सुस्तीको अन्त्य भएमा, जलविद्युत क्षेत्रमा लगानीको लागि पुँजी बजार अभिवृद्धि भएमा र प्रभावकारी करार व्यवस्थापन गर्न सकेमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुने देखिन्छ ।

परिच्छेद छः सुशासन, शान्ति सुरक्षा, सुव्यवस्था र अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र

६.१ सुशासन तथा क्षमता विकास

१. पृष्ठभूमि

संविधानले सार्वजनिक प्रशासनमा सुशासनको प्रत्याभूति गर्ने, मानव अधिकारको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै विधिको शासन कायम राख्ने, राष्ट्रिय सुरक्षा प्रणालीको विकास गरी शान्ति सुरक्षाको व्यवस्था गर्ने, भ्रष्टाचार र अनियमितता नियन्त्रणका लागि प्रभावकारी उपाय अवलम्बन गर्ने नीति लिएको छ ।

प्रदेश सरकारको प्रशासनिक संरचना अन्तर्गत सात वटा मन्त्रालय, ११ निर्देशनालय र १३७ कार्यालय गरी १५५ कार्यालय रहेका छन् । सो अन्तर्गत विभिन्न पदका ३,८८२ दरबन्दी रहेको छ । जसमध्ये ५५ प्रतिशत पदपूर्ति भएको छ । हालसम्म ४० ऐन, २० नियमावली, १३ निर्देशिका र ३१ कार्यविधि तथा मापदण्ड र २ गठन आदेश स्वीकृत भइसकेको छ ।

प्रदेशमा भ्रष्टाचार न्यूनता अनुभूति सूचकाङ्क ३१ रहेको छ । यसैगरी उत्तरदायी, पारदर्शी र भ्रष्टाचार न्यूनीकरण सूचकाङ्क (१ न्यूनतम - ६ अधिकतम) मा यस प्रदेशको सूचकाङ्क ३ रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

प्रदेश सरकारका लागि आवश्यक पर्ने सबै कानून तर्जुमा भइ नसकेको, कर्मचारीको न्यून पदपूर्ति, दक्ष जनशक्तिको कमी, अधिकारक्षेत्रको बाँडफाँटमा अन्योल, प्रदेश निजामती तथा स्थानीय सेवाको गठन भइ नसक्नु, प्रशासनिक एवम् आर्थिक अनुशासन कायम गर्ने प्रभावकारी प्रणाली विकास एवम् कार्यान्वयन हुन नसक्नु, तालिम तथा अनुसन्धान केन्द्र हस्तान्तरण भई आइ नसक्नु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

प्रदेशको कार्य जिम्मेवारी अनुसार आवश्यक प्रशासनिक संरचनाको निर्माण तथा संगठनात्मक पुनर्संरचना गर्नु, साझा अधिकार सम्बन्धी कानून निर्माणमा संघीय नीति, कानून र मापदण्डको अभाव, प्रदेशलाई आवश्यक संघीय कानूनको अभाव, प्रदेश निजामती सेवा, प्रदेश प्रहरी, स्थानीय सेवा लगायतका सार्वजनिक प्रशासनका अवयवहरूको निर्माण गर्नु, अन्तरनिकाय समन्वय प्रभावकारी बनाउनु, कर्मचारीलाई क्षमतावान एवम् उत्प्रेरित बनाउनु, शासकीय प्रबन्धमा पारदर्शिता, उत्तरदायित्व एवम् जबाफदेहीता प्रवर्द्धन गर्नु, प्रदेशको कार्यक्षेत्र सुस्पष्ट गर्दै बुझाइमा एकरूपता निर्माण गर्नु, प्रदेश तथा स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्नु, प्रदेश प्रति उत्तरदायी प्रशासनिक प्रणालीको विकास गर्नु, गुणस्तरीय, भरपर्दो, विश्वसनीय एवम् सेवाग्राहीमैत्री सार्वजनिक सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्दै प्रदेश सरकार प्रतिको विश्वसनीयता अभिवृद्धि गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

संवैधानिक रूपमा सङ्घात्मक शासन प्रणालीद्वारा राज्यशक्तिको बाँडफाँट भएको हुनु, प्रादेशिक कानून निर्माण गरी कानुनी शासन, मानव अधिकार तथा समावेशी अवधारणामा विकासलाई अगाडि बढाउने सम्भावना हुनु, विकास निर्माण एवम् स्रोतसाधनको बाँडफाँटमा अन्तर-सरकार सहकार्य र साझेदारीको सम्भावना रहनु, सार्वजनिक सेवाको

प्रभावकारीता अभिवृद्धि गर्न सकिने, भ्रष्टाचार विरुद्ध बढ्दो सचेतना, विश्वविद्यालय तथा आविष्कार संस्थासँग प्रदेश सुहाउँदो नवीन प्रविधि प्रवर्द्धनमा सहकार्य गर्न सकिने सम्भावना आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सुशासनमा आधारित नतिजामुखी सार्वजनिक प्रशासन ।

४. उद्देश्य

सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई नतिजामुखी र प्रभावकारी बनाउँदै सुशासन प्रवर्द्धन गर्नु ।

५. रणनीति

- क. प्रदेशको अधिकार र कार्य-जिम्मेवारी अनुसार प्रशासनिक पुनर्संरचना गर्ने ।
- ख. भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने विधि र प्रणालीको स्थापना गर्ने ।
- ग. अन्तरतह तथा अन्तरनिकाय समन्वय प्रभावकारी बनाउने ।
- घ. विधिको शासन सुनिश्चित गर्दै सार्वजनिक सेवालाई जवाफदेही र पारदर्शी बनाउने ।
- ङ. प्रदेश सरकारको सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन प्रणाली सुदृढीकरण गरी स्रोत-साधनको महत्तम उपयोग गर्ने ।
- च. सूचना प्रविधिको प्रयोगबाट सार्वजनिक सेवालाई सहज एवम् सर्वसुलभ बनाउने ।
- छ. संस्थागत तथा जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

६.२ मानव अधिकार, शान्ति सुरक्षा तथा सुव्यवस्था

१. पृष्ठभूमि

प्रदेशको अधिकार अन्तर्गत प्रदेश प्रहरी प्रशासन र शान्ति सुरक्षा संविधानको अनुसूचीमा व्यवस्थित गरेको छ भने कार्य विस्तृतीकरणका अनुसार आधारभूत मानव अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन, प्रदेशभित्रको शान्ति सुरक्षाको व्यवस्थापन, कानून कार्यान्वयनमा सहयोग, आवश्यकता अनुसार प्रहरी परिचालन, केन्द्रीय प्रहरी र अन्य सुरक्षा निकायलाई लोक मार्ग लगायत अन्तर्राष्ट्रिय सीमा सुरक्षामा सहयोग, नागरिक स्वतन्त्रताको रक्षा तथा प्रवर्द्धनमा सहयोग, प्रादेशिक कारागार सुरक्षा तथा हिरासत व्यवस्थापन प्रदेशको कार्यक्षेत्र भित्र राखिएको छ । प्रदेशको कार्य क्षेत्रभित्र प्रदेशस्तरीय सुरक्षा संयन्त्र स्थापना र हस्तान्तरण हुन बाँकी रहेको अवस्था छ । प्रदेशमा नागरिक सन्तुष्टी अनुभूति सूचकाङ्क (१० अङ्कमा) ४.७ रहेको छ । आ.व. २०७५/७६ मा शान्ति सुरक्षाको लागि औषत बजेट रु. ७४।- रहेको छ । यसैगरी मानव अधिकार उलङ्घनका घटना ८४८ रहेको छ ।

नेपाल मानव अधिकार सम्बन्धी आधारभूत महासन्धिको पक्ष राष्ट्र रहेको छ । संयुक्त राष्ट्र संघमा संपरीक्षणका लागि पेस गर्नु पर्ने ठूला नौ वटा महासन्धि मध्ये सात महासन्धिको नेपाल पक्ष राष्ट्र भइसकेको छ । मानव अधिकार आयोगले संवैधानिक दर्जा प्राप्त गरेको छ । सबै कुप्रथालाई फौजदारी अपराधको कोटिमा राख्ने कानून र अपराध संहिता जारी भएको छ । दिगो विकासको १६ औं लक्ष्य मानव अधिकारसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

संघीय कानूनको अभावमा प्रदेशमा शान्ति सुरक्षा र सुव्यवस्था सम्बन्धी कानून र सङ्गठनात्मक संरचना बन्न नसक्नु, प्रदेश सुरक्षा योजना तर्जुमा हुन नसक्नु, गरिब तथा असहायका लागि न्यायमा पहुँच कमजोर हुनु, पारिवारिक हिंसा एवम् सामाजिक कुरीतिका कारण हुने हिंसाका घटना न्यायालय सम्म नपुग्नु, मौलिक हकको सुनिश्चित गर्नका लागि प्रदेशस्तरीय कानून एवम् मापदण्ड तयार नहुनु, प्रदेशस्तरमा मानव अधिकारको विद्यमान अवस्था यकिन नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

प्रदेश सुरक्षा योजना तर्जुमा गरी भरपर्दो शान्ति सुरक्षाको प्रत्याभूति गराउनु, आपराधिक मनोवृत्तिमा सुधार ल्याउनु, सूचना संयन्त्र विकास गरी आपराधिक गतिविधि नियन्त्रण गर्नु, सूचना प्रविधिको दुरुपयोगबाट हुने अपराध नियन्त्रण गर्नु, अपराध अनुसन्धान क्षमता विकसित गर्नु, प्रदेश भित्रका कारागारको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी सुधार गृहमा रूपान्तरण गर्नु, प्रदेश सरकारका सबै निकाय एवम् नागरिकमा मानव अधिकार प्रतिको उच्च सम्मान गर्ने संस्कार विकास गर्नु, गरिब एवम् असहायका लागि न्यायमा सहज पहुँच स्थापित गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

मानवअधिकार प्रति सजगता बढ्दै जानु, हिंसा लगायतका घटनामा कानुनी उपचार खोज्ने प्रवृत्ति बढ्दै जानु, शान्ति सुरक्षा सम्बन्धी प्रदेश अनुकूल कानून निर्माण गर्न पाउनु, मानव अधिकार तथा शान्ति सुरक्षा सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था हुनु तथा मानव अधिकार सम्बन्धी विश्वव्यापी कानूनमा नेपाल पक्ष राष्ट्र हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सुरक्षित एवम् मर्यादित जीवनका लागि मानवअधिकार ।

४. उद्देश्य

- क. शान्ति सुरक्षाको प्रभावकारी व्यवस्था गरी कानून परिपालनाको सुनिश्चितता गर्दै सामाजिक अपराधमुक्त नैतिकवान समाजको निर्माण गर्नु ।
- ख. कानून र अन्तर्राष्ट्रिय मानवअधिकार प्रतिको प्रतिबद्धताको परिपालना गर्दै मानवअधिकारको संरक्षण र संवर्द्धन गर्नु ।

५. रणनीति

- क. जनतामा अनुभूत हुने गरी विश्वसनीय शान्ति सुरक्षा एवम् सुव्यवस्था कायम गर्ने ।
- ख. अपराधरहित समाज निर्माण गर्न नैतिक शिक्षा एवम् नागरिक सचेतनाको विस्तार गर्ने ।
- ग. सबैको मानव अधिकारको संरक्षण गर्दै समाजका कमजोर वर्गको हक हितको संवर्द्धन गर्ने ।

६.३ गरिबी निवारण

१. पृष्ठभूमि

संविधानले नेपालको सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागितामा आर्थिक वृद्धि सहित न्यायोचित वितरणको आर्थिक उद्देश्य लिएको छ । गरिबीको अवस्था भौगोलिक र क्षेत्रीय रूपमा मात्र नभई जातीय रूपमा समेत असमान रहेको देखिन्छ । आ.व. २०७५/७६ को तथ्याङ्क अनुसार यस प्रदेशको मानव विकास सूचकाङ्क ०.५०४, प्रति व्यक्ति आय अमेरिकी डलर ९३४, सम्पत्तिमा आर्थिक असमानता सूचकाङ्क (Palma) १.०१, सम्पत्तिमा आर्थिक असमानता (Gini) ०.३५ र बहुआयामिक गरिबी १९.७ प्रतिशत (राष्ट्रिय औसत २८.६%) रहेको छ । गरिबीको गहनता दलित, जनजाति, पिछडिएको क्षेत्र र महिलामा बढी रहेको देखिन्छ । देशको मुख्य सामाजिक आर्थिक शक्तिको रूपमा रहेको श्रमशक्तिलाई दक्ष र व्यावसायिक बनाउने र स्वदेशमा नै रोजगारी अभिवृद्धि गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्नु आजको आवश्यकता हो ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

गरिबीको वितरण भौगोलिक र क्षेत्रीय रूपमा मात्र नभई जातीय र लैङ्गिक रूपमा समेत असमान रहनु, गरिबी निवारणका लागि गरिब घर-परिवारको पहिचान कार्य हुन नसक्नु, लक्षित घर-परिवारमा सामाजिक सुरक्षण कार्यक्रम केन्द्रित हुन नसक्नु, विभिन्न निकायबाट सञ्चालित गरिबी निवारण कार्यक्रम बिच समन्वयको अभाव रहनु, क्षमता विकासका कार्य पर्याप्त नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

भौगोलिक, लैङ्गिक, जातीय र आय वर्ग बिच रहेको गरिबीको मार र असमानताको अन्तरलाई कम गर्नु, न्यून आर्थिक वृद्धि, प्राकृतिक प्रकोपबाट सिर्जित गरिबीको निराकरण गर्नु, स्वरोजगार प्रवर्द्धन गर्न सीप, पुँजी र प्रविधिमा पहुँच बढाउनु, नयाँ रोजगारीका अवसर सृजना गर्नु, स्थानीय सीप, पुँजी र प्रविधिमा पहुँच भएका स्वदेशी उद्यमीको निमित्त स्वरोजगार प्रवर्द्धन गर्नु, सबै क्षेत्र र समुदायलाई सन्तुलित रूपमा सम्बोधन गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

प्रदेशमा नयाँ अवधारणाबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवसर हुनु, विभिन्न निकायबाट गरिबी निवारण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको अवस्था हुनु, संघीय र प्रदेश सरकारको प्राथमिकताको विषय हुनु, संविधान अनुसार विपन्न वर्गको उत्थानका लागि विशेष व्यवस्था गर्ने नीतिगत व्यवस्था हुनु, दिगो विकासका अधिकांश लक्ष्य यस तर्फ केन्द्रित हुनु, शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला, बालबालिका, श्रम तथा रोजगारसँग सम्बन्धित सामाजिक संघसंस्थाका गरिबी न्यूनीकरण लक्षित कार्यक्रम सञ्चालित हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

न्यून गरिबी समृद्ध प्रदेश ।

४. उद्देश्य

बहुआयामिक गरिबी न्यूनीकरण गर्नु ।

५. रणनीति

- क. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम गरिब घर-परिवारमा प्राथमिकताका साथ परिचालित गर्ने ।
- ख. शिक्षा, स्वास्थ्यमा पहुँच बढाई मानव पुँजीको विकास गर्ने ।
- ग. परम्परागत प्रविधि, ज्ञान सीपको प्रवर्द्धन गरी आय आर्जन र रोजगारीमा आबद्ध गर्ने ।
- घ. व्यावसायिक कृषिका लागि सहकारी, सामुदायिक एवम् करार खेती तर्फ उन्मुख गर्ने ।

६.४ श्रम तथा रोजगारी

१. पृष्ठभूमि

संविधानले रोजगारीको हकको सुनिश्चितता प्रदान गर्नका साथै नीतिमा श्रम शक्तिलाई दक्ष र व्यावसायिक बनाउने र स्वदेशमा नै रोजगारीको अभिवृद्धि गर्ने; सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति गर्ने; बालश्रम लगायत श्रम शोषणका सबै रूपको अन्त्य गर्ने; सुमधुर श्रम सम्बन्ध; वैदेशिक रोजगारीलाई शोषणरहित, सुरक्षित र व्यवस्थित गर्ने तथा वैदेशिक रोजगारीबाट आर्जन भएको पुँजी, सीप, प्रविधि र अनुभवलाई स्वदेशमा उत्पादनमूलक क्षेत्रमा प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिएको छ ।

दिगो विकासका लक्ष्यले उत्पादनशील रोजगारी र सबैका लागि सम्मानजनक काम उपलब्ध गराउनु पर्ने लक्ष्य तोकेको छ । सन् २०३० सम्ममा बालश्रम उन्मूलन र अर्धबेरोजगारी दर १० प्रतिशतभन्दा तल झार्ने लक्ष्य लिएको छ ।

जनसांख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०१६ अनुसार यस प्रदेशमा १५ देखि ४९ वर्ष उमेरका ७५.८ प्रतिशत महिला कृषिमा संलग्न छन् जसमध्ये १७ प्रतिशत मात्र शिक्षित छन् । सोही उमेरका ३१.२ प्रतिशत पुरुष मात्र कृषि पेशामा संलग्न छन् जसमध्ये ५८.२ शिक्षित छन् । यस सर्वेक्षण अनुसार ३१ प्रतिशत महिला र १९.१ प्रतिशत पुरुष बेरोजगार छन् भने २७.८ प्रतिशत अर्ध बेरोजगार छन् जसमध्ये एक चौथाइ गरिबीको अवस्थामा छन् । यस प्रदेशमा वैदेशिक रोजगारीमा जाने संख्याको अनुपात कूल वैदेशिक रोजगारीको २५.५१ प्रतिशत रहेको छ । वैदेशिक रोजगारीमा जाने अधिक संख्याका १० जिल्ला मध्ये यस प्रदेशमा तीन जिल्ला (झापा, मोरङ र सुनसरी) पर्दछन् । वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिलाको संख्या अधिकतम भएका १० जिल्ला मध्ये चार वटा (झापा, मोरङ, इलाम र सुनसरी) यस प्रदेशमा पर्दछन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

रोजगारी सम्बन्धी सूचना सहजरूपले उपलब्ध नहुनु, श्रम बजार औपचारिक र व्यवस्थित भई नसक्नु, श्रम बजारमा भइरहेको परिवर्तन र श्रम माग तथा आपूर्तिको सम्बन्धमा नियमित अध्ययन नहुनु, रोजगार केन्द्र प्रभावकारी हुन नसक्नु, श्रम बजारमा सीपयुक्त जनशक्ति न्यून रहनु, ज्यालामा लैङ्गिक असमानता र बाल श्रमको विद्यमानता रहनु, सीपको महत्त्व सम्बन्धी चेतनाको कमी हुनु, पर्याप्त मात्रामा आन्तरिक रोजगारी सृजना हुन नसक्नु, अधिकांश जनशक्ति अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्न रहनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

श्रम बजारलाई व्यवस्थित र औपचारिक बनाउनु; रोजगारको क्षेत्र र मागको अद्यावधिक तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण गर्नु; माग अनुसार रोजगारका निम्ति आवश्यक सीप र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने संस्थागत व्यवस्था मिलाउनु, वैदेशिक

रोजगारलाई सीपयुक्त र शोषण रहित बनाउनु; प्रदेश भित्रै रोजगारका अवसर सृजना एवम् विस्तार गर्नु; वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवालाई उद्यम र रोजगारका अवसर प्रदान गरी बाध्यात्मक वैदेशिक रोजगारको अन्त्य गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

युवा पिढी प्रविधिमैत्री हुँदै गएको, प्रविधिको विस्तार द्रुत गतिमा भइरहेको, वैदेशिक रोजगारबाट फर्केकालाई उद्यमशीलताको तालिम दिई रोजगारमुलक कार्यमा संलग्न गराउनु, विप्रेषणको सही उपयोगको लागि अनुकूल वातावरण सृजना भई रोजगारी र व्यवसायको विकास र विस्तारका अवसर हुनु, प्राविधिक शिक्षाको पहुँच विस्तार हुँदै जानु, बैकिङ लगायत आन्तरिक आर्थिक गतिविधि विस्तार हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

श्रमको सम्मान, प्रदेशको पहिचान : पूर्ण रोजगारी, समुन्नतिको आधार ।

४. उद्देश्य

दक्ष, सीपयुक्त र उत्पादनशील मानव संशाधनको विकास गरी स्वरोजगारीका अवसर सृजना गर्नु ।

श्रमिकको हकहित संरक्षण गर्दै रोजगारीमा औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा वृद्धि गर्नु ।

वैदेशिक रोजगारी बढी लाभदायक बनाउनु ।

५. रणनीति

क. मानव संशाधन विकास गरी रोजगारीका अवसर सृजना गर्ने ।

ख. सीप तथा व्यावसायिक तालिमका अवसरको विकास एवम् विस्तार गर्दै अन्तरराष्ट्रिय क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने श्रम शक्तिको उत्पादन गर्ने ।

ग. श्रमिकको हक अधिकारको संरक्षण तथा असल श्रम सम्बन्ध स्थापना गर्ने ।

घ. वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित र मर्यादित बनाउँदै लाभलाई अधिकतम बनाउने ।

६.५ वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले पर्यावरणीय दिगो विकासको सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने नीति अङ्गीकार गरेको छ । दिगो विकास लक्ष्य-१३ ले जलवायु परिवर्तन र यसका असरसँग जुध्न तत्काल कार्य गर्न आवश्यक रहेको कुरा निर्दिष्ट गरेको छ । विश्वव्यापी जलवायु परिवर्तनको असरले गर्दा अतिवृष्टि, अनावृष्टि, बाढी पहिरो लगायतका प्रकोपको बढ्दो असर भोग्नु परेको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागको अध्ययनले गर्मी हुने दिनको संख्यामा वृद्धि, जाडो हुने दिनको संख्यामा कमी र तापको मात्रामा केही परिवर्तन आएको देखाएको छ । वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्न तथा जलवायु परिवर्तनका असर न्यूनीकरण गर्दै अनुकूलन अभिवृद्धि गर्न हरित विकासको अवधारणालाई अवलम्बन गर्नु आवश्यक छ । यस प्रदेशको हरित गृह ग्याँस उत्सर्जनमा यातायात तथा उद्योग क्षेत्रको हिस्सा १२ प्रतिशत रहेको छ । ८० विद्यालयमा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विषय समेत पठनपाठन हुने गरेको, वनले ढाकेको क्षेत्र ४४.७४ प्रतिशत र वायु प्रदूषणको मात्रा (पि.एम. २.५) ५२.९५ $\mu\text{g}/\text{m}^3$ रहेको छ । ३१ वटा स्थानीय तहले जलवायु अनुकूलन योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका छन् ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

जोखिमयुक्त भू-बनोट, अव्यवस्थित बस्ती विस्तार, जलवायु परिवर्तन, प्रकोप रोकथाम र नियन्त्रणको प्रभावकारी संयन्त्रको अभाव, नियमनको अभाव, विकास गतिविधिमा स्पष्ट मापदण्ड एवम् मापदण्डको पालना हुने अभ्यासको अभाव आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

जलाधार संरक्षण गर्नु, जलवायु परिवर्तनको असर बारे आम जनतामा सचेतना अभिवृद्धि गर्नु, जलवायु परिवर्तनको असरमा अनुकूलन कायम गर्नु, जलवायु परिवर्तनको असरको उच्च जोखिम क्षेत्र पहिचान गरी प्रतिरोधात्मक उपाय गर्नु तथा विकास तथा अन्य मानवीय क्रियाकलापबाट वातावरणमा पारेको नकारात्मक असर कम गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

दिगो विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धतामा नेपालको साथ हुनु, जलवायु परिवर्तनको क्षेत्रमा प्राप्त हुने अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगलाई संघीय सरकारसँगको समन्वयमा बजेट प्रणालीमा आबद्ध गर्नु तथा प्रकृति संरक्षण अनुकूलनको क्षमता बढाउन छाता रणनीति तयार हुनु प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

वातावरणीय स्वच्छता सहितको दिगो विकास ।

४. उद्देश्य

क. विकास तथा अन्य मानवीय क्रियाकलापबाट वातावरणमा पर्ने प्रभाव न्यूनीकरण गर्दै वातावरणीय स्वच्छता कायम गर्नु ।

ख. विकास प्रक्रिया तथा मानवीय क्रियाकलापलाई जलवायु परिवर्तन अनुकूलित बनाउनु ।

५. रणनीति

क. वातावरणीय संरक्षण तथा प्रदूषण नियन्त्रणलाई विकास कार्यक्रमको अभिन्न अङ्गको रूपमा स्थापित गर्ने ।

ख. फोहरमैला व्यवस्थापनमा स्थानीय तहलाई सहयोग र सहजीकरण गर्ने ।

ग. खुला स्थान र उद्यानको स्थापना र विस्तार गर्ने ।

घ. संघसँगको सहकार्यमा जलवायु परिवर्तनको क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा हुने लगानी बढाउने तथा यसलाई प्रादेशिक बजेट प्रणालीमा आबद्ध गर्ने ।

ङ. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र वातावरण संरक्षण गर्ने ।

६.६ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन

१. पृष्ठभूमि

भूकम्प, बाढी-पहिरो, आगलागी, सडक दुर्घटना, चट्याङ, सुक्खा, खडेरी लगायत विपद्जन्य घटनामा परी वार्षिक रूपमा मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, वातावरणीय र भौतिक संरचनामा ठूलो क्षति हुँदै आएको छ । संविधानले प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूर्व सूचना, तयारी, उद्धार, राहत एवम् पुनर्स्थापना गर्ने विषयलाई राज्यको

निर्देशक सिद्धान्तमा उल्लेख गर्दै विपद् व्यवस्थापनलाई महत्त्वका साथ हेरी सरकारका तीनै तहका अधिकार सूचीमा सूचीकृत गरेको देखिन्छ ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापन गर्न प्रदेश सभाबाट प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५ जारी भई प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन भएको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विपद्को सामना र समग्र व्यवस्थापन सम्बन्धमा १३७ वटै स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन तथा सरोकारवाला सरकारी एवम् गैरसरकारी निकायका प्रतिनिधिलाई सचेतना तालिम दिइएको छ । यसका साथै विपद् खोज उद्धार तथा राहत कोष सञ्चालन कार्यविधि पनि निर्माण भएको छ । प्रदेशमा विपद्बाट कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको वार्षिक औषत ०.८१ प्रतिशत क्षति भएको देखिन्छ । विपद्बाट वार्षिक प्रति लाख तीन जनाले जीवन गुमाउने गरेका छन् भने ६२ करोड बराबरको सम्पत्ति क्षति हुने गरेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि संविधान, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय, सङ्घीय तथा प्रादेशिक कानूनले गरेको व्यवस्थाबारे सबैमा समान एवम् पर्याप्त बुझाई नहुनु, विपद् जोखिम व्यवस्थापन रणनीति तथा कार्ययोजना र प्रादेशिक आपत्कालिन प्रतिकार्य ढाँचा तर्जुमा भई नसक्नु, विकास क्रियाकलापमा सम्भावित विपद् जोखिम प्रभाव मूल्याङ्कन पद्धतिको आवश्यकता र औचित्य सम्बन्धी जनचेतनाको कमी हुनु, विपद् खोज, उद्धार तथा राहत सम्बन्धमा दक्ष जनशक्ति तथा आवश्यक स्वयंसेवकको अभाव हुनु, प्रादेशिक आकस्मिक कार्य सञ्चालन केन्द्र तथा स्थानीय आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रको स्थापना नहुनु, जोखिममा रहेका बस्तीमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन चेतनाको अभाव हुनु, विपद् सम्बन्धमा नागरिक शिक्षाको कमी हुनु, समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन बारेमा जानकारीको कमी हुनु, जलवायु परिवर्तन तथा यसको असरका बारेमा जानकारीको कमी हुनु, भरपर्दो पूर्व सूचना प्रणालीको प्रयोग र अभ्यासको कमी हुन आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

प्रकोप जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन सहित विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना बनाउनु, प्रकोप व्यवस्थापनमा अन्तर-सरकार र सरोकारवाला बिच समन्वय गर्नु, विपद्का समयमा उद्धार, राहत तथा जोखिम न्यूनीकरणका लागि स्रोत व्यवस्थापन गर्नु, जोखिम प्रतिरोधी पूर्वाधार निर्माण र बस्ती विकास गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

विपद् व्यवस्थापन तीनै तहका सरकारको अधिकार सूचीमा रहनु, जनप्रतिनिधिमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण बारे सजगता रहनु, विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५ कार्यान्वयनमा हुनु, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन हुनु, विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धमा सबै स्थानीय तह र सरोकारवालालाई तालिम प्रदान गरिनु, विपद् जोखिम कोष सञ्चालन कार्यविधि निर्माण भएको हुनु, प्रदेशस्तरीय विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्तिको व्यवस्था हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

प्रभावकारी प्रकोप व्यवस्थापन र क्षति न्यूनीकरण ।

४. उद्देश्य

विपद्बाट हुने सबै प्रकारका क्षतिको न्यूनीकरण गर्दै विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउनु ।

५. रणनीति

क. प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउने ।

ख. जोखिम न्यूनीकरण र विकास गतिविधि एकीकृत गर्न तीनै तह बिच समन्वय गर्ने ।

ग. विपद् व्यवस्थापनको संस्थागत संरचनाको विकास र सुदृढीकरण गर्ने ।

घ. विपद् व्यवस्थापनमा अन्तर-सरकार र सरोकारवाला बिच प्रभावकारी समन्वय गर्ने ।

६. विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०

७. विषय क्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

क. मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	७५,८,०७६	६,११,५७६	१,४६,५००		३,००,३७६	५८,६००	३,९९,१००
२०७८/७९	७,६२,३७४	६,१५,०४४	१,४७,३३१		३,०२,०७९	४,६०,२९५	
२०८०/८१	८,०६,९८४	६,५१,०३२	१,५५,९५२		३,१९,७५५	४,८७,२२९	

ख. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	१२,७४,०८९	१,९४,९८९	१०,७९,१००		२,९१,९८९	९,८२,१००	
२०७८/७९	१२,८१,३१३	१,९६,०९५	१०,८५,२१८		२,९३,६४५	९,८७,६६८	
२०८०/८१	१३,५६,२८८	२,०७,५६९	११,४८,७१९		३,१०,८२७	१०,४५,४६१	

द. कार्यक्रम / आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि (सुरु र समाप्ति)	लागत (रु. लाखमा)	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
२०२०००११	प्रदेश सभा	प्रदेश सभाका पदाधिकारीहरू (२जना) लाई आवश्यक सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने	सालबसाली			
२०२०००१२	प्रदेश सभा सचिवालय	संसदीय दल, विषयगत समितिका कार्यक्रम र प्रदेश सभा सदस्यहरूलाई आवश्यक सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने र सचिवालय सञ्चालन	सालबसाली			प्रदेश सभाले गर्ने काम कारबाही थप व्यवस्थित भएको हुने
२१००००११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	प्रदेशमा आवश्यक पर्ने सरकारी सेवाका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्ने सरकारी सेवाका योग्यता प्रणाली लागू गर्ने	सालबसाली			प्रदेशमा आवश्यक पर्ने सरकारी सेवाका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको प्रक्रिया शुरु भएको हुने प्रदेश मन्त्रालय तथा कार्यालयहरूको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण भई कर्मचारीको आवश्यकता र उपलब्धता बिचको खाडल पहिचान भएको हुने
२१६०००११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	स्वतन्त्र र निष्पक्ष न्याय व्यवस्था	सालबसाली			स्वतन्त्र र निष्पक्ष न्यायको सिद्धान्त बमोजिम प्रदेशमा सम्पूर्ण न्याय प्रशासन र सार्वजनिक क्षेत्रबाट हुने विसंगति र गुनासो न्यूनीकरण भएको हुने

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि (सुरु र समाप्ति)	लागत (रु. लाखमा)	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
३०१०००११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१. मानव अधिकार प्रवर्द्धन गर्ने २. भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने ३. अन्तरतहगत समन्वय गर्ने	सालबसाली			आगामी तीन वर्षमा मानव अधिकार उल्लंघनका घटनाहरू उल्लेखनीय प्रतिशतले घटेको हुने सुशासन तथा भ्रष्टाचारका सूचकहरूमा सुधार भएको हुने
३१४०००११	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	प्रदेश वायर हाउस निर्माण	सालबसाली	-		यस प्रदेश अन्तर्गत जिल्लाहरूमा प्राकृतिक प्रकोप परेमा समयमै राहत सामग्री उपलब्ध हुनेछ
		प्रदेश अन्तर्गत प्रहरी चौकी निर्माण तथा स्तरवृद्धि	सालबसाली	-		प्रदेश अन्तर्गत प्रहरी चौकी निर्माण तथा स्तरवृद्धि प्रदेशभित्र शान्ति सुरक्षा कायम गर्न उपयुक्त भवन निर्माण हुनेछ
		कानुन, शान्ति सुरक्षा, विपद् व्यवस्थापन आदि तालिम गोष्ठी	सालबसाली	-		कानुन, शान्ति सुरक्षा, विपद् व्यवस्थापन आदि तालिम गोष्ठी सुरक्षाकर्मी, कर्मचारी, स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, शिक्षक, विद्यार्थी, समाजसेवी लगायत अन्यको कार्यक्षमतामा अभिवृद्धि भएको हुनेछ
३९१०००११	प्रदेश योजना आयोग	प्रदेशको आवधिक योजना निर्माण प्रदेशको समष्टिगत तथा विषयक्षेत्रगत नीति तथा योजना,	सालबसाली			प्रदेशको आवधिक योजना तयार भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ । प्रदेशको प्रथम आवधिक योजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कन भएको हुनेछ

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/ आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि (सुरु र समाप्ति)	लागत (रु. लाखमा)	पुस्त्याई	आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
		कार्यक्रमको तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, प्रादेश र स्थानीय तहबिच समन्वय राष्ट्रिय दीर्घकालीन सोच, नीति तथा योजना बिच तालमेल र सामञ्जस्य				प्रदेशबाट सञ्चालित विकास आयोजनाहरूको मूल्याङ्कन भएको हुनेछ । प्रदेशमा योजना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी कर्मचारीको क्षमता विकास भएको हुनेछ ।

९. जोखिम पक्ष तथा अनुमान

संसदीय गतिविधिहरूको खर्च पूर्वानुमानयोग्य बनाउने, संसदीय अध्ययन र निगरानीका कार्यक्रमहरू परिस्थितिमा आधारित हुनु, विधायीकी प्रक्रियालाई निश्चित समय तालिकामा आबद्ध गर्ने, आधुनिक प्रविधिहरूको उपयोग मार्फत पहुँच योग्य सभा सञ्चालन गर्ने, दरबन्दीको परिपूर्ति जस्ता कार्य हुन सकेमा, प्रादेशिक संरचना अनुसार स्थापित भएका निकायहरूमा अनुभवी नेतृत्व तथा पर्याप्त मानव संसाधनको व्यवस्थापन र शासकीय व्यवस्थाका आधारभूत आवश्यकता पुरा गर्न साधन स्रोत तथा क्षमता एवम् प्रविधिको उपयोग समयानुकूल हुन सकेमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुने देखिन्छ ।

परिच्छेद सातः प्रदेशका आयोग तथा निकायहरू

७.१ प्रदेश सभा

१. पृष्ठभूमि

संविधानको भाग १४ (धारा १७५-१९६) मा प्रदेश व्यवस्थापिका सम्बन्धी व्यवस्था छ । प्रदेशलाई निर्वाचन प्रयोजनको लागि प्रतिनिधि सभातर्फ २८ क्षेत्रमा तथा प्रदेश सभातर्फ ५६ क्षेत्रमा विभाजन गरिएको छ । प्रदेश सभामा प्रदेशबाट प्रतिनिधि सभामा पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली बमोजिम निर्वाचित हुने सदस्य संख्याको दोब्बर संख्यामा हुन आउने सदस्य र त्यो सदस्य संख्यालाई ६० प्रतिशत मानी बाँकी ४० प्रतिशतमा समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीबाट निर्वाचित हुने सदस्य सहित एक सदन रहने व्यवस्था संविधानले गरेको छ । तदनुसार प्रदेश सभामा प्रत्यक्ष तथा समानुपातिक तर्फबाट गरी जम्मा ९३ जना सदस्य रहने व्यवस्था छ । प्रदेश व्यवस्थापिकाको मातहतमा देहाय बमोजिमका प्रदेश सभा समितिको गठन भएको छ । जस अन्तर्गत न्याय, प्रशासन तथा विधायन समिति ; सुशासन तथा योजना समिति; अर्थ समिति; सार्वजनिक लेखा समिति; सामाजिक विकास समिति; उद्योग, पर्यटन तथा वातावरण समिति र प्राकृतिक स्रोत तथा पूर्वाधार विकास समिति पर्दछन् ।

संविधानतः शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्त अनुसार प्रदेश व्यवस्थापिकाले प्रदेशको अधिकार क्षेत्रमा पर्ने आवश्यकता अनुसारको कानून निर्माण गर्ने, कानूनको समयोचित संशोधन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी प्राप्त गरेको छ । प्रतिनिधि सभामा भएको कूल सिट संख्यामा यो प्रदेशको हिस्सा १७ प्रतिशत हुन आउँछ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती र अवसर

प्रमुख समस्या

यथेष्ट पूर्वाधार संरचना नहुनु, विधि निर्माण प्रक्रिया र संसदीय निगरानीलाई अनुसन्धानमुखी बनाउन नसकिनु, समितिहरूका बिचमा कार्यक्षेत्र र गतिविधिमा समन्वय स्थापित नहुनु, संसदीय दल कार्यालयमा पूर्वाधारको अभाव हुनु, संसदीय गतिविधिमा सूचना प्रविधिको पर्याप्त उपयोग नहुनु, प्रदेश सभा सचिवालयमा जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू पर्याप्त मात्रामा सञ्चालन गर्न नसकिनु, संसदमा उठाइने विषयवस्तु तथा विधयेकमा यथेष्ट अध्ययन तथा खोज अनुसन्धानको कमी हुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

मापदण्ड बमोजिम सुरक्षा संयन्त्रको व्यवस्था गर्नु, संस्थागत समन्वयको स्थापना गर्नु, संसदीय समितिको कार्यक्षेत्र स्पष्ट पार्नु, पर्याप्त भौतिक संरचनाको व्यवस्था गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्तलाई पूर्ण पालना गर्नु, समय सापेक्ष कानूनको निर्माण गर्नु, प्रदेश सभा सचिवालय चुस्त र प्रभावकारी बनाउनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

जनमुखी र जबाफदेही प्रदेश सभा ।

४. उद्देश्य

- क. संविधानको मर्म र भावना अनुरूप प्रदेशको आवश्यकता तथा जनसरोकारका विषय सम्बन्धी कानून निर्माण र संशोधन गर्नु ।
- ख. सरकारलाई पूर्णतः पारदर्शी जबाफदेही र उत्तरदायी बनाउने कार्यमा सहयोग गर्नु ।
- ग. व्यापक अनुसन्धान र बहसमा आधारित तथा दिगो विकासमा सहयोगी हुने गरी विधि निर्माण गर्नु ।

५. रणनीति

- क. संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यकता अनुसारको कानून निर्माण गर्ने ।
- ख. संसद र नागरिक बिचको सम्बन्धलाई सुमधुर बनाउने क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।
- ग. आर्थिक विकासलाई सहयोग पुग्ने गरी संसदीय निगरानी राख्ने ।
- घ. विषयगत समितिलाई अनुसन्धान गर्ने र विकासका एजेण्डामा व्यापक छलफल हुने मञ्चको रूपमा विकास गर्ने ।
- ङ. स्थानीय तहका विधायिकी कार्यमा सहजीकरण गर्ने, ज्ञानको हस्तान्तरण गर्ने ।
- च. प्रदेश सभा सदस्य र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।
- छ. प्रदेश सभाको लागि आधुनिक र सुविधायुक्त पूर्वाधार विकास गर्ने ।

६. विषयक्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	संविधान कार्यान्वयनका लागि कानूनहरू निर्माण तथा संशोधन	संख्या (C.F.)	५१	६०	६७	७५	८१
२	प्रदेश सरकारका आयोजनाको अनुगमन	संख्या	-	२०	३५	४५	५६
३	प्रदेश सरकारका विषयगत मन्त्रालयसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया	संख्या	२१	३६	४१	४५	४९

७. विषय क्षेत्रगत खर्च र स्रोतको विवरण

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	२,२९,८७६	१,९८,३४५	३१,५३१		२,२९,८७६		
२०७८/७९	२,३१,१७९	१,९९,४७०	३१,७००		२,३१,१७९		
२०८०/८१	२,४४,७०७	२,११,१४१	३३,५६५		२,४४,७०७		

८. कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

व.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरू र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. अर्बमा)	पुस्त्याई	
२०२०००११४	प्रदेश सभा बैठक भवन निर्माण (प्रिफ्याब)	प्रदेश सभा बैठक सुव्यवस्थित गर्न	१ वर्ष	२ करोड		प्रदेश सभा बैठक सुव्यवस्थित हुने ।

७.२ प्रदेश योजना आयोग

१. पृष्ठभूमि

प्रदेश योजना आयोग २०७५ साल कार्तिक १४ गतेको प्रदेश सरकारको निर्णयानुसार गठन भएको हो । आयोगमा मुख्यमन्त्री अध्यक्ष, एक जना उपाध्यक्ष, चार जना सदस्य र एक जना नेपाल सरकारको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी सदस्य-सचिव रहने व्यवस्था छ । प्रदेश योजना आयोग गठन तथा कार्य सञ्चालन आदेश, २०७५ अनुसार प्रदेश योजना आयोगको मुख्य जिम्मेवारी प्रदेशको समग्र समृद्धिका लागि दूरगामी सोच सहितको दीर्घकालीन लक्ष्य, मार्गचित्र, नीति तथा योजना तर्जुमा गर्नु रहेको छ । यसका साथै प्रदेशमा सञ्चालित योजनाहरूको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने; योजनाका विभिन्न पक्षको विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान तथा अन्वेषण गर्ने; प्रदेश र स्थानीय तहको विकाससम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा समन्वय, सहयोग र सहजीकरण गर्ने कार्यमा यस आयोगको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती र अवसर

प्रमुख समस्या

प्रदेशस्तरीय तथ्याङ्कको अभाव हुनु, अन्तर निकाय कार्य विभाजनमा अस्पष्टता हुनु, आवधिक योजना बमोजिम वार्षिक योजना कार्यक्रम तय नहुनु, अन्तरतह योजनाको वर्गीकरण स्पष्ट भई नसक्नु, योजना सम्बद्ध निकायका संस्थागत क्षमता कमजोर हुनु, अन्तरतह विकास समन्वय सम्बन्धी स्पष्ट संस्थागत ढाँचा बनी नसक्नु, यथेष्ट अध्ययन, अनुसन्धान तथा अन्वेषण हुन नसक्नु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

व्यवस्थित तथ्याङ्क प्रणालीको व्यवस्था गर्नु, योजना प्रणालीलाई संस्थागत गर्नु, योजनाको प्राथमिकताका आधारमा आयोजना छनौट गर्नु, विकास योजनामा तहगत दोहोरोपना हटाउनु, प्रदेशको परिवर्तनकारी र प्राथमिकता प्राप्त योजनामा स्रोतको सुनिश्चितता कायम गर्नु, संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारका दीर्घकालीन तथा आवधिक विकास योजना बीच तादात्म्यता ल्याउनु, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीलाई संस्थागत गर्नु, दिगो विकास लक्ष्यलाई प्रदेश सुहाउदो स्थानीयकरण गर्नु र योजना बैंकको स्थापना गरी यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याउनु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

अधिकांश स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयार भएको अवस्था हुनु, तथ्याङ्क प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न प्रदेश सरकारको प्राथमिकता हुनु, पहिलो प्रदेश योजनाको रूपमा नवीन सोच र अवधारणाको आरम्भ गर्ने अवसर हुनु, आवश्यकता अनुसार संस्थागत संरचनाको निर्माण गरी विकास कार्यलाई गति प्रदान गर्न सकिने अवस्था रहनु, प्रदेश विकासमा परिवर्तनकारी योजनाको पहिचान तथा संघीय सरकारसँग साझेदारी गर्ने अनुकूलता रहनु, योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रविधि समेतको प्रयोग गरी समयबद्ध र नतिजामूलक बनाउने आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

यथार्थपरक र नतिजामुखी योजना प्रणालीको विकास ।

४. उद्देश्य

- क. वैज्ञानिक तथ्याङ्क प्रणाली स्थापना गरी आधारभूत तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु ।
 ख. सुविचारित, नतिजामुखी तथा सामाजिक न्यायोन्मुख योजना प्रणाली संस्थागत गर्नु ।
 ग. दीर्घकालीन राष्ट्रिय लक्ष्य तथा दिगो विकास लक्ष्यलाई योजना प्रक्रियामा आबद्ध गर्नु ।
 घ. व्यवस्थित र नतिजामुखी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीको विकास गर्नु ।

५. रणनीति

- क. गुणस्तरीय तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र नियमित परिमार्जनको व्यवस्था गर्ने ।
 ख. व्यवस्थित योजना तर्जुमा प्रणालीको विकास गर्ने ।
 ग. योजना प्रक्रियामा दीर्घकालीन राष्ट्रिय लक्ष्य तथा दिगो विकास लक्ष्यका सूचक तथा प्रक्षेपणहरूलाई आत्मसात् गर्ने ।
 घ. नतिजामुखी अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि संस्थागत संयन्त्रको व्यवस्था गरी नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।

६. विषयक्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	प्रदेश तथ्याङ्क सङ्कलन, संग्रह र प्रकाशनका लागि सूचना प्रणालीको स्थापना	अवधि	वार्षिक	वार्षिक	वार्षिक	वार्षिक	वार्षिक
२	प्रदेशको वार्षिक खण्डीकृत तथ्याङ्क प्रतिवेदन तयारी (विषय क्षेत्र)	वटा	-	१०	१०	१०	१०
३	स्थानीय तहसँग तथ्याङ्कको विद्युतीय सञ्जालीकरण	संख्या	-	१०	५०	१००	१२५
४	स्वच्छ, सुखी र समुन्नत सम्बन्धी शुरुवाती (baseline) सर्वेक्षण	संख्या	-	-	१	-	-
५	तथ्याङ्क व्यवस्थापन क्षमता विकास तालिम	जना	-	४०	५०	६०	७०

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
६	प्रदेश योजनाको विस्तृत दस्तावेज तयारी	वटा	-	१	१	१	१
७	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन क्षमता विकास तालिम	जना	-	२०	४०	६०	८०
८	स्थानीय तहहरूसँग योजनामा सहजीकरण	संख्या	-	५०	७५	१३७	१३७
९	परियोजना बैंक स्थापना र सञ्चालन	प्रतिशत	-	१	१	१	१
१०	प्रथम आवधिक योजनाको मध्यावधि मूल्याङ्कन	संख्या	-	-	-	१	-
११	मध्यमकालीन खर्च संरचना तयारी	वार्षिक संख्या	१	१	१	१	१
१२	बहुपक्षीय पोषण कार्यक्रम सहजीकरण	वार्षिक संख्या	१	१	१	१	१
१३	दीर्घकालिन योजना तर्जुमा	संख्या	-	-		१	-
१४	दिगो विकास लक्ष्यको प्रदेश योजनामा आन्तरिकीकरण	प्रतिशत	-	१००	१००	१००	१००
१५	दिगो विकासको लक्ष्य सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम	जना	-	२०	४०	६०	८०
१६	दिगो विकासको स्थानीयकरणमा सहकार्य	स्थानीय तह संख्या	-	५०	७५	१३७	१३७

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१७	पहिलो प्राथमिकताका प्रादेशिक आयोजनाहरूको अनुगमन	प्रतिशत	-	१०	२०	३०	४०
१८	प्रादेशिक विकास समस्या समाधान समिति (PDAC) को बैठक	वार्षिक संख्या	-	३	३	३	३
१९	विषयगत अनुसन्धान	संख्या	-	१	२	३	४
२०	मन्त्रालयगत मासिक प्रगति समीक्षा	संख्या	-	-	१२	१२	१२

७. विषय क्षेत्रगत खर्च र स्रोतको विवरण

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	४२,२३८	४०,४५२	१,७८६		४२,२३८		
२०७८/७९	४२,४७७	४०,६८१	१,७९६		४,२७७		
२०८०/८१	४४,९६३	४३,०६२	१,९०१		४४,९६३		

द. कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरु र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
२२५२२	विभिन्न विज्ञ तथा व्यक्तित्वसँग छलफल	आवश्यकता अनुसार विभिन्न विषय विज्ञ तथा निकायसँग छलफल अन्तरक्रिया आयोजना गर्ने	सालबसाली	६००		विभिन्न विषयमा विज्ञ तथा निकायसँग छलफल अन्तरक्रिया आयोजना गरिएको हुने
२२५२२	परियोजना बैंक	प्रदेश सरकारका महत्त्वपूर्ण योजनालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन	सालबसाली	३००	योजनाको व्यवस्थापन तथा प्राथमिकीकरण गर्न	परियोजना बैंक तर्जुमा भई कार्यान्वयन हुने
२२५२२	दिगो विकास लक्ष्य	दिगो विकास लक्ष्यलाई प्रदेशको वस्तुस्थिति अनुसार स्थानीयकरण गर्ने	सालबसाली	२४००	SDG लाई स्थानीयकरण गर्न	दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग पुग्ने
२२५२२	वार्षिक विकास कार्यक्रम तर्जुमा	आवधिक योजना अनुसार वार्षिक कार्यक्रमहरू तय गर्ने	सालबसाली	३००	वार्षिक कार्यक्रम तय गर्न	वार्षिक रूपमा कार्यान्वयन गरिने कार्यक्रमहरूको सूची तय हुने
२२५२२	आवधिक योजना परिमार्जन	कोभिड-१९ को असर र प्रभाव साथै अन्य विषयहरूलाई मध्यनजर गरी आवश्यकता अनुसार आवधिक योजनाको परिमार्जन गर्ने	सालबसाली	३००	आवधिक योजनालाई वस्तुपरक बनाउन	कोभिड-१९ को असर र प्रभावलाई मध्यनजर गरी आवश्यकता अनुसार आवधिक योजनाको परिमार्जन हुने
२२५२२	प्रदेश विकास परिषद्को बैठक	आवधिक योजनाको परिमार्जनका लागि प्रदेश	सालबसाली	८००	आवधिक योजनालाई	आवधिक योजना आवश्यकता अनुसार परिमार्जन हुने

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरु र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
		विकास परिषद्को बैठक आयोजना गर्ने			परिमार्जन गर्न	
२२५२२	योजना बजेट र MTEF सम्बन्धी कार्यशाला	योजना र MTEF तयारीका लागि कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	सालबसाली	६००	योजना र MTEF सम्बन्धी अन्तरक्रिया गर्न	MTEF तर्जुमा हुने
२२५२२	बहुक्षेत्रीय पोषण सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया	योजना कार्यान्वयनको अवस्था बारे जानकारी लिने र आवश्यक सहजीकरण गर्ने	सालबसाली	४००	आवश्यक बैठक तथा अन्तरक्रिया गर्न	प्रदेश नं. १ मा बहुक्षेत्रीय पोषण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनको अवस्था बुझिएको र आवश्यक सहजीकरण गरिएको हुने
३११३४	Management Information System (MIS)	MIS तयार गर्ने	सालबसाली	५००	MIS software तयार गरी कार्यान्वयन गर्न	MIS तयार भएको हुने

९. जोखिम तथा अनुमान पक्ष

योजना परिमार्जन भएको हुने, दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण भएको हुने, वार्षिक कार्यक्रम तयार भई कार्यान्वयन भएको हुने, योजना बैंक तर्जुमा भएको हुने, बहुसिपयुक्त जनशक्तिको व्यवस्थापन भएको हुने अनुमान गरिएको छ ।

७.३ प्रदेश लोक सेवा आयोग

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान, २०७२ को भाग २३ को दफा २४४ मा प्रदेश लोक सेवा आयोगको व्यवस्था भए बमोजिम २०७६/१०/०९ गते प्रदेश लोक सेवा आयोगको स्थापना भएको छ । प्रदेश निजामती सेवाको पदका साथसाथै स्थानीय सरकारी सेवा, प्रदेश अन्य सरकारी सेवा, प्रदेश सुरक्षा निकाय र सङ्गठित संस्थाहरूका लागि योग्य र दक्ष उम्मेदवार छनौट गरी विभिन्न पदहरूमा नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने प्रदेशको महत्त्वपूर्ण अङ्गको रूपमा प्रदेश लोक सेवा आयोगको स्थापना भएको छ । संविधानमा उल्लिखित समानताको हकलाई व्यवहारमा उतार्न उत्कृष्ट, निष्पक्षताप्रति समर्पित रही योग्यता प्रणालीलाई आफ्नो मूल आदर्श मान्दै यसको संरक्षण गर्ने अभिभारा समेत लिएको छ । आयोगको मुख्य उद्देश्य निष्पक्ष रूपमा सेवाका लागि गुणस्तरीय उम्मेदवार छनौट गर्नु रहेको छ । यसका साथै संघीय लोक सेवा आयोगले पालना गरेका सम्पूर्ण सिद्धान्त र मापदण्डको पालना गर्दै आफ्नो कार्यसम्पादन गर्दै आएको छ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

पर्याप्त बजेट उपलब्ध नहुनु, आयोगको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण नहुनु, सङ्घीय निजामती सेवा ऐन, प्रदेश निजामती सेवा ऐन र स्थानीय सरकारी सेवा सम्बन्धी कानून समयमा जारी नहुनु, दरबन्दी संरचना अनुसार पदपूर्ति नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

वस्तुगत तथा व्यवहारिक साङ्गठनिक संरचना (O&M) तयार नहुनु, सङ्घीय लोक सेवा आयोगसँग तादात्म्यता कायम गर्नु, नयाँ संरचना भएको हुनाले व्यवस्थापनमा समस्या हुनु, आन्तरिक कार्यविधि निर्माण गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

नवीन परिप्रेक्ष्यमा युगानुकूल पाठ्यक्रम तयार गरी सक्षम जनशक्तिको छनौट गर्न सक्नु, संघीयतामा समावेशीताको तादात्म्यता कायम गर्नु आदि अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

सक्षम सार्वजनिक सेवा; सबल प्रदेश ।

४. उद्देश्य

क. प्रदेश एवम् स्थानीय तहको सार्वजनिक प्रशासनलाई थप सुदृढ, विश्वसनीय, प्रतिस्पर्धात्मक, उत्तरदायी तथा समावेशी बनाउनु ।

ख. प्रदेश तथा स्थानीय तहका सबै सार्वजनिक सेवाका कर्मचारीको सेवा शर्त सम्बन्धी कानून निर्माण, नियुक्ति, सरुवा, बढुवा एवम् विभागीय सजाय उपर परामर्श दिनु ।

५. रणनीति

- क. निष्पक्ष तथा स्वतन्त्ररूपमा कार्य सम्पादन गर्ने ।
 ख. समान अवसरको सिद्धान्तमा आधारित रही परीक्षा सञ्चालन गर्ने ।
 ग. कानून बमोजिम समावेशीताको सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने ।

६. विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

सूचक	इकाई	२०७६/७७ को अनुमानित उपलब्धि	मध्यकालिन लक्ष्य		
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धि तालिम	पटक	०	२	२	१
पाठ्यक्रम निर्माण	संख्या	०	१५	२०	२५
आयोगको कार्यलाई विद्युतीय प्रणालीसँग आबद्ध गर्ने	प्रतिशत	५०	६०	७०	८०

७. विषय क्षेत्रगत खर्च र स्रोतको विवरण

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	५१,८२२	३८,९९९	१२,९०३		५१,८२२		
२०७८/७९	५२,९९६	३९,९४०	१२,९७६		५२,९९६		
२०७९/८०	५५,९६५	४९,४३०	१३,७३५		५५,९६५		

द. कार्यक्रम/ आयोजना संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरु र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
२१००००११४	प्रदेश लोक सेवा आयोग(पूर्वाधार विकास)	आयोगको कार्यसञ्चालनार्थ आधारभूत पूर्वाधार विकास गर्ने,	२०७७-७८/ २०७९-८०	२०९,०००	आयोगको जग्गा प्राप्ति तथा विकास र भवन निर्माण गर्न।	१. नियमावली र निर्देशिका जारी भएको हुने, २. पाठ्यक्रम निर्माण भएको हुने, ३. नीति निर्माण, परामर्श प्रदान भएको हुने, ४. आयोगबाट लिइने विभिन्न पदहरूको परीक्षा सञ्चालन गरी उम्द्वारहरूको सिफारिस भएको हुने, ५. संस्थागत सुधार, प्रदेश लोक सेवा आयोगको न्यूज लेटर, वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन भएको हुने, ६. आयोगको आफ्नै कार्यालय भवन निर्माण भएको हुने ७. दक्ष जनशक्ति उत्पादन भएको हुने तथा जनशक्तिको क्षमता विकास भएको हुने।
२१०००००१३	प्रदेश लोक सेवा आयोग	प्रदेश संवैधानिक निकायको	सालवसाली			

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि शुरु र समाप्ति मिति	लागत र पुस्त्याई		आगामी तीन वर्षको उपलब्धि सूचक
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
		हैसियतले कार्य सम्पादन गर्ने,				
२१००००११३	प्रदेश लोक सेवा आयोग(प्रशासनिक समेत)	स्वीकृत वार्षिक कार्यतालिका अनुसार विभिन्न पदहरूको परीक्षा सञ्चालन देखि सिफारिस सम्मका कार्य सम्पन्न गर्ने,	सालवसाली			
२१००००११३	संस्थागत सुदृढीकरण	परीक्षा सञ्चालन देखि सिफारिस सम्मका कार्य सम्पादन गर्न संस्थागत क्षमता तथा भौतिक अवस्थाको व्यवस्थापन तथा सुधार गर्ने,	सालवसाली			

९. जोखिम तथा अनुमान पक्ष

संघीय तथा प्रादेशिक निजामती सेवा ऐन तयार भएको हुने, जनशक्ति छनौट प्रक्रियामा निष्पक्षता कायम भएको हुने, परीक्षा समयमै सञ्चालन गरिएको हुने आदि अपेक्षा गरिएको छ ।

७.४ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

१. पृष्ठभूमि

संविधानको धारा १६० मा मुख्य न्यायाधिवक्ता सम्बन्धी व्यवस्था छ । प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाहकार हुने र संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकी दिएका अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिनु निजको कर्तव्य हुने संवैधानिक व्यवस्था छ । प्रदेश सभाबाट मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन पारित भए पश्चात् प्रदेशको मुख्य न्यायाधिवक्ताको संरचनालाई व्यवस्थित रूप दिन सकिएको हो । प्रदेश सरकारको हकहित वा सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवक्ताबाट प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व गरिन्छ ।

मुख्य न्यायाधिवक्ताले आफ्नो कर्तव्य पालना गर्दा प्रदेश सरकार पक्ष/विपक्ष भई दायर भएका मुद्दा मामिलाका रोहमा प्रदेश सरकार र मातहतका निकायका नाममा अदालतबाट भएका आदेश वा फैसलाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गर्दछ । फौजदारी कसुर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन २०७४, अनुसार प्रत्येक प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको अध्यक्षतामा प्रोवेशन तथा पेरोल बोर्ड रहने, जसको नियन्त्रण, निर्देशन र सुपरिवेक्षण मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट हुने व्यवस्था गरिएको छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताले महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयसँग आपसी समन्वय गरी आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्दछ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

कानूनी शासनको प्रत्याभूति र सरोकारवालाको भूमिका प्रभावकारी नहुनु, फौजदारी कसुर सम्बन्धी प्रादेशिक कानूनी अधिकारको स्पष्टता हुन नसेकेको हुँदा कार्यमा द्विविधा हुनु, अदालती प्रक्रियामा आवश्यक समन्वयको अभाव हुनु, स्पष्ट संगठन खाका तयार नहुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

नयाँ संविधान लागू भएपछि तदनुरूपका संरचना र तिनको प्रभावकारी सञ्चालन गर्नु, संविधानले व्यवस्था गरेका प्रावधानको कार्यान्वयन गर्नु, नयाँ प्रयोग मार्फत न्यायको सहज पहुँच कायम गर्नु, कार्यवोझका आधारमा सङ्गठन विस्तार र जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

प्रदेश सरकारले निर्णय गर्दा कानूनी जटिलता भएका विषयमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको सल्लाह लिनु पर्ने परिपाटीको विकास गर्नु, समय सापेक्ष कानूनी अनुसन्धानको थालनी गर्नु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

विधिको शासन; न्यायपूर्ण प्रदेश ।

४. उद्देश्य

- क. संवैधानिक एवम् कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा तोकिएको निकायलाई कानूनी राय सल्लाह दिने ।
- ख. प्रदेश सरकारको आवश्यक कानून निर्माण तथा संशोधन वा अन्य विषयमा प्रदेश सरकार समक्ष राय सुझाव पेश गर्ने ।

- ग. प्रदेश सरकारको तर्फबाट अदालत वा न्यायिक निकायको प्रतिनिधित्व गरी प्रतिरक्षा गर्ने गराउने ।
घ. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच समन्वय, सहकार्य, सहअस्तित्वको सम्बन्धलाई व्यवहारमा उतार्न तदनुरूपको कार्य सञ्चालन गर्ने ।

५. रणनीति

- क. सरकारवादी मुद्दाको अभियोजनलाई वस्तुगत र प्रभावकारी बनाउने ।
ख. सरकारवादी मुद्दा र रिटको प्रतिरक्षामा प्रभावकारी प्रतिनिधित्व गर्ने ।
ग. कानूनी राय प्रदान गर्न संस्थागत क्षमता विकास गर्ने ।
घ. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सहकार्य, समन्वय र सहअस्तित्वको सम्बन्धको व्यवस्थालाई व्यवहारीकरण गर्ने तरिका अवलम्बन गर्ने ।
ङ. अदालतबाट भएका फैसला कार्यान्वयन लाई प्रभावकारी बनाउने, कार्यान्वयनका लागि पत्राचार, अनुगमन गर्ने गराउने ।
च. प्रदेश भित्रका हिरासत, थुनुवाकक्ष अनुगमन निरिक्षण गर्ने गराउने ।
छ. मानव अधिकार संरक्षण सम्वर्धन र कानूनी शासनको सुनिश्चितताका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।

६. विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०

७. विषय क्षेत्रगत खर्च र स्रोतको विवरण

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८	१८,५७८	१७,७२८	८५०		१८,५७८		
२०७८/७९	१८,६८३	१७,८२९	८५५		१८,६८३		
२०७९/८०	१९,७७७	१८,८७२	९०५		१९,७७७		

८. कार्यक्रम/आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	आयोजनाको लागत	पुस्त्याई	आगामी तिन वर्षको उपलब्धी सुचक
२१६०००११३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	प्रशासनिक तथा साधारण खर्च	सालवसाली	१४११७		प्रशासनिक तथा साधारण खर्च
२१६०००११३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	कार्यक्रम खर्च	सालवसाली	९०००		

९. जोखिम तथा अनुमान पक्ष

प्रदेश सरकार वादी/प्रतिवादी भएको मुद्दा मामिलामा प्रभावकारी भूमिका निर्वाह भएको हुने, प्रदेश सरकारलाई निरन्तर रूपमा कानूनी सल्लाह सुझाव प्रदान गरेको हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

७.५ प्रदेश लगानी प्राधिकरण

१. पृष्ठभूमि

राष्ट्रको आर्थिक रूपान्तरणका लागि ठूला आयोजनामा लगानी आकर्षण गर्न लगानी बोर्ड ऐन, २०६९ अनुसार लगानी बोर्ड, नेपालको स्थापना भएको हो । यसैगरी प्रदेशको द्रुत, दिगो र परिणाममुखी विकासका लागि सम्भाव्य परियोजनाहरूको पहिचान, छनौट र प्राथमिकीकरण गरी स्वदेशी तथा विदेशी लगानी भित्र्याउनका लागि २०७६ असोज ७ गतेबाट प्रदेश लगानी प्राधिकरणले कार्य प्रारम्भ गरेको हो । सार्वजनिक निजी सहकारी साझेदारी तथा लगानी प्राधिकरण ऐन, २०७६ बमोजिम प्रदेश लगानी प्राधिकरणले आफ्नो भूमिका निर्वाह गरी रहेको छ । जस अनुसार लगानी मैत्री वातावरणको सिर्जना, स्वदेशी र विदेशी लगानीलाई परिचालन र व्यवस्थापन गरेर आर्थिक विकास गर्न सहयोग पुऱ्याउँदछ ।

२. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा अवसर

प्रमुख समस्या

भौतिक संरचना नहुनु, संस्थागत विकास नहुनु, कार्यक्षेत्रमा कानूनी अस्पष्टता रहनु, लगानीका क्षेत्रहरूको स्पष्ट पहिचान नहुनु, लगानीमैत्री नीतिको अभाव हुनु आदि प्रमुख समस्या हुन् ।

चुनौती

व्यवस्थित बजारको विकास गर्नु, एक द्वार प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु, तीन तहको सरकारको अधिकारक्षेत्र स्पष्ट पार्नु, मौजुदा नियम कानूनको व्यवहारिक परिपालन गर्नु, लगानीको प्रतिस्पर्धात्मक लाभका क्षेत्र पहिचान गर्नु, छिमेकी मुलुकको तुलनामा पारवहन लागत खर्च कम गर्नु आदि प्रमुख चुनौती हुन् ।

अवसर

लगानी प्राधिकरणलाई आवश्यक कानून निर्माण भएको हुनु, भू-राजनीतिक अवस्थिति लगानीका निमित्त अनुकूल हुनु, प्रदेश सरकारले लगानीलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्नु, पर्यटन क्षेत्रको विश्वस्तरीय लगानीमैत्री प्राकृतिक सम्पदा हुनु, कृषिजन्य कच्चा पदार्थको यथेष्ट उपलब्धता हुनु, खानी, खनिज तथा जलसम्पदाको स्रोत प्रचुर मात्रामा हुनु, त्रि-देशीय व्यापार तथा पारवहन क्षेत्रमा नेपाल प्रवेशको मूलद्वार बन्ने सम्भावना हुनु आदि प्रमुख अवसर हुन् ।

३. क्षेत्रगत सोच

लगानीमा अभिवृद्धि; प्रदेशको समुन्नति ।

४. उद्देश्य

- क. स्वदेशी तथा विदेशी प्रतिफलमुखी लगानी तथा प्रविधि भित्र्याउन समन्वय गर्ने ।
- ख. औद्योगिक क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि गरी रोजगारीको अवसर श्रृजना गर्ने ।
- ग. प्रदेशमा उपलब्ध साधन स्रोतलाई दिगो विकासका लागि समुचित उपयोग गर्ने ।

५. रणनीति

- क. प्रतिस्पर्धात्मक लाभका क्षेत्रका आयोजनाको पहिचान गरी लगानी आकर्षण गर्ने ।
- ख. उत्पादित वस्तु तथा सेवाको प्रवर्द्धन तथा बजारीकरणको लागि सहजीकरण गर्ने ।

ग. स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्यमशीलताको विकास गर्ने ।

घ. स्थानीय स्तरमा जनशक्तिको व्यावसायिक सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि गरी रोजगारीमा टेवा पुऱ्याउने ।

६. विषय क्षेत्रगत नतिजा सूचक र लक्ष्य

क्र.सं.	सूचक	एकाई	२०७५/७६ सम्मको उपलब्धि	२०७६/७७ को संशोधित उपलब्धि	मध्यमकालीन लक्ष्य		
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०

७. विषय क्षेत्रगत खर्च तथा स्रोतको त्रिवर्षीय अनुमान

आ.व.	विनियोजन तथा प्रक्षेपण				स्रोत		
	कुल	चालु	पुँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	वैदेशिक अनुदान तथा ऋण
२०७७/७८							
२०७८/७९							
२०८०/८१							

द. कार्यक्रम / आयोजनाको संक्षिप्त विवरण

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	लागत र पुस्त्याई		लागत र पुस्त्याई
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
	सगरमाथा केवलकार -चौरीखर्क) (दुधकुण्ड-नाम्चे	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास	सालबसाली			१) पहिलो वर्ष : परियोजना हरुको प्रारम्भिक/सम्भाव्यता अध्ययन पुरा २) दोश्रो वर्ष : परियोजना हरु को लगानी कर्ता छनोट तथा लगानी प्रक्रिया आरम्भ ३) तेश्रो वर्ष : परियोजन निर्माण चरण मा प्रवेश
	प्रत्येक जिल्लामा एक औद्योगिक क्षेत्र	उद्योग तथा औद्योगिक क्षेत्र विकास	सालबसाली			ऐ
	स्मार्ट सिटी - रुम्जाटार, इटहरी (Urban Planning, Smart Bus Park, ढल व्यवस्थापन, फोहोर व्यवस्थापन, Wi-Fi Zone, विद्युतिय सेवा आदि)	शहरी पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	Mass Transportation Project, विराटनगर	शहरी पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	औद्योगिक पार्कसुनसरी ,अमरडुवा ,	उद्योग तथा औद्योगिक क्षेत्र विकास	सालबसाली			ऐ

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	लागत र पुस्त्याई		लागत र पुस्त्याई
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
	तालतलैया थिमपार्क ,सुनसरी	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास	सालबसाली			ऐ
	मुन्धुम पदमार्ग: किराँत समुदायको ऐतिहासिक बसोवास रहेका भोजपुरसंखुवासभाक्षेत्रमा -	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास	सालबसाली			ऐ
	मधुमल्ला मिक्लाजुड केवलकार , मोरङ	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास	सालबसाली			ऐ
	बहुविशिष्टीकृत अस्पताल ,धनकुटा	स्वस्थ पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	Mega Solar Energy Production	सौर्य उर्जा परियोजना तथा बिकाश	सालबसाली			ऐ
	कृषि सामाग्री कारखाना	उद्योग तथा औधोगिक क्षेत्र विकास	सालबसाली			ऐ
	केचनासगरमाथा फास्ट ट्रयाक -	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास	सालबसाली			ऐ
	कोशी रिभर पोर्ट, चतरा क्षेत्र: जल परिवहनको सञ्चालन र पार्किङ लगायतका कार्यमा सहज हुने	यातायात पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	भूमिगत तार व्यवस्थापन) विद्युत इ(इन्टरनेट ,संचार-	शहरी पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	लागत र पुस्त्याई		लागत र पुस्त्याई
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
	विराटनगर क्षेत्रीय अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल	यातायात पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	अन्तराष्ट्रिय सम्मेलन केन्द्रइटहरी ,	शहरी पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	वृहत विराटक्षेत्र ,रिङ्ग रोड	शहरी पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	अर्गानिक मल कारखाना	उद्योग तथा औधोगिक क्षेत्र विकास	सालबसाली			ऐ
	कञ्चनजङ्घा-सगरमाथा हिमाली पदमार्ग	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार विकास	सालबसाली			ऐ
	धरान-भेडेटार-नाम्जे ,चौरीखर्क केबलकार	यातायात पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	जडिबुटी कम्पनी को १ प्रेदश नं) (कुनै जिल्लामा	उद्योग तथा औधोगिक क्षेत्र विकास	सालबसाली			ऐ
	चतारा -तुम्लिङ्टार र चतारा - दोलालघाट जलमार्ग यातायात पूर्वाधार बिकाश	यातायात पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	धरान मुलघाट सुरुडमार्ग	यातायात पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	हिमालयन ट्रंकलाईन खानेपानी आयोजना: हिमाली क्षेत्रबाट पानी	पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	लागत र पुस्त्याई		लागत र पुस्त्याई
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
	संकलन गरी ट्रंकलाईन मार्फत विदेशमा समेत पिउने पानी निर्यात गर्ने ।					
	पथरी महासंग्रहालयमोरङ ,	शहरी पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			ऐ
	भेडेटार वाक टावर तथा केवल कार परियोजना	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार बिकास	सालबसाली			१) पहिलो बर्ष :परियोजनाको लगानी कर्ता छनोट तथा लगानी प्रक्रिया आरम्भ २) दोश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण चरण मा प्रवेश ३) तेश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण सम्पन्न
	बिराटनगर शहरी फोहर मैला संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र	शहरी पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			१) पहिलो बर्ष :परियोजनाको लगानी कर्ता छनोट तथा लगानी प्रक्रिया आरम्भ २) दोश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण चरण मा प्रवेश ३) तेश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण प्रक्रिया मा
	बृहत बराहा क्षेत्र विकास परियोजना	पर्यटन क्षेत्र तथा पूर्वाधार बिकास	सालबसाली			१) पहिलो बर्ष :परियोजनाको बिस्तृत अध्ययन र मोडेल तयार

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	उद्देश्य	आयोजना अवधि	लागत र पुस्त्याई		लागत र पुस्त्याई
				लागत (रु. हजारमा)	पुस्त्याई	
						२) दोश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण चरण मा प्रवेश ३) तेश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण प्रक्रिया मा
	प्राकृतिक चिकित्सा तथा अनुसन्धान केन्द्र	स्वस्थ पूर्वाधार बिकाश	सालबसाली			१) पहिलो बर्ष :परियोजनाको लगानी कर्ता छनोट तथा लगानी प्रक्रिया आरम्भ २) दोश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण चरण मा प्रवेश ३) तेश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण सम्पन्न
	खानी जन्य उत्पादन मुलक उधोग	उधोग तथा औधोगिक क्षेत्र विकास	सालबसाली			१) पहिलो बर्ष :परियोजनाको लगानी कर्ता छनोट तथा लगानी प्रक्रिया आरम्भ २) दोश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण चरण मा प्रवेश ३) तेश्रो बर्ष : परियोजन निर्माण प्रक्रिया मा

९. जोखिम पक्ष तथा अनुमान

प्रदेशको लगानीका क्षेत्रहरू पहिचान भई स्वदेशी तथा विदेशी लगानी आकर्षण भएको हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

अनुसूचीहरू

१. मन्त्रालयगत खर्चको त्रिवर्षीय अनुमान तथा प्रक्षेपण

(रु. हजारमा)

क्र. सं	निकाय	आ.व. २०७७।७८						आ.व. २०७८।७९					आ.व. २०७९।८०				
		खर्च			श्रोत			खर्च			श्रोत		खर्च			श्रोत	
		जम्मा	चालु	पुँजीगत	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	दाता सहयोग	जम्मा	चालु	पुँजीगत	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	जम्मा	चालु	पुँजीगत	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार
१	प्रदेश व्यवस्थापिका	२२९८७६	१९८३४५	३१५३१	२२९८७६	०	०	२३११७९	१९९४७०	३१७१०	२३११७९	०	२४४७०७	२१११४१	३३५६५	२४४७०७	०
२	प्रदेश लोक सेवा आयोग	५१८२२	३८९१९	१२९०३	५१८२२	०	०	५२११६	३९१४०	१२९७६	५२११६	०	५५१६५	४१४३०	१३७३५	५५१६५	०
३	सुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१८५७८	१७७२८	८५०	१८५७८	०	०	१८६८३	१७८२९	८५५	१८६८३	०	१९७७७	१८८७२	९०५	१९७७७	०
४	सुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	७५८०७६	६११५७६	१४६५००	३००३७६	५८६००	३९९१००	७६२३७४	६१५०४४	१४७३३१	३०२०७९	४६०२९५	८०६९८४	६५१०३२	१५५९५२	३१९७५५	४८७२२९
५	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	५९८१८४	५६४६५९	३३५२५	५९४१८४	४०००	०	६०१५७६	५६७८६१	३३७१५	५९७५५३	४०२३	६३६७७६	६०१०८८	३५६८८	६३२५१८	४२५८
६	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	३४९३८८९	१३३६६१८	२१५७२७१	१९५२९५४	१५४०९३५	०	३५१३६९९	१३४४१९६	२१६९५०२	१९६४०२७	१५४९६७२	३७१९३००	१४२२८५१	२२९६४४९	२०७८९५०	१६४०३४९
७	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	३८३१६३३	३५७१८२८	२५९८०५	२०३९८२८	१७९१८०५	०	३८५३३५८	३५९२०८०	२६१२७८	२०५१३९३	१८०१९६४	४०७८८३३	३८०२२६७	२७६५६६	२१७१४२९	१९०७४०४
८	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	१२७४०८९	१९४९८९	१०७९१००	२९१९८९	९८२१००	०	१२८१३१३	१९६०९५	१०८५२१८	२९३६४५	९८७६६८	१३५६२८८	२०७५६९	११४८७१९	३१०८२७	१०४५४६१
९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१७९३२९२	८०७०१८	१७१२५९६४	११६९०१२१	५८०५४४१	५१७३२०	१८०३४६५९	८११५९४	१७२२०६५	११६७५९४८	६३५८७११	१९०८९९४०	८५९०८३	१८२३०८७५	१२३५९१५६	६७३०८८५
१०	सामाजिक विकास मन्त्रालय	५३०२०७५	४२२६३०६	१०७५७६९	२२८७६७६	२९३७३१२	७७०८७	५३३२१३७	४२५०२६८	१०८१८६८	२३००६४७	३०३१४९०	५६४४१४२	४४९८९६९	११४५१७३	२४३५२६७	३२०८८७५
११	प्रदेश योजना आयोग	४२२३८	४०४५२	१७८६	४२२३८	०	०	४२४७७	४०६८१	१७९६	४२४७७	०	४४९६३	४३०६२	१९०१	४४९६३	०
१२	अर्थ - वित्तीय व्यवस्था	३००००	०	३००००	३००००	०	०	३०१७०	०	३०१७०	३०१७०	०	३१९३५	०	३१९३५	३१९३५	०
१३	कर्मचारी सुविधा तथा सेवानिवृत्त सुविधा	३००००	३००००	०	३००००	०	०	३०१७०	३०१७०	०	३०१७०	०	३१९३५	३१९३५	०	३१९३५	०
१४	अर्थ - विविध	४३८९०००	४३८९०००	०	३३८९०००	१००००००	०	४४१३८८५	४४१३८८५	०	३४०८२१५	१००५६७०	४६७२१५९	४६७२१५९	०	३६०७६४४	१०६४५१६
१५	स्थानीय तह	२८८८२४५	२८८८२४५	०	२८८८२४५	०	०	२९०४६२१	२९०४६२१	०	२९०४६२१	०	३०७४५८२	३०७४५८२	०	३०७४५८२	०
कुल जम्मा		४०८७०६८७	१८९१५६८३	२१९५५००४	२५७५६८८७	१४१२०२९३	९९३५०७	४११०२४१७	१९०२२९३२	२२०७९४८५	२५९०२९२४	१५१९९४९३	४३५०७४८७	२०१३६०४१	२३३७१४६४	२७४१८६१०	१६०८८८७७

२. समस्तिगत तथा बिषय क्षेत्र सम्बद्ध खर्चको त्रिवर्षीय अनुमान-प्रक्षेपण एवं प्रथामिकीकरण तथा सांकेतिकरण

(रु. हजारमा)

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				रणनीतिक स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	गरिवी संकेत	जलवायु संकेत	किो विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
२०२००००१	प्रदेश सभा	५१६०	०	०	५१६०	५१६६	०	०	५१६६	५४६९	०	०	५४६९	७	२.३	२.४	२	३	०
२०२०००११	प्रदेश सभा	१५६६९६	२९६०१	०	१८६२९९	१५९६६५	२९७४६	०	१८९४३२	१६९०२६	३१४६६	०	२००५१७	७	२.३	२.४	२	३	१६
२०२०००१२	प्रदेश सभा सचिवालय	३९४४७	१९३०	०	४१३७७	३९६४२	१९४०	०	४१५६२	४१९६२	२०५३	०	४४०१५	७	२.३	२.४	२	३	१६
२१०००००१	प्रदेश लोक सेवा आयोग	४१००	०	०	४१००	४१२०	०	०	४१२०	४३६१	०	०	४३६१	७	१.२	१.२	१	३	०
२१००००११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	३६९१९	१२९०३	०	४९८२२	३९९१२	१२९६७	०	४२०७९	४१४००	१३७२६	०	५५१२६	७	१.२	१.२	१	३	१६
२१६०००११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१७७२६	६५०	०	१८३७६	१७६१६	६५४	०	१८६७०	१८६५६	९०४	०	१९७६२	२	२.३	२.४	२	३	१६
३०१०००११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	२५१५७६	९३६००	०	३४५३७६	२५२२२१	९४२६४	०	३४७०६६	२६७६१५	९९७६०	०	३६७३९५	७	२.३	२.४	१	३	१६
३०१००१२०	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय (संघ सशर्त	३६००००	५२७००	०	४१२७००	३६१७६२	५२९६१	०	४१४७४३	३६२९५१	५६०६०	०	४३९०११	७	२.३	२.४	१	२	१६
३०५०००११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	५२०२०३	२६६५०	०	५४६८५३	५२२७७६	२६७९२	०	५५१५७०	५५३३६६	३०४७७	०	५६३८५५	६	१.१	१.४	१	३	१७
३०५०१०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	१७९०६	१६६५	०	१९५७१	१७९९५	१६७३	०	१९६६६	१९०४६	१७७१	०	२०६१९	६	२.३	२.४	२	३	०
३०५०१०१२	प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयहरू	२६५५०	३२१०	०	२९७६०	२६६६१	३२२६	०	२९९०७	२६२४३	३४१५	०	३१६५७	६	२.३	२.४	२	२	०
३०७०००११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	७५४७५	२५१३०	०	१००६०५	७५६४९	२५२५४	०	१०११०३	८०२८७	२६७३२	०	१०७०१९	५	१.१	१.४	१	१	६
३०७०००१२	पर्यटन विकास कार्यालयहरू	१६६३३	४२१७	०	२०८५०	१६७२५	४२३६	०	२२९६३	१९६२१	४४६६	०	२४३०७	४	१.४	१.४	१	२	६
३०७००१०२	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	४२०२५	११४९०००	०	११९१०२५	४२२३३	११५४६६६	०	११९६९२१	४४७०४	१२२२२३	०	१२६६९५६	४	१.४	१.४	१	२	०
३०७००१०३	विज्ञान प्रविधि तथा नव प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२९७५०	२१०००	०	५०७५०	२९६९७	२११०४	०	५१००१	३१६४७	२२३३९	०	५३९६६	७	१.२	१.२	२	२	९
३०७००१०४	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	५५००	२१००	०	७६००	५५२७	२११०	०	७६३६	५६५१	२२३४	०	८०६५	५	३.१	२.३	२	१	१३
३०७००१२०	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (संघ स	४६७००	१३०६००	०	१७९३००	४६९४१	१३१२४७	०	१८०१६६	५१६०५	१३६९२६	०	१९०७३१	५	१.४	१.४	२	१	१२
३०७०१०११	उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनाल	१२२१०	१०३५०	०	२२५६०	१२२७०	१०४०१	०	२२६७२	१२९६६	११०१०	०	२३९९६	७	२.१	२.१	२	३	१
३०७०११०१	प्रदेश उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	१०१३४०	९१४७५	०	१९२८१५	१०१६४२	९१९२६	०	१९३७७०	१०७६०१	९७३०७	०	२०५१०६	७	१.४	१.३	२	३	१
३०७०२०११	प्रदेश वन निर्देशनालय	२३११६	५५४५०	०	७८५६६	२३२३०	५५७२४	०	७८९५५	२४५९०	५६९६५	०	८३५७५	५	३.१	२.३	२	१	१३
३०७०२०१२	डिभिजन वन कार्यालयहरू	६३४५०६	१६६६९०	०	८०३१६६	६३७६४९	१६९७२६	०	८०७३७५	६७४९६०	१७९६५७	०	८५४६१६	५	३.१	२.३	२	१	१३
३०७०२०१३	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरू	२२००६	१६३०	०	२३६३६	२२११५	१६३६	०	२३७५३	२३४०९	१७३४	०	२५१४३	६	३.१	२.३	२	१	११
३०७०२०१०१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	२६२५	२४६१६६	०	२४८७९१	२६३६	२४७४०७	०	२५००४५	२७९२	२६१६६३	०	२६४६७६	६	३.१	२.३	२	१	११
३०७०२०१०२	वन्यजन्तु तथा बासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	२६३२५	१७९००	०	४६२२५	२६४६५	१७९६९	०	४६४५४	३०१३१	१९०४१	०	४९१७२	५	३.१	२.३	२	१	१३
३०७०२०१०३	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	१७३२२२	६१७५०	०	२५४९७७	१७३९७९	६२१५५	०	२५६१३४	१८४१५९	६६९६२	०	२७११२१	५	३.१	२.३	२	१	१५
३०७०२०१०४	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	१७२९६	७०२२१	०	८७५१७	१७३६२	७०५६९	०	८७९५०	१८३९९	७४६९६	०	९३०९७	५	३.१	२.३	२	१	१३
३०७०३०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र	६६७०	६००००	०	६६६७०	६९१४	६०२९७	०	६९२११	९४३५	६३६२५	०	७३२६१	७	३.१	२.३	१	२	१३
३०७०६०११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरू	९३११७	२१३७०	०	११४४८७	९३५७६	२१४७६	०	११५०५४	९९०५४	२२७३२	०	१२१७६६	१	१.१	१.४	१	३	१
३१२००००२	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय (कार्यक्रम	१३३९०००	१३०००	०	१३५२०००	१३४५६२९	१३०६४	०	१३५६६९३	१४२४३६७	१३६२९	०	१४३६१९६	१	१.४	१.३	१	२	२

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				राष्ट्रिय स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	गाविसी संकेत	जलवायु संकेत	विश्व विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
३१२०००११	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	९२९८१	२८०४०	०	१२१०२१	९३४४१	२८१७९	०	१२१६२०	९८९०९	२९८२८	०	१२८७३७	१	१.४	१.३	१	२	०
३१२००१२०	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय (संघ स	४३९१००	०	०	४३९१००	४४१२७४	०	०	४४१२७४	४६७०९४	०	०	४६७०९४	१	१.४	१.३	१	२	२
३१२०१०११	कृषि विकास निर्देशनालय	११२२७६४	९६५१७	०	१२१९२८१	११२८३२२	९६९९५	०	१२२५३१७	११९४३४५	१०२६७०	०	१२९७०१५	१	१.४	१.३	१	२	२
३१२०२०११	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	५३७६६३	८७४०५	०	६२५०६८	५४०३२५	८७८३८	०	६२८१६२	५७१९४१	९२९७७	०	६६४९१९	१	१.४	१.३	१	३	२
३१२०३०११	सहकारी प्रशिक्षालय	२४८४८	२०५०	०	२६८९८	२४९७१	२०६०	०	२७०३१	२६४३२	२१८१	०	२८६१३	८	१.१	१.४	१	३	१
३१२०४००१	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय	१५४७२	३२७९३	०	४८२६५	१५४४९	३२९५५	०	४८५०४	१६४५८	३४८८४	०	५१३४२	८	१.१	१.४	१	३	१
३१४०००११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	१९४९८९	१०७९१००	०	१२७४०८९	१९५९५४	१०८४४४२	०	१२८०३९६	२०७४२०	११४७८९७	०	१३५५३१७	७	२.३	२.४	२	३	०
३३७०००११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	११३७८४	५३५२५५	०	६४९०३९	११४३४७	५३७९०५	०	६५२२५२	१२१०३८	५६९३८०	०	६९०४१८	४	१.३	१.१	१	२	०
३३७००१२०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय (संघ शसर्त अनुदान	०	३२११६००	०	३२११६००	०	३२२७४९९	०	३२२७४९९	०	३४१६३५३	०	३४१६३५३	४	१.३	१.१	१	२	११
३३७०१०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय	२३११९	६२२२००	०	६४३३१९	२३२३३	६२२२००	०	६४८५१४	२४५९३	६६१८६८	०	६८६४६१	४	१.३	१.१	२	३	११
३३७०१०१२	पूर्वाधार विकास कार्यालयहरू	९९९१४	६६३८५७४	०	६७३८४८८	१००४०९	६६७१४३७	०	६७७१८४६	१०६२८५	७०६१८१०	०	७१६८०९४	४	१.३	१.१	२	३	८
३३७०१०१३	विशेष प्राथमिकता प्राप्त सडक आयोजना कार्यालय	१२१७२	५६११००	०	५७३२७२	१२२३२	५६३८७८	०	५७६११०	१२९४८	५९६८७२	०	६०९२२०	४	१.३	१.१	२	३	१०
३३७०२०११	यातायात व्यवस्था कार्यालयहरू	९८५२८	११०५५	०	१०९५८३	९९०१६	११११०	०	११०१२५	१०४८१०	११७६०	०	११६५६९	४	१.३	१.१	२	३	१०
३३७०२०१२	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालयहरू	३५८७६	११५३०	०	४७४०६	३६०५४	११५८७	०	४७६४१	३८१६३	१२२६५	०	५०४२८	४	१.३	१.१	२	३	१०
३३७०२०१३	यातायात व्यवस्था निर्देशनालय	१०३८४	१५४६०	०	२५८४४	१०४३५	१५५३७	०	२५९७२	११०४६	१६४४६	०	२७४९२	४	१.३	१.१	२	३	०
३३७०३०११	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरू	१६६६६०	२२५१२५०	०	२४१७९१०	१६७४८५	२२६२३९५	०	२४२९८८०	१७७२८५	२३९४७७६	०	२५७२०६२	४	१.३	१.१	२	२	१०
३३७०३०१२	भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	१४५६३	११००००	०	१२४५६३	१४६३५	११०५५५	०	१२५१८०	१५४९१	११७०१३	०	१३२५०४	४	१.३	१.१	२	३	१०
३३७०३०१३	चन्द्रा मोहना सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय	१५०००	५५०००	०	७००००	१५०७४	५५२७२	०	७०३४७	१५९५६	५८५०६	०	७४४६३	४	१.३	१.१	१	२	११
३३७०३०१४	कन्काई सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय	१२९०९	७००००	०	८२९०९	१२९७३	७०३४७	०	८३३१९	१३७३२	७४४६३	०	८८१९५	४	१.३	१.१	१	२	०
३३७०४०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालयहरू	६९२१४	१३०४७००	०	१३७३९१४	६९५५७	१३११५९	०	१३८०७१५	७३६२७	१३८७८८०	०	१४६१५०७	४	१.३	१.१	१	२	११
३३७०४०१०	कोशी रिफ्रेशमेन्ट परियोजना	१०१२८	९६५४०	०	१०६६६८	१०१७८	९७०१८	०	१०७१९६	१०७७४	१०२६९५	०	११३४६९	४	१.३	१.१	१	२	११
३३७०५०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयहरू	१२४७६७	१६३१७००	०	१७५६४६७	१२५३८५	१६३९७७८	०	१७६५१६२	१३२७२१	१७३५७२८	०	१८६८४४९	४	३.२	२.३	१	२	६
३५००००११	सामाजिक विकास मन्त्रालय	१३१४३८	२६३२०	०	१५७७५८	१३२०८९	२६४५०	०	१५८५३९	१३९८१८	२७९९८	०	१६७८१६	३	२.२	२.२	१	३	१६
३५००००१२	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र	२५७८३	४७०	०	२६२५३	२५९११	४७२	०	२६३८३	२७४२७	५००	०	२७९२७	७	१.२	१.२	१	३	४
३५००००१३	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	२९४३८	१९००	०	३१३३८	२९५८४	१९०९	०	३१४९३	३१३१५	२०२१	०	३३३३६	७	१.२	१.२	२	२	५
३५००००१४	प्रदेश स्वास्थ्य अपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	३७३३२	३२३००	०	६९६३२	३७५१७	३२४६०	०	६९९७७	३९७१२	३४३५९	०	७४०७१	३	१.२	१.२	२	३	५
३५००००१५	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	१७७२७	४६९०९	०	६४६३६	१७८१५	४७१४१	०	६४९५६	१८८५७	४९९००	०	६८७५७	३	१.२	१.२	२	३	५
३५००००१६	रोजगार सुचना केन्द्रहरू	१४८३०	४४३५	०	१९२६५	१४९०३	४४५७	०	१९३६०	१५७७५	४७१८	०	२०४९३	८	२.४	२.१	२	३	८
३५००००१८	कोभिड-१९ संक्रमण तथा अन्य महामारी उपचार व्यवस्था	३९८०००	१०२०००	०	५०००००	३९९९७०	१०२५०५	०	५०२४७५	४२३३७४	१०८५०३	०	५३१८७७	३	१.२	१.२	२	३	५
३५००००१९	भाषा, कला, संस्कृति तथा पुरातत्व संरक्षण एवं पुस्तक	१२०००	३००	०	१२३००	१२०५९	३०१	०	१२३६१	१२७६५	३१९	०	१३०८४	३	२.२	२.२	२	३	१०
३५००००१०२	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	२९०५०	०	०	२९०५०	२९१९४	०	०	२९१९४	३०९०२	०	०	३०९०२	२	२.२	२.२	१	३	१०
३५००००१०३	लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	६८६००	०	०	६८६००	६८९४०	०	०	६८९४०	७२९७४	०	०	७२९७४	२	२.२	२.२	२	३	५

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				राजनीतिक स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	गाविसी संकेत	जलवायु संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
३५०००१०४	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा शसस्तीकरण कार्यक्रम	१०५५०	०	०	१०५५०	१०६०२	०	०	१०६०२	११२२३	०	०	११२२३	२	२.१	२.१	२	५	१०
३५०००१०५	जेष्ठ नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	२४६००	२५०००	०	४९६००	२४७२२	२५१२४	०	४९८४६	२६१६६	२६५९४	०	५२७६२	२	२.१	२.१	१	५	१६
३५०००१०६	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	१०४२०२	४३०००	०	१४७२०२	१०४७१८	४३२१३	०	१४७९३१	११०८४४	४५७४१	०	१५६५८७	३	१.२	१.२	२	५	५
३५०००१०७	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	७३५००	५००	०	७४०००	७३८६४	५०२	०	७४३६६	७८१८६	५३२	०	७८७१८	७	१.४	१.३	१	५	८
३५०००१०८	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	१३०७४	६४३०	०	१९५०४	१३१३९	६४६२	०	१९६०१	१३९०८	६८४०	०	२०७४७	३	२.२	२.२	२	५	५
३५०००१२०	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ शसर्त अनुदान)	१३९०७७५	१०४२२५	०	१४९५०००	१३९७६६०	१०४७४१	०	१५०२४०१	१४७९४४३	११०८७०	०	१५९०३१२	३	२.२	२.२	२	५	१६
३५०००१३०	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	२०४४२८	१०५७२	०	३०५०००	२०५४४०	१०१०७०	०	३०६५१०	२१७४६१	१०६९८४	०	३२४४४५	३	२.२	२.२	२	५	५
३५००१०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय	१५३९३१	०	०	१५३९३१	१५४६९३	०	०	१५४६९३	१६३७४५	०	०	१६३७४५	३	१.२	१.२	२	५	४
३५००२०११	शिक्षा तालिम केन्द्र	२८०७५	०	०	२८०७५	२८२१४	०	०	२८२१४	२९८६५	०	०	२९८६५	७	१.२	१.२	२	५	४
३५००३१०१	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	६५७००	०	०	६५७००	६६०२५	०	०	६६०२५	६९८८९	०	०	६९८८९	७	१.२	१.२	२	५	४
३५००३१०२	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	१५४०	०	०	१५४०	१५४८	०	०	१५४८	१६३८	०	०	१६३८	३	२.१	२.१	२	५	४
३५००३१०३	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र सिप विकास कार्य	१६०००	०	०	१६०००	१६०७९	०	०	१६०७९	१७०२०	०	०	१७०२०	३	१.२	१.२	२	५	४
३५००३१०४	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सन्चालन	८९४०	८०००	०	१६९४०	८९८४	८०४०	०	१७०२४	९५१०	८५१०	०	१८०२०	३	१.२	१.२	२	५	४
३५००३१०६	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	२९३८७८	०	०	२९३८७८	२९५३३३	०	०	२९५३३३	३१२६१४	०	०	३१२६१४	३	१.२	१.२	२	५	४
३५००४०११	स्वास्थ्य निर्देशनालय	५४३९९	२००००	०	७४३९९	५४६६८	२००९९	०	७४७६७	५७८६७	२१२७५	०	७९१४२	३	१.२	१.२	२	५	५
३५००४०१२	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	१९०३९३	२५७५	०	१९२९६८	१९३३३६	२५८८	०	१९३९२३	२०२५३१	२७३९	०	२०५२७१	३	१.२	१.२	२	५	५
३५००४०१३	अस्पतालहरू	६१६४२८	४७६०६३	०	१०९२४९१	६९९४८०	४७८४२०	०	१०९७८९९	६५४७२८	५०६४१४	०	११६२१४२	३	१.२	१.२	२	५	५
३५००४०१४	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	७९८३९	२६९०	०	८२५२९	८०२३४	२७०३	०	८२९३८	८४९२९	२८६१	०	८७७९१	३	१.२	१.२	२	५	५
३५००४०१५	आयुर्वेद औषधालयहरू	२४८०८	१९००	०	२६७०८	२४९३१	१९०९	०	२६८४०	२६३९०	२०२१	०	२८४११	३	१.२	१.२	२	५	५
३५००४०१६	जनस्वास्थ्य सेवा सबलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	९८२७२	६७१००	०	१६५३७२	९८७५८	६७४३२	०	१६६१९१	१०४५३७	७१३७८	०	१७५९१५	३	१.२	१.२	२	५	५
३५००५०११	प्रदेश संग्रहालय	८७७६	३०८०	०	११८५६	८८१९	३०९५	०	११९१५	९३३६	३२७६	०	१२६१२	३	२.२	२.२	२	५	१०
३९१०००११	प्रदेश योजना आयोग	४०४५२	१७८६	०	४२२३८	४०६५२	१७९५	०	४२४४७	४३०३१	१९००	०	४४९३१	८	१.३	१.१	२	५	१७
५०१००००१	अर्थ- वित्तीय व्यवस्था	०	०	३००००	३००००	०	०	३०१४९	३०१४९	०	०	३१९१३	३१९१३	-	-	-	-	-	-
५०२०१००१	अर्थ-आन्तरिक ऋण भुक्तानी	०	०	१००००	१००००	०	०	१००५०	१००५०	०	०	१०६३८	१०६३८	-	-	-	-	-	-
६०१०००११	निवृत्तभरण	७५००	०	०	७५००	७५३७	०	०	७५३७	७९७८	०	०	७९७८	-	-	-	-	-	-
६०१०००१२	उपदान	५०००	०	०	५०००	५०२५	०	०	५०२५	५३१९	०	०	५३१९	-	-	-	-	-	-
६०१०००१३	संचित बिदा	५०००	०	०	५०००	५०२५	०	०	५०२५	५३१९	०	०	५३१९	-	-	-	-	-	-
६०१०००१४	मृत कर्मचारी सहायता	२५००	०	०	२५००	२५१२	०	०	२५१२	२६५९	०	०	२६५९	-	-	-	-	-	-
६०१०००१५	कर्मचारी सुविधा	५०००	०	०	५०००	५०२५	०	०	५०२५	५३१९	०	०	५३१९	-	-	-	-	-	-
६०१०००१६	औषधी उपचार	५०००	०	०	५०००	५०२५	०	०	५०२५	५३१९	०	०	५३१९	-	-	-	-	-	-
६०२००००१	अनुदान तथा राजस्व फिर्ता	१००३०००	०	०	१००३०००	१००७९६५	०	०	१००७९६५	१०६६९४५	०	०	१०६६९४५	-	-	-	-	-	-
६०२००००२	दण्ड, जरिवाना तथा न्यायिक फिर्ता	१००००	०	०	१००००	१००५०	०	०	१००५०	१०६३८	०	०	१०६३८	-	-	-	-	-	-

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				रगनीतिक स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रीय लक्ष्य संकेत	गाविकी संकेत	जलवायु संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
६०२०००११	भैपरी आउने - साधारण प्रशासन	५००००	०	०	५००००	५०२४८	०	०	५०२४८	५३१८८	०	०	५३१८८	-	-	-	-	-	-
६०२०००१२	भैपरी आउने खर्च तथा विकास कार्यक्रम	३०५००००	०	०	३०५००००	३०६५०९९	०	०	३०६५०९९	३२४४४५०	०	०	३२४४४५०	-	-	-	-	-	-
६०२०००१३	स्थानीय तह अनुदान	२८६०००	०	०	२८६०००	२८७४१६	०	०	२८७४१६	३०४२३४	०	०	३०४२३४	-	-	-	-	-	-
८०१०१००१	जिल्ला समन्वय समिति ताप्लेजुङ	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१०१०११	विराटनगर महानगरपालिका	५१६२३	०	०	५१६२३	५१८७९	०	०	५१८७९	५४९१४	०	०	५४९१४	-	-	-	-	-	-
८०१०१०३१	इटहरी उप-महानगरपालिका	२६७७३	०	०	२६७७३	२६९०६	०	०	२६९०६	२८४८०	०	०	२८४८०	-	-	-	-	-	-
८०१०१०३२	धरान उप-महानगरपालिका	२६७८८	०	०	२६७८८	२६९२१	०	०	२६९२१	२८४९६	०	०	२८४९६	-	-	-	-	-	-
८०१०११०१	फुङलिङ नगरपालिका	२२२७०	०	०	२२२७०	२२३८०	०	०	२२३८०	२३६९०	०	०	२३६९०	-	-	-	-	-	-
८०१०११०२	फिदिम नगरपालिका	२५९४२	०	०	२५९४२	२६०७०	०	०	२६०७०	२७५९६	०	०	२७५९६	-	-	-	-	-	-
८०१०११०३	ईलाम नगरपालिका	२३९३४	०	०	२३९३४	२४०५२	०	०	२४०५२	२५४६०	०	०	२५४६०	-	-	-	-	-	-
८०१०११०४	देउमाई नगरपालिका	१८३६४	०	०	१८३६४	१८४५५	०	०	१८४५५	१९५३५	०	०	१९५३५	-	-	-	-	-	-
८०१०११०५	माई नगरपालिका	१८३३२	०	०	१८३३२	१८४२३	०	०	१८४२३	१९५०१	०	०	१९५०१	-	-	-	-	-	-
८०१०११०६	सूर्योदय नगरपालिका	१३९१५७	०	०	१३९१५७	१३९८४६	०	०	१३९८४६	१४८०२९	०	०	१४८०२९	-	-	-	-	-	-
८०१०११०७	अर्जुनधारा नगरपालिका	१७८४१	०	०	१७८४१	१७९२९	०	०	१७९२९	१८९७८	०	०	१८९७८	-	-	-	-	-	-
८०१०११०८	कन्काई नगरपालिका	१७४२२	०	०	१७४२२	१७५०८	०	०	१७५०८	१८५३३	०	०	१८५३३	-	-	-	-	-	-
८०१०११०९	गौरादह नगरपालिका	१७७१७	०	०	१७७१७	१७८०५	०	०	१७८०५	१८८४७	०	०	१८८४७	-	-	-	-	-	-
८०१०१११०	दमक नगरपालिका	४९३६१	०	०	४९३६१	४९६०५	०	०	४९६०५	५२५०८	०	०	५२५०८	-	-	-	-	-	-
८०१०११११	बिर्तामोड नगरपालिका	१८३०७	०	०	१८३०७	१८३९८	०	०	१८३९८	१९४७४	०	०	१९४७४	-	-	-	-	-	-
८०१०१११२	भद्रपुर नगरपालिका	२३१२५	०	०	२३१२५	२३२३९	०	०	२३२३९	२४५९९	०	०	२४५९९	-	-	-	-	-	-
८०१०१११३	मेचीनगर नगरपालिका	२८९८६	०	०	२८९८६	२९१२९	०	०	२९१२९	३०८३४	०	०	३०८३४	-	-	-	-	-	-
८०१०१११४	शिवसताक्षी नगरपालिका	१७८९१	०	०	१७८९१	१७९८०	०	०	१७९८०	१९०३२	०	०	१९०३२	-	-	-	-	-	-
८०१०१११५	खदिबारी नगरपालिका	२५००३	०	०	२५००३	२५१२७	०	०	२५१२७	२६५९७	०	०	२६५९७	-	-	-	-	-	-
८०१०१११६	चैनपुर नगरपालिका	२०२५६	०	०	२०२५६	२०३५६	०	०	२०३५६	२१५४७	०	०	२१५४७	-	-	-	-	-	-
८०१०१११७	धर्मदेवी नगरपालिका	१९२२७	०	०	१९२२७	१९३२२	०	०	१९३२२	२०४५३	०	०	२०४५३	-	-	-	-	-	-
८०१०१११८	पाँचखपन नगरपालिका	१९३८३	०	०	१९३८३	१९४७९	०	०	१९४७९	२०६१९	०	०	२०६१९	-	-	-	-	-	-
८०१०१११९	मादी नगरपालिका	१८९३३	०	०	१८९३३	१९०२७	०	०	१९०२७	२०१४०	०	०	२०१४०	-	-	-	-	-	-
८०१०११२०	म्याङलुङ नगरपालिका	२१९९९	०	०	२१९९९	२२१०८	०	०	२२१०८	२३४०२	०	०	२३४०२	-	-	-	-	-	-
८०१०११२१	लालीगुराँस नगरपालिका	१७०६२	०	०	१७०६२	१७१४६	०	०	१७१४६	१८१५०	०	०	१८१५०	-	-	-	-	-	-
८०१०११२२	भोजपुर नगरपालिका	३४१६५	०	०	३४१६५	३४३३४	०	०	३४३३४	३६३४३	०	०	३६३४३	-	-	-	-	-	-
८०१०११२३	षडानन्द नगरपालिका	२३०७२	०	०	२३०७२	२३१८६	०	०	२३१८६	२४५४३	०	०	२४५४३	-	-	-	-	-	-
८०१०११२४	धनकुटा नगरपालिका	२९६५३	०	०	२९६५३	२९८००	०	०	२९८००	३१५४४	०	०	३१५४४	-	-	-	-	-	-
८०१०११२५	पाखिवास नगरपालिका	१९२०५	०	०	१९२०५	१९३००	०	०	१९३००	२०४२९	०	०	२०४२९	-	-	-	-	-	-

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				रूपान्तरिक स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रीय लक्ष्य संकेत	गाविकी संकेत	जलवायु संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
८०१०११२६	महालक्ष्मी नगरपालिका	१९२२५	०	०	१९२२५	१९३२०	०	०	१९३२०	२०४५१	०	०	२०४५१	-	-	-	-	-	-
८०१०११२७	इनरुवा नगरपालिका	२०५०६	०	०	२०५०६	२०६०८	०	०	२०६०८	२१८१३	०	०	२१८१३	-	-	-	-	-	-
८०१०११२८	दुहवी नगरपालिका	२०३५८	०	०	२०३५८	२०४५९	०	०	२०४५९	२१६५६	०	०	२१६५६	-	-	-	-	-	-
८०१०११२९	बराह नगरपालिका	१९८६९	०	०	१९८६९	१९९६७	०	०	१९९६७	२११३६	०	०	२११३६	-	-	-	-	-	-
८०१०११३०	रामधुनी नगरपालिका	२०२०१	०	०	२०२०१	२०३०१	०	०	२०३०१	२१४८९	०	०	२१४८९	-	-	-	-	-	-
८०१०११३१	उर्लावारी नगरपालिका	२०३६९	०	०	२०३६९	२०४७०	०	०	२०४७०	२१६६८	०	०	२१६६८	-	-	-	-	-	-
८०१०११३२	पथरी शनिचरे नगरपालिका	१९७५६	०	०	१९७५६	१९८५४	०	०	१९८५४	२१०१६	०	०	२१०१६	-	-	-	-	-	-
८०१०११३३	बेलवारी नगरपालिका	२०८७५	०	०	२०८७५	२०९७८	०	०	२०९७८	२२२०६	०	०	२२२०६	-	-	-	-	-	-
८०१०११३४	रंगेली नगरपालिका	२५९९४	०	०	२५९९४	२६१२३	०	०	२६१२३	२७६५१	०	०	२७६५१	-	-	-	-	-	-
८०१०११३५	रतुवामाई नगरपालिका	२०८०४	०	०	२०८०४	२०९०७	०	०	२०९०७	२२१३०	०	०	२२१३०	-	-	-	-	-	-
८०१०११३६	लेटाङ नगरपालिका	१७२९१	०	०	१७२९१	१७३७७	०	०	१७३७७	१८३९३	०	०	१८३९३	-	-	-	-	-	-
८०१०११३७	सुनवर्षी नगरपालिका	२०१४५	०	०	२०१४५	२०२४५	०	०	२०२४५	२१४२९	०	०	२१४२९	-	-	-	-	-	-
८०१०११३८	सुन्दरहरैँचा नगरपालिका	२१४००	०	०	२१४००	२१५०६	०	०	२१५०६	२२७६४	०	०	२२७६४	-	-	-	-	-	-
८०१०११३९	सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका	२२१२५	०	०	२२१२५	२२२३५	०	०	२२२३५	२३५३६	०	०	२३५३६	-	-	-	-	-	-
८०१०११४०	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका	४२६६२	०	०	४२६६२	४२८७३	०	०	४२८७३	४५३८२	०	०	४५३८२	-	-	-	-	-	-
८०१०११४१	हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका	१७२७५	०	०	१७२७५	१७३६१	०	०	१७३६१	१८३७६	०	०	१८३७६	-	-	-	-	-	-
८०१०११४२	कटारी नगरपालिका	१८८७६	०	०	१८८७६	१८९६९	०	०	१८९६९	२००७९	०	०	२००७९	-	-	-	-	-	-
८०१०११४३	चौदण्डीगढी नगरपालिका	१७६९१	०	०	१७६९१	१७७७९	०	०	१७७७९	१८८१९	०	०	१८८१९	-	-	-	-	-	-
८०१०११४४	त्रियुगा नगरपालिका	२३५८२	०	०	२३५८२	२३६९९	०	०	२३६९९	२५०८५	०	०	२५०८५	-	-	-	-	-	-
८०१०११४५	बेलका नगरपालिका	३७५३९	०	०	३७५३९	३७७२५	०	०	३७७२५	३९९३२	०	०	३९९३२	-	-	-	-	-	-
८०१०११४६	सिद्धिचरण नगरपालिका	२२२७१	०	०	२२२७१	२२३८१	०	०	२२३८१	२३६९१	०	०	२३६९१	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०१	आठराई त्रिवेणी गाउँपालिका	१७१११	०	०	१७१११	१७१९६	०	०	१७१९६	१८२०२	०	०	१८२०२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०२	फक्ताङलुङ गाउँपालिका	१७१२७	०	०	१७१२७	१७२१२	०	०	१७२१२	१८२१९	०	०	१८२१९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०३	मिस्वाखोला गाउँपालिका	१७१२१	०	०	१७१२१	१७२०६	०	०	१७२०६	१८२१३	०	०	१८२१३	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०४	मेरिङदेन गाउँपालिका	१७१२५	०	०	१७१२५	१७२१०	०	०	१७२१०	१८२१७	०	०	१८२१७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०५	मैवाखोला गाउँपालिका	१७११३	०	०	१७११३	१७१९८	०	०	१७१९८	१८२०४	०	०	१८२०४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०६	पाथिभरा याङवरक गाउँपालिका	१७०९७	०	०	१७०९७	१७१८२	०	०	१७१८२	१८१८७	०	०	१८१८७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०७	सिदिङ्वा गाउँपालिका	१७११८	०	०	१७११८	१७२०३	०	०	१७२०३	१८२०९	०	०	१८२०९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०८	सिरीजङ्घा गाउँपालिका	१७१३२	०	०	१७१३२	१७२१७	०	०	१७२१७	१८२२४	०	०	१८२२४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३०९	कुम्मायक गाउँपालिका	१८३८२	०	०	१८३८२	१८४७३	०	०	१८४७३	१९५५४	०	०	१९५५४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१०	तुम्बेवा गाउँपालिका	१८२९६	०	०	१८२९६	१८३८७	०	०	१८३८७	१९४६२	०	०	१९४६२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३११	फालेलुङ गाउँपालिका	१९०३०	०	०	१९०३०	१९१२४	०	०	१९१२४	२०२४३	०	०	२०२४३	-	-	-	-	-	-

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				रूपान्तिक स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	गाविकी संकेत	जलवायु संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
८०१०१३१२	फाल्गुनन्द गाउँपालिका	२४१०५	०	०	२४१०५	२४२२४	०	०	२४२२४	२५६४२	०	०	२५६४२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१३	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	१९४४२	०	०	१९४४२	१९४४८	०	०	१९४४८	२०६९२	०	०	२०६९२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१४	याङवरक गाउँपालिका	१७०९५	०	०	१७०९५	१७१८०	०	०	१७१८०	१८१८५	०	०	१८१८५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१५	दिलिहाङ गाउँपालिका	१९१०७	०	०	१९१०७	१९२०२	०	०	१९२०२	२०३२५	०	०	२०३२५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१६	चुलाचुली गाउँपालिका	१७६६२	०	०	१७६६२	१७७४९	०	०	१७७४९	१८७८८	०	०	१८७८८	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१७	फाकफोकथुम गाउँपालिका	१७७६६	०	०	१७७६६	१७८५४	०	०	१७८५४	१८८९९	०	०	१८८९९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१८	माईजोगमाई गाउँपालिका	१७६७८	०	०	१७६७८	१७७६६	०	०	१७७६६	१८८०५	०	०	१८८०५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३१९	माडसेबुङ गाउँपालिका	१७६२१	०	०	१७६२१	१७७०८	०	०	१७७०८	१८७४४	०	०	१८७४४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२०	रोङ गाउँपालिका	१७७३२	०	०	१७७३२	१७८२०	०	०	१७८२०	१८८६२	०	०	१८८६२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२१	सन्दकपुर गाउँपालिका	१७५४०	०	०	१७५४०	१७६२७	०	०	१७६२७	१८६५८	०	०	१८६५८	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२२	कचनकवल गाउँपालिका	१७५२२	०	०	१७५२२	१७६०९	०	०	१७६०९	१८६३९	०	०	१८६३९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२३	कमल गाउँपालिका	२२४९०	०	०	२२४९०	२२६०१	०	०	२२६०१	२३९२४	०	०	२३९२४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२४	गौरिगंज गाउँपालिका	१७३०४	०	०	१७३०४	१७३९०	०	०	१७३९०	१८४०७	०	०	१८४०७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२५	झापा गाउँपालिका	१७३१२	०	०	१७३१२	१७३९८	०	०	१७३९८	१८४१६	०	०	१८४१६	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२६	बाह्रदशी गाउँपालिका	१७२९७	०	०	१७२९७	१७३८३	०	०	१७३८३	१८४००	०	०	१८४००	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२७	बुद्धशान्ति गाउँपालिका	१७४९८	०	०	१७४९८	१७५८५	०	०	१७५८५	१८६१४	०	०	१८६१४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२८	हल्दिबारी गाउँपालिका	१७२९२	०	०	१७२९२	१७३७८	०	०	१७३७८	१८३९४	०	०	१८३९४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३२९	चिचिला गाउँपालिका	१८४५५	०	०	१८४५५	१८५४६	०	०	१८५४६	१९६३२	०	०	१९६३२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३०	भोटखोला गाउँपालिका	१८५६१	०	०	१८५६१	१८६५३	०	०	१८६५३	१९७४४	०	०	१९७४४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३१	मकालु गाउँपालिका	१९००७	०	०	१९००७	१९१०१	०	०	१९१०१	२०२१९	०	०	२०२१९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३२	सम्भोखरी गाउँपालिका	१८५९४	०	०	१८५९४	१८६८६	०	०	१८६८६	१९७७९	०	०	१९७७९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३३	सिलीचोङ गाउँपालिका	१८५९२	०	०	१८५९२	१८६८४	०	०	१८६८४	१९७७७	०	०	१९७७७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३४	आठराई गाउँपालिका	१७०९६	०	०	१७०९६	१७१८१	०	०	१७१८१	१८१८६	०	०	१८१८६	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३५	छथर गाउँपालिका	१७०९१	०	०	१७०९१	१७१७६	०	०	१७१७६	१८१८१	०	०	१८१८१	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३६	फेदाप गाउँपालिका	१७०७७	०	०	१७०७७	१७१६२	०	०	१७१६२	१८१६६	०	०	१८१६६	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३७	मेन्छुयायेम गाउँपालिका	१७०८०	०	०	१७०८०	१७१६५	०	०	१७१६५	१८१६९	०	०	१८१६९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३८	अरुण गाउँपालिका	१८८६२	०	०	१८८६२	१८९५५	०	०	१८९५५	२००६५	०	०	२००६५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३३९	आमचोक गाउँपालिका	१९२२६	०	०	१९२२६	१९३२१	०	०	१९३२१	२०४५२	०	०	२०४५२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४०	ट्याम्केमैयुङ गाउँपालिका	२६२७१	०	०	२६२७१	२६४०१	०	०	२६४०१	२७९४६	०	०	२७९४६	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४१	पौवादुङ्गा गाउँपालिका	१८८५९	०	०	१८८५९	१८९५२	०	०	१८९५२	२००६१	०	०	२००६१	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४२	रामप्रसाद राई गाउँपालिका	१८९९८	०	०	१८९९८	१९०९२	०	०	१९०९२	२०२०९	०	०	२०२०९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४३	साल्पासिलिङ्गो गाउँपालिका	२८५५१	०	०	२८५५१	२८६९२	०	०	२८६९२	३०३७१	०	०	३०३७१	-	-	-	-	-	-

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				रूपान्तरिक स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रीय लक्ष्य संकेत	गाविकी संकेत	जलवायु संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
८०१०१३४४	हतुवागढी गाउँपालिका	१९४६९	०	०	१९४६९	१९४६५	०	०	१९४६५	२०७१०	०	०	२०७१०	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४५	शहिदभूमि गाउँपालिका	१८९१३	०	०	१८९१३	१९००७	०	०	१९००७	२०११९	०	०	२०११९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४६	चौबिसे गाउँपालिका	१९२९५	०	०	१९२९५	१९३९१	०	०	१९३९१	२०५२५	०	०	२०५२५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४७	छथर जोरपाटी गाउँपालिका	१८६९३	०	०	१८६९३	१८७८६	०	०	१८७८६	१९८८५	०	०	१९८८५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४८	साँगुरीगढी गाउँपालिका	१९५१२	०	०	१९५१२	१९६०९	०	०	१९६०९	२०७५६	०	०	२०७५६	-	-	-	-	-	-
८०१०१३४९	कोशी गाउँपालिका	१९५८४	०	०	१९५८४	१९६८१	०	०	१९६८१	२०८३३	०	०	२०८३३	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५०	गढी गाउँपालिका	१९२८७	०	०	१९२८७	१९३८२	०	०	१९३८२	२०५१७	०	०	२०५१७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५१	देवानगञ्ज गाउँपालिका	१९३८७	०	०	१९३८७	१९४८३	०	०	१९४८३	२०६२३	०	०	२०६२३	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५२	बर्जु गाउँपालिका	१९०७३	०	०	१९०७३	१९१६७	०	०	१९१६७	२०२८९	०	०	२०२८९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५३	भोक्राहा नरसिंह गाउँपालिका	१६४२१	०	०	१६४२१	१६५०२	०	०	१६५०२	१७४६८	०	०	१७४६८	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५४	हरिनगर गाउँपालिका	१९३२०	०	०	१९३२०	१९४१६	०	०	१९४१६	२०५५२	०	०	२०५५२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५५	कटहरी गाउँपालिका	१९३४२	०	०	१९३४२	१९४३८	०	०	१९४३८	२०५७५	०	०	२०५७५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५६	कानेपोखरी गाउँपालिका	१७४९५	०	०	१७४९५	१७५८२	०	०	१७५८२	१८६१०	०	०	१८६१०	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५७	केरावारी गाउँपालिका	१९६०४	०	०	१९६०४	१९७०१	०	०	१९७०१	२०८५४	०	०	२०८५४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५८	ग्रामथान गाउँपालिका	१७२९५	०	०	१७२९५	१७३८१	०	०	१७३८१	१८३९८	०	०	१८३९८	-	-	-	-	-	-
८०१०१३५९	जहदा गाउँपालिका	१९५१५	०	०	१९५१५	१९६१२	०	०	१९६१२	२०७५९	०	०	२०७५९	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६०	धनपालथान गाउँपालिका	१९३७८	०	०	१९३७८	१९४७४	०	०	१९४७४	२०६१३	०	०	२०६१३	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६१	बुढीगंगा गाउँपालिका	१९६२५	०	०	१९६२५	१९७२२	०	०	१९७२२	२०८७६	०	०	२०८७६	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६२	मिक्लाजुङ गाउँपालिका	१९०००	०	०	१९०००	१९०९४	०	०	१९०९४	२०२११	०	०	२०२११	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६३	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	१७१२३	०	०	१७१२३	१७२०८	०	०	१७२०८	१८२१५	०	०	१८२१५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६४	माप्य दुधकोशी गाउँपालिका	१७१२५	०	०	१७१२५	१७२१०	०	०	१७२१०	१८२१७	०	०	१८२१७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६५	थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका	१७१४५	०	०	१७१४५	१७२३०	०	०	१७२३०	१८२३८	०	०	१८२३८	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६६	नेचासल्यान गाउँपालिका	१७११४	०	०	१७११४	१७१९९	०	०	१७१९९	१८२०५	०	०	१८२०५	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६७	महाकुलुङ गाउँपालिका	१७१३६	०	०	१७१३६	१७२२१	०	०	१७२२१	१८२२८	०	०	१८२२८	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६८	लिखुपिके गाउँपालिका	१७१०१	०	०	१७१०१	१७१८६	०	०	१७१८६	१८१९१	०	०	१८१९१	-	-	-	-	-	-
८०१०१३६९	सोताङ गाउँपालिका	१७१२८	०	०	१७१२८	१७२१३	०	०	१७२१३	१८२२०	०	०	१८२२०	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७०	ऐसेलुखर्क गाउँपालिका	१७०९८	०	०	१७०९८	१७१८३	०	०	१७१८३	१८१८८	०	०	१८१८८	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७१	केपिलासगढी गाउँपालिका	२४०९८	०	०	२४०९८	२४२१७	०	०	२४२१७	२५६३४	०	०	२५६३४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७२	खोटेहाङ गाउँपालिका	१७०९२	०	०	१७०९२	१७१७७	०	०	१७१७७	१८१८२	०	०	१८१८२	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७३	जन्तेढुंगा गाउँपालिका	१७१००	०	०	१७१००	१७१८५	०	०	१७१८५	१८१९०	०	०	१८१९०	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७४	दिप्रुङ चुङ्चुम्मा गाउँपालिका	१७०८८	०	०	१७०८८	१७१७३	०	०	१७१७३	१८१७७	०	०	१८१७७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७५	रावा त्रैसी गाउँपालिका	१७०७२	०	०	१७०७२	१७१५७	०	०	१७१५७	१८१६०	०	०	१८१६०	-	-	-	-	-	-

ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम वा आयोजना	आ.व. २०७७/७८ को विनियोजन				आ.व. २०७८/७९को प्रक्षेपण				आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण				रूपान्तरिक स्तम्भ	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	गाँवको संकेत	जलवायु संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत
		चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्थापन	जम्मा						
८०१०१३७६	बराहपोखरी गाउँपालिका	१७०९४	०	०	१७०९४	१७१७९	०	०	१७१७९	१८१८४	०	०	१८१८४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७७	सकिला गाउँपालिका	२१०६४	०	०	२१०६४	२११६८	०	०	२११६८	२२४०७	०	०	२२४०७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७८	उदयपुरगढी गाउँपालिका	१७३७०	०	०	१७३७०	१७४५६	०	०	१७४५६	१८४७७	०	०	१८४७७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३७९	ताप्लेटी गाउँपालिका	१७११२	०	०	१७११२	१७१९७	०	०	१७१९७	१८२०३	०	०	१८२०३	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८०	रौताहामाई गाउँपालिका	१७१०५	०	०	१७१०५	१७१९०	०	०	१७१९०	१८१९६	०	०	१८१९६	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८१	लिम्बुङबुङ गाउँपालिका	१७१०३	०	०	१७१०३	१७१८८	०	०	१७१८८	१८१९३	०	०	१८१९३	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८२	खिजीदेम्बा गाउँपालिका	१७१०४	०	०	१७१०४	१७१८९	०	०	१७१८९	१८१९४	०	०	१८१९४	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८३	चम्पादेवी गाउँपालिका	१७११९	०	०	१७११९	१७२०४	०	०	१७२०४	१८२१०	०	०	१८२१०	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८४	चिशंखुगढी गाउँपालिका	१७१००	०	०	१७१००	१७१८५	०	०	१७१८५	१८१९०	०	०	१८१९०	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८५	मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिका	१७०९७	०	०	१७०९७	१७१८२	०	०	१७१८२	१८१८७	०	०	१८१८७	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८६	मोल्फु गाउँपालिका	१७१००	०	०	१७१००	१७१८५	०	०	१७१८५	१८१९०	०	०	१८१९०	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८७	लिखु गाउँपालिका	१७०९३	०	०	१७०९३	१७१७८	०	०	१७१७८	१८१८३	०	०	१८१८३	-	-	-	-	-	-
८०१०१३८८	सुनकोशी गाउँपालिका	१७१०६	०	०	१७१०६	१७१९१	०	०	१७१९१	१८१९७	०	०	१८१९७	-	-	-	-	-	-
८०१११००२	जिल्ला समन्वय समिति पाँचथर	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११००३	जिल्ला समन्वय समिति इलाम	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११००४	जिल्ला समन्वय समिति संखुवासभा	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११००५	जिल्ला समन्वय समिति तेह्रथुम	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११००६	जिल्ला समन्वय समिति धनकुटा	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११००७	जिल्ला समन्वय समिति भोजपुर	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११००८	जिल्ला समन्वय समिति खोटाङ	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११००९	जिल्ला समन्वय समिति सोलुखुम्बु	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११०१०	जिल्ला समन्वय समिति ओखलढुङ्गा	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११०११	जिल्ला समन्वय समिति उदयपुर	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११०१२	जिल्ला समन्वय समिति झापा	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११०१३	जिल्ला समन्वय समिति मोरङ	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-
८०१११०१४	जिल्ला समन्वय समिति सुनसरी	१०००	०	०	१०००	१००५	०	०	१००५	१०६४	०	०	१०६४	-	-	-	-	-	-

३.१ प्रदेश व्यवस्थापिकाको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत						
१	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	२३५०३६	२०३५०५	३१५३१	२३११७९	१९९४७०	३१७१०	२४४७०७	२१११४१	३३५६५	P1	२.५	२.३	१७	५	५

३.२ प्रदेश व्यवस्थापिकाको त्रिवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)						
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	२०२००१३०११	व्यवस्थापिका संसद	२३५०३६	२३५०३६	०	०	०	२३११७९	२३११७९	०	२४४७०७	२४४७०७	०	P1	२.५	२.३	१७	५	५

३.३ प्रदेश व्यवस्थापिकाको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान	प्रक्षेपण		प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०						
१	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	पारिश्रमिक तथा प्रदेश सभा संचालन खर्च	२२४२७५	२२०५९५	२३३५०३	P1					
२	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	स्थानीय निकाय र प्रदेश सभा सचिवालयका बीचमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	२००	१९७	२०८	P1	२.५	२.३	१७	५	५
३	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	विषयगत समितिहरुका लागि कार्यक्रम	८४००	८२६२	८७४६	P1	२.५	२.३	१७	५	५
४	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	संसदीय दलहरुका लागि कार्यक्रम	१५००	१४७५	१५६२	P1	२.५	२.३	१७	५	५
५	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	मिडिया सेन्टर क्षमता अभिवृद्धि तथा पत्रकारहरुसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	३००	२९५	३१२	P1	२.५	२.३	१७	५	५
६	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	प्रदेश सभाले गरेका कार्यको त्रैमासिक समीक्षा प्रेस मिट	६१	६०	६४	P1	२.५	२.३	१७	५	५
७	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	संघीय संसदको अभ्यास र प्रयोग तालिम कार्यक्रम	१००	९८	१०४	P1	२.५	२.३	१७	५	५
८	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	वन तथा वातावरण संरक्षण	२००	१९७	२०८	P1	२.३	२.१	१५	५	१
जम्मा				२३५०३६	२३११७९	२४४७०७						

३.४ प्रदेश व्यवस्थापिकाको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)	कुल							प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विषेय अनुदान												
१	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	पारिश्रमिक तथा प्रदेश सभा संचालन खर्च	२२४२७५	२२४२७५	०	०	०	२२०५९५	२२०५९५	०	२३३५०३	२३३५०३	०	P1					
२	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	स्थानीय निकाय र प्रदेश सभा सचिवालयका वीचमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	२००	२००	०	०	०	१९७	१९७	०	२०८	२०८	०	P1	२.५	२.३	१७	५	
३	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	विषयगत समितिहरुका लागि कार्यक्रम	८४००	८४००	०	०	०	८२६२	८२६२	०	८७४६	८७४६	०	P1	२.५	२.३	१७	५	
४	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	संसदीय दलहरुका लागि कार्यक्रम	१५००	१५००	०	०	०	१४७५	१४७५	०	१५६२	१५६२	०	P1	२.५	२.३	१७	५	
५	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	मिडिया सेन्टर क्षमता अभिवृद्धि तथा पत्रकारहरुसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	३००	३००	०	०	०	२९५	२९५	०	३१२	३१२	०	P1	२.५	२.३	१७	५	
६	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	प्रदेश सभाले गरेको कार्यको त्रैमासिक समीक्षा प्रेस मिट	६१	६१	०	०	०	६०	६०	०	६४	६४	०	P1	२.५	२.३	१७	५	
७	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	संघीय संसदको अभ्यास र प्रयोग तालिम कार्यक्रम	१००	१००	०	०	०	९८	९८	०	१०४	१०४	०	P1	२.५	२.३	१७	५	
८	२०२००१३०११	प्रदेश व्यवस्थापिका	वन तथा वातावरण संरक्षण	२००	२००	०	०	०	१९७	१९७	०	२०८	२०८	०	P1	२.३	२.१	१५	१	
जम्मा				२३५०३६	२३५०३६	०	०	०	२३११७९	२३११७९	०	२४४७०७	२४४७०७	०						

४.१ प्रदेश लोक सेवा आयोगको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत						
१	२१०००१३०११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	५५९२२	४३०१९	१२९०३	५२११६	३९१४०	१२९६७	५५१६५	४१४३०	१३७३५	P1	२.५	२.३	१७	५	

४.२ प्रदेश लोक सेवा आयोगको त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)	कुल							प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विषेय अनुदान												
१	२०२००१३०११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	५५९२२	५५९२२	०	०	०	५२११६	५२११६	०	५५१६५	५५१६५	०	P1	२.५	२.३	१७	५	

४.३ प्रदेश लोक सेवा आयोगको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान	प्रक्षेपण		प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिनो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०						
१	२०२००१३०११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	पारिश्रमिक तथा प्रदेश सभा संचालन खर्च	५५४२२	५१६५००३	५४६७२	PI					
२	२०२००१३०११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	दोस्रो अन्तरप्रदेश लोक सेवा आयोग कार्यशाला गोष्ठी	५००	४६५९७	४९३	PI	२.४	२.३	१७		
जम्मा				५५९२२	५२११६	५५१६५						

४.४ प्रदेश लोक सेवा आयोगको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिनो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल							प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१	२०२००१३०११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	पारिश्रमिक तथा प्रदेश सभा संचालन खर्च	५५४२२	५५४२२	०	०	०	५१६५०	५१६५०	०	५४६७२	५४६७२	०	PI					
२	२०२००१३०११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	दोस्रो अन्तरप्रदेश लोक सेवा आयोग कार्यशाला गोष्ठी	५००	५००	०	०	०	४६६	४६६	०	४९३	४९३	०	PI	२.४	२.३	१७	५	५
जम्मा				५५९२२					५२११६	५२११६	०	५५१६५	५५१६५	०						

४.१ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिनो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत						
१	२१६००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१७५७८	१७७२८	८५०	७६२३७४	६९५०४४	१४७३३१	८०६९८४	६५१०३२	१५५९५२	PI	२.४	२.३	१७	५	५

४.२ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिनो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल							प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१	२०२००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२३५०३६	२३५०३६	०	०	०	१८६८३	१८६८३	०	१९७७७	१९७७७	०	PI	२.२	२.२	१६	५	५

५.३ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान			प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०						
१	२१६००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१५१११	१५११६	१६०८६	P1								
२	२१६००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	गाँउपालिका/नगरपालिकाहरूका न्यायिक समितिहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	३०००	३०१७	३१९४	P1	२.५	२.३	१७	५	५			
३	२१६००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	उच्च अदालत, सरकारी बकिल, प्रहरी एवं बार एसोसिएसनसँग कानून सम्बन्धी	४६७	४७०	४९७	P1	२.५	२.३	१७	५	५			
जम्मा				१८५७८	१८६८३	१९७७७									

५.४ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान						आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेष)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेष)							
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान													
१	२०२००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१५१११	१५१११	०	०	०	१५११७	१५११७	०	१६०८६	१६०८६	०	P1						
२	२०२००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	गाँउपालिका/नगरपालिकाहरूका न्यायिक समितिहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	३०००	३०००	०	०	०	३०१७	३०१७	०	३१९४	३१९४	०	P1	२.५	२.३	१७	५	५	
३	२०२००१३०११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	उच्च अदालत, सरकारी बकिल, प्रहरी एवं बार एसोसिएसनसँग कानून सम्बन्धी अन्तरक्रिया/गोष्ठी/सेमिनार	४६७	४६७	०	०	०	४७०	४७०	०	४९७	४९७	०	P1	२.५	२.३	१७	५	५	
जम्मा				१८५७८	१८५७८	०	०	०	१८६८३	१८६८३	०	१९७७७	१९७७७	०							

६.१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत						
१	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मोरङ	४६७०८६	४१३१८६	५३९००	११५१२	१२०४५	३१५	१२१८५	१२७५०	३३३	P1	२.५	२.३	१७	५	५
२	३०१०००६०२१	निजामती आवासीय विद्यालय धनकुटा	४४१८४	९१८४	३५०००	१०८९	२६८	२०४	११५३	२८३	२१६	P1					
३	३०१००१२०११/३०१००१२०	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	२४६०८६	१८९२०६	५७६००	६०८३	५५१६	३३६	६४३९	५८३८	३५६	P1	२.५	२.३	१७	५	५
जम्मा			७५८०७६	६११५७६	१४६५००	१८६८३	१७८२९	८५५	१९७७७	१८८७२	९०५						

६.२ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको त्रिवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विशेष)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विशेष)						
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मोरङ	४६७०८६	२४६५१६	१७५५७०	४५०००	०	४६९७३४	२४७९१४	२२१८२१	४९७२२१	२६२४२०	२३४८००	PI	२.४	२.३	१७	५	५
२	३०१०००६०२१	निजामती आवासीय विद्यालय धनुकुटा	४४१८४	४४१८४	०	०	०	४४४३५	४४४३५	०	४७०३५	४७०३५	०	PI	१.२	१.२	४	५	५
३	३०१००१२०११/ ३०१००१२०	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	२४६८०६	९६७६	२३७१३०	०	०	२४८२०५	९७३१	२३८४७४	२६२७२९	१०३००	२५२४२९	PI	१.२	१.४	१२	५	५
जम्मा			७५८०७६	३००३७६	४१२७००	४५०००	०	७६२३७४	३०२०७९	४६०२९५	८०६९८४	३१९७५५	४८७२२९						

६.३ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान	प्रक्षेपण		प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०						
१	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४४०६६	१४४८८३	१५३३६१	PI					
२	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	नागरिक सुनुवाई कार्यक्रम	३००	३०२	३१९	PI	२.२	२.२	१६	५	५
३	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सूचना प्रविधि क्षमता विकास कार्यक्रम	६००	६०३	६३९	PI	२.४	२.३	१७	२	५
४	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश सहयोग कार्यक्रम (एसडिसिको सहयोगमा साझेदारीमा संचालन गरिने कार्यक्रम)	३५०००	३५१९८	३७२५८	PI	२.४	२.३	१७	५	५
५	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश सरकारको वार्षिक उपलब्धि सार्वजनिकीकरण तथा पुस्तक प्रकाशन र विमोचन	१०००	१००६	१०६५	PI	२.४	२.३	१७	५	५
६	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	व्याण्डविथ तथा नेटवर्क व्यवस्थापन कार्यक्रम	५००	५०३	५३२	PI	२.४	२.३	१७	५	५
७	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सर्भर संचालन तालिम	२००	२०१	२१३	PI	२.४	२.३	१७	५	५
८	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	साईबर सुरक्षा तथा गोपनीता सम्बन्धी तालिम	३००	३०२	३१९	PI	२.४	२.३	१७	५	५
९	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	भ्रष्टाचार नियन्त्रण र सुशासन प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रम	१०००	१००६	१०६५	PI	२.४	२.३	१७	५	५
१०	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	Digital प्रदेश सूचना प्रविधि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	५००००	५०२८३	५३२२६	PI	२.४	२.३	१७	५	५
११	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक कार्यक्रम	३०००	३०१७	३१९४	PI	२.२	२.२	१६	५	५
१२	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	श्रव्यदृश्य निर्माण तथा कार्यक्रम उत्पादन	१०००	१००६	१०६५	PI	२.४	२.३	१७	५	५
१३	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश सरकारको नीति तथा रणनीति सम्बन्धमा गोष्ठी सेमिनार	५००	५०३	५३२	PI	२.४	२.३	१७	५	५
१४	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सेवाग्राही सन्तुष्टी समेक्षण	६००	६०३	६३९	PI	२.४	२.३	१७	५	५
१५	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश लगानी प्राधिकरणको कार्यालय सञ्चालन अनुदान	१००००	१००५७	१०६४५	PI					
१६	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	जनतासँग मुख्यमन्त्री रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम	१००००	१००५७	१०६४५	PI	२.४	२.३	१७	२	२
१७	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश नं.१ कोरोना जनसुरक्षा कोष	२५००	२५१४	२६६१	PI	२.२	२.२	१७	२	२
१८	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश लगानी प्राधिकरणको कार्यालय सञ्चालन अनुदान	३००००	३०१७०	३१९३५	PI					
१९	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	मुख्यमन्त्री राहत कोष	५०००	५०२८	५३२३	PI	२.२	२.२	१७	५	५
२०	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	Digital प्रदेश सूचना प्रविधि पूर्वाधार विकासको DPR तयारी	२०००	२०११	२१२९	PI	२.४	२.३	१७	५	५
२१	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	PPIU कार्यक्रम खर्च	१९५००	१९६११	२०७५८	PI	२.४	२.३	१७	५	५
२२	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	IPF (सुजनशिल साझेदारी) कृषकलाप खर्च	१५००२०	१५०८७१	१५९६९९	PI	२.४	२.३	१७	५	५

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान			प्रक्षेपण					
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
२३	३०१००१२०११	निजामती आवासीय विद्यालय धनुकुटा	पारिश्रमिक तथा विद्यालय संचालन खर्च	४४१८४	४४४३५	४७०३५	PI	२.४	२.३	१.७	२	अ
२४	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	७१०७६	७१४७९	७५६६२	PI					
२५	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम, गोष्ठी तथा कार्यशाला(तालिम तथा गोष्ठी)	३३००	३३१९	३५१३	PI					
२६	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	PCGG/स्थानीय तहमा सार्वजनिक उत्तरदायीत्व विविधको प्रयोग (सार्वजनिक सुनवाई,सार्वजनिक लेखा)	५५००	५५३१	५८५५	PI	१.२	१.२	१.७	१	अ
२७	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहको क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्ने	८४००	८४४८	८९४२	PI	२.२	२.२	१.६	अ	अ
२८	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा GESI परिक्षण गर्ने	१२८००	१२८७३	१३६२६	PI	२.४	२.३	१.७	२	अ
२९	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहको आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने,	१३५००	१३५७७	१४३७१	PI	२.२	२.२	५	१	अ
३०	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई MTEF तयारीसम्बन्धी अनुशिक्षण	५४८०	५५११	५८३४	PI	२.४	२.३	१.७	अ	अ
३१	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा GESI मूलप्रवाहीकरण गर्ने (प्रशिक्षण)	१३७००	१३७७८	१४५८५	PI	२.४	२.३	१.७	अ	अ
३२	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा आन्तरिक नियन्त्रण कार्यविधि लागू गर्न प्राविधिक सहयोग (Coaching and Mentoring)	८००	८०५	८५२	PI	२.२	२.२	५	अ	अ
३३	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा LISA सञ्चालन गर्ने,	२७४००	२७५५५	२९१६८	PI	२.४	२.३	१.७	अ	अ
३४	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहको आन्तरिक राजस्व सुधार कार्य योजना तयार गर्ने	१६५००	१६५९४	१७५६५	PI	२.४	२.३	१.७		
३५	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	PCGG कार्यक्रम खर्च	६४५००	६४८६६	६८६६१	PI	२.४	२.३	१.७		
३६	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	PCGG कार्यालय सञ्चालन खर्च	३८५०	३८७२	४०९८	PI	२.४	२.३	१.७		
जम्मा				७५८०७६	७६२३७४	८०६९८४						

६.४ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानीकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानीकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)						
						सशर्त अनुदान	समानीकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३९२१६	१२३०१६	१२००	१५०००	०	१४०००५	१२३७१३	१६२९२	१४८१९८	१३०९५२	१७२४५	PI					
२	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	नागरिक सुनुवाई कार्यक्रम	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.२	२.२	१.६	अ	अ
३	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सुचना प्रविधि क्षमता विकास कार्यक्रम	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.४	२.३	१.७	२	अ
४	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश सहयोग कार्यक्रम (एसडिसिको सहयोगमा साझेदारीमा संचालन गरिने कार्यक्रम)	३५०००	३५०००	०	०	०	३५१९८	३५१९८	०	३७२५८	३७२५८	०	PI	२.४	२.३	१.७	अ	अ

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.ब. २०७७/७८ को अनुमान					आ.ब. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.ब. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानीकरण, सशर्त, समपुर)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानीकरण, सशर्त, समपुर)						
						सशर्त अनुदान	समानीकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
५	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश सरकारको आर्थिक उत्तरदायित्व	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
६	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	गर्भ-रुक्तिद्विक्रमा तथ्य अध्ययन	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
७	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सर्भर संचालन तालिम	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
८	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	साईबर सुरक्षा तथा गोपनिता सम्बन्धी तालिम	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
९	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	भ्रष्टाचार नियन्त्रण र सुशासन प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रम	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१०	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	Digital प्रदेश सूचना प्रविधि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	५००००	५००००	०	०	०	५०२८३	५०२८३	०	५३२२६	५३२२६	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
११	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक कार्यक्रम	३०००	३०००	०	०	०	३०१७	३०१७	०	३१९४	३१९४	०	PI	२.२	२.२	१६	३	३
१२	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	श्रव्यदृश्य निर्माण तथा कार्यक्रम उत्पादन	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१३	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश सरकारको नीति तथा रणनीति सम्बन्धमा गोष्ठी सेमिनार	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१४	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सेवाग्राही सन्तुष्टी समीक्षण	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१५	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	जनतासँग मुख्यमन्त्री रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम	१००००	१००००	०	०	०	१००५७	१००५७	०	१०६४५	१०६४५	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१६	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश नं.१ कोरोना जनसुरक्षा कोष	२५००	२५००	०	०	०	२५१४	२५१४	०	२६६१	२६६१	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
१७	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	प्रदेश लगानी प्राधिकरणको कार्यालय सञ्चालन अनुदान	४००००	१००००	०	३००००	०	४०२२७	१००५७	३०१७०	४२५८१	१०६४५	३१९३५	PI					
१८	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	मुख्यमन्त्री राहत कोष	५०००	५०००	०	०	०	५०२८	५०२८	०	५३२३	५३२३	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.ब. २०७७/७८ को अनुमान					आ.ब. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.ब. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)						
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१९	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	Digital प्रदेश सूचना प्रविधि पूर्वाधार विकासको DPR तयारी	२०००	२०००	०	०	०	२०११	२०११	०	२१२९	२१२९	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२०	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	PPIU कार्यक्रम खर्च	२४३५०	०	२४३५०	०	०	२४४८८	०	२४४८८	२५९२१	०	२५९२१	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२१	३०१००१३०११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	IPF (सुजनशिल साझेदारी) क्रियाकलाप खर्च	१५००२०	०	१५००२०	०	०	१५०८७१	०	१५०८७१	१५९६९९	०	१५९६९९	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२२	३०१००१२०११	निजामती आवासीय विद्यालय धनुकुटा	पारिश्रमिक तथा विद्यालय संचालन खर्च	४४१८४	४४१८४	०	०	०	४४४३५	४४४३५	०	४७०३५	४७०३५	०	PI					
२३	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	६७५००	६१००	६१४००	०	०	६७८८३	६१३५	६१७४८	७१८५५	६४९४	६५३६१	PI					
२४	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम, गोष्ठी तथा कार्यशाला(तालिम तथा गोष्ठी)	६८७६	३५७६	३३००	०	०	६९१५	३५९६	३३१९	७३२०	३८०७	३५१३	PI	१.२	१.२	१७	३	३
२५	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	PCGG/स्थानीय तहमा सार्वजनिक उत्तरदायीत्व विविधको प्रयोग (सार्वजनिक सुनवाई,सार्वजनिक लेखा परिक्षण,सामाजिक परिक्षण) गर्ने	५५००	०	५५००	०	०	५५३१	०	५५३१	५८५५	०	५८५५	PI	२.२	२.२	१६	३	३
२६	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहको क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्ने	८४००	०	८४००	०	०	८४४८	०	८४४८	८९४२	०	८९४२	PI	२.४	२.३	१७	१	३
२७	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा GESI परिक्षण गर्ने	१२८००	०	१२८००	०	०	१२८७३	०	१२८७३	१३६२६	०	१३६२६	PI	२.२	२.२	५	३	३
२८	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहको आर्थिक योजना तर्जुमा गर्ने	१३५००	०	१३५००	०	०	१३५७७	०	१३५७७	१४३७१	०	१४३७१	PI	२.४	२.३	१७	२	३
२९	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई MTEF तयारीसम्बन्धी अनुशिक्षण	५४८०	०	५४८०	०	०	५५११	०	५५११	५८३४	०	५८३४	PI	२.४	२.३	१७	१	३
३०	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा GESI मूलप्रवाहीकरण गर्ने (प्रशिक्षण)	१३७००	०	१३७००	०	०	१३७७८	०	१३७७८	१४५८४	०	१४५८४	PI	२.२	२.२	५	३	३
३१	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा आन्तरिक नियन्त्रण कार्यविधि लागू गर्न प्राविधिक सहयोग (Coaching and Mentoring)	८००	०	८००	०	०	८०५	०	८०५	८५२	०	८५२	PI	२.४	२.३	१७	३	३
३२	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहमा LISA सञ्चालन गर्ने	२७४००	०	२७४००	०	०	२७५५५	०	२७५५५	२९१६८	०	२९१६८	PI	२.४	२.३	१७	३	३

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)						
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
३३	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	स्थानीय तहको आन्तरिक राजस्व सुधार कार्य योजना तयार गर्ने	१६५००	०	१६५००	०	०	१६५९४	०	१६५९४	१७५६५	०	१७५६५	PI	२.४	२.३	१७	३	३
३४	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	PCGG कार्यक्रम खर्च	६४५००	०	६४५००	०	०	६४८६६	०	६४८६६	६८६६९	०	६८६६९	PI	२.४	२.३	१७	३	३
३५	३०१००१२०११	ग्रामिण विकास प्रशिक्षण केन्द्र झापा	PCGG कार्यालय सञ्चालन खर्च	३८५०	०	३८५०	०	०	३८७२	०	३८७२	४०९८	०	४०९८	PI					
जम्मा				७५८०७६	३००३७६	४१२७००	४४०००	०	७६२३७४	३०२०७९	४६०२९५	८०६९८४	३१९७५५	४८७२२९						

७.१ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत						
१	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	५४८८५३	५२०२०३	२८६५०	५५१९६५	५२३१५२	२८८१२	५८४२६३	५५३७६४	३०४९८	PI	२.५	२.३	१७	३	३
२	३०५०११३०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	४९३३१	४४४५६	४८७५	४९६११	४४७०८	४९०३	५२५१४	४७३२४	५१९०						
जम्मा			५९८१८४	५६४६५९	३३५२५	६०१५७६	५६७८६१	३३७१५	६३६७७६	६०९०८८	३५६८८						

७.२ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको त्रिवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेष)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेष)						
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	५४८८५३	५४४८५३	०	४०००	०	५५१९६५	५४७९४३	४०२३	५८४२६३	५८०००४	४२५८	PI	१.२	१.२	१७	३	३
२	३०५०११३०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	४९३३१	४९३३१	०	०	०	४९६११	४९६११	०	५२५१४	५२५१४	०	PI					
जम्मा			५९८१८४	५९४१८४	०	४०००	०	६०१५७६	५९७५५३	४०२३	६३६७७६	६३२५१८	४२५८						

७.३ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान	प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	द्वितीय विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०							
१	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	८९९५३	९०४६३	९५७५६	P1						
२	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	Basic to Advanced Computer Training for all staffs (CSCU, ICT in e-Governance, Social Media for Development, Oracle Database Training etc)	१००	१०१	१०६	P1	१.२	१.२	१७	२	५	
३	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	आर्थिक नीति तथा अन्य कानून तर्जुमा सम्बन्धी गोष्ठी अन्तरक्रिया	३००	३०२	३१९	P1	२.४	२.३	१७	५	५	
४	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	तथ्याङ्क, सूचना प्रणाली तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति कानून तर्जुमा र संरचना निर्माणका लागि विज्ञहरूसँग अन्तरक्रिया	२००	२०१	२१३	P1	२.४	२.३	१७	५	५	
५	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	बजेटको मध्यावधि/अर्धवार्षिक छलफल, समीक्षा मुल्याङ्कन	३००	३०२	३१९	P1	२.४	२.३	१७	३	३	
६	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	राजस्व सम्बन्धी समीक्षात्मक गोष्ठी (यातायात,मालपोत, वन, घरेलु, स्थानीय तह तथा अन्य)	५००	५०३	५३२	P1	२.४	२.३	१७	३	३	
७	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	PRE-BUDGET गोष्ठी	५००	५०३	५३२	P1	२.४	२.३	१७	३	३	
८	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	स्थानीय तहसँग अनुदान हस्तान्तरण र राजस्व बौद्धिकताका विषयमा छलफल अन्तरक्रिया कार्यक्रम	८००	८०५	८५२	P1	२.२	२.२	१७	३	३	
९	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	कानून निर्माण (ऐन, नियमावली, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि तर्जुमा सम्बन्धी र मस्यौदा कानूनको आधिक सम्पादन, कानूनको आर्थिक पक्षको विश्लेषण आदि) सम्बन्धी अभिमुखीकरण/अन्तरक्रियात्मक गोष्ठी	२००	२०१	२१३	P1	२.२	२.२	१६	३	३	
१०	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	POST-BUDGET गोपटी/अंतुक्रिया (पत्रकार/मन्त्रालय/यातायात क्षेत्रसंग)	३००	३०२	३१९	P1	२.४	२.३	१७	३	३	
११	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	PRE-BUDGET गोष्ठी (प्रदेस सभा सदस्यसंग)	२००	२०१	२१३	P1	२.४	२.३	१७	२	३	
१२	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम	९००	९०५	९५८	P1	२.४	२.३	१७	२	३	
१३	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	मा.मन्त्रीज्यू सँगको विभिन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रम	५००	५०३	५३२	P1	२.४	२.३	१७	३	३	
१४	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	संचार माध्यममा आर्थिक वृहस कार्यक्रम	३५००	३५२०	३७२६	P1	२.४	२.३	१७	३	३	
१५	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी सूचना संचार प्रकासन,प्रशासन सम्बन्धी कार्यक्रम	२००	२०१	२१३	P1						
१६	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	प्रदेशस्तरमा Performance Based Incentive System कार्यान्वयन सम्भाव्यता अध्ययन	३००	३०२	३१९	P1						
१७	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	कृषि आयमा कर सम्भाव्यता अध्ययन	१००	१०१	१०६	P1						
१८	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई नि:शर्त चालु अनुदान	४०००००	४०२२६८	४२५८०६	P1						
१९	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	५००००	५०२८४	५३२२६	P1						
२०	३०५०११३०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१९५७१	१९६८२	२०८३४	P1						
२१	३०५०१०१०११	प्रदेश लेखा ईकाई कार्यालयहरू	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२९७६०	२९९२९	३१६८०	P1						
जम्मा				५९८१८४	६०१५७६	६३६७७६							

७.४ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सकितिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.सं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेष)	कुल							प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेष)
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विषेष अनुदान												
१	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	८९९५३	८५९५३	०	४०००	०	९०४६३	८६४४०	४०२३	९५७५६	९९४९८	४२५८	PI					
२	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	Basic to Advanced Computer Training for all staffs (CSCU, ICT in e-Governance, Social Media for Development, Oracle Database Training etc)	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.२	१.२	१७	२	५
३	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	आर्थिक नीति तथा अन्य कानून तर्जुमा सम्बन्धी गोष्ठी अन्तरक्रिया	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.४	२.३	१७	५	५
४	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	तथ्याङ्क, सूचना प्रणाली तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति कानून तर्जुमा र संरचना निर्माणका लागि विज्ञहरूसँग अन्तरक्रिया	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	२.४	२.३	१७	५	५
५	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	बजेटको मध्यावधि/अर्धवार्षिक छलफल, समीक्षा मुल्याङ्कन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.४	२.३	१७	५	५
६	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	राजस्व सम्बन्धी समीक्षात्मक गोष्ठी (यातायात,मालपोत, वन, घरेलु, स्थानीय तह तथा अन्य)	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.४	२.३	१७	५	५
७	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	PRE-BUDGET गोष्ठी	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.४	२.३	१७	५	५
८	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	स्थानीय तहसँग अनुदान हस्तान्तरण र राजस्व बौडफाँटका विषयमा छलफल अन्तरक्रिया कार्यक्रम	८००	८००	०	०	०	८०५	८०५	०	८५२	८५२	०	PI	२.२	२.२	१७	५	५
९	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	कानून निर्माण (ऐन, नियमावली, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि तर्जुमा सम्बन्धी र मस्यौदा कानूनको भाषिक सम्पादन, कानूनको आर्थिक पक्षको विश्लेषण आदि) सम्बन्धी अभिमुखीकरण/अन्तरक्रियात्मक गोष्ठी	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	२.२	२.२	१६	५	५

१०	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	POST-BUDGET गोपटी/अंतुक्रिया (पत्रकार/मन्त्रालय/यातायात क्षेत्रसंग)	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
११	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	PRE-BUDGET गोष्ठी (प्रदेस सभा सदस्यसंग)	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	२.४	२.३	१७	२	३
१२	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम	९००	९००	०	०	०	९०५	९०५	०	९५८	९५८	०	PI	२.४	२.३	१७	२	३
१३	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	मा.मन्त्रीजू सँगको विभिन्न अन्तरक्रिया कार्यक्रम	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१४	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	संचार माध्यममा आर्थिक बहस कार्यक्रम	३५००	३५००	०	०	०	३५२०	३५२०	०	३७२६	३७२६	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१५	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी सूचना संचार प्रकासन,प्रशारण सम्बन्धी कार्यक्रम	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI					
१६	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	प्रदेशस्तरमा Performance Based Incentive System कार्यान्वयन सम्भाव्यता अध्ययन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI					
१७	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	कृषि आयमा कर सम्भाव्यता अध्ययन	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI					
१८	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	४०००००	४०००००	०	०	०	४०२२६८	४०२२६८	०	४२५८०६	४२५८०६	०	PI					
१९	३०५००१३०११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई अनुदान-स.शर्त	५००००	५००००	०	०	०	५०२८४	५०२८४	०	५३२२६	५३२२६	०	PI					
२०	३०५०११३०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	१९५७१	१९५७१	०	०	०	१९६८२	१९६८२	०	२०८३४	२०८३४	०	PI					
२१	३०५०१०१०११	प्रदेश लेखा ईकाई कार्यालयहरु	प्रदेश लेखा ईकाई कार्यालयहरु	२९७६०	२९७६०	०	०	०	२९९२९	२९९२९	०	३१६८०	३१६८०	०	PI					
				५९८१८४	५९४१८४	०	४०००	०	६०१५७६	५९७५५३	४०२३	६३६७७६	६३२५१८	४२५८						

द.१ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	विश्वीय विकास लक्ष्य संकेत	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत						
१	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	१००६०५	७५४७५	२५१३०	१०११७५	७५९०३	२५२७२	१०७०९६	८०३४४	२६७५१	PI	१.३	१.४	१.२	१	१
२	३०७००१३०११	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	११९१०२५	४२०२५	११४९०००	११९७७७८	४२२६३	११५५५५५	१२६७८६५	४४७३६	१२२३१२९	PI	१.१	१.३	९	२	१
३	३०७००१३०११	प्रदेश उद्योग, बाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	१९२२६५	१०१३४०	९१४७५	१९३९०८	१०१९१५	९१९९४	२०५२५५	१०७८७८	९७३७७	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
४	३०७००१३०११	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	२५४८७२	१७३१२२	८१७५०	२५६३१७	१७४१०४	८२२१४	२७१३१५	१८४२९१	८७०२४	PI	२.३	३.१	१५	२	१
५	३०७०२०१०११	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	८७५१७	१७२९६	७०२२१	८८०१३	१७३९४	७३१६९	१८४१२	७७७५१	८७०२४	PI	२.३	३.१	१५	२	१
६	३०७००१३०५१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	२४८८९३	२६२५	२४६१८८	२५०२२४	२६४०	२४७५८४	२६४८६५	२७९४	२६२०७१	PI	२.३	३.१	१३	३	१
७	३०७००१३०११	वन्यजन्तु तथा बासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	४६२२५	२८३२५	१७९००	४६४८७	२८४८६	१८००१	४९२०७	३०१४२	१९०५४	PI	२.३	२.३	१५	३	१
८	३०७००१३०११	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	७६००	५५००	२१००	७६४३	५५३१	२११२	८०९०	५८५५	२२३५	PI	२.३	२.३	१५	३	१
९	३०७००१३०११	विज्ञान प्रविधि तथा नव प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५०७५०	२९७५०	२१०००	५१०३८	२९९१९	२१११९	५४०२४	३१६६९	२२३५५	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
१०	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (संघ सशर्त अनुदान)	१७९३००	४८७००	१३०६००	१८०३१७	४८९७६	१३१३४१	१९०८६८	५१८४२	१३९०२६	PI					
११	३०७०११३०११	उद्योग, बाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय मोरङ	२२५६०	१२२१०	१०३५०	२२६८८	१२२७९	१०४०९	२४०१५	१२९९८	११०१८	PI	२.२	२.२	१६	२	२
१२	३०७०११२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय झापा	१२५२२	६५२२	६०००	१२५९३	६५९९	६०३४	१३३३०	६९४३	६३८७	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
१३	३०७०११३०२१	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय मोरङ	१५३९४	१०१९४	५२००	१५४८१	१०२५२	५२२९	१६३८७	१०८५२	५५३५	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
१४	३०७०११४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय सुनसरी	१०९८५	९७३५	१२५०	११०४७	९७९०	१२५७	११६९४	१०३६३	१३३१	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
१५	३०७८१०१०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति ताप्लेजुङ	६०३८	५२३८	८००	६०७२	५२६८	८०५	६४२८	५५७६	८५२	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
१६	३०७८१०२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति पाँचथर	६४८५	६३३५	१५०	६५२२	६३७१	१५१	६९०३	६७४४	१६०	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
१७	३०७८१०३०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति इलाम	७२०५	६१५५	१०५०	७२४६	६१९०	१०५६	७६७०	६५४२	१११८	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
१८	३०७८१०४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति संखुवासभा	६२२३	६०२३	२००	६२५८	६०४७	२०१	६६२४	६४१२	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
१९	३०७८१०५०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति तेह्रथुम	७९११	६९११	१०००	७९३२	६२२६	१००६	७६५५	६५९०	१०६५	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
२०	३०७८१०६०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति धनकुटा	६७१९	५८१९	९००	६७५७	५८५२	९०५	७१५२	६१९४	९५८	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
२१	३०७८१०७०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति भोजपुर	७८८३	६८८३	१०००	७९२८	६९२२	१००६	८३९२	७३२७	१०६५	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
२२	३०७८१०८०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति खोटाङ	७२७७	५८७७	१४००	७३१८	५९१०	१४०८	७७४६	६२५६	१४९०	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
२३	३०७८१०९०११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय सोलुखुम्बु	४९३६	४७१६	२२०	४९६४	४७४३	२२१	५२५४	५०२०	२३४	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
२४	३०७८११००११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय ओखलढुंगा	७७९६	६४९६	१३००	७८४०	६५३३	१३०७	८२९९	६९१५	१३८४	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
२५	३०७८१११०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति उदयपुर	७८३३	६९३३	९००	७८७७	६९७२	९०५	८३३८	७३८०	९५८	PI	१.३	१.४	१.२	१	२
२६	३०७०२१२०११	डिभिजन वन कार्यालय झापा	५७८८७	५०३८७	७५००	५८२१५	५०६७३	७५४३	६१६२२	५३६३८	७९८४	PI	२.३	३.१	१५	३	१
२७	३०७०२१३०११	डिभिजन वन कार्यालय मोरङ	१०८७९९	९२२९९	१६५००	१०९४१६	९२८२२	१६५९४	११५८१८	९८२५४	१७५६५	PI	२.३	३.१	१५	३	१
२८	३०७०२१४०२१	डिभिजन वन कार्यालय सुनसरी	७७५५१	६५८११	११७४०	७७९९१	६६१८४	११८०७	८२५५४	७००५७	१२४९७	PI	२.३	३.१	१५	३	१
२९	३०७०२११०११	डिभिजन वन कार्यालय उदयपुर	५६५७९	५०४७९	६१००	५६९००	५०७६५	६१३५	६०२२९	५३७३६	६४९४	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३०	३०७०२०३०११	डिभिजन वन कार्यालय इलाम	६५५१६	५१९१६	१३६००	६५८८७	५२२१०	१३६७७	६९७४३	५५२६५	१४४७७	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३१	३०७०२०२०११	डिभिजन वन कार्यालय पाँचथर	३९४७३	३३३२३	६१५०	३९६९७	३३५१२	६१८५	४२०२०	३५४७३	६५४७	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३२	३०७०२०१०११	डिभिजन वन कार्यालय ताप्लेजुङ	३८७२५	२७७२५	११०००	३८९४५	२७८८२	११०६२	४१२२३	२९५१४	११७१०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३३	३०७०२०६०११	डिभिजन वन कार्यालय धनकुटा	२९९८८	२७६२८	१४७०	२९२६३	२७७८५	१४७८	३०९७५	२९४१०	१५६५	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३४	३०७०२०५०११	डिभिजन वन कार्यालय तेह्रथुम	३७१०२	३२१०२	५०००	३७३१२	३२२८४	५०२८	३९४९६	३४१७३	५३२३	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३५	३०७०२०४०११	डिभिजन वन कार्यालय संखुवासभा	३४०४१	३०११६	४०२५	३४२३४	३०१८६	४०४८	३६२३७	३१९५३	४२८५	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३६	३०७०२०७०११	डिभिजन वन कार्यालय भोजपुर	३६६८२	३१०८२	५६००	३६८९०	३१२५८	५६३२	३९०४९	३३०८७	५९६१	PI	२.३	३.१	१५	३	१

३७	३०७०२०८०११	डिभिजन वन कार्यालय खोटाङ	५५०२१	२८९१६	२६१०५	५५३३३	२९०८०	२६२५३	५८५७१	३०७८२	२७७८९	PI	२.३	३.१	१५	३	१
----	------------	--------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	----	-----	-----	----	---	---

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	विश्वीय विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत						
३८	३०७०२०९०११	डिभिजन वन कार्यालय सोलुखुम्बु	३२९९५	२५९९५	७०००	३३९८२	२६१४२	७०४०	३५१२४	२७६७२	७४५२	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३९	३०७०२१००११	डिभिजन वन कार्यालय ओखलढुंगा	३१९४०	२४९४०	७०००	३२९२१	२५०८१	७०४०	३४००१	२६५४९	७४५२	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४०	३०७०२११०२१	डिभिजन वन कार्यालय त्रिनेत्री (उदयपुर) उदयपुर	१०१९८९	६९८८९	४०१००	१०२५६७	६२२४०	४०३२७	१०८५६९	६५८८२	४२६८७	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४१	३०७०२१४०११	प्रदेश वन निदेशनालय सुनसरी	७८५६६	२३११६	५५४५०	७९०११	२३२४७	५५७६४	८३६३५	२४६०७	५९०२७	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४२	३०७०३१४०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुनसरी	६८८७०	८८७०	६००००	६९२६०	८९२०	६०३४०	७३३१३	९४४२	६३८७१	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४३	३०७०२०६०२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय धनकुटा	१०९६३	१०४६३	५००	११०२५	१०५२२	५०३	११६७०	१११३८	५३२	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४४	३०७०२१००२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ओखलढुंगा	१२६७३	११५४३	११३०	१२७४५	११६०८	११३६	१३४९१	१२२८८	१२०३	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४५	३०७००१२०११	पर्यटन कार्यालय, झापा	६५२३	५८०६	७१७	६५६०	५८३९	७२१	६९४४	६९८१	७६३	PI	१.४	१.१	८	२	१
४६	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	८१९०	६२४०	१९५०	८२३६	६२४५	१९६१	८७१८	६६४३	२०७६	PI	१.३	१.४	१२	१	१
४७	३०७००१४०११	पर्यटन कार्यालय, धरान सुनसरी	८१३७	६५८७	१५५०	८१८३	६६२४	१५५९	८६६२	७०१२	१६५०	PI	१.४	१.१	८	२	१
जम्मा			३४९३८८९	१३३६६१८	२१५७२७१	३५१३६९९	१३४४१९६	२१६९५०३	३७१९३००	१४२२८५१	२२९६४४९						

८.२ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	विश्वीय विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)						
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	१००६०५	८३१०५	०	१७५००	०	१०११७५	८३५७६	१७५९९	१०७०९६	८८४६७	१८६२९	PI	१.३	१.४	१२	१	१
२	३०७००१३०११	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	११९१०२५	३८९४०३	०	८०९६२२	०	११९७७७८	३९१६११	८०६१६७	१२६७८५	४१४५२६	८५३३३९	PI	१.१	१.३	९	२	१
३	३०७००१३०११	प्रदेश उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	१९२८१५	१५८००	०	१७७०१५	०	१९३९०८	१५८९०	१७८०१९	२०५२५५	१६८१९	१८८४३५	PI	१.३	१.४	१२	२	३
४	३०७००१३०११	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	२५४८७२	५७४	०	२९८८९८	३५४००	२५६३१७	५७७	२५५७४०	२७१३१५	६११	२७०७४४	PI	२.३	३.१	१५	२	१
५	३०७०२०१०११	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	८७५१७	८७५१७	०	०	०	८८०१३	८८०१३	०	९३१६३	९३१६३	०	PI	२.३	३.१	१५	२	१
६	३०७००१३०५१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	२४८८१३	१३७६१३	०	१११२००	०	२५०२२४	१३८३९३	१११८३०	२६४८६५	१४६४९१	११८३७४	PI	२.३	३.१	१३	३	१
७	३०७००१३०११	बन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	४६२२५	४६२२५	०	०	०	४६४८७	४६४८७	०	४९२०७	४९२०७	०	PI	२.३	२.३	१५	३	१
८	३०७००१३०११	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	७६००	७६००	०	०	०	७६४३	७६४३	०	८०९०	८०९०	०	PI	२.३	२.३	१५	३	१
९	३०७००१३०११	विज्ञान प्रविधि तथा नव प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५०७५०	५०७५०	०	०	०	५१०३८	५१०३८	०	५४०२४	५४०२४	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
१०	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (संघ सशर्त)	१७९३००	०	१७९३००	०	०	१८०३१७	०	१८०३१७	१९०८६८	०	१९०८६८	PI					
११	३०७०११३०११	उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निदेशनालय	२२५६०	२२५६०	०	०	०	२२६८८	२२६८८	०	२४०१५	२४०१५	०	PI	२.२	२.२	१६	२	२
१२	३०७०११२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय झापा	१२५२२	१२५२२	०	०	०	१२५९३	१२५९३	०	१३३३०	१३३३०	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
१३	३०७०११३०२१	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय मोरङ	१५३९४	१५३९४	०	०	०	१५४८१	१५४८१	०	१६३८७	१६३८७	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
१४	३०७०११४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय सुनसरी	१०९८५	१०९८५	०	०	०	११०४७	११०४७	०	११६९४	११६९४	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
१५	३०७८९०१०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति ताप्लेजुङ	६०३८	६०३८	०	०	०	६०७२	६०७२	०	६४२८	६४२८	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
१६	३०७८९०२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति पाँचथर	६४८५	६४८५	०	०	०	६५२२	६५२२	०	६९०३	६९०३	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
१७	३०७८९०३०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति इलाम	७२०५	७२०५	०	०	०	७२४६	७२४६	०	७६७०	७६७०	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
१८	३०७८९०४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति संखुवासभा	६२२३	६२२३	०	०	०	६२५८	६२५८	०	६६२४	६६२४	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आ.ब. २०७७/७८ को अनुमान					आ.ब. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.ब. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	तैमिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)						
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१९	३०७८१०५०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति तेह्रथुम	७१९१	७१९१	०	०	०	७२३२	७२३२	०	७६५५	७६५५	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
२०	३०७८१०६०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति धनकुटा	६७१९	६७१९	०	०	०	६७५७	६७५७	०	७१५२	७१५२	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
२१	३०७८१०७०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति भोजपुर	७८८३	७८८३	०	०	०	७९२८	७९२८	०	८३९२	८३९२	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
२२	३०७८१०८०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति खोटाङ	७२७७	७२७७	०	०	०	७३१८	७३१८	०	७७४६	७७४६	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
२३	३०७८१०९०११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय सोलुखुम्बु	४९३६	४९३६	०	०	०	४९६४	४९६४	०	५२५४	५२५४	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
२४	३०७८११००११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय ओखलढुंगा	७७९६	७७९६	०	०	०	७८४०	७८४०	०	८२९९	८२९९	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
२५	३०७८१११०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति उदयपुर	७८३३	७८३३	०	०	०	७८७७	७८७७	०	८३३८	८३३८	०	PI	१.३	१.४	१२	१	२
२६	३०७८१२०११	डिभिजन वन कार्यालय झापा	५७८८७	५७८८७	०	०	०	५८२१५	५८२१५	०	६१६२२	६१६२२	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
२७	३०७८१३०११	डिभिजन वन कार्यालय मोरङ	१०८७९९	१०८७९९	०	०	०	१०९४१६	१०९४१६	०	११५८१८	११५८१८	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
२८	३०७८१४०२१	डिभिजन वन कार्यालय सुनसरी	७७५५१	७७५५१	०	०	०	७७९९१	७७९९१	०	८२५५४	८२५५४	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
२९	३०७८१११०११	डिभिजन वन कार्यालय उदयपुर	५६५७९	५६५७९	०	०	०	५६९००	५६९००	०	६०२२९	६०२२९	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३०	३०७८२०३०११	डिभिजन वन कार्यालय इलाम	६५५१६	६५५१६	०	०	०	६५८८७	६५८८७	०	६९७४३	६९७४३	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३१	३०७८२०२०११	डिभिजन वन कार्यालय पाँचथर	३९४७३	३९४७३	०	०	०	३९६९७	३९६९७	०	४२०२०	४२०२०	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३२	३०७८२०१०११	डिभिजन वन कार्यालय ताप्लेजुङ	३८७२५	३८७२५	०	०	०	३८९४५	३८९४५	०	४१२२३	४१२२३	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३३	३०७८२०६०११	डिभिजन वन कार्यालय धनकुटा	२९०९८	२९०९८	०	०	०	२९२६३	२९२६३	०	३०९७५	३०९७५	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३४	३०७८२०५०११	डिभिजन वन कार्यालय तेह्रथुम	३७१०२	३७१०२	०	०	०	३७३१२	३७३१२	०	३९४९६	३९४९६	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३५	३०७८२०४०११	डिभिजन वन कार्यालय संखुवासभा	३४०४१	३४०४१	०	०	०	३४२३४	३४२३४	०	३६२३७	३६२३७	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३६	३०७८२०७०११	डिभिजन वन कार्यालय भोजपुर	३६६८२	३६६८२	०	०	०	३६८९०	३६८९०	०	३९०४९	३९०४९	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३७	३०७८२०८०११	डिभिजन वन कार्यालय खोटाङ	५५०२१	५५०२१	०	०	०	५५३३३	५५३३३	०	५८५७१	५८५७१	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३८	३०७८२०९०११	डिभिजन वन कार्यालय सोलुखुम्बु	३२९९५	३२९९५	०	०	०	३३१८२	३३१८२	०	३५१२४	३५१२४	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
३९	३०७८२१००११	डिभिजन वन कार्यालय ओखलढुंगा	३१९४०	३१९४०	०	०	०	३२१२१	३२१२१	०	३४००१	३४००१	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४०	३०७८२११०२१	डिभिजन वन कार्यालय त्रिवेणी, उदयपुर	१०१९८९	१०१९८९	०	०	०	१०२५६७	१०२५६७	०	१०८५६९	१०८५६९	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४१	३०७८२१४०११	प्रदेश वन निर्देशनालय सुनसरी	७८५६६	७८५६६	०	०	०	७९०११	७९०११	०	८३६३५	८३६३५	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४२	३०७८३१४०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुनसरी	६८८७०	६८८७०	०	०	०	६९२६०	६९२६०	०	७३३१३	७३३१३	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४३	३०७८२०६०२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय धनकुटा	१०९६३	१०९६३	०	०	०	११०२५	११०२५	०	११६७०	११६७०	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४४	३०७८२१००२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ओखलढुंगा	१२६७३	१२६७३	०	०	०	१२७४५	१२७४५	०	१३४९१	१३४९१	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
४५	३०७००१२०११	पर्यटन कार्यालय, झापा	६५२३	६५२३	०	०	०	६५६०	६५६०	०	६९४४	६९४४	०	PI	१.४	१.१	८	२	१
४६	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	८१९०	८१९०	०	०	०	८२३६	८२३६	०	८७१८	८७१८	०	PI	१.३	१.४	१२	१	१
४७	३०७००१४०११	पर्यटन कार्यालय, धरान सुनसरी	८१३७	८१३७	०	०	०	८१८३	८१८३	०	८६६२	८६६२	०	PI	१.४	१.१	८	२	१
जम्मा			३४९३८८९	३४९३८८९	१७९३००	१३२६९३५	३५४००	३५१३६९९	३५१३६९९	१९६४०२७	१५४९६७२	३७१९३००	३७१९३००	१६४०३५०					

८.३ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान			प्रक्षेपण							
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	द्वितीय विकास लक्ष्य	तौलिक संकेत	जलवायु संकेत		
१	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१००६०५	१०११७५	१०७०९६	P1							
२	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	११९१०२५	११९७७७८	१२६७८६५	P1	१.१	१.३	१२	२	१		
३	३०७००१३०११	विज्ञान प्रविधि तथा नव प्रवर्द्धन कार्यक्रम	विज्ञान प्रविधि तथा नव प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५०७५०	५१०३८	५४०२४	P1	२.१	२.१	१७	३	३		
४	३०७००१३०११	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	७६००	७६४३	८०९०	P1	२.३	३.१	१५	२	३		
५	३०७००१३०११	वन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	वन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	४६२२५	४६४८७	४९२०७	P1	२.३	३.१	१५	३	२		
६	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	२५४८७२	२५६३१७	२७१३१५	P1	२.३	३.१	१५	३	१		
७	३०७०२०१०११	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	८७५१७	८८०१३	९३१६३	P1	२.३	३.१	१५	३	१		
८	३०७००१२०११	पर्यटन कार्यालय, झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६५२३	६५६०	६९४४	P1							
९	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	८१९०	८२३६	८७१८	P1							
१०	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	प्रदेश उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	१९२८१५	१९३९०८	२०५२५५	P1	१.३	१.४	१२	२	२		
११	३०७००१३०५१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	२४८८१३	२४०२२४	२६४८६५	P1	२.३	२.१	१५	३	२		
१२	३०७००१४०११	पर्यटन कार्यालय, धरान सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	८१३७	८१८३	८६६२	P1							
१३	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (संघ सशर्त अनुदान)	संघ सशर्त अनुदान	१७९३००	१८०३१७	१९०८६८	P1							
१४	३०७०११३०११	उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	२२५६०	२२६८८	२४०१५	P1							
१५	३०७०२१४०११	प्रदेश वन निर्देशनालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	७८५६६	७९०११	८३६३५	P1							
१६	३०७०२०१०११	डिभिजन वन कार्यालय ताप्लेजुङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३८७२५	३८९४५	४१२२३	P1							
१७	३०७०२०२०११	डिभिजन वन कार्यालय पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३९४७३	३९६९७	४२०२०	P1							
१८	३०७०२०३०११	डिभिजन वन कार्यालय इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६५५१६	६५८८७	६९७४३	P1							
१९	३०७०२०४०११	डिभिजन वन कार्यालय संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३४०४१	३४२३४	३६२३७	P1							
२०	३०७०२०५०११	डिभिजन वन कार्यालय तेह्रथुम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३७१०२	३७३१२	३९४९६	P1							
२१	३०७०२०६०११	डिभिजन वन कार्यालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२९०९८	२९२६३	३०९७५	P1							
२२	३०७०२०७०११	डिभिजन वन कार्यालय भोजपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३६६८२	३६८९०	३९०४९	P1							
२३	३०७०२०८०११	डिभिजन वन कार्यालय खोटाङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	५५०२१	५५३३३	५८५७१	P1							
२४	३०७०२०९०११	डिभिजन वन कार्यालय सोलुखुम्बु	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३२९९५	३३१८२	३५१२४	P1							
२५	३०७०२१००११	डिभिजन वन कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३१९४०	३२१२१	३४००१	P1							
२६	३०७०२११०११	डिभिजन वन कार्यालय उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	५६५७९	५६९००	६०२२९	P1							
२७	३०७०२११०२१	डिभिजन वन कार्यालय त्रिवेणी उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०१९८९	१०२५६७	१०८५६९	P1							
२८	३०७०२१२०११	डिभिजन वन कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	५७८८७	५८२१५	६१६२२	P1							
२९	३०७०२१३०११	डिभिजन वन कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०८७९९	१०९४१६	११५८१८	P1							
३०	३०७०२१४०२१	डिभिजन वन कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७७५५१	७७९९१	८२५५४	P1							
३१	३०७०२०६०२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०९६३	११०२५	११६७०	P1							
३२	३०७०२१००२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२६७३	१२७४५	१३४९१	P1							
३३	३०७०३१४०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	६८८७०	६९२६०	७३३१३	P1							
३४	३०७०११२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२५२२	१२५९३	१३३३०	P1							
३५	३०७०११३०२१	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१५३९४	१५४८१	१६३८७	P1							
३६	३०७०११४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०९८५	११०४७	११६९४	P1							
३७	३०७०१०१०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति ताप्लेजुङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६०३८	६०७२	६४२८	P1							

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान	प्रक्षेपण		प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिती विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०						
३८	३०७८१०२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६४८५	६५२२	६९०३	P1					
३९	३०७८१०३०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७२०५	७२४६	७६७०	P1					
४०	३०७८१०४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति खुम्बा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६२२३	६२५८	६६२४	P1					
४१	३०७८१०५०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति तेह्रथुम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७१९१	७२३२	७६५५	P1					
४२	३०७८१०६०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६७१९	६७५७	७१५२	P1					
४३	३०७८१०७०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति भोजपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७८८३	७९२८	८३९२	P1					
४४	३०७८१०८०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति खोटाङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७२७७	७३१८	७७४६	P1					
४५	३०७८१०९०११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय सोलुखुम्बु	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	४९३६	४९६४	५२५४	P1					
४६	३०७८११००११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७७९६	७८४०	८२९९	P1					
४७	३०७८१११०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७८३३	७८७७	८३३८	P1					
जम्मा				३४९३८८९	३५१३६९९	३७१९३००						

८.४ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिती विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)						
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१००६०५	८३१०५	०	१७५००	०	१०११७५	८३५७६	१७५९९	१०७०९६	८८४६७	१८६२९	P1					
२	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	११९१०२५	३८९४०३	०	८०९६२२	०	११९१७७७८	३९१६११	८०६१६७	१२६७८६५	४१४५२६	८५३३३९	P1	१.१	१.३	१.२	२	१
३	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	विज्ञान प्रविधि तथा नव प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५०७५०	५०७५०	०	०	०	५१०३८	५१०३८	०	५४०२४	५४०२४	०	P1	२.१	२.१	१.७	३	३
४	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	७६००	७६००	०	०	०	७६४३	७६४३	०	८०९०	८०९०	०	P1	२.३	३.१	१.५	२	३
५	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	वन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	४६२२५	४६२२५	०	०	०	४६४८७	४६४८७	०	४९२०७	४९२०७	०	P1	२.३	३.१	१.५	३	२

६	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	२५४८७२	५७४	०	२१८८९८	३५४००	२५६३१७	५७७	२५५७४०	२७१३१५	६११	२७०७०४	PI	२.३	३.१	१५	३	१
७	३०७०२०१०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	८७५१७	८७५१७	०	०	०	८८०१३	८८०१३	०	९३१६३	९३१६३	०	PI	२.३	३.१	१५	३	१
८	३०७००१२०११	पर्यटन कार्यालय, झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६५२३	६५२३	०	०	०	६५६०	६५६०	०	६९४४	६९४४	०	PI					
९	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	८१९०	८१९०	०	०	०	८२३६	८२३६	०	८७१८	८७१८	०	PI					
१०	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय मोरङ	प्रदेश उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	१९२८१५	१५८००	०	१७७०१५	०	१९३९०८	१५८९०	१७८०१९	२०५२५५	१६८१९	१८८४३५	PI	१.३	१.४	१२	२	२
११	३०७००१३०५१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	२४८८१३	१३७६१३	०	१११२००	०	२५०२२४	१३८३९३	१११८३०	२६४८६५	१४६४९१	११८३७४	PI	२.३	२.१	१५	३	२
१२	३०७००१४०११	पर्यटन कार्यालय, धरान सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	८१३७	८१३७	०	०	०	८१८३	८१८३	०	८६६२	८६६२	०	PI					
१३	३०७००१३०११	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (संघ सशर्त अनुदान)	संघ सशर्त अनुदान	१७९३००	०	१७९३००	०	०	१८०३१७	०	१८०३१७	१९०८६८	०	१९०८६८	PI					
१४	३०७०११३०११	उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	२२५६०	२२५६०	०	०	०	२२६८८	२२६८८	०	२४०१५	२४०१५	०	PI					
१५	३०७०२१४०११	प्रदेश वन निर्देशनालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	७८५६६	७८५६६	०	०	०	७९०११	७९०११	०	८३६३५	८३६३५	०	PI					
१६	३०७०२०१०११	द्विभोजन वन कार्यालय ताप्लेजुङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३८७२५	३८७२५	०	०	०	३८९४५	३८९४५	०	४१२२३	४१२२३	०	PI					
१७	३०७०२०२०११	द्विभोजन वन कार्यालय पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३९४७३	३९४७३	०	०	०	३९६९७	३९६९७	०	४२०२०	४२०२०	०	PI					
१८	३०७०२०३०११	द्विभोजन वन कार्यालय इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६५५१६	६५५१६	०	०	०	६५८८७	६५८८७	०	६९७४३	६९७४३	०	PI					
१९	३०७०२०४०११	द्विभोजन वन कार्यालय संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३४०४१	३४०४१	०	०	०	३४२३४	३४२३४	०	३६२३७	३६२३७	०	PI					
२०	३०७०२०५०११	द्विभोजन वन कार्यालय तेह्रथुम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३७१०२	३७१०२	०	०	०	३७३१२	३७३१२	०	३९४९६	३९४९६	०	PI					
२१	३०७०२०६०११	द्विभोजन वन कार्यालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२९०९८	२९०९८	०	०	०	२९२६३	२९२६३	०	३०९७५	३०९७५	०	PI					
२२	३०७०२०७०११	द्विभोजन वन कार्यालय भोजपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३६६८२	३६६८२	०	०	०	३६८९०	३६८९०	०	३९०४९	३९०४९	०	PI					
२३	३०७०२०८०११	द्विभोजन वन कार्यालय खोटाङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	५५०२१	५५०२१	०	०	०	५५३३३	५५३३३	०	५८५७१	५८५७१	०	PI					

२४	३०७०२०९०११	डिभिजन वन कार्यालय सोलुबुम्बु	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३२९९५	३२९९५	०	०	०	३३१८२	३३१८२	०	३५१२४	३५१२४	०	P1				
२५	३०७०२१००११	डिभिजन वन कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३१९४०	३१९४०	०	०	०	३२१२१	३२१२१	०	३४००१	३४००१	०	P1				
२६	३०७०२११०११	डिभिजन वन कार्यालय उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	५६५७९	५६५७९	०	०	०	५६९००	५६९००	०	६०२२९	६०२२९	०	P1				
२७	३०७०२११०२१	डिभिजन वन कार्यालय त्रिवेणी उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०१९८९	१०१९८९	०	०	०	१०२५६७	१०२५६७	०	१०८५६९	१०८५६९	०	P1				
२८	३०७०२१२०११	डिभिजन वन कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	५७८८७	५७८८७	०	०	०	५८२१५	५८२१५	०	६१६२२	६१६२२	०	P1				
२९	३०७०२१३०११	डिभिजन वन कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०८७९९	१०८७९९	०	०	०	१०९४१६	१०९४१६	०	११५८१८	११५८१८	०	P1				
३०	३०७०२१४०२१	डिभिजन वन कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७७५५१	७७५५१	०	०	०	७७९९१	७७९९१	०	८२५५४	८२५५४	०	P1				
३१	३०७०२०६०२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०९६३	१०९६३	०	०	०	११०२५	११०२५	०	११६७०	११६७०	०	P1				
३२	३०७०२१००२१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२६७३	१२६७३	०	०	०	१२७४५	१२७४५	०	१३४९१	१३४९१	०	P1				
३३	३०७०३१४०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	६८८७०	६८८७०	०	०	०	६९२६०	६९२६०	०	७३३१३	७३३१३	०	P1				
३४	३०७०११२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२५२२	१२५२२	०	०	०	१२५९३	१२५९३	०	१३३३०	१३३३०	०	P1				
३५	३०७०११३०२१	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१५३९४	१५३९४	०	०	०	१५४८१	१५४८१	०	१६३८७	१६३८७	०	P1				
३६	३०७०११४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०९८५	१०९८५	०	०	०	११०४७	११०४७	०	११६९४	११६९४	०	P1				
३७	३०७८१०१०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति ताप्लेजुङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६०३८	६०३८	०	०	०	६०७२	६०७२	०	६४२८	६४२८	०	P1				
३८	३०७८१०२०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६४८५	६४८५	०	०	०	६५२२	६५२२	०	६९०३	६९०३	०	P1				
३९	३०७८१०३०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७२०५	७२०५	०	०	०	७२४६	७२४६	०	७६७०	७६७०	०	P1				
४०	३०७८१०४०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६२२३	६२२३	०	०	०	६२५८	६२५८	०	६६२४	६६२४	०	P1				

४१	३०७८१०५०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति तेह्रथुम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७१९१	७१९१	०	०	०	७२३२	७२३२	०	७६५५	७६५५	०	PI					
४२	३०७८१०६०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	६७१९	६७१९	०	०	०	६७५७	६७५७	०	७१५२	७१५२	०	PI					
४३	३०७८१०७०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति भोजपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७८८३	७८८३	०	०	०	७९२८	७९२८	०	८३९२	८३९२	०	PI					
४४	३०७८१०८०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति खोटाङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७२७७	७२७७	०	०	०	७३१८	७३१८	०	७७४६	७७४६	०	PI					
४५	३०७८१०९०११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय सोलुखुम्बु	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	४९३६	४९३६	०	०	०	४९६४	४९६४	०	५२५४	५२५४	०	PI					
४६	३०७८११००११	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७७९६	७७९६	०	०	०	७८४०	७८४०	०	८२९९	८२९९	०	PI					
४७	३०७८१११०११	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	७८३३	७८३३	०	०	०	७८७७	७८७७	०	८३३८	८३३८	०	PI					
जम्मा				३४९३८८९	१९५२९५४	१७९३००	१३२६२३५	३५४००	३५१३६९९	१९६४०२७	१५४९६७२	३७१९३००	२०७८९५०	१६४०३५०						

९.१ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सकितिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत						
१	३१२०१३०११	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय मोरङ	१४७३०२१	१४३१९८१	४१०४०	१४८१३७३	१४४०१००	४१२७२६८	१५६८०५४	१५२४३६६	४३६८८	PI					
२	३१२०१०२०११	संघ सशर्त अनुदान	४३९१००	४३९१००	०	४४१५९०	४४१५९०	०	४६७४२९	४६७४२९	०	PI					
३	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	२९०८६९	२५६३६९	३४५००	२९२५१८	२५७८२३	३४६९५६०	३०९६३५	२७२९०९	३६७२६	PI	१.२	१.२	१७	२	२
४	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	७४८०१	७४१११	६९०	७५२२५	७४५३१	६९३९१	७९६२७	७८८९२	७३५	PI	२.१	२.१	१७	२	२
५	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, इलाम	६२४७५	६१९९५	४८०	६२८२९	६२३४७	४८७२२	६६५०६	६५९९५	५११	PI	१.२	१.२	१२	२	२
६	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	८११५६	७७९६६	३१९०	८१६१६	७८४०८	३२०८०९	८६३९२	८२९९६	३३९६	PI	१.२	१.२	१२	२	२
७	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	९६३०१	९२६१६	३६८५	९६८४७	९३१४१	३७०५८९	१०२५१४	९८५११	३९२३	PI	१.२	१.२	१२	२	२
८	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	७४०३६	७२३६६	१६७०	७४४५६	७२७७६	१६७९४७	७८८१२	७७०३५	१७७८	PI	१.२	१.२	१२	२	२
९	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	४९०६५	४७७५५	१३१०	४९३४३	४८०२६	१३१७४३	५२२३०	५०८६६	१३९५	PI	१.२	१.२	१२	२	२
१०	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	६८५४५	६२८४५	५७००	६८९३४	६३२०१	५७३२३२	७२९६७	६६८९९	६०६८	PI	१.२	१.२	१२	२	२
११	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	४१८४८	४१५१८	३३०	४२०८५	४१७५३	३३१८७	४४५४८	४४१९७	३५१	PI	१.२	१.२	१२	२	२
१२	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ	६१०४०	५९८८०	११६०	६१३८६	६०२२०	११६६५८	६४९७८	६३७४३	१२३५	PI	१.२	१.२	१२	२	२
१३	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	६४०६४	६०६४४	३४२०	६४४२७	६०९८८	३४३९३९	६८१९७	६४५५६	३६४१	PI	१.२	१.२	१२	२	२
१४	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	५५४८२	५२२३२	३२५०	५५७९७	५२५२८	३२६४४३	५९०६१	५५६०२	३४६०	PI	१.२	१.२	१२	२	२
१५	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौवारी इलाम	२४४४१	१६६२१	७८२०	२४८८०	१६७१५	७८६४३४	२६०१८	१७६९३	८३२४	PI	१.३	१.४	१२	२	१

१६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्त्व सोलुखुम्बु	३४०७२	२१७९५	१२२७७	३४२६५	२१९१९	१२३४६६१	३६२७०	२३२०१	१३०६९	PI	१.३	१.४	१.२	२	१
१७	३१२०११३०२१	जाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	२०६३०	१९२१०	१४२०	२०७४७	१९३१९	१४२८०५	२१९६१	२०४४९	१५१२	PI	१.३	१.४	१.२	३	१
१८	३१२०११४०४१	डीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	१६३१८	१५७०८	६१०	१६४११	१५७९७	६१३४६	१७३७१	१६७२१	६४९	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
१९	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	२०३७०	१५३७०	५०००	२०४८५	१५४५७	५०२८३५	२१६८४	१६३६२	५३२३३	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
२०	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	१३८२३	११८६८	१९५५	१३९०१	११९५५	१९६६०८	१४७१५	१२६३४	२०८१	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
२१	३१२०११४०२१	रेशम प्रशोधन केन्द्र, ईटहरी	१८०६७	१५८८७	२१८०	१८१६९	१५९७७	२१९२३६	१९२३३	१६९१२	२३२१	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
२२	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	१२८९५	११७७५	११२०	१२९६८	११८४२	११२६३५	१३७२७	१२५३५	११९२	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
२३	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	३८९८३	३४२३३	४७५०	३९२०४	३४४२७	४७७६९३	४१४९८	३६४४२	५०५६	PI	१.२	१.२	१.२	३	३
२४	३१२०२१३०११	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	९०९९४	८३६७९	७३१५	९१५१०	८४१५३	७३५६४७	९६८६५	८९०७८	७७८७	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२५	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	४७४५१	३२१५१	१५३००	४७२००	३२३३३	१५३८६७५	५०५१२	३४२२५	१६२८७	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२६	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	७१८७९	५०३२९	२१५४०	७२२८७	५०६१४	२१६७२१८	७६५१६	५३५७६	२२९४०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२७	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा	४८२३४	४६३८४	१८५०	४८५०७	४६६४७	१८६०४९	५१३४६	४९३७६	१९६९	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२८	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	७३२२२	६२६१२	१०६१०	७३३६७	६२९६७	१०६७०१५	७७९४६	६६६५१	११२९४	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२९	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	५९६७२	५८९९२	६८०	६००१०	५९३२६	६८३८६	६३५२२	६२७९८	७२४	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३०	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	५७९३९	५७२८९	६५०	५८२६८	५७६१४	६५३६९	६१६७७	६०९८५	६९२	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३१	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	५२२१७	४९७१७	२५००	५२५१३	४९९९९	२५१४१७	५५५८६	५२९२५	२६६१	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३२	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	६१५२२	५११५२	१०३७०	६१८७१	५१४४२	१०४२८७९	६५४९१	५४४४२	११०३९	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३३	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सुनसरी	६१९३८	४५३५८	१६५८०	६२२८९	४५६१५	१६६७४००	६५९३४	४८२८४	१७६५०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३४	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	४८२६५	१५४७२	३२७९३	४८५३९	१५५६१	३२९७८९२	५१३७९	१६४७०	३४९०९	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
३५	३१२०३१४०११	सहकारी प्रशिक्षालय सुनसरी	२६८९८	२४८४८	२०५०	२७७५१	२४९६९	२०६१६२	२८६३३	२६४५१	२१२८	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
जम्मा			३८३१६३३	३५७१८२८	२५९८०५	३८५३३५८	३५९२०८०	२६११७८	४०७८३३३	३८०२२६७	२७६५६६						

९.२ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको त्रिवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा साकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	द्वितीय विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार								
																		सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान
१	३१२००१३०११	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मोरङ	१४७३०२१	७७३०९५	०	४६९९२६	२३००००	१४८१३७३	७७७४७८	७०३८९५	१५६८०५४	८२२९७२	७४५०८२	PI	१.३	१.४	१.२	१	१
२	३१२०१०२०११	संघ सशर्त अनुदान	४३९१००	०	४३९१००	०	४४१५९०	०	४४१५९०	४६७४२९	०	४६७४२९	PI						
३	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	२९०८६९	१०६६६९	०	१८२२००	०	२९२५१८	१०९२८५	१८३२३३	३०९६३५	११५६८०	१९३९५५	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
४	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	७४८०१	५७१०१	०	१७७००	०	७५२२५	५७४२५	१७८००	७९६२७	६०७८५	१८८४२	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
५	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, इलाम	६२४७५	३८५२५	०	२३९५०	०	६२२२९	३८७४३	२४०८६	६६५०६	४१०१०	२५४९५	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
६	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	८११५६	५६६८९	०	२४७७५	०	८१६१६	५७००२	२४६१४	८६३९२	६०३३८	२६०५४	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
७	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	९६३०१	६३६०१	०	३२७००	०	९६६४७	६३९६२	३२८८५	१०२५१४	६७७०४	३४८१०	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
८	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	७४०३६	५५१३६	०	१८९००	०	७४४५६	५४४४९	१९००७	७८८१२	५८६९३	२०११९	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
९	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	४९०६५	४०५६५	०	८५००	०	४९३४३	४०७९५	८५४८	५२२३०	४३१८२	९०४८	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
१०	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	६८५४५	४९७६५	०	१८७८०	०	६८९३४	५००४७	१८८८६	७२९६७	५२९७६	१९९९२	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
११	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	४१८४८	२७७९८	०	१४०५०	०	४२०८५	२७९५६	१४१३०	४४५४८	२९५९१	१४९५६	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
१२	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ	६१०४०	३२६४५	०	२८३९५	०	६१३८६	३२३३०	२८५४६	६४९७८	३४७५१	३०२२७	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
१३	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	६४०६४	३८३२४	०	२५७४०	०	६४४२७	३८५४१	२५८८६	६८१९७	४०७९६	२७४०१	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
१४	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	५४४८२	४६८४१	०	८६४१	०	५४७९७	४७१०७	८६९०	५९०६१	४९८६३	१९९८	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
१५	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	२४४४१	१८०७०	०	६३७१	०	२४४८०	१८१७२	६४०७	२६०१८	१९२३६	६७८२	PI	१.३	१.४	१.२	२	१

१६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्त्वु सोलुखुम्बु	३४०७२	२४८६७	०	९२०५	०	३४२६५	२५००८	९२५७	३६२७०	२६४७१	९७९९	PI	१.३	१.४	१२	२	१
१७	३१२०११३०२१	जाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	२०६३०	१७०५५	०	३५७५	०	२०७४७	१७१५२	३५९५	२१९६१	१८१५५	३८०६	PI	१.३	१.४	१२	३	१
१८	३१२०११४०४१	डीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	१६३१८	१३७६८	०	२५५०	०	१६४११	१३८४६	२५६४	१७३७१	१४६५६	२७१५	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१९	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	२०३७०	१६७६८	०	३६०२	०	२०४८५	१६८६३	३६२२	२१६८५	१७८५०	३८३४	PI	२.३	३.१	१५	३	२
२०	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	१३८२३	१००२३	०	३८००	०	१३९०१	१००८०	३८२२	१४७१५	१०६७०	४०४५	PI	२.३	३.१	१५	३	२
२१	३१२०११४०२१	रेशम प्रशोधन केन्द्र, ईटहरी	१८०५७	१४८१७	०	३२५०	०	१८१६९	१४९०१	३२६८	१९२३३	१५७७३	३४६०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२२	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	१२८९५	१०४५५	०	२४५०	०	१२९६८	१०५०४	२४६४	१३७२७	११११९	२६०८	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२३	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का	३८९८३	३३५८३	०	५४००	०	३९२०४	३३७७३	५४३१	४१४९८	३५७५०	५७४८	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२४	३१२०२१३०११	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	९०९९४	७३४९४	०	१७५००	०	९१५१०	७३९११	१७५९९	९६८६५	७८२३६	१८६२९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	४७४५१	३५७५१	०	११७००	०	४७७२०	३५९५४	११७६६	५०५१२	३८०५७	१२४५५	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२६	३१२०२११०११	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	७१८७९	५०८११	०	२१०६८	०	७२२८७	५१०९९	२११८७	७६५१६	५४०८९	२२४२७	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२७	३१२०२१००११	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा	४८२२४	३३७३४	०	१४५००	०	४८५०७	३३९२५	१४५८२	५१३४६	३५९१०	१५४३५	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८	३१२०२१२०११	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	७३२२२	५४९७२	०	१८२५०	०	७३६३७	५४२८५	१८३५३	७७९४६	५८५१९	१९४२७	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२९	३१२०२०६०११	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	५९६७२	३९६७२	०	२००००	०	६००१०	३९८९७	२०११३	६३५२२	४२२३१	२१२९०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३०	३१२०२०२०११	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	५७९३९	२५१६९	०	३२७७०	०	५८२६८	२५३१२	३२९५६	६१६७७	२६७९३	३४८८४	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३१	३१२०२१३०२१	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	५२२१७	२८२१७	०	२४०००	०	५२४१३	२८३७२	२४१३६	५४५८६	३००३२	२५५४८	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३२	३१२०२०४०११	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	६१५२२	४४०२२	०	१७५००	०	६१८७१	४४२७२	१७५९९	६५४९१	४६८६२	१८६२९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३३	३१२०२१४०११	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सुनसरी	६१९३८	४१२३८	०	२०६५५	०	६२२८९	४१५१७	२०७७२	६५९३४	४३९४६	२१९८८	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३४	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	४८२६५	४३९६५	०	४३००	०	४८३३९	४४२१४	४३२४	५१३७९	४६८०१	४५७७	PI	१.४	१.१	८	२	३
३५	३१२०३१४०११	सहकारी प्रशिक्षण सुनसरी	२६८९८	२०५९६	०	६३०२	०	२७७५१	२०७१३	६३३८	२८६३३	२१९२५	६७०९	PI	१.४	१.१	८	२	३
जम्मा			३८३१६३३	२०३९८२८	४३९१००	११२२७०५	२३००००	३८५३३५८	२०५१३९३	१८०१९६४	४०७८८३३	२१७१४२९	१९०७४०४						

९.३ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सक्तिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान			प्रक्षेपण						
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय संकेत	प्रादेशिक संकेत	विश्व विकास संकेत	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत	
१	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१२१०२१	१२१७०७	१२८२२९	PI						
२	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	करार सेवा र सेवा परामर्श खर्च	७६००	७६४३	८०९०	PI						
३	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	२०००	२०११	२१२९	PI	२.२	२.२	१७	२	३	
४	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सफ्टवेयर निर्माण तथा कृषि तथ्यांक अद्यावधिक कार्य	१०००	१००६	१०६५	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
५	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषकसँग कृषि मन्त्री कार्यक्रम	८००	८०५	८५२	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
६	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	८००	८०५	८५२	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
७	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	एफ.एम. रेडीयो./पत्रपत्रिका/टि.भि. को माध्यमबाट सचेतना/सूचनामूलक कार्यक्रम संचालन	१५००	१५०९	१५९७	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
८	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मैला, प्रदर्शन, महोत्सव, दिवस, कार्यशाला गोष्ठी आदि संचालन तथा सहभागिता सहयोग	१६००	१६०९	१७०३	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
९	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि/पशु विकास कार्यक्रमहरूको विभिन्न सरोकारवालाहरूसँगको अनुगमन भ्रमण	५००	५०३	५३२	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
१०	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	नीति, कानुनी प्रबन्ध, मापदण्ड तथा Regulation तयारी	१००	१०१	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
११	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा कृषि/पशु अनुसन्धान कार्यक्रम संचालन	९०००	९०५१	९५८१	PI	१.३	१.४	१२	२	३	
१२	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	जिल्लास्तरीय सहकारी गोष्ठी कार्यक्रम	३००	३०२	३१९	PI	२.२	२.२	१७	२	३	
१३	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	स्थानीय तहमा रहेका सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	९००	९०५	९५८	PI	१.२	१.२	१७	२	३	
१४	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	प्रदेश प्रमुख नव प्रवर्तन कृषि कार्यक्रम संचालन	१२००००	१२०६८०	१२७७४२	PI	१.३	१.४	१२	२	२	
१५	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि कर्जामा व्याज अनुदान	५००००	५०२८३	५३२२६	PI	१.३	१.४	१२	२	३	

१६	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	नेपाल टेलिभिजन मार्फत कृषि कार्यक्रम संचालन	३६००	३६२०	३६३२	PI	२.१	२.१	१७	३	३
१७	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	उत्कृष्ट सहकारी पुरस्कार	२००	२०१	२१३	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१८	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	उत्पादन तथा बजारीकरणमा सहभागी हुने सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	२०००	२०११	२१२९	PI	१.२	१.२	१७	२	३
१९	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशालालाई पशुस्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन सहयोग	१५००	१५०९	१५९७	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२०	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि विषय अध्ययनरत ईन्टरनसिप परिचालन	४५००	४५२६	४७९०	PI	१.२	१.२	१७	२	३
२१	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुपन्थीको खोप सेवाका लागि लजस्टिक खरीद	९०००	९०५१	९५८१	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२२	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोग नियन्त्रण (बर्डफ्लु रोग लगायत)	५१००	५१२९	५४२९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२३	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	व्यवसायिक गाई फार्महरूमा सेक्स सिमेन खरिद तथा वितरण	३६०००	३६२०४	३६३२३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२४	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	व्यवसायिक बाछा फार्महरूमा बोयर बोका खरिद तथा वितरण	२५०००	२५१४२	२६६१३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	भूमिहिन तथा सुकुम्बासीहरूलाई जग्गा उपलब्ध गराउन स्थानीय तहसँगको समन्वयमा जग्गा विवरण	१५००	१५०९	१५९७	PI	२.२	२.२	१७	२	३
२६	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	भूमिहिन तथा सुकुम्बासीहरूलाई जग्गा उपलब्ध गराउन जग्गा विवरण अध्ययन	१५००	१५०९	१५९७	PI	२.२	२.२	१७	२	३
२७	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई नि:शर्त चालु अनुदान	५०००	५०२८	५३२३	PI					
२८	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई अनुदान सशर्त	६२०००	६३१५६१	६६८५१६	PI					
२९	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई सशर्त पुँजीगत अनुदान	४२००००	४२२३८१	४४७०९७	PI					
३०	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मेशिनरी तथा औजार	७०००	७०४०	७४५२	PI					
३१	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च	६०००	६०३४	६३८७	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२	३१२०१०२०११	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	संघ सशर्त अनुदान	४३९१००	४४१५९०	४६७४२९	PI					
३३	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	७७५१९	७७९५९	८२५२०	PI					
३४	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	कार्यक्रम संचालनबारे कृषि ज्ञानकेन्द्रहरूलाई अभिमुखीकरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.२	१.२	१७	३	३
३५	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	कृषि प्राविधिकहरूको प्राविधिक विषयमा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	७००	७०४	७४५	PI	१.२	१.२	१२	२	३
३६	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	८०००	८०४५	८५१६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३७	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	वेरोजगार कृषि प्राविधिकलाई व्यवसायिक कृषि उद्यम विकासका लागि प्रस्तावनामा आधारित कृषि	७०००	७०४०	७४५२	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३८	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	कृषिका विद्यार्थीलाई स्नातकोत्तर शोधकार्य (प्रदेशको कृषि समस्यामा आधारित) का लागि सहयोग	७००	७०४	७४५	PI	१.२	१.२	१७	२	३
३९	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	व्यवसायिक बगैँचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	५०००	५०२८	५३२३	PI	१.३	१.४	१२	२	२
४०	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	६००	६०३	६३९	PI	२.२	२.२	१७	२	२
४१	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	राष्ट्रिय कृषि विकास सम्बन्धी कृषि प्राविधिक कर्मचारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण (ट्राभलिंग)	५००	५०३	५३२	PI	१.२	१.२	१७	३	३
४२	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	जनचेतनामुलक पम्पलेट, बुकलेट तथा अन्य प्रचार सामग्रीहरू प्रकाशन तथा वितरण	६००	६०३	६३९	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४३	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	रेडियो तथा टिभी मार्फत कृषि कार्यक्रम संचालन	६००	६०३	६३९	PI	२.४	२.३	१७	३	३
४४	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सशर्त चालु अनुदान	८०००	८०४५	८५१६	PI					
४५	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	अन्य संस्थालाई अनुदान-सशर्त	६३०००	६३३५७	६७०६४	PI					
४६	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	अन्य संस्थालाई सशर्त पुँजीगत अनुदान	११८५००	११९१७२	१२६१४५	PI					
४७	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५१५१	१५२३७	१६१२८	PI					
४८	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२५०	२५१	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४९	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२१	१२८	PI	१.२	१.२	१२	२	३
५०	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	व्यवसायिक बगैँचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
५१	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५१	१६०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
५२	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	मुख्य मुख्यवालीहरूको रूप कटिङ्ग	७५	७५	८०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
५३	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	६०	६०	६४	PI	२.४	२.३	१७	३	३
५४	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरू मनाउने	१००	१०१	१०६	PI	२.१	२.१	१७	३	३
५५	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	धुमि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	८०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
५६	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरू मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४२०	४२२	४४७	PI	१.२	१.२	१२	२	३
५७	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	विभिन्न स्थानहरूमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
५८	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सशर्त	४००५०	४०२७७	४२६३४	PI					
५९	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	अन्य संस्थालाई सशर्त पुँजीगत अनुदान	१७९००	१८००१	१९०५५	PI					

६०	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५४०५	१५४९२	१६३९९	PI						
६१	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
६२	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२१	१२८	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
६३	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
६४	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५१	१६०	PI	२.२	२.२	१.७	२	२	
६५	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
६६	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१००	१०१	१०६	PI	२.४	२.३	१.७	३	३	
६७	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	कृषि मेला प्रदर्शनीमा सहयोग	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
६८	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४५०	४५३	४७९	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
६९	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
७०	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७३५०	७३९२	७८२४	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
७१	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
७२	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१०१	१०६	PI	२.२	२.२	१.७	३	३	
७३	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	२२६००	२२७२८	२४०५८	PI						
७४	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	अन्य संस्थालाई स:शर्त पुँजीगत अनुदान	१४९००	१४९८४	१५८६१	PI						
७५	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१९४६७	१९५७७	२०७२३	PI						
७६	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	मागमा आधारित कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
७७	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	२४०	२४१	२५५	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
७८	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	स्थानीय बजारमा कृषि वस्तुको पाक्षिक खुद्रा मुख्य संकलन	१२	१२	१३	PI	२.२	२.२	१.७	३	३	
७९	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	स्थानीय हाटबजारको पाक्षिक खुद्रा मुख्य संकलन	१२	१२	१३	PI	२.२	२.२	१.७	३	३	
८०	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
८१	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	३००	३०२	३१९	PI	२.२	२.२	१.७	२	२	
८२	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१००	१०१	१०६	PI	२.४	२.३	१.७	३	३	
८३	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१०१	१०६	PI	२.१	२.१	१.७	३	३	
८४	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	धुमि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	८०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
८५	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४५०	४५३	४७९	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
८६	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	८४००	८४४८	८९४२	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
८७	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	ज्ञानकेन्द्रमा नमूना प्रदर्शनस्थल स्थापना कार्यक्रम	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
८८	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१०१	१०६	PI	२.२	२.२	१.७	३	३	
८९	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	माटो परिक्षण शिविर संचालन	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
९०	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	२९७००	२९८६८	३१६१६	PI						
९१	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	अन्य संस्थालाई स:शर्त पुँजीगत अनुदान	२१०००	२१११९	२२३५५	PI						
९२	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२०९०१	२१०२०	२२२४९	PI						
९३	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१०००	१००६	१०६५	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
९४	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	३००	३०२	३१९	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
९५	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
९६	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	३००	३०२	३१९	PI	२.२	२.२	१.७	२	२	
९७	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
९८	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१०१	१०६	PI	२.१	२.१	१.७	३	३	
९९	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	धुमि शिविरमा सहभागिता	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
१००	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	६००	६०३	६३९	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
१०१	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
१०२	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	४६४००	४६६६३	४९३९४	PI						
१०३	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई स:शर्त पुँजीगत अनुदान	२६०००	२६१४७	२७६७७	PI						

१०४	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१७१७९	१७२७६	१८२८७	PI						
१०५	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	आकस्मिक वाली संरक्षण सेवा	२००	२०१	२१३	PI	२.२	२.२	१७	२	२	
१०६	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
१०७	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१८०	१८१	१९२	PI	१.२	१.२	१२	२	३	
१०८	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	व्यवसायिक वगैरका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	२	
१०९	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	जिल्ला समन्वय समितिको समन्वयमा स्थानिय तहका प्रमुख उप-प्रमुख तथा अन्य सरोकारवालाहरुको	१००	१०१	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
११०	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	स्थानिय तहमा कार्यरत प्राविधिक सँग मासिक समन्वय तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक बैठक	६००	६०३	६३९	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
१११	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	४४	४४	४७	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
११२	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	७५	७५	८०	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
११३	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१०१	१०६	PI	२.१	२.१	१७	३	३	
११४	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	जिल्ला समन्वय समिति तथा प्रदेश सभा सदस्यहरुबाट कार्यक्रम अनुगमन	१५०	१५१	१६०	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
११५	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	८०	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
११६	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	३००	३०२	३१९	PI	१.२	१.२	१२	२	३	
११७	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	३	२	
११८	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६८२५	६८६४	७२६५	PI	१.३	१.४	१२	३	२	
११९	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१२	३	२	
१२०	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१०१	१०६	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
१२१	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	३०००८	३०१७८	३१९४४	PI						
१२२	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१७१००	१७१७७	१८२०३	PI						
१२३	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५८४०	१५९३०	१६८६२	PI						
१२४	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३५०	३५२	३७३	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
१२५	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१८०	१८१	१९२	PI	१.२	१.२	१२	२	३	
१२६	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	स्थानीय हाटवजारको पाक्षिक खुद्रा मुल्य संकलन	१२	१२	१३	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
१२७	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	व्यवसायिक वगैरका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	२	
१२८	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५१	१६०	PI	२.२	२.२	१७	२	२	
१२९	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
१३०	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	४५	४५	४८	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
१३१	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१०१	१०६	PI	२.१	२.१	१७	३	३	
१३२	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
१३३	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	कृषि मेला प्रदर्शनीमा सहयोग	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
१३४	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	२८८	२९०	३०७	PI	१.२	१.२	१२	२	३	
१३५	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	३	२	
१३६	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६३००	६३३६	६७०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२	
१३७	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	२	
१३८	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१०१	१०६	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
१३९	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	११४००	११४६५	१२१३५	PI						
१४०	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१३५००	१३५७७	१४३७१	PI						
१४१	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१९७२१	१९८३३	२०९९३	PI						
१४२	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३५०	३५२	३७३	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
१४३	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२१	१२८	PI	१.२	१.२	१२	२	३	
१४४	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	स्थानीय हाटवजारको पाक्षिक खुद्रा मुल्य संकलन	१२	१२	१३	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
१४५	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	व्यवसायिक वगैरका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	२	
१४६	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५१	१६०	PI	२.२	२.२	१७	२	२	
१४७	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	२५	२५	२७	PI	१.३	१.४	१२	३	३	

१९२	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१९३७७	१९४८७	२०६२७	PI						
१९३	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
१९४	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२१	१२८	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
१९५	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	स्थानीय बजारमा कृषि वस्तुको पाकिज खुद्रा मुल्य संकलन	१७	१७	१८	PI	१.२	१.२	१.७	३	३	
१९६	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
१९७	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५१	१६०	PI	२.२	२.२	१.७	२	२	
१९८	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	मुख्य मुख्यवालीहरुको कृष कटिङ्ग	२५	२५	२७	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
१९९	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	९०	९१	९६	PI	२.४	२.३	१.७	३	३	
२००	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१०१	१०६	PI	२.१	२.१	१.७	३	३	
२०१	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	८०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
२०२	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४२०	४२२	४४७	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
२०३	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
२०४	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७३५०	७३९२	७८२४	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
२०५	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिबिर संचालन	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
२०६	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	ज्ञानकेन्द्रमा नमूना प्रदर्शनस्थल स्थापना कार्यक्रम	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
२०७	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	२५२४०	२५३८३	२६८६८	PI						
२०८	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	अन्य संस्थालाई स:शर्त पुँजीगत अनुदान	१०२००	१०२५८	१०८५८	PI						
२०९	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१७४४९	१७५४८	१८५७५	PI						
२१०	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
२११	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१००	१०१	१०६	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
२१२	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
२१३	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५१	१६०	PI	२.२	२.२	१.७	२	२	
२१४	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	मुख्य मुख्यवालीहरुको कृष कटिङ्ग	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
२१५	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१५०	१५१	१६०	PI	२.१	२.१	१.७	३	३	
२१६	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
२१७	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६३००	६३३६	६७०६	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
२१८	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	१८७८३	१८८८९	१९९९५	PI						
२१९	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	अन्य संस्थालाई स:शर्त पुँजीगत अनुदान	११५००	११५६५	१२२४२	PI						
२२०	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१८१७०	१८२७३	१९३४२	PI						
२२१	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	५६४	५६७	६००	PI	१.२	१.२	१.२	२	३	
२२२	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	५३७७	५४०७	५७२४	PI	१.३	१.४	१.२	३	३	
२२३	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	३३०	३३२	३५१	PI						
२२४	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२५९६७	२६११४	२७६४२	PI						
२२५	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	स्थलगत घुम्टी कृषक तालिम	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	२	३	
२२६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	स्कुल हर्टिकल्चर तालिम	१३५	१३६	१४४	PI	१.३	१.४	१.२	२	३	
२२७	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	मौसमअनुसारका फलफूल तथा तरकारी उत्पादन सम्बन्धी कृषकस्तर तालिम	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१.२	२	३	
२२८	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	आलकारीक विरुवा उत्पादन तथा विक्री	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
२२९	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	आलुको बेसिक बीउ उत्पादन तथा विक्री	३५०	३५२	३७३	PI	१.३	१.४	१.२	२	३	
२३०	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	फार्मको बगैचा स्याहार संभार खर्च	१५३०	१५३९	१६२९	PI						
२३१	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	बगैचाभित्र अन्तरवाली प्रदर्शन	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
२३२	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	तरकारी जर्मप्लाज्म संरक्षण तथा सम्बर्द्धन	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	३	२	
२३३	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	हिउदे फलफूल विरुवा उत्पादन	९००	९०५	९५८	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
२३४	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	तरकारी वेना उत्पादन तथा विक्री	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	२	२	
२३५	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाप्तु सोलुखुम्बु	तरकारी बीउ उत्पादन	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१.२	२	३	

२३६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	ओखर ब्लक स्थापना तथा विरुवा रोपण	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२३७	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	बेसिक १ आलु उत्पादन	८०	८०	८५	PI	१.३	१.४	१२	२	३
२३८	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	जैविक मल खरीद	७६०	७६४	८०९	PI	२.३	३.४	१५	२	१
२३९	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	हिउदे फलफूल विरुवा विक्री	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२४०	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	स्टस्टक विरुवा उत्पादन तथा खरिद	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२४१	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	फार्मको माटो सुधारका लागि कृषि चुन खरीद	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२४२	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	ईडिमयल, स्थानीय नास्पाती आरुको जर्मप्लाज्म खरीद तथा संरक्षण खर्च	९०	९१	९६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२४३	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	पीविएस वीउ आलु उत्पादन सम्बन्धी खर्च	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२४४	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	गहासुधार खर्च	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२४५	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	कृषि तथा पशुपक्षीजन्य सामग्री ढुवानी	६०	६०	६४	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२४६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१५०	१५१	१६०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२४७	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फान्पु सोलुखुम्बु	प्राविधिक पोष्टर पम्पलेट आदि प्रचार प्रसार सामग्री प्रकाशन र वितरण	१५०	१५१	१६०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२४८	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	पारिश्रमिक तथा प्रयोगशाला संचालन खर्च	१२२२५	१२२९४	१३०१४	PI					
२४९	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी खुद्रा विक्रेता तालिम	५००	५०३	५३२	PI	१.२	१.२	१७	३	२
२५०	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	एक गाउँ एक कृषि प्राविधिक (OVOT) लाई बाली उपचार शिविर सन्चालन तालिम मोड्यूल १	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२५१	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	ट्राईकोडर्मा उत्पादन तथा वितरण	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५२	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	मेटाराइजियम उत्पादन, विरतरण तथा कल्चर संरक्षण	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५३	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	समस्या ग्रस्त क्षेत्रमा अभियानमूलक बाली संरक्षण कार्यक्रम	१६००	१६०९	१७०३	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२५४	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्रयोगशाला निदान सेवा (ल्याब रसायन तथा ग्लासवेयर खरिद)	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५५	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्रयोगशाला म्यूजियम व्यवस्थापन	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५६	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	मोरङ/सुनसरी जिल्लामा उखुवालीको रोग कीरा व्यवस्थापन कार्यक्रम	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२५७	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा	६००	६०३	६३९	PI	२.२	२.२	१७	२	२
२५८	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	आई.पि.एम. एप्रोच प्रदर्शन तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम	३००	३०२	३१९	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२५९	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	सुन्तलाजात बगैँचाको हास तथा रोग कीरा व्यवस्थापन कार्यक्रम	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२६०	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी प्रयोग मुक्त सप्ताह (No Pesticide Use Week)	१००	१०१	१०६	PI	२.३	३.४	१५	३	१
२६१	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्लान्ट हेल्थ न्याली (Plant Health Rally)	१००	१०१	१०६	PI	२.३	३.४	१५	३	२
२६२	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी अवशेष दूत विक्षेपण (RBPR) ल्याब संचालन तथा व्यवस्थापन	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२६३	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	सर्भे एण्ड सर्भेलेन्स	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२६४	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्राविधिकबाट घुम्ती बाली उपचार शिविर सन्चालन	३५०	३५२	३७३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२६५	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	कार्यालयको बगैँचा व्यवस्थापन	३०	३०	३२	PI	२.३	३.१	१५	३	२
२६६	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	शत्रुजीव, मीठुजीव सम्बन्धी फ्लेक्स प्रकाशन	२५०	२५१	२६६	PI	२.४	२.३	१७	३	२
२६७	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	बाली संरक्षण प्राविधि रंगिन बुकलेट/पम्पलेट प्रकाशन	१००	१०१	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२६८	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी सम्बन्धि प्रदेशिक अभिलेख तयारी र प्रकाशन	१००	१०१	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२६९	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	मानव चहलपहल हुने स्थानमा विषादीका नकारात्मक असर सम्बन्धमा हेर्डिङ्गबोर्ड स्थापना	८००	८०५	८५२	PI	२.३	३.१	१५	३	३
२७०	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्रदेश भित्रका विषादी विक्रेताहरूको पसल, गोदाम अनुगमन/प्रतिवेदन	७५	७५	८०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२७१	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	जैविक तथा वनस्पतिक विषादीको प्रभावकारीता अध्ययन	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२७२	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	पारिश्रमिक तथा प्रयोगशाला संचालन खर्च	१४०४८	१४१२८	१४९५४	PI					
२७३	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	स्कुल शिक्षा बीउ सम्बन्धी	२५	२५	२७	PI	१.२	१.२	१२	२	२
२७४	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	प्रदेश स्तर पुगुस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम	११२८	११३४	१२०१	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२७५	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीउ विजन सम्बन्धी स्थलगत घुम्ती तालिम	३५०	३५२	३७३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२७६	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१२०	१२१	१२८	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२७७	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीउ नमूना परिक्षण	४५०	४५३	४७९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२७८	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	रेफ्री नमूना परिक्षण	२२	२२	२३	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२७९	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीउ बजार नमूना खरिद तथा परिक्षण/प्रतिवेदन	७५	७५	८०	PI	२.४	२.३	१७	३	३

२८०	३१२०११४०४१	बीडविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीड प्रमाणीकरण	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८१	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१७२१८	१७३१६	१८३२९	PI					
२८२	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामुलक घुमिन्त कृषक तालिम	५२	५२	५५	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८३	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो जाँचको लागि रसायन खरिद	४०५	४०७	४३१	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२८४	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	मलखाद्य विक्षेपण, रसायन खरिद	२४	२४	२६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८५	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	सुधम तत्व विक्षेपण, रसायन खरिद	४८	४८	५१	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८६	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	प्रयोगशाला निदान सेवा (व्याव रसायन तथा ग्लासवेयर खरिद)	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८७	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	मानव चहलपहल हुने स्थानमा विषादीका नकारात्मक असर सम्बन्धमा होर्डिङ्गबोर्ड स्थापना	६०	६०	६४	PI	२.३	३.१	१५	३	३
२८८	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	कृषि चुन प्रदर्शन कार्यक्रम	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८९	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो नमूना परिक्षण विक्षेपण	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२९०	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	घुम्टी प्रयोगशाला मार्फत शिविर संचालन	१२००	१२०७	१२७७	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२९१	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो परिक्षण शिविर संचालन	५२५	५२८	५५९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२९२	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	मलखाद्यको गुणस्तर विक्षेपण	१८	१८	१९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२९३	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	सुधम तत्वको नमूना संकलन तथा विक्षेपण	१५	१५	१६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२९४	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	विद्य माटो दिवस	१००	१०१	१०६	PI	२.१	२.१	१७	३	२
२९५	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	प्रचार प्रसार सामाग्री छपाई	५५	५५	५९	PI					
२९६	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	IPNS कृषक पाठशाला संचालन	१००	१०१	१०६	PI	१.२	१.२	१२	२	३
२९७	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	८६०१	८६५०	९१५६	PI					
२९८	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	माटो व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामुलक घुमिन्त कृषक तालिम	२५०	२५१	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२९९	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	माटो जाँचको लागि रसायन खरिद	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३००	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	घुम्टी माटो परीक्षण शिविर	२७०	२७२	२८७	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०१	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	मलखाद्य विक्षेपण, रसायन खरिद	२४	२४	२६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३०२	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	सुधम तत्व विक्षेपण, रसायन खरिद	४८	४८	५१	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३०३	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	हरियो मल प्रदर्शन कार्यक्रम	९००	९०५	९५८	PI	२.३	२.४	१५	३	२
३०४	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	कृषि चुन प्रदर्शन कार्यक्रम	१५००	१५०९	१५९७	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३०५	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	माटो नमूना परिक्षण विक्षेपण	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०६	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	घुम्टी प्रयोगशाला मार्फत शिविर संचालन	७५०	७५४	७९८	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३०७	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	माटो परिक्षण शिविर संचालन	१०६०	१०६६	११२८	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०८	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	माटो परिक्षण शिविर संचालन	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०९	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	मलखाद्यको गुणस्तर विक्षेपण	२०	२०	२१	PI	२.४	२.३	१२	३	३
३१०	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरङ्गा झापा	प्रचार प्रसार सामाग्री छपाई	५०	५०	५३	PI					
३११	३१२०११४०२१	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१४१६७	१४२४७	१५०८१	PI					
३१२	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	स्थलगत तालिम कृषकस्तर	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३१३	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	रेशम किरापालन तथा किन्तु बगैँचा व्यवस्थापन तालिम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१४	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फार्मभिन्न व्यवसायिक रेशम कोया उत्पादन कार्यक्रम	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१५	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फार्मभिन्न किन्तु बगैँचा व्यवस्थापन कार्यक्रम	९००	९०५	९५८	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१६	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फार्मभिन्न किन्तु नर्सरी व्यवस्थापन कार्यक्रम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१७	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फार्मभिन्न किन्तु विरुवा विक्री वितरण कार्यक्रम	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१८	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फार्मभिन्न किन्तु क्षेत्र विस्तार	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१९	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	चौकी किरापालन तथा कृषकलाई बाकस वितरण	२५०	२५१	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३२०	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	चौकी किरापालन तथा कृषकलाई बाकस वितरण	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३२१	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	कृषक स्तरमा रेशम कोया उत्पादन	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२२	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	विसक्रमण खरीद तथा वितरण	२५०	२५१	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३२३	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यक्रम संचालन खर्च	१०६९५	१०७५६	११३८५	PI					

३२४	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	स्थलगत घुमती कृषक तालिम	५०	५०	५३	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३२५	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	जिल्लास्तर श्रमुवा कृषक तालिम	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३२६	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फार्मभिव व्यवसायिक रेशम कोया उत्पादन कार्यक्रम	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२७	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फार्मभिव किन्मु बगैचा व्यवस्थापन कार्यक्रम	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२८	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फार्मभिव किन्मु नर्सरी व्यवस्थापन कार्यक्रम	२५०	२५१	२६६	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२९	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फार्मभिव किन्मु क्षेत्र विस्तार	२००	२०१	२१३	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३३०	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१००	१०१	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३
३३१	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	कृषक स्तरमा रेशम कोया उत्पादन	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३३२	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	विसरूपण खरीद तथा वितरण	२५०	२५१	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३३३	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२२१८८	२२३१४	२३६१९	PI					
३३४	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१६१५०	१६२४२	१७१९२	PI	१.२	१.२	१२	२	३
३३५	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	कार्यक्रम खर्च	६४५	६४९	६८७	PI					
३३६	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	३२८२४	३३०१०	३४९४२	PI					
३३७	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१०००	१००६	१०६५	PI	१.२	१.२	१२	२	३
३३८	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	जलचर संरक्षण ऐन बारे अभिमुखिकरण तथा जल/जलिय जिव व्यवस्थापन तालिम/प्रजाति जालको साइज	१५०	१५१	१६०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३३९	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	रसायन एवं आवश्यक उपकरण वितरण	१२५	१२६	१३३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३४०	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	केज कल्चर कार्यक्रम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३४१	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	बृहत्तर ट्राउट माछा विकास कार्यक्रम	२५००	२५१४	२६६१	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३४२	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	मत्स्य स्वास्थ्य शिविर	४००	४०२	४२६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३४३	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	प्रदेशस्तरीय मत्स्य परिकार प्रतियोगिता	५००	५०३	५३२	PI	२.१	२.१	१७	३	३
३४४	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	मत्स्य रोग एवं पानीको गुणस्तर मापनको लागि प्रयोगशाला तथा उपकरण व्यवस्थापन	५००	५०३	५३२	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३४५	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	व्यवसायिक पशु फार्महरुमा एकीकृत घुमती विशेषज्ञ पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	१५००	१५०९	१५९७	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३४६	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	प्रदेशमा ट्राउट पालन सम्भाव्यता अध्ययन	१००	१०१	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३४७	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	कृषि कलेज प्राविधिक शिक्षालय कृषि तथा पशु फर्म मार्फत मत्स्य तथा पशु सेवा प्रसार कार्यक्रम	५०००	५०२८	५३२३	PI	१.२	१.२	१२	२	३
३४८	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	३६२९५	३६५०१	३८६३७	PI					
३४९	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	९५००	९५५४	१०११३	PI					
३५०	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	३३४२१	३३६१०	३५५७७	PI					
३५१	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	मत्स्यपालन सम्बन्धि स्थलगत तालिम	४३०	४३२	४५८	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३५२	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक बाख्रा पालन तालिम	१२००	१२०७	१२७७	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३५३	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	चरन तथा पशु आहारा व्यवस्थापन तालिम	९००	९०५	९५८	PI	१.२	१.२	१२	२	३
३५४	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	स्वच्छ मासु उत्पादन तथा प्रशोधन तालिम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३५५	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	पशु औषधी व्यवसायी तालिम	१४००	१४०८	१४९०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३५६	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	अधारभूत मत्स्य विकास तालिम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३५७	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	अधारभूत मत्स्य विकास तालिम	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३५८	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायिक मत्स्य पालन तालिम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३५९	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	नर्सरी तथा हाचरी व्यवस्थापन तालिम	३००	३०२	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३६०	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	रेन्जो ट्राउट पालन सम्बन्धी तालिम	३५०	३५२	३७३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३६१	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक कुखुरा पालन तालिम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३६२	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक गाई/भैसी पालन तालिम	९००	९०५	९५८	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३६३	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक बसुरा पालन तालिम	९००	९०५	९५८	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३६४	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	दुध प्रशोधन तथा विविधिकरण तालिम	६००	६०३	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३६५	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	डेरी उद्यमी तालिम	३५०	३५२	३७३	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३६६	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	मागमा आधारित कृषकस्तर तालिम	४०००	४०२३	४२५८	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३६७	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	३४६३१	३४८२७	३६८६५	PI					

४५६	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सुनसरी	कृतिम गर्भाधान कर्ताहरसंगको संवन्धात्मक अन्तर्क्रिया	५०	५०	५३	P1	१.३	१.४	१.२	३	३
४५७	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२२१२०	२२२४५	२३५४७	P1					
४५८	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	७०००	७०४०	७४५२	P1					
४५९	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	४६७६५	४७०३०	४९७८२	P1					
४६०	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१०००	१००६	१०६५	P1	१.२	१.२	१.२	२	३
४६१	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	अन्तर प्रदेश उत्कृष्ट सहकारी व्यवसाय अवलोकन भ्रमण	३००	३०२	३१९	P1	१.२	१.२	१.७	३	३
४६२	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	राष्ट्रीय सहकारी दिवस प्रदेश भर मनाउने कार्यक्रम	२००	२०१	२१३	P1	२.१	२.१	१.७	३	३
४६३	३१२०३१४०११	सहकारी प्रशिक्षालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा प्रशिक्षालय संचालन खर्च	१२८९८	१२९७१	१३७३०	P1					
४६४	३१२०३१४०११	सहकारी प्रशिक्षालय सुनसरी	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१४०००	१४०७९	१४९०३	P1	१.२	१.२	१.२	२	३
जम्मा				३८३१६३३	३८५३३५८	४०७८८३३						

९.४ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	द्वितीय विकास लक्ष्य संकेत	जलवायु संकेत					
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)	कुल						प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेय)			
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान														
१	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१२१०२१	१२१०२१	०	०	०	१२१७०७	१२१७०७	०	१२८८२९	१२८८२९	०	P1							
२	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	करार सेवा र सेवा परामर्श खर्च	७६००	७६००	०	०	०	७६४३	७६४३	०	८०९०	८०९०	०	P1							
३	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	२०००	२०००	०	०	०	२०११	२०११	०	२१२९	२१२९	०	P1	२.२	२.२	१.७	२	३		
४	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सफ्टवेयर निर्माण तथा कृषि तथ्यांक अद्यावधिक कार्य	१०००	०	०	१०००	०	१००६	०	१००६	१०६५	०	१०६५	०	१०६५	P1	२.४	२.३	१.७	३	३
५	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषकसँग कृषि मन्त्री कार्यक्रम	८००	०	०	८००	०	८०५	०	८०५	८५२	०	८५२	०	८५२	P1	२.४	२.३	१.७	३	३
६	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरष्कार	८००	०	०	८००	०	८०५	०	८०५	८५२	०	८५२	०	८५२	P1	२.२	२.२	१.७	३	३
७	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	एफ.एम. रेडीयो./पत्रपत्रिका/टि.भि. को माध्यमबाट सचेतना/सूचनामूलक कार्यक्रम संचालन	१५००	०	०	१५००	०	१५०९	०	१५०९	१५९७	०	१५९७	०	१५९७	P1	२.२	२.२	१.७	३	३
८	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मेला, प्रदर्शन, महोत्सव, दिवस, कार्यशाला गोष्ठी आदि संचालन तथा सहभागीतामा सहयोग	१६००	०	०	१६००	०	१६०९	०	१६०९	१७०३	०	१७०३	०	१७०३	P1	२.२	२.२	१.७	३	३

९	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि/पशु विकास कार्यक्रमहरूको विभिन्न सरोकारवालाहरूसँगको अनुगमन भ्रमण	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१०	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	नीति, कानुनी प्रवन्ध, मापदण्ड तथा Regulation तयारी	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
११	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा कृषि/पशु अनुसन्धान कार्यक्रम सञ्चालन	९०००	०	०	९०००	०	९०५१	०	९०५१	९५८१	०	९५८१	PI	१.३	१.४	१२	२	३
१२	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	जिल्लास्तरीय सहकारी गोष्ठी कार्यक्रम	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.२	२.२	१७	२	३
१३	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	स्थानीय तहमा रहेका सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	९००	९००	०	०	०	९०५	९०५	०	९५८	९५८	०	PI	१.२	१.२	१७	२	३
१४	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	प्रदेश प्रमुख नव प्रवर्तन कृषि कार्यक्रम संचालन	१२००००	१२००००	०	०	०	१२०६८०	१२०६८०	०	१२७७४२	१२७७४२	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
१५	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि कर्जामा व्याज अनुदान	५००००	०	०	५००००	०	५०२८३	०	५०२८३	५३२२६	०	५३२२६	PI	१.३	१.४	१२	२	३
१६	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	नेपाल टेलिभिजन मार्फत कृषि कार्यक्रम संचालन	३६००	३६००	०	०	०	३६२०	३६२०	०	३८३२	३८३२	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
१७	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	उत्कृष्ट सहकारी पुरस्कार	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१८	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	उत्पादन तथा बजारीकरणमा सहभागी हुने सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	२०००	२०००	०	०	०	२०११	२०११	०	२१२९	२१२९	०	PI	१.२	१.२	१७	२	३
१९	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशालालाई पशुस्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन सहयोग	१५००	१५००	०	०	०	१५०९	१५०९	०	१५९७	१५९७	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२०	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	कृषि विषय अध्ययनरत ईन्टनसिप परिचालन	४५००	४५००	०	०	०	४५२६	४५२६	०	४७९०	४७९०	०	PI	१.२	१.२	१७	२	३
२१	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुपन्थीको खोप सेवाका लागि लजस्टिक खरीद	९०००	९०००	०	०	०	९०५१	९०५१	०	९५८१	९५८१	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२२	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोग नियन्त्रण (बर्डफ्लू रोग लगायत)	५१००	५१००	०	०	०	५१२९	५१२९	०	५४२९	५४२९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२

२३	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	व्यवसायिक गाई फार्महरूमा सेक्स सिमेन खरिद तथा वितरण	३६०००	०	०	३६०००	०	३६२०४	०	३६२०४	३६३२३	०	३६३२३	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२४	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	व्यवसायिक बाख्रा फार्महरूमा बोग्यर बोका खरिद तथा वितरण	२५०००	२५०००	०	०	०	२५१४२	२५१४२	०	२६६१३	२६६१३	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२५	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	भूमिहिन तथा सुकुम्बासीहरूलाई जग्गा उपलब्ध गराउन स्थानीय तहसँगको समन्वयमा जग्गा विवरण संकलन	१५००	०	०	१५००	०	१५०९	०	१५०९	१५९७	०	१५९७	PI	२.२	२.२	१.७	२	३
२६	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	भूमिहिन तथा सुकुम्बासीहरूलाई जग्गा उपलब्ध गराउन जग्गा विवरण अध्यावधिक	१५००	०	०	१५००	०	१५०९	०	१५०९	१५९७	०	१५९७	PI	२.२	२.२	१.७	२	३
२७	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई निःशर्त चालु अनुदान	५०००	५०००	०	०	०	५०२८	५०२८	०	५३२३	५३२३	०	PI					
२८	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई अनुदान सःशर्त	६२८०००	४३२२७४	०	११५७२६	८००००	६३१५६१	४३४७२५	१९६८३६	६६८५१६	४६०१६२	२०८३५३	PI					
२९	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	४२००००	२००००	०	२५००००	१५००००	४२२३८१	२०११३	४०२२६८	४४७०९७	२१२९०	४२५८०६	PI					
३०	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मेशिनरी तथा औजार	७०००	७०००	०	०	०	७०४०	७०४०	०	७४५२	७४५२	०	PI					
३१	३१२००१३१०१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पशुधन तथा वागवानी विकास खर्च	६०००	६०००	०	०	०	६०३४	६०३४	०	६३८७	६३८७	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
३२	३१२०१०२०११	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	संघ सशर्त अनुदान	४३९१००	०	४३९१००	०	०	४४१५९०	०	४४१५९०	४६७४२९	०	४६७४२९	PI					
३३	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	७७५१९	७७५१९	०	०	०	७७९५९	७७९५९	०	८२५२०	८२५२०	०	PI					
३४	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	कार्यक्रम संचालनबारे कृषि ज्ञानकेन्द्रहरूलाई अभिमुखीकरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.२	१.२	१.७	३	३
३५	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	कृषि प्राविधिकहरूको प्राविधिक विषयमा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	७००	७००	०	०	०	७०४	७०४	०	७४५	७४५	०	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
३६	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	८०००	०	०	८०००	०	८०४५	०	८०४५	८५१६	०	८५१६	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३७	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	बेरोजगार कृषि प्राविधिकलाई व्यवसायिक कृषि उद्यम विकासका लागि प्रस्तावनामा आधारित कृषि कार्यक्रम	७०००	०	०	७०००	०	७०४०	०	७०४०	७४५२	०	७४५२	PI	१.३	१.४	१.२	२	३

३८	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	कृषिका विद्यार्थीलाई स्नातकोत्तर शोधकार्य (प्रदेशको कृषि समस्यामा आधारित) का लागि सहयोग कार्यक्रम	७००	७००	०	०	०	७०४	७०४	०	७४५	७४५	०	PI	१.२	१.२	१७	२	३
३९	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	व्यवसायिक बगैँचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	५०००	०	०	५०००	०	५०२८	०	५०२८	५३२३	०	५३२३	PI	१.३	१.४	१२	२	२
४०	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
४१	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	राष्ट्रिय कृषि विकास सम्बन्धी कृषि प्राविधिक कर्मचारीहरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण (ट्राभलिंग सेमिनार)	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	१.२	१.२	१७	३	३
४२	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	जनचेतनामुलक पम्पलेट, बुकलेट तथा अन्य प्रचार सामग्रीहरू प्रकाशन तथा वितरण	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४३	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	रेडियो तथा टिभी मार्फत कृषि कार्यक्रम संचालन	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
४४	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान	८०००	८०००	०	०	०	८०४५	८०४५	०	८५१६	८५१६	०	PI					
४५	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःसर्त	६३०००	७३०००	०	५५७००	०	६३३५७	७३४१	५६०१६	६७०६४	७७७१	५९२९४	PI					
४६	३१२०११३०११	कृषि विकास निर्देशनालय मोरङ	अन्य संस्थालाई सःसर्त पुँजीगत अनुदान	११८५००	१२०००	०	१०६५००	०	११९१७२	१२०६८	१०७१०४	१२६१४५	१२७७४	११३३७१	PI					
४७	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५१५१	१५१५१	०	०	०	१५२३७	१५२३७	०	१६१२८	१६१२८	०	PI					
४८	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२५०	२५०	०	०	०	२५१	२५१	०	२६६	२६६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४९	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२०	०	०	०	१२१	१२१	०	१२८	१२८	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
५०	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	व्यवसायिक बगैँचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
५१	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
५२	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	मुख्य मुख्यवालीहरूको ऋप कटिङ्ग	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
५३	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	६०	६०	०	०	०	६०	६०	०	६४	६४	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
५४	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरू मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
५५	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
५६	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरू मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४२०	४२०	०	०	०	४२२	४२२	०	४४७	४४७	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३

५७	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
५८	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	४००५०	२२३५०	०	१७७००	०	४०२७७	२२४७७	१७८००	४२६३४	२३७९२	१८८४२	PI					
५९	३१२०११२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, झापा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१७९००	१७९००	०	०	०	१८००१	१८००१	०	१९०५५	१९०५५	०	PI					
६०	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५४०५	१५४०५	०	०	०	१५४९२	१५४९२	०	१६३९९	१६३९९	०	PI					
६१	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
६२	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२०	०	०	०	१२१	१२१	०	१२८	१२८	०	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
६३	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	व्यवसायिक जगैचाका लागि फलफूल विरवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
६४	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१.७	२	२
६५	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
६६	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.४	२.३	१.७	३	३
६७	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	कृषि मेला प्रदर्शनीमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
६८	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४५०	४५०	०	०	०	४५३	४५३	०	४७९	४७९	०	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
६९	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
७०	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७३५०	२४९१	०	४८५९	०	७३९२	२५०५	४८८७	७८२४	२६५२	५१७२	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
७१	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिबिर संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
७२	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१.७	३	३
७३	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२२६००	१६४५९	०	६१४१	०	२२७२८	१६५५२	६१७६	२४०५८	१७५२१	६५३७	PI					
७४	३१२०१०३०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ईलाम	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१४९००	२४५०	०	१२४५०	०	१४९८४	२४६४	१२५२१	१५८६१	२६०८	१३२५३	PI					
७५	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१९४६७	१८८६७	०	६००	०	१९५७७	१८९७४	६०३	२०७२३	२००८४	६३९	PI					
७६	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	मागमा आधारित कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
७७	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	२४०	१४०	०	१००	०	२४१	१४१	१०१	२५५	१४९	१०६	PI	१.२	१.२	१.२	२	३

७८	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	स्थानीय बजारमा कृषि वस्तुको पाक्षिक खुद्रा मुल्य संकलन	१२	१२	०	०	०	१२	१२	०	१३	१३	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
७९	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	स्थानीय हाटबजारको पाक्षिक खुद्रा मुल्य संकलन	१२	१२	०	०	०	१२	१२	०	१३	१३	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
८०	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
८१	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
८२	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
८३	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
८४	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	धुमि शिविरमा सहभागिता	७५	०	०	७५	०	७५	०	७५	८०	०	८०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
८५	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४५०	४५०	०	०	०	४५३	४५३	०	४७९	४७९	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
८६	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	८४००	८४००	०	०	०	८४४८	८४४८	०	८९४२	८९४२	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
८७	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	ज्ञानकेन्द्रमा नमूना प्रदर्शनस्थल स्थापना कार्यक्रम	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
८८	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
८९	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	माटो परिक्षण शिविर संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
९०	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	अन्य संस्थालाई अनुदान-स.शर्त	२९७००	२९५००	०	८२००	०	२९८६८	२९६२२	८२४६	३१६१६	२२८८७	८७२९	PI					
९१	३१२०१०२०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाँचथर	अन्य संस्थालाई स.शर्त पुँजीगत अनुदान	२१०००	६०००	०	१५०००	०	२१११९	६०३४	१५०८५	२२३५५	६३८७	१५९६८	PI					
९२	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२०९०१	२०९०१	०	०	०	२१०२०	२१०२०	०	२२२४९	२२२४९	०	PI					
९३	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
९४	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	ग्रामिण कृषिकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
९५	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	४००	४००	०	०	०	४०२	४०२	०	४२६	४२६	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
९६	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
९७	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	मुख्य मुख्यवालीहरुको ऋप कटिङ्ग	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
९८	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३

१९	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
१००	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
१०१	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
१०२	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	४६४००	२९७००	०	१६७००	०	४६६६३	२९८६८	१६७९५	४९३९४	३१६१६	१७७७७	PI					
१०३	३१२०११४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	२६०००	१००००	०	१६०००	०	२६१४७	१००५७	१६०९१	२७६७७	१०६४५	१७०३२	PI					
१०४	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१७१७९	१७१७९	०	०	०	१७२७६	१७२७६	०	१८२८७	१८२८७	०	PI					
१०५	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	२.२	२.२	१.७	२	२
१०६	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
१०७	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१८०	१८०	०	०	०	१८१	१८१	०	१९२	१९२	०	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
१०८	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	व्यवसायिक वर्गका लागि फलफूल विरवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
१०९	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	जिल्ला समन्वय समितिको समन्वयमा स्थानिय तहका प्रमुख उप-प्रमुख तथा अन्य सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा कार्यक्रम सार्वजनिकरण	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.४	२.३	१.७	३	३
११०	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	स्थानिय तहमा कार्यरत प्राविधिक सँग मासिक समन्वय तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक बैठक	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.४	२.३	१.७	३	३
१११	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	४४	४४	०	०	०	४४	४४	०	४७	४७	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
११२	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	२.४	२.३	१.७	३	३
११३	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१.७	३	३
११४	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	जिल्ला समन्वय समिति तथा प्रदेश सभा सदस्यहरुबाट कार्यक्रम अनुगमन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१.७	३	३
११५	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
११६	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.२	१.२	१.२	२	३

११७	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिकनिक संचालन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
११८	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६८२५	६८२५	०	०	०	६८६४	६८६४	०	७२६५	७२६५	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
११९	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१२०	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१२१	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	३०००८	१३१०८	०	१६९००	०	३०१७८	१३१८२	१६९९६	३१९४४	१३९५४	१७९९०	PI					
१२२	३१२०१०६०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, धनकुटा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१७१००	१५१००	०	२०००	०	१७१९७	१५१८६	२०११	१८२०३	१६०७४	२१२९	PI					
१२३	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५८४०	१५८४०	०	०	०	१५९३०	१५९३०	०	१६८६२	१६८६२	०	PI					
१२४	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३५०	३५०	०	०	०	३५२	३५२	०	३७३	३७३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१२५	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१८०	१८०	०	०	०	१८१	१८१	०	१९२	१९२	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१२६	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	स्थानीय हाटबजारको पाक्षिक खुद्रा मुल्य संकलन	१२	१२	०	०	०	१२	१२	०	१३	१३	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१२७	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
१२८	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
१२९	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मुख्य मुख्यवालीहरुको कृषि कटिङ्ग	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१३०	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	४५	४५	०	०	०	४५	४५	०	४८	४८	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१३१	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
१३२	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१३३	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	कृषि मेला प्रदर्शनीमा सहयोग	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१३४	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	२८८	२८८	०	०	०	२९०	२९०	०	३०७	३०७	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१३५	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिकनिक संचालन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१३६	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६३००	६३००	०	०	०	६३३६	६३३६	०	६७०६	६७०६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१३७	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२

१३८	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१३९	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	११४००	११४००	०	०	०	११४६५	११४६५	०	१२१३५	१२१३५	०	PI					
१४०	३१२०१०४०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, संखुवासभा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१३५००	५०००	०	८५००	०	१३५७७	५०२८	८५४८	१४३७१	५३२३	९०४८	PI					
१४१	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१९७२१	१९७२१	०	०	०	१९८३३	१९८३३	०	२०९९३	२०९९३	०	PI					
१४२	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३५०	३५०	०	०	०	३५२	३५२	०	३७३	३७३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१४३	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२०	०	०	०	१२१	१२१	०	१२८	१२८	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१४४	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	स्थानीय हाटबजारको पाक्षिक खुद्रा मुल्य संकलन	१२	१२	०	०	०	१२	१२	०	१३	१३	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१४५	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	व्यवसायिक वगैचाका लागि फलफूल विरवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
१४६	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
१४७	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	२५	२५	०	०	०	२५	२५	०	२७	२७	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१४८	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	६०	६०	०	०	०	६०	६०	०	६४	६४	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१४९	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
१५०	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१५१	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४३२	४३२	०	०	०	४३४	४३४	०	४६०	४६०	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१५२	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१५३	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७३५०	७३५०	०	०	०	७३९२	७३९२	०	७८२४	७८२४	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१५४	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१५५	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१५६	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२७५५०	१५७७०	०	११७८०	०	२७७०६	१५८५९	११८४७	२९३२७	१६७८७	१२५४०	PI					
१५७	३१२०१०७०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, भोजपुर	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१२०००	५०००	०	७०००	०	१२०६८	५०२८	७०४०	१२७७४	५३२३	७४५२	PI					
१५८	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५३६१	१५३६१	०	०	०	१५४४८	१५४४८	०	१६३५२	१६३५२	०	PI					

१५९	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३५०	३५०	०	०	०	३५२	३५२	०	३७३	३७३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१६०	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१५०	०	०	१५०	०	१५१	०	१५१	१६०	०	१६०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१६१	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१६२	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
१६३	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
१६४	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	मुख्य मुख्यवालीहरुको रूप कटिङ्ग	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१६५	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१८०	१८०	०	०	०	१८१	१८१	०	१९२	१९२	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१६६	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	घुम्टि शिविरमा सहभागिता	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१६७	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	कृषि मेला प्रदर्शनीमा सहयोग	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१६८	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४३२	४३२	०	०	०	४३४	४३४	०	४६०	४६०	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१६९	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१७०	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	४२००	४२००	०	०	०	४२२४	४२२४	०	४४७१	४४७१	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१७१	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१७२	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१७३	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	११५००	११००	०	१०४००	०	११५६५	११०६	१०४५९	१२२४२	११७१	११०७१	PI					
१७४	३१२०१०९०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, सोलुखुम्बु	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	८५००	५०००	०	३५००	०	८५४८	५०२८	३५२०	९०४८	५३२३	३७२६	PI					
१७५	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१५६७०	१५३७०	०	३००	०	१५७५९	१५४५७	३०२	१६६८१	१६३६२	३१९	PI					
१७६	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२५०	०	०	२५०	०	२५१	०	२५१	२६६	०	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१७७	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१७८	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२

१७९	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	०	०	१५०	०	१५१	०	१५१	१६०	०	१६०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
१८०	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	मुख्य मुख्यवालीहरुको ऋप कटिङ्ग	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१८१	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	४५	०	०	४५	०	४५	०	४५	४८	०	४८	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१८२	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवसहरु मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
१८३	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	धुमि शिविरमा सहभागिता	५०	०	०	५०	०	५०	०	५०	५३	०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१८४	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४५०	०	०	४५०	०	४५३	०	४५३	४७९	०	४७९	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१८५	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१८६	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	जिल्ला वीउ विजन समन्वय समिति गठन तथा बैठक संचालन	२५	२५	०	०	०	२५	२५	०	२७	२७	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१८७	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७३५०	७३५०	०	०	०	७३९२	७३९२	०	७८२४	७८२४	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१८८	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
१८९	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१९०	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	अन्य संस्थालाई अनुदान-स.शर्त	२३६००	३४५०	०	२०१५०	०	२३७३४	३४७०	२०२६४	२५१२३	३६७३	२१४५०	PI					
१९१	३१२०१०८०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, खोटाङ्ग	अन्य संस्थालाई स.शर्त पुँजीगत अनुदान	१२४००	६०००	०	६४००	०	१२४७०	६०३४	६४३६	१३२००	६३८७	६८१३	PI					
१९२	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१९३७७	१९३७७	०	०	०	१९४८७	१९४८७	०	२०६२७	२०६२७	०	PI					
१९३	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
१९४	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१२०	१२०	०	०	०	१२१	१२१	०	१२८	१२८	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
१९५	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	स्थानीय बजारमा कृषि वस्तुको पाक्षिक खुद्रा मूल्य संकलन	१७	१७	०	०	०	१७	१७	०	१८	१८	०	PI	१.२	१.२	१७	३	३
१९६	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
१९७	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
१९८	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	मुख्य मुख्यवालीहरुको ऋप कटिङ्ग	२५	२५	०	०	०	२५	२५	०	२७	२७	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३

१९९	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२००	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवससहर मनाउने	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
२०१	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	धुम्ति शिविरमा सहभागिता	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२०२	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	कृषि प्राविधिक/कृषक सहजकर्ताहरु मार्फत कृषक पाठशाला कार्यक्रम संचालन	४२०	४२०	०	०	०	४२२	४२२	०	४४७	४४७	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
२०३	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२०४	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७३५०	७३५०	०	०	०	७३९२	७३९२	०	७८२४	७८२४	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२०५	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	विभिन्न स्थानहरुमा माटो परिक्षण शिविर संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२०६	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	ज्ञानकेन्द्रमा नमूना प्रदर्शनस्थल स्थापना कार्यक्रम	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२०७	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२५२४०	९७००	०	१५५४०	०	२५३८३	९७५५	१५६२८	२६८६८	१०३२६	१६५४३	PI					
२०८	३१२०११००११	कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुङ्गा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१०२००	०	०	१०२००	०	१०२५८	०	१०२५८	१०८५८	०	१०८५८	PI					
२०९	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१७४४९	१७४४९	०	०	०	१७५४८	१७५४८	०	१८५७५	१८५७५	०	PI					
२१०	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	मागमा आधारित कृषिव्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२११	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	ग्रामिण कृषिकार्यकर्ता/स्वयंसेवक परिचालन कार्यक्रम	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.२	१.२	१२	२	३
२१२	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	व्यवसायिक बगैचाका लागि फलफूल विरुवा वितरण	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२१३	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	आकस्मिक प्रकोपमा सहयोग	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१७	२	२
२१४	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	मुख्य मुख्यवालीहरुको ऋप कटिङ्ग	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२१५	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	कृषि सम्बद्ध विभिन्न दिवससहर मनाउने	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
२१६	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	विभिन्न स्थानहरुमा प्लान्ट लिक्निक संचालन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२१७	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	मकै उत्पादकत्व प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६३००	६३००	०	०	०	६३३६	६३३६	०	६७०६	६७०६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२१८	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	१८७८३	१३४४२	०	५३४१	०	१८८८९	१३५१८	५३७१	१९९९५	१४३०९	५६८६	PI					
२१९	३१२०१११०११	कृषि ज्ञान केन्द्र, उदयपुर	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	११५००	८२००	०	३३००	०	११५६५	८२४६	३३१९	१२२४२	८७२९	३५१३	PI					

२२०	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१८१७०	१८०७०	०	१००	०	१८२७३	१८१७२	१०१	१९३४२	१९२३६	१०६	PI					
२२१	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	५६४	०	०	५६४	०	५६७	०	५६७	६००	०	६००	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
२२२	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	५३७७	०	०	५३७७	०	५४०७	०	५४०७	५७२४	०	५७२४	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
२२३	३१२०१०३०२१	बागवानी केन्द्र, जौबारी इलाम	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	३३०	०	०	३३०	०	३३२	०	३३२	३५१	०	३५१	PI					
२२४	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२५९६७	२४८६७	०	११००	०	२६११४	२५००८	११०६	२७६४२	२६४७१	११७१	PI					
२२५	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	स्थलगत घुम्ती कृषक तालिम	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
२२६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	स्कूल हर्टिकल्चर तालिम	१३५	०	०	१३५	०	१३६	०	१३६	१४४	०	१४४	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
२२७	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	मौसमअनुसारका फलफुल तथा तरकारी उत्पादन सम्बन्धी कृषकस्तर तालिम	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
२२८	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	आलकारीक विरुवा उत्पादन तथा विक्री	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
२२९	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	आलुको बेसिक वीड उत्पादन तथा विक्री	३५०	०	०	३५०	०	३५२	०	३५२	३७३	०	३७३	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
२३०	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	फार्मको बगैचा स्थावर संभार खर्च	१५३०	०	०	१५३०	०	१५३९	०	१५३९	१६२९	०	१६२९	PI					
२३१	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	बगैचाभित्र अन्तरवाली प्रदर्शन	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
२३२	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	तरकारी जर्मप्लाज्म संरक्षण तथा सम्बर्द्धन	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
२३३	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	हिउदे फलफूल विरुवा उत्पादन	९००	०	०	९००	०	९०५	०	९०५	९५८	०	९५८	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
२३४	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	तरकारी वेर्ना उत्पादन तथा विक्री	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
२३५	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	तरकारी वीड उत्पादन	४००	०	०	४००	०	४०२	०	४०२	४२६	०	४२६	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
२३६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	ओखर ब्लक स्थापना तथा विरुवा रोपण	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
२३७	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	बेसिक १ आलु उत्पादन	८०	०	०	८०	०	८०	०	८०	८५	०	८५	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
२३८	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	जैविक मल खरीद	७६०	०	०	७६०	०	७६४	०	७६४	८०९	०	८०९	PI	२.३	३.४	१.५	२	१
२३९	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	हिउदे फलफूल विरुवा विक्री	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
२४०	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	रुटस्टक विरुवा उत्पादन तथा खरीद	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	१.३	१.४	१.२	२	२

२४१	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	फार्मको माटो सुधारका लागि कृषि चुन खरीद	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२४२	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	ईडिमयल, स्थानीय नास्पाती आरुको जर्मप्लाज्म खरीद तथा संरक्षण खर्च	९०	०	०	९०	०	९१	०	९१	९६	०	९६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२४३	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	पीविएस वीडु आलु उत्पादन सम्बन्धी खर्च	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२४४	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	गहासुधार खर्च	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२४५	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य सामग्री ढुवानी	६०	०	०	६०	०	६०	०	६०	६४	०	६४	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२४६	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१५०	०	०	१५०	०	१५१	०	१५१	१६०	०	१६०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२४७	३१२०१०९०२१	बागवानी केन्द्र, फाग्लु सोलुखुम्बु	प्राविधिक पोष्टर पम्पलेट आदि प्रचार प्रसार सामग्री प्रकाशन र वितरण	१५०	०	०	१५०	०	१५१	०	१५१	१६०	०	१६०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२४८	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	पारिश्रमिक तथा प्रयोगशाला संचालन खर्च	१२२२५	१२२२५	०	०	०	१२२९४	१२२९४	०	१३०१४	१३०१४	०	PI					
२४९	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी खुद्रा विक्रेता तालिम	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	१.२	१.२	१७	३	२
२५०	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	एक गाउँ एक कृषि प्राविधिक (OVOT) लाई बाली उपचार शिविर सन्चालन तालिम मोड्यूल १	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२५१	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	ट्राईकोडर्मा उत्पादन तथा वितरण	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५२	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	मेटाराइजियम उत्पादन, वितरण तथा कल्चर संरक्षण	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५३	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	समस्या ग्रस्त क्षेत्रमा अभियानमूलक बाली संरक्षण कार्यक्रम	१६००	०	०	१६००	०	१६०९	०	१६०९	१७०३	०	१७०३	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२५४	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्रयोगशाला निदान सेवा (ल्याब रसायन तथा ग्लासवेयर खरीद)	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५५	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्रयोगशाला म्यूजियम व्यवस्थापन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२५६	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	मोरङ/सुनसरी जिल्लामा उखुबालीको रोग कीरा व्यवस्थापन कार्यक्रम	४००	४००	०	०	०	४०२	४०२	०	४२६	४२६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२

२५७	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	२.२	२.२	१७	२	२
२५८	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	आई.पि.एम. एग्रीक प्रदर्शन तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम	३००	३००	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	३१९	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२५९	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	सुन्तलाजात बगैचाको हास तथा रोग क्रीरा व्यवस्थापन कार्यक्रम	४००	४००	०	०	४०२	४०२	०	४२६	४२६	०	४२६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२६०	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी प्रयोग मुक्त सप्ताह (No Pesticide Use Week)	१००	१००	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	१०६	PI	२.३	३.४	१५	३	१
२६१	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्लान्ट हेल्थ न्याली (Plant Health Rally)	१००	१००	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	१०६	PI	२.३	३.४	१५	३	२
२६२	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी अवशेष द्रुत विक्षेपण (RBPPRA) ल्याब संचालन तथा व्यवस्थापन	४००	४००	०	०	४०२	४०२	०	४२६	४२६	०	४२६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२६३	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	सर्भ एण्ड सर्भलेन्स	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२६४	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्राविधिकवाट घुम्ती बाली उपचार शिविर सन्चालन	३५०	३५०	०	०	३५२	३५२	०	३७३	३७३	०	३७३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२६५	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	कार्यालयको बगैचा व्यवस्थापन	३०	३०	०	०	३०	३०	०	३२	३२	०	३२	PI	२.३	३.१	१५	३	२
२६६	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	शत्रुजीव, मीवुजीव सम्बन्धी फलेक्स प्रकाशन	२५०	२५०	०	०	२५१	२५१	०	२६६	२६६	०	२६६	PI	२.४	२.३	१७	३	२
२६७	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	बाली संरक्षण प्रविधि रंगिन बुकलेट/पम्पलेट प्रकाशन	१००	१००	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२६८	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	विषादी सम्बन्धि प्रदेशिक अभिलेख तयारी र प्रकाशन	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२६९	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	मानव चहलपहल हुने स्थानमा विषादीका नकारात्मक असर सम्बन्धमा होर्डिङबोर्ड स्थापना	८००	८००	०	०	८०५	८०५	०	८५२	८५२	०	८५२	PI	२.३	३.१	१५	३	३
२७०	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	प्रदेश भित्रका विषादी विक्रेताहरूको पसल, गोदाम अनुगमन/प्रतिवेदन	७५	०	०	७५	०	७५	०	७५	८०	०	८०	PI	२.४	२.३	१७	३	३

२७१	३१२०११३०२१	बाली संरक्षण प्रयोगशाला, विराटनगर मोरङ	जैविक तथा वनस्पतिक विषादीको प्रभावकारीता अध्ययन	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२७२	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	पारिश्रमिक तथा प्रयोगशाला संचालन खर्च	१४०४८	१३६४८	०	४००	०	१४१२८	१३७२५	४०२	१४९५४	१४५२९	४२६	PI					
२७३	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	स्कूल शिक्षा वीउ सम्बन्धी	२५	०	०	२५	०	२५	०	२५	२७	०	२७	PI	१.२	१.२	१२	२	२
२७४	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	प्रदेश स्तर गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम	११२८	०	०	११२८	०	११३४	०	११३४	१२०१	०	१२०१	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२७५	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीउ विजन सम्बन्धी स्थलगत घुम्ती तालिम	३५०	०	०	३५०	०	३५२	०	३५२	३७३	०	३७३	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२७६	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१२०	१२०	०	०	०	१२१	१२१	०	१२८	१२८	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२७७	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीउ नमूना परिक्षण	४५०	०	०	४५०	०	४५३	०	४५३	४७९	०	४७९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२७८	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	रफ़ी नमूना परिक्षण	२२	०	०	२२	०	२२	०	२२	२३	०	२३	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२७९	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीउ बजार नमूना खरिद तथा परिक्षण/प्रतिवेदन	७५	०	०	७५	०	७५	०	७५	८०	०	८०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
२८०	३१२०११४०४१	बीउविजन प्रयोगशाला, झुम्का सुनसरी	बीउ प्रमाणीकरण	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८१	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१७२१८	१६७६८	०	४५०	०	१७३१६	१६८६३	४५३	१८३२९	१७८५०	४७९	PI					
२८२	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामुलक घुम्ति कृषक तालिम	५२	०	०	५२	०	५२	०	५२	५५	०	५५	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८३	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो जाँचको लागि रसायन खरिद	४०५	०	०	४०५	०	४०७	०	४०७	४३१	०	४३१	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२८४	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	मलखाद्य विश्लेषण, रसायन खरिद	२४	०	०	२४	०	२४	०	२४	२६	०	२६	PI	१.३	१.४	१२	३	३

२८५	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	सुक्ष्म तत्व विश्लेषण, रसायन खरिद	४८	०	०	४८	०	४८	०	४८	५१	०	५१	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८६	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	प्रयोगशाला निदान सेवा (ल्याब रसायन तथा ग्लासवेयर खरिद)	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८७	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	मानव चहलपहल हुने स्थानमा विषादीका नकारात्मक असर सम्बन्धमा होर्डिङबोर्ड स्थापना	६०	०	०	६०	०	६०	०	६०	६४	०	६४	PI	२.३	३.१	१५	३	३
२८८	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	कृषि चुन प्रदर्शन कार्यक्रम	१५०	०	०	१५०	०	१५१	०	१५१	१६०	०	१६०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२८९	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो नमूना परिक्षण विश्लेषण	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२९०	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	घुमती प्रयोगशाला मार्फत शिविर संचालन	१२००	०	०	१२००	०	१२०७	०	१२०७	१२७७	०	१२७७	PI	१.३	१.४	१२	२	२
२९१	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	माटो परिक्षण शिविर संचालन	५२५	०	०	५२५	०	५२८	०	५२८	५५९	०	५५९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२९२	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	मलखाद्यको गुणस्तर विश्लेषण	१८	०	०	१८	०	१८	०	१८	१९	०	१९	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२९३	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	सुक्ष्म तत्वको नमूना संकलन तथा विश्लेषण	१५	०	०	१५	०	१५	०	१५	१६	०	१६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
२९४	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	विद्युत् माटो दिवस	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	२.१	२.१	१७	३	२
२९५	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	प्रचार प्रसार सामग्री छपाई	५५	०	०	५५	०	५५	०	५५	५९	०	५९	PI					
२९६	३१२०११४०३१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, झुम्का सुनसरी	IPNS कृषक पाठशाला संचालन	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.२	१.२	१२	२	३
२९७	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुहा झापा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	८६०१	८६०१	०	०	०	८६५०	८६५०	०	९१५६	९१५६	०	PI					
२९८	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुहा झापा	माटो व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामुलक घुमि कृषक तालिम	२५०	०	०	२५०	०	२५१	०	२५१	२६६	०	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	३

२९९	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	माटो जाँचको लागि रसायन खरिद	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३००	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	घुम्ती माटो परीक्षण शिविर	२७०	२७०	०	०	०	२७२	२७२	०	२८७	२८७	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०१	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	मलखाद्य विश्लेषण, रसायन खरिद	२४	२४	०	०	०	२४	२४	०	२६	२६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३०२	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	सुक्ष्म तत्व विश्लेषण, रसायन खरिद	४८	४८	०	०	०	४८	४८	०	५१	५१	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३०३	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	हरियो मल प्रदर्शन कार्यक्रम	९००	०	०	९००	०	९०५	०	९०५	९५८	०	९५८	PI	२.३	२.४	१५	३	२
३०४	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	कृषि चुन प्रदर्शन कार्यक्रम	१५००	०	०	१५००	०	१५०९	०	१५०९	१५९७	०	१५९७	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३०५	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	माटो नमूना परिक्षण विश्लेषण	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०६	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	घुम्ती प्रयोगशाला मार्फत शिविर संचालन	७५०	०	०	७५०	०	७५४	०	७५४	७९८	०	७९८	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३०७	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	माटो परिक्षण शिविर संचालन	१०६०	१०६०	०	०	०	१०६६	१०६६	०	११२८	११२८	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०८	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	माटो परिक्षण शिविर संचालन	५०	०	०	५०	०	५०	०	५०	५३	०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०९	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	मलखाद्यको गुणस्तर विश्लेषण	२०	२०	०	०	०	२०	२०	०	२१	२१	०	PI	२.४	२.३	१२	३	३
३१०	३१२०११२०२१	माटो तथा मल परीक्षण केन्द्र, सुरुङ्गा झापा	प्रचार प्रसार सामग्री छपाई	५०	०	०	५०	०	५०	०	५०	५३	०	५३	PI					
३११	३१२०११४०२१	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१४१६७	१४१६७	०	०	०	१४२४७	१४२४७	०	१५०८१	१५०८१	०	PI					
३१२	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	स्थलगत तालिम कृषकस्तर	४००	०	०	४००	०	४०२	०	४०२	४२६	०	४२६	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३१३	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	रेशम किरापालन तथा किम्बु बगैँचा व्यवस्थापन तालिम	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१४	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फार्मभित्र व्यवसायिक रेशम कोया उत्पादन कार्यक्रम	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२

३१५	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फामभिन्न किम्बु वगैचा व्यवस्थापन कार्यक्रम	९००	०	०	९००	०	९०५	०	९०५	९५८	०	९५८	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१६	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फामभिन्न किम्बु नर्सरी व्यवस्थापन कार्यक्रम	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१७	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फामभिन्न किम्बु विरुवा विक्री वितरण कार्यक्रम	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१८	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	फामभिन्न किम्बु क्षेत्र विस्तार	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३१९	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	चौकी कीरापालन तथा कृषकलाइ वाकस वितरण	२५०	२५०	०	०	०	२५१	२५१	०	२६६	२६६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३२०	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	चौकी कीरापालन तथा कृषकलाइ वाकस वितरण	५०	०	०	५०	०	५०	०	५०	५३	०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३२१	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	कृषक स्तरमा रेशम कोया उत्पादन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२२	३१२०१०११	रेशम प्रशोधन केन्द्र, सुनसरी	विसक्रमण खरीद तथा वितरण	२५०	२५०	०	०	०	२५१	२५१	०	२६६	२६६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३२३	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यक्रम संचालन खर्च	१०६९५	१०४४५	०	२५०	०	१०७५६	१०५०४	२५१	११३८५	११११९	२६६	PI					
३२४	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	स्थलगत घुम्ती कृषक तालिम	५०	०	०	५०	०	५०	०	५०	५३	०	५३	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३२५	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	जिल्लास्तर अगुवा कृषक तालिम	४००	०	०	४००	०	४०२	०	४०२	४२६	०	४२६	PI	१.३	१.४	१२	२	३
३२६	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फामभिन्न व्यवसायिक रेशम कोया उत्पादन कार्यक्रम	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२७	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फामभिन्न किम्बु वगैचा व्यवस्थापन कार्यक्रम	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२८	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फामभिन्न किम्बु नर्सरी व्यवस्थापन कार्यक्रम	२५०	०	०	२५०	०	२५१	०	२५१	२६६	०	२६६	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३२९	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	फामभिन्न किम्बु क्षेत्र विस्तार	२००	०	०	२००	०	२०१	०	२०१	२१३	०	२१३	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३३०	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	एफ एम रेडियो मार्फत सूचना प्रवाह	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	२.४	२.३	१७	३	३
३३१	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	कृषक स्तरमा रेशम कोया उत्पादन	१५०	०	०	१५०	०	१५१	०	१५१	१६०	०	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	२
३३२	३१२०१०६०२१	रेशम विकास कार्यक्रम, धनकुटा	विसक्रमण खरीद तथा वितरण	२५०	०	०	२५०	०	२५१	०	२५१	२६६	०	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३३३	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२२१८८	२२१८८	०	०	०	२२३१४	२२३१४	०	२३६१९	२३६१९	०	PI					
३३४	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१६१५०	१०७५०	०	५४००	०	१६२४२	१०८११	५४३१	१७१९२	११४४४	५७४८	PI	१.२	१.२	१२	२	३

३३५	३१२०११४०५१	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र, झुम्का सुनसरी	कार्यक्रम खर्च	६४५	६४५	०	०	०	६४९	६४९	०	६८७	६८७	०	PI					
३३६	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	३२८२४	३०३२४	०	२५००	०	३३०१०	३०४९६	२५१४	३४९४२	३२२८०	२६६१	PI					
३३७	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
३३८	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	जलचर संरक्षण ऐन बारे अभियुक्तिकरण तथा जल/जलिय जिब व्यवस्थापन तालिम/प्रजाति जालको साइज संवेदनशिल स्थान तथा सिजन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३३९	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	रसायन एवं आवश्यक उपकरण वितरण	१२५	१२५	०	०	०	१२६	१२६	०	१३३	१३३	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३४०	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	केज कल्चर कार्यक्रम	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३४१	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	वृहत्तर ट्राउट माछा विकास कार्यक्रम	२५००	२५००	०	०	०	२५१४	२५१४	०	२६६१	२६६१	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
३४२	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	मत्स्य स्वास्थ्य शिविर	४००	४००	०	०	०	४०२	४०२	०	४२६	४२६	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३४३	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	प्रदेशस्तरीय मत्स्य परिकार प्रतियोगिता	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.१	२.१	१.७	३	३
३४४	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	मत्स्य रोग एवं पानीको गुणस्तर मापनको लागि प्रयोगशाला तथा उपकरण व्यवस्थापन	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
३४५	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	व्यवसायिक पशु फार्महरूमा एकीकृत घुम्ती विशेषज्ञ पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	१५००	१५००	०	०	०	१५०९	१५०९	०	१५९७	१५९७	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३४६	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	प्रदेशमा ट्राउट पालन सम्भाव्यता अध्ययन	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	१.३	१.४	१.२	३	२
३४७	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरङ	कृषि कलेज प्राविधिक शिक्षालय कृषि तथा पशु फर्म मार्फत मत्स्य तथा पशु सेवा प्रसार कार्यक्रम	५०००	०	०	५०००	०	५०२८	०	५०२८	५३२३	०	५३२३	PI	१.२	१.२	१.२	२	३

३४८	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरड	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	३६२९५	२६२९५	०	१००००	०	३६५०१	२६४४४	१००५७	३८६३७	२७९९१	१०६४४	PI					
३४९	३१२०२१३०११	पशुपन्थी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय मोरड	अन्य संस्थालाई स:शर्त पुंजीगत अनुदान	९५००	९५००	०	०	०	९५५४	९५५४	०	१०११३	१०११३	०	PI					
३५०	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	३३४२१	३२५७१	०	८५०	०	३३६१०	३२७५६	८५५	३५५७७	३४६७२	९०५	PI					
३५१	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	मत्स्यपालन सम्बन्धि स्थलगत तालिम	४३०	४३०	०	०	०	४३२	४३२	०	४५८	४५८	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३५२	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक बाछा पालन तालिम	१२००	१२००	०	०	०	१२०७	१२०७	०	१२७७	१२७७	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३५३	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	चरन तथा पशु आहारा व्यवस्थापन तालिम	९००	०	०	९००	०	९०५	०	९०५	९५८	०	९५८	PI	१.२	१.२	१.२	२	३
३५४	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	स्वच्छ मासु उत्पादन तथा प्रशोधन तालिम	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
३५५	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	पशु औषधी व्यवसायी तालिम	१४००	०	०	१४००	०	१४०८	०	१४०८	१४९०	०	१४९०	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३५६	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	अधारभूत मत्स्य विकास तालिम	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३५७	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	अधारभूत मत्स्य विकास तालिम	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३५८	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायिक मत्स्य पालन तालिम	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३५९	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	नर्सरी तथा हाचरी व्यवस्थापन तालिम	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	PI	१.३	१.४	१.२	२	२
३६०	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	रेन्जो ट्राउट पालन सम्बन्धी तालिम	३५०	०	०	३५०	०	३५२	०	३५२	३७३	०	३७३	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३६१	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक कुखुरा पालन तालिम	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३६२	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक गाई/भैसी पालन तालिम	९००	०	०	९००	०	९०५	०	९०५	९५८	०	९५८	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३६३	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	व्यवसायीक बगुर पालन तालिम	९००	०	०	९००	०	९०५	०	९०५	९५८	०	९५८	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३६४	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	दुध प्रशोधन तथा विविधिकरण तालिम	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३६५	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	डेरी उद्यमी तालिम	३५०	३५०	०	०	०	३५२	३५२	०	३७३	३७३	०	PI	१.३	१.४	१.२	२	३
३६६	३१२०२१४०२१	पशुसेवा तालिम केन्द्र, दुहवी सुनसरी	मागमा आधारित कृषकस्तर तालिम	४०००	०	०	४०००	०	४०२३	०	४०२३	४२५८	०	४२५८	PI	१.३	१.४	१.२	३	३
३६७	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	३४६३१	३४६३१	०	०	०	३४८२७	३४८२७	०	३६८६५	३६८६५	०	PI					

३६८	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	पशुपन्धीको खोप सेवाका लागि भ्याक्सिनेटरको पारिश्रमिक	२३६०	२३६०	०	०	०	२३७३	२३७३	०	२५१२	२५१२	०	PI						
३६९	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	३६०	३६०	०	०	०	३६२	३६२	०	३८३	३८३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
३७०	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	इपिडेमिक तथा आकस्मिक पशु उपचार र रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	१८	०	०	१८	०	१८	०	१८	१९	०	१९	PI	२.२	२.२	१२	३	२	
३७१	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	पशुपन्धी उपचार सेवा	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
३७२	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	पशुपन्धी रोग निदान सेवा	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२	
३७३	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	रेविज विरुद्ध खोप र व्यवस्थापन	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
३७४	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३	
३७५	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	अन्य संस्थालाई अनुदान-स:शर्त	२३०१०	२५६०	०	२०४५०	०	२३१४०	२५७५	२०५६६	२४४९५	२७२५	२१७६९	PI						
३७६	३१२०२११०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, उदयपुर	अन्य संस्थालाई स:शर्त पुँजीगत अनुदान	१०५००	१०५००	०	०	०	१०५६०	१०५६०	०	१११७७	१११७७	०	PI						
३७७	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१४७१९	१४७१९	०	०	०	१४८०२	१४८०२	०	१५६६९	१५६६९	०	PI						
३७८	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	२६४	२६४	०	०	०	२६५	२६५	०	२८१	२८१	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३	
३७९	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा	मासिक तथा आकस्मिक इपिडेमियोलोजिकल रिपोर्टिंग	१८	१८	०	०	०	१८	१८	०	१९	१९	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३	
३८०	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा	पशुपन्धी उपचार सेवा	४०८	४०८	०	०	०	४१०	४१०	०	४३४	४३४	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३	

३८१	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा ओखलढुङ्गा	पशुपन्थी रोग निदान सेवा	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३८२	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा ओखलढुङ्गा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
३८३	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा ओखलढुङ्गा	रेडियो तथा टि.भि. मार्फत पशु सेवाकार्यक्रम सञ्चालन सूचना गतिविधिहरू प्रचार प्रसार	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
३८४	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा ओखलढुङ्गा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२२४८५	७९८५	०	१४५००	०	२२६१२	८०३०	१४५८२	२३९३६	८५००	१५४३५	PI					
३८५	३१२०२१००११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, ओखलढुङ्गा ओखलढुङ्गा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१००००	१००००	०	०	०	१००५७	१००५७	०	१०६४५	१०६४५	०	PI					
३८६	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२८६३२	२८४३२	०	२००	०	२८७९४	२८५९३	२०१	३०४७९	३०२६६	२१३	PI					
३८७	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	मत्स्य उत्पादकत्व निर्धारण तथा मत्स्य उत्पादन प्रविधि प्रदर्शन	३१०	६०	०	२५०	०	३१२	६०	२५१	३३०	६४	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	५
३८८	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	माछा पालन तालिम	१५०	०	०	१५०	०	१५१	०	१५१	१६०	०	१६०	PI	१.३	१.४	१२	२	५
३८९	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	५
३९०	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	पशु सेवा विज्ञ केन्द्रको खालि जग्गामा घासेबालीको प्रदर्शन	५०	०	०	५०	०	५०	०	५०	५३	०	५३	PI	१.३	१.४	१२	३	५
३९१	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	भेटेरीनरी नियमन कार्यक्रम	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	५
३९२	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	आक्समिक रोग आउटब्रेक नियन्त्रण कार्यक्रम	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	२.२	२.२	१७	३	२
३९३	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	कार्यालय परिसरमा बगैँचा निर्माण	३०	३०	०	०	०	३०	३०	०	३२	३२	०	PI	२.३	३.१	१५	३	२

३९४	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	इपिडेमिक तथा आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	६०	६०	०	०	०	६०	६०	०	६४	६४	०	PI	२.२	२.२	१२	३	२
३९५	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	पशुपन्ध्री उपचार सेवा	४५०	४५०	०	०	०	४५३	४५३	०	४७९	४७९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३९६	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	पशुपन्ध्री रोग निदान सेवा	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३९७	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	रेविज विरुद्ध खोप र व्यवस्थापन	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
३९८	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
३९९	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	ग्रामिण कुखुरा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२०००	२०००	०	०	०	२०११	२०११	०	२१२९	२१२९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४००	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	अन्य संस्थालाई अनुदान-स.शर्त	२८२५०	१०६५०	०	१७६००	०	२८४१०	१०७१०	१७७००	३००७३	११३३७	१८७३५	PI					
४०१	३१२०२१२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, झापा	अन्य संस्थालाई स.शर्त पुँजीगत अनुदान	१२५००	१२५००	०	०	०	१२५७१	१२५७१	०	१३३०६	१३३०६	०	PI					
४०२	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१३०८२	१३०८२	०	०	०	१३१५६	१३१५६	०	१३९२६	१३९२६	०	PI					
४०३	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४०४	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	विज्ञ केन्द्रको खालि जग्गामा घासेवालीको प्रदर्शन	६०	६०	०	०	०	६०	६०	०	६४	६४	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४०५	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	भेटेरीनरी नियमन कार्यक्रम	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४०६	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	पशुपन्ध्री उपचार सेवा	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४०७	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	पशुपन्ध्री रोग निदान सेवा	१२०	१२०	०	०	०	१२१	१२१	०	१२८	१२८	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२

४०८	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
४०९	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	रेडियो तथा टिभी मार्फत पशु सेवा कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रशारण	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४१०	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	३७६४५	१७६४५	०	२००००	०	३७६४५	१७७४५	२०११३	४००७४	१८७८३	२१२९०	PI					
४११	३१२०२०६०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, धनकुटा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	८०००	८०००	०	०	०	८०४५	८०४५	०	८५१६	८५१६	०	PI					
४१२	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१२०२९	१२०२९	०	०	०	१२०९७	१२०९७	०	१२८०५	१२८०५	०	PI					
४१३	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	मत्स्य रोग एवं पानीको गुणस्तर मापनको लागि प्रयोगशाला तथा उपकरण व्यवस्थापन	२५०	०	०	२५०	०	२५१	०	२५१	२६६	०	२६६	PI	१.३	१.४	१२	३	२
४१४	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४१५	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	आकस्मिक पशुपन्डी उपचार तथा रोग नियन्त्रण (प्राकृतिक प्रकोप र महामारी)	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	२.४	२.३	१७	३	२
४१६	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	भेटेरिनरी नियमन कार्यक्रम	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४१७	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	पशुपन्डी उपचार सेवा	४००	४००	०	०	०	४०२	४०२	०	४२६	४२६	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४१८	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	पशुपन्डी रोग निदान सेवा	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
४१९	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	रेडिज विरुद्ध खोप र व्यवस्थापन	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
४२०	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
४२१	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	रेडियो तथा टि.भि. मार्फत पशु सेवाकार्यक्रम सञ्चालन सूचना गतिविधिहरू प्रचार प्रसार	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३

४२२	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	३४४३०	११९१०	०	२२५२०	०	३४६२५	११९७८	२२६४८	३६६५१	१२६७८	२३९७३	PI					
४२३	३१२०२०२०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, पाँचथर	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१००००	०	०	१००००	०	१००५७	०	१००५७	१०६४५	०	१०६४५	PI					
४२४	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१८७०९	१८७०९	०	०	०	१८८१५	१८८१५	०	१९९१६	१९९१६	०	PI					
४२५	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४२६	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	विज्ञ केन्द्रको खालि जग्गामा घाँसेवालीको प्रदर्शन	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४२७	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	पशुपंक्षीतथा पशुपंक्षीजन्य पदार्थहरुको मासिक थोकमूल्य विवरण संकलन तथा प्रेषण	१८	१८	०	०	०	१८	१८	०	१९	१९	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
४२८	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	भेटेरिनरी नियमन कार्यक्रम	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४२९	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	कार्यालय परिसरमा बगैँचा निर्माण	२५	२५	०	०	०	२५	२५	०	२७	२७	०	PI	२.३	३.१	१५	३	२
४३०	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	इपिडेमिक तथा आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	२.२	२.२	१२	३	२
४३१	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	पशुपन्डी उपचार सेवा	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४३२	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	पशुपन्डी रोग निदान सेवा	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
४३३	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
४३४	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	रेडियो तथा टि.भि. मार्फत पशु सेवाकार्यक्रम सञ्चालन सूचना गतिविधिहरु प्रचार प्रसार	७५	७५	०	०	०	७५	७५	०	८०	८०	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४३५	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	कृत्तिम गर्भाधान कर्ताहरुसंगको संबन्धात्मक अन्तर्क्रिया	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३

४३६	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२३७००	३७००	०	२००००	०	२३८३४	३७२१	२०११३	२५२२९	३९३९	२१२९०	P1					
४३७	३१२०२१३०२१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, मोरङ	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	८५००	४५००	०	४०००	०	८५४८	४५२६	४०२३	९०४८	४७९०	४२५८	P1					
४३८	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	२२५२४	२२५२४	०	०	०	२२६५२	२२६५२	०	२३९७७	२३९७७	०	P1					
४३९	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	१८०	१८०	०	०	०	१८१	१८१	०	१९२	१९२	०	P1	१.३	१.४	१२	३	३
४४०	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	पशु सेवा विज्ञ केन्द्रको खालि जग्गामा घाँसेवालीको प्रदर्शन	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	P1	१.३	१.४	१२	३	३
४४१	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	भेटेरीनरी नियमन कार्यक्रम	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	P1	२.१	२.१	१७	३	३
४४२	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	इपिडेमिक तथा आक्रस्मीक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	६०	६०	०	०	०	६०	६०	०	६४	६४	०	P1	२.२	२.२	१२	३	२
४४३	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	पशुपन्धी उपचार सेवा	४०८	४०८	०	०	०	४१०	४१०	०	४३४	४३४	०	P1	१.३	१.४	१२	३	३
४४४	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	पशुपन्धी रोग निदान सेवा	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	P1	१.३	१.४	१२	३	२
४४५	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	P1	२.२	२.२	१७	३	३
४४६	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२७९६०	१०४६०	०	१७५००	०	२८११९	१०५१९	१७५९९	२९७६४	१११३५	१८६२९	P1					
४४७	३१२०२०४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, संखुवासभा	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	१००००	१००००	०	०	०	१००५७	१००५७	०	१०६४५	१०६४५	०	P1					
४४८	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	३१६७८	३१३७८	०	३००	०	३१८५८	३१५५६	३०२	३३७२२	३३४०२	३१९	P1					
४४९	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, सुनसरी	कृत्रिम गर्भाधान सेवा	३००	०	०	३००	०	३०२	०	३०२	३१९	०	३१९	P1	१.३	१.४	१२	३	३

४५०	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	आकस्मिक पशुपन्थी उपचार तथा रोग नियन्त्रण (प्राकृतीक प्रकोप र महामारी)	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	२.४	२.३	१७	३	२
४५१	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	भेटेरीनरी नियमन कार्यक्रम	९०	९०	०	०	०	९१	९१	०	९६	९६	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४५२	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	पशुपन्थी उपचार सेवा	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४५३	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	पशुपन्थी रोग निदान सेवा	१५०	१५०	०	०	०	१५१	१५१	०	१६०	१६०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
४५४	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	रेविज विरुद्ध खोप र व्यवस्थापन	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
४५५	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	मुख्यमन्त्री उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार	१००	१००	०	०	०	१०१	१०१	०	१०६	१०६	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
४५६	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	कृत्तिम गर्भाधान कर्ताहरूसंगको संवन्ध्यात्मक अन्तर्क्रिया	५०	५०	०	०	०	५०	५०	०	५३	५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
४५७	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई अनुदान-सःशर्त	२२१२०	७०६५	०	१५०५५	०	२२२४५	७१०५	१५१४०	२३५४७	७५२१	१६०२६	PI					
४५८	३१२०२१४०११	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञान केन्द्र, सुनसरी	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुँजीगत अनुदान	७०००	२०००	०	५०००	०	७०४०	२०११	५०२८	७४५२	२१२९	५३२३	PI					
४५९	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	४६७६५	४३४६५	०	३३००	०	४७०३०	४३७११	३३१९	४९७८२	४६२६९	३५१३	PI					
४६०	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१०००	०	०	१०००	०	१००६	०	१००६	१०६५	०	१०६५	PI	१.२	१.२	१२	२	३
४६१	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	अन्तर प्रदेश उत्कृष्ट सहकारी व्यवसाय अवलोकन भ्रमण	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	१.२	१.२	१७	३	३
४६२	३१२०४१४०११	प्रदेश सहकारी रजिष्टार कार्यालय सुनसरी	राष्ट्रीय सहकारी दिवस प्रदेश भर मनाउने कार्यक्रम	२००	२००	०	०	०	२०१	२०१	०	२१३	२१३	०	PI	२.१	२.१	१७	३	३
४६३	३१२०३१४०११	सहकारी प्रशिक्षणालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा प्रशिक्षणालय संचालन खर्च	१२८९८	१२८९८	०	०	०	१२९७१	१२९७१	०	१३७३०	१३७३०	०	PI					
४६४	३१२०३१४०११	सहकारी प्रशिक्षणालय सुनसरी	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१४०००	७६९८	०	६३०२	०	१४०७९	७७४२	६३३८	१४९०३	८१९५	६७०९	PI	१.२	१.२	१२	२	३

जम्मा	३८३१६३३	२०३९८२८	४३९१००	११२२७०५	२३००००	३८५३३५८	२०५१३९३	१८०१९६४	४०७८८३३	२१७१४२९	१९०७४०४						
-------	---------	---------	--------	---------	--------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	--	--	--	--	--	--

१०.१ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिना विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत						
१	३०१०००६०२१	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	१२७४०८९	१९४९८९	१०७९१००	१२८१३१३	१९६०९५	१०८५२१८	१३५६२८८	२०७५६९	११४८७१९	PI	२.२	२.२	१६		

१०.२ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको त्रिवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान						आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिना विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)							
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान													
१	३०१०००६०२१	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	१२७४०८९	२९१९८९	०	९८२१००	०	१२८१३१३	२९३६४५	९८७६६८	१३५६२८८	३१०८२७	१०४५४६१	PI	२.२	२.२	१६	५	५	

१०.३ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान	प्रक्षेपण		प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिना विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०						
१	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	४२०४५७	४२२८४१	४४७५८३	PI					
२	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	६१००	६१३५	६४९४	PI	२.२	२.२	१६	२	५
३	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विपद् सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्ययोजना निर्माण	६००	६०३	६३९	PI	२.२	२.२	१६	२	१
४	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	आदिवासी जनजाति चलचित्र महोत्सव	५०००	५०२८	५३२३	PI	२.२	२.२	१६	५	५
५	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	शिक्षक नायकहरुलाई अभिमुखिकरण	३०००	३०१७	३१९४	PI	२.२	२.२	१६	२	५
६	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विउ कोष पुँजि	५०००	५०२८	५३२३	PI					
७	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	एसटीसी टिसर्ट छुपाई, व्याच निर्माण तथा एसटीसी मिट STC MEET	२३५००	२३६३३	२५०१६	PI					
८	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	प्रदेश अनुसन्धान व्युरो	१०००	१००६	१०६५	PI	२.२	२.२	१६	५	५
९	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कारागार भित्र मानव अधिकार प्रवर्द्धन तथा कानूनी सचेतना कार्यक्रम	२८००	२८१६	२९८१	PI	२.२	२.२	१६	२	५
१०	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सूचना तथा सञ्चारसँग सम्बन्धित सरोकारवाला व्यक्तिहरूसँग अन्तर्क्रिया	३००	३०२	३१९	PI	२.२	२.२	१६	२	५
११	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सुरक्षित सीमा सुरक्षित जीवन कार्यक्रम	२०००	२०११	२१२९	PI	२.२	२.२	१६	५	५
१२	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	रेडियो, एफ.एम. र टेलिभिजनहरुको तय्याङ्क संकलन तथा निरीक्षण	१०००	१००६	१०६५	PI	२.४	२.३	१७	५	५
१३	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	दक्ष कानूनी जनशक्ति तयार गर्ने सम्बन्धी अवधारणा कार्यदल गठन	५००	५०३	५३२	PI	२.२	२.२	१६	२	५
१४	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	प्रदेश डायरी प्रशासन तथा सन्देशमूलक सूचना प्रकाशन तथा प्रशासन	६५१६	६५५३	६९३६	PI	२.२	२.२	१६	५	५
१५	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	राष्ट्र भाषा तथा लिपिमा कार्यक्रम प्रकाशन/ प्रशासन	५००	५०३	५३२	PI	२.२	२.२	१६	५	५
१६	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	म अघि बढ्नु कार्यक्रम - पाकिस्तान रेडियो कार्यक्रम	१०६१६	१०६७६	११३०१	PI	२.२	२.२	१६	२	५

१७	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	चलचित्र नगरी र छायांकनस्थल सम्भाव्यता अध्ययन	१५००	१५०९	१५९७	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१८	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	प्रदेश कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन समबन्धमा कानून र न्याय क्षेत्रसँग सम्बन्धित व्यक्तिहरूसँग	६००	६०३	६३९	PI	२.२	२.२	१६	३	३
१९	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई अनुदान सःशर्त	८५००	८५४८	९०४८	PI					
२०	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	अन्य सामाजिक सुरक्षा, सहायता तथा उदार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	२६०००	२६१४७	२७६७७	PI	२.२	२.२	१६	२	२
२१	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	७४३६००	७४७८१६	७९१५७४	PI					
२२	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	५०००	५०२८	५३२३	PI					
जम्मा				१२७४०८९	१२८१३१३	१३५६२८८						

१०.४ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सकितिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)						
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	४२०४५७	१०५८५७	०	३१४६००	०	४२२८४१	१०६४५७	३१६३८४	४४७५८३	११२६८६	३३४८९७	PI					
२	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	६१००	६१००	०	०	०	६१३५	६१३५	०	६४९४	६४९४	०	PI	२.२	२.२	१६	२	३
३	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विपद् सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्ययोजना निर्माण	६००	०	०	६००	०	६०३	०	६०३	६३९	०	६३९	PI	२.२	२.२	१६	२	१
४	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	आदिवासी जनजाति चलचित्र महोत्सव	५०००	०	०	५०००	०	५०२८	०	५०२८	५३२३	०	५३२३	PI	२.२	२.२	१६	३	३
५	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	शिक्षक नायकहरूलाई अभिसुखिकरण	३०००	०	०	३०००	०	३०१७	०	३०१७	३१९४	०	३१९४	PI	२.२	२.२	१६	२	३
६	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विउ कोष पुँजी	५०००	०	०	५०००	०	५०२८	०	५०२८	५३२३	०	५३२३	PI					
७	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	एसटीसी टिसर्ट छपाई, व्याच निर्माण तथा एसटीसी मिट STC MEET	२३५००	१२०००	०	११५००	०	२३६३३	१२०६८	११५६५	२५०१६	१२७७४	१२२४२	PI					
८	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	प्रदेश अनुसन्धान व्यूरो	१०००	०	०	१०००	०	१००६	०	१००६	१०६५	०	१०६५	PI	२.२	२.२	१६	३	३
९	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कारागार भित्र मानव अधिकार प्रवर्द्धन तथा कानूनी सचेतना कार्यक्रम	२८००	०	०	२८००	०	२८१६	०	२८१६	२९८१	०	२९८१	PI	२.२	२.२	१६	२	३
१०	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सूचना तथा सञ्चारसँग सम्बन्धित सरोकारवाला व्यक्तिहरूसँग अन्तरक्रिया	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.२	२.२	१६	२	३
११	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सुरक्षित सीमा सुरक्षित जीवन कार्यक्रम	२०००	२०००	०	०	०	२०११	२०११	०	२१२९	२१२९	०	PI	२.२	२.२	१६	३	३

१२	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	रेडियो, एफ.एम. र टेलिभिजनहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा निरीक्षण	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१३	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	दक्ष कानूनी जनशक्ति तयार गर्ने सम्बन्धी अवधारणा कार्यदल गठन	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.२	२.२	१६	२	३
१४	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	प्रदेश डायरी प्रशासन तथा सन्देशमूलक सूचना प्रकाशन साथै प्रशासन	६५१६	६५१६	०	०	०	६५५३	६५५३	०	६९३६	६९३६	०	PI	२.२	२.२	१६	३	३
१५	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	राष्ट्र भाषा तथा लिपिमा कार्यक्रम प्रकाशन/ प्रशासन	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.२	२.२	१६	३	३
१६	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	म अघि बढ्छु कार्यक्रम - पाक्षिक रेडियो कार्यक्रम	१०६१६	१०६१६	०	०	०	१०६७६	१०६७६	०	११३०१	११३०१	०	PI	२.२	२.२	१६	२	३
१७	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	चलचित्र नगरी र छायांकनस्थल सम्भाव्यता अध्ययन	१५००	१५००	०	०	०	१५०९	१५०९	०	१५९७	१५९७	०	PI	२.४	२.३	१७	३	३
१८	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	प्रदेश कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन समबन्धमा कानून र न्याय क्षेत्रसँग सम्बन्धित व्यक्तिहरूसँग अन्तरक्रिया	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.२	२.२	१६	३	३
१९	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	अन्य संस्थालाई अनुदान-स.शर्त	८५००	८५००	०	०	०	८५४८	८५४८	०	९०४८	९०४८	०	PI					
२०	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	अन्य सामाजिक सुरक्षा, सहायता तथा उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	२६०००	२६०००	०	०	०	२६१४७	२६१४७	०	२७६७७	२७६७७	०	PI	२.२	२.२	१६	२	२
२१	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	७४३६००	११००००	०	६३३६००	०	७४७८१६	११०६२४	६३७१९२	७९१५७४	११७०९७	६७४४७७	PI					
२२	३१४००१३०११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	५०००	०	०	५०००	०	५०२८	०	५०२८	५३२३	०	५३२३	PI					
जम्मा				१२७४०८९	२९१९८९	०	९८२१००	०	१२८१३१३	२९३६४५	९८७६६८	१३५६२८८	३१०८२७	१०४५४६९						

११.१ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयपिकाको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	विशेष विकास लक्ष्य संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत					
१	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरंग	६४९०३९	११३७८४	५३५२५५	६५२७१९	११४४२९	५३८२९०	६९०९१२	१२११२५	५६९७८७	१.१	१.३	९	५	५
२	३३७०५०२०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय (संघ शसर्त अनुदान)	३२११६००	०	३२११६००	३२२९८०९	०	३२२९८०९	३४१८७९८	०	३४१८७९९					
३	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	७२२२६१	१३७६१	७०८८००	७२६६५८	१३८३९	७१२८१९	७६९१७७	१४४४९	७५४५२९	१.१	१.३	९	५	५
४	३३७०१०२०१२	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	८४७७८०	१३६०६	८२७१७४	८४५५४७	१३६८३	८३१८६४	८९५०२३	१४४८४	८८०५४०	१.१	१.३	९	५	५
५	३३७०१०२०१३	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	७८४३०१	१३८०१	७७०५००	७८८७४८	१३८७९	७७४८६९	८३६९०१	१४६९१	८२०२०९	१.१	१.३	९	५	५
६	३३७०१०२०१४	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुङ्गा	५६९६५०	१३६५०	५५६०००	५७२८८०	१३७२७	५५९१५२	६०६४०१	१४६३१	५९१८७१	१.१	१.३	९	५	५
७	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	८०८५५१	१३९५१	७९४६००	८१३१३५	१४०३०	७९९१०५	८६०७१५	१४५५१	८४५८६४	१.१	१.३	९	५	५
८	३३७०१०२०१६	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	१३७५२४५	१४७४५	१३६०५००	१३८३०४२	१४८२९	१३६८२१४	१४६३९७०	१५६९६	१४४८२७४	१.१	१.३	९	५	५
९	३३७०१०२०१७	पूर्वाधार विकास कार्यालय मोरङ	१६३७४००	१६४००	१६२१०००	१६४६६८४	१६४९३	१६३०१९१	१७४३०३८	१७४५८	१७२५८०	१.१	१.३	९	५	५
१०	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण आयोजना कार्यालय मोरङ	५७३२७२	१२१७२	५६११००	५७६५२२	१२२४१	५६४२८१	६१०२५७	१२९५७	५९७३००	१.१	१.३	९	५	५
११	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	६४५३१९	२३११९	६२२२००	६४८९७८	२३२४०	६२५७२८	६८६९५२	२४६११	६६२३४२	१.१	१.३	९	५	५
१२	३३७०२१२०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय झापा	३३३८१	३१२८१	२१००	३३५७०	३१४५८	२११२	३५५३५	३३२९९	२२३५				५	५
१३	३३७०२१४०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय सुनसरी	३५१३५	३३१८०	१९५५	३५३३४	३३३६८	१९६६	३७४०२	३५३२१	२०८१				५	५
१४	३३७०२१४०२१	यातायात व्यवस्था कार्यालय-सवारी चालक अनुमति पत्र-कोशी सुनसरी	४१०६७	३४०६७	७०००	४१३००	३४२६०	७०४०	४३७१६	३६६५५	७४५२				५	५
१५	३३७०२०३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय इलाम	११५७०	९१४०	२४३०	११६३६	९१९२	२४४४	१२३१६	९७३०	२५८७				५	५
१६	३३७०२०६०११	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-धनकुटा	११७९३	८६१३	३१८०	११८६०	८६६२	३१९८	१२५४४	९१६९	३३८५				५	५
१७	३३७०२११०२१	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-गाइघाट उदयपुर	१२०४०	९२४०	२८००	१२१०८	९२९२	२८१६	१२८१७	९८३६	२९८१				५	५
१८	३३७०२१३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय मोरङ	१२००३	८८८३	३१२०	१२०७१	८९३३	३१३८	१२७७७	९४५६	३३२१				५	५
१९	३३७०२१४०३१	यातायात व्यवस्था निर्देशनालय प्रदेश नं.१, इटहरी सुनसरी	२५८४४	१०३८४	१५४६०	२५९९१	१०४४३	१५४४८	२७५११	११०५४	१६४५७				५	५
२०	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताप्लेजुङ	१२१९७०	९९७०	११२०००	१२२६६२	१००२७	११२६३५	१२९८३९	१०६१३	११९२२६	२.२	२.२	११	३	२
२१	३३७०३०३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन इलाम इलाम	२०१५४१	११५४१	१९००००	२०२६८४	११६०६	१९१०७७	२१४५४४	१२२८६	२०२२५८	२.२	२.२	११	३	२
२२	३३७०३११०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन उदयपुर	१२१६४१	१०१४१	१११५००	१२२३३१	१०१९९	११२१३२	१२९४८९	१०७९५	११६६९३	२.२	२.२	११	३	२
२३	३३७०३१००११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ओखलढुङ्गा	११७९७५	१२९७५	१०५०००	११८६४४	१३०४९	१०५५९५	१२५५८६	१३८१२	१११७७४	२.२	२.२	११	३	२
२४	३३७०३०८०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन खोटाङ	१२७८९८	१०३९८	११७५००	१२८६२३	१०४५७	११८१६६	१३६१४९	११०६९	१२५०८१	२.२	२.२	११	३	२
२५	३३७०३१२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन झापा	५१९९६७	१२९६७	५०७०००	५२२९१५	१३०४१	५०९८७५	५५३५१३	१३८०४	५३९७०९	२.२	२.२	११	३	२
२६	३३७०३०५०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन तेह्रथुम	१०१५४७	११०४७	९०५००	१०२१२३	११११०	९१०१३	१०८०९८	११७६०	९६३३९	२.२	२.२	११	३	२
२७	३३७०३०६०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन धनकुटा	१०२२८८	११२८८	९१०००	१०२६६८	११३५२	९१५१६	१०८८८७	१२०१६	९६८७१	२.२	२.२	११	३	२
२८	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	१६६९६८	९९६८	१५७०००	१६७९१५	१००२५	१५७६९०	१७७७४०	१०६११	१६७१२९	२.२	२.२	११	३	२
२९	३३७०३०७०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन भोजपुर	१२००२४	१७५२४	१०२५००	१२०७०५	१७६२३	१०३०८१	१२७७६७	१८६५५	१०९११३	२.२	२.२	११	३	२
३०	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरङ	२९३७९८	१३७९८	२८००००	२९५४६४	१३८७६	२८१५८८	३१२७५३	१४६८८	२९०६४४	२.२	२.२	११	३	२
३१	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन संखुवासभा	१५२२५६	११८५६	१४१०००	१५३७२३	११९२३	१४१७९९	१६२७१८	१२६२१	१५००९७	२.२	२.२	११	३	२
३२	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन सुनसरी	१९६०३२	१७७८२	१८१२५०	१९७१४३	१४८६६	१८२२७८	२०८६७९	१५७३६	१९२९४३	२.२	२.२	११	३	२
३३	३३७०३०९०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास सब-डिभिजन सोलुखुम्बु	७३४०५	८४०५	६५०००	७३८२१	८४५३	६५३६९	७८१४१	८९४७	६९१९४	२.२	२.२	११	३	२
३४	३३७०३१३०२१	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरङ	१२४५६३	१४५६३	११००००	१२२२६९	१४६४६	११०६२४	१३२५९९	१५५०३	११७०९७	१.३	१.३	१२	३	२
३५	३३७०३१३०३१	चन्द्रा मोहन सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय मोरङ मोरङ	७००००	१५०००	५५०००	७०३९७	१५०८५	५५३१२	७४५१६	१५९६८	५८५४८	१.१	१.३	९	३	३
३६	३३७०३१२०२१	कन्काई सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय झापा	८२९०९	१२९०९	७००००	८३३७९	१२९९२	७०३९७	८८२५८	१३७४२	७४५१६	१.१	१.३	९	३	३
३७	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	३५०१०४	१६१०४	३३४०००	३५२०८९	१६१९५	३३५८९४	३७२६९१	१७१४३	३५५५४८	१.१	१.३	९	३	३

३८	३३७०४०६०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	३४३६२९	१६६२९	३२७०००	३४५५७७	१६७२३	३२८८५४	३६५७९८	१७७०२	३४८०९७	१.१	१.३	९	३	३
३९	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	३३८०९५	१८०९५	३२००००	३४००१२	१८१९८	३२९८१४	३५९९०७	१९२६२	३४०६४५	१.१	१.३	९	३	३
४०	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरङ	३४२०८६	१८३८६	३२३७००	३४४०२६	१८४९०	३२५४३५	३६४१५६	१९५७२	३४४५८४	१.१	१.३	९	३	३
४१	३३७०४१४०११	कोशी रिफ्रिजमेन्ट परियोजना कार्यालय सुनसरी	१०६६६८	१०१२८	९६५४०	१०७२७३	१०१८५	९७०८७	११३५५०	१०७८१	१०२७६८	१.१	१.३	९	३	३
४२	३३७०५०२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. १ पाँचथर	३३४१५०	२४४५०	३०९७००	३३६०४५	२४५८९	३११४५६	३५५७०८	२६०२७	३२९६८१	१.१	१.३	६	२	२
४३	३३७०५१००११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २ ओखलढुंगा	३५२०८०	२४५८०	३२७५००	३५४०६६	२४७१९	३२९३५७	३७४७९५	२६१६६	३४८६२९	१.१	१.३	६	२	२
४४	३३७०५१४०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ३ सुनसरी	३२७३६८	२४८६८	३०१५००	३२९२२४	२६०१५	३०३२०९	३४८४८८	२७५३७	३२०९५१	१.१	१.३	६	२	२
४५	३३७०५१२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ४ झापा	३७९४९७	२५९९७	३५३५००	३८१६४९	२६१४४	३५५४०४	४०३९८०	२७६७४	३७६३०६	१.१	१.३	६	२	२
४६	३३७०५०६०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ५ धनकुटा	३६३३७२	२३८७२	३३९५००	३६५४३२	२४००७	३४१४२५	३८६८१५	२५४१२	३६१४०३	१.१	१.३	६	२	२
		जम्मा	१७९३२९८२	८०७०१८	१७९२५९६४	१८०३४६५९	८११५९४	१७२२३०६५	१९०८९९४०	८५९०८३	१८२३०८५७					

११.२ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको विवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सकितीकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिना विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल							प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरंग	६४९०३९	५६२०३९	०	८७०००	०	६५२७१९	५६५२२६	८७४९३	६९०९१२	५९८२९९	९२६१३	P1	१.१	१.३	९	३	३
२	३३७०५०२०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय (संघ सशर्त अनुदान)	३२११६००	०	३२११६००	०	०	३२२९८०९	०	३२२९८०९	३४१८७९८	०	३४१८७९८	P1					
३	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	७२२५६१	५६०२६१	०	०	१६२३००	७२२६५८	५६३४३८	१६३२२०	७६९१७७	५९६४०७	१७२७७१	P1	१.१	१.३	९	३	३
४	३३७०१०२०१२	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	८४०७८०	२८१२८०	०	८६०००	४७३५००	८४५५४७	२८२८७५	५६२६७२	८९५०२३	२९९४२७	५९५५९७	P1	१.१	१.३	९	३	३
५	३३७०१०२०१३	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	७८४३०१	५८७०४०	०	६३७६१	१३३५००	७८८७४८	५९०३६८	१९८३७९	८३४९०१	६२४९१३	२०९९८७	P1	१.१	१.३	९	३	३
६	३३७०१०२०१४	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुंगा	५६९६५०	५६९६५०	०	०	०	५७२८८०	५७२८८०	०	६०६४०१	६०६४०१	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
७	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	८०८५११	५२२३५१	०	२८६२००	०	८१३१३५	५२५३१३	२८७८२३	८६०७१५	५५६०५१	३०६६६४	P1	१.१	१.३	९	३	३
८	३३७०१०२०१६	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	१३७५२४५	९९५२४५	०	३८००००	०	१३८३०४२	१०००८८	३८२१५५	१४६३९७०	१०५९४५४	४०५५१६	P1	१.१	१.३	९	३	३
९	३३७०१०२०१७	पूर्वाधार विकास कार्यालय मोरङ	१६३७४००	८६७४००	०	७७००००	०	१६४६६८४	८७२३१८	७७४३६६	१७४३०३८	९२३३६१	८१९६७७	P1	१.१	१.३	९	३	३
१०	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण आयोजना कार्यालय मोरङ	५७३२७२	२६८२७२	०	३०५०००	०	५७६५२२	२६९७९३	३०६७२९	६१०२५७	२८५५८०	३२४६७७	P1	१.१	१.३	९	३	३
११	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	६४५३१९	३५६३१९	०	२५१०००	३८०००	६४८९७८	३५८३३९	२९०६३९	६८६९५२	३७९३०७	३०७६४५	P1	१.१	१.३	९	३	३
१२	३३७०२१२०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय झापा	३३३८१	३३३८१	०	०	०	३३५७०	३३५७०	०	३५५३५	३५५३५	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
१३	३३७०२१४०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय सुनसरी	३५१३५	३५१३५	०	०	०	३५३३४	३५३३४	०	३७४०२	३७४०२	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
१४	३३७०२१४०२१	यातायात व्यवस्था कार्यालय-सवारी चालक अनुमति पत्र-	४१०६७	४१०६७	०	०	०	४१३००	४१३००	०	४३७१६	४३७१६	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
१५	३३७०२०३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय इलाम	११५७०	११५७०	०	०	०	११६३६	११६३६	०	१२३१६	१२३१६	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
१६	३३७०२०६०११	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-धनकुटा	११७९३	११७९३	०	०	०	११८६०	११८६०	०	१२५४४	१२५४४	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
१७	३३७०२११०२१	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-गाइघाट उदयपुर	१२०४०	१२०४०	०	०	०	१२१०८	१२१०८	०	१२८१७	१२८१७	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
१८	३३७०२१३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय मोरङ	१२००३	१२००३	०	०	०	१२०७१	१२०७१	०	१२७७७	१२७७७	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
१९	३३७०२१४०३१	यातायात व्यवस्था निर्देशनालय प्रदेश नं.१, इटहरी सुनसरी	२५८४४	२५८४४	०	०	०	२५९९१	२५९९१	०	२७५११	२७५११	०	P1	१.१	१.३	९	३	३
२०	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताप्लेजुङ	१२१९७०	१२१९७०	०	०	०	१२२६६२	१२२६६२	०	१२९८३९	१२९८३९	०	P1	१.३	१.४	१२	३	२
२१	३३७०३०३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन इलाम इलाम	२०१५४१	२०१५४१	०	०	०	२०२६८४	२०२६८४	०	२१४५४४	२१४५४४	०	P1	१.३	१.४	१२	३	२
२२	३३७०३११०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन उदयपुर	१२१६४१	१२१६४१	०	०	०	१२२३३१	१२२३३१	०	१२९४८९	१२९४८९	०	P1	१.३	१.४	१२	३	२
२३	३३७०३१००११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ओखलढुंगा	११७९७५	११७९७५	०	०	०	११८६४४	११८६४४	०	१२५५८६	१२५५८६	०	P1	१.३	१.४	१२	३	२
२४	३३७०३०८०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन खोटाङ	१२७८९८	१२७८९८	०	०	०	१२८६२३	१२८६२३	०	१३६१४९	१३६१४९	०	P1	१.३	१.४	१.३	३	२

२५	३३७०३१२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन झापा	५१९९६७	५१९९६७	०	०	०	५२२९१५	५२२९१५	०	५५३५१३	५५३५१३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२६	३३७०३०५०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन तेह्रथुम	१०१५४७	१०१५४७	०	०	०	१०२१२३	१०२१२३	०	१०८०९८	१०८०९८	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२७	३३७०३०६०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन धनकुटा	१०२२८८	१०२२८८	०	०	०	१०२८६८	१०२८६८	०	१०८८८७	१०८८८७	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२८	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	१६६९६८	१६६९६८	०	०	०	१६७९१५	१६७९१५	०	१७७७४०	१७७७४०	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
२९	३३७०३०७०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन भोजपुर	१२००२४	१२००२४	०	०	०	१२०७०५	१२०७०५	०	१२७७६७	१२७७६७	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३०	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरङ	२९३७९८	२९३७९८	०	०	०	२९५४६४	२९५४६४	०	३१२७५३	३१२७५३	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३१	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन संखुवासभा	१५२८५६	१५२८५६	०	०	०	१५३७२३	१५३७२३	०	१६२७१८	१६२७१८	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३२	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन सुनसरी	१९६०३२	१९६०३२	०	०	०	१९७१४३	१९७१४३	०	२०८६७९	२०८६७९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३३	३३७०३०९०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास सब-डिभिजन सोलुखुम्बु	७३४०५	७३४०५	०	०	०	७३८२१	७३८२१	०	७८१४१	७८१४१	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३४	३३७०३१३०२१	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरङ	१२४५६३	१२४५६३	०	०	०	१२५२६९	१२५२६९	०	१३२५९९	१३२५९९	०	PI	१.३	१.४	१२	३	२
३५	३३७०३१३०३१	चन्दा मोहना सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय मोरङ मोरङ	७००००	४००००	०	३००००	०	७०३९७	४०२२७	३०१७०	७४५१६	४२५८१	३१९३५	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३६	३३७०३१२०२१	कन्काई सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय झापा	८२९०९	८२९०९	०	०	०	८३३७९	८३३७९	०	८८२५८	८८२५८	०	PI	१.३	१.४	१२	३	३
३७	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	३४०१०४	३४०१०४	०	०	०	३४२०८९	३४२०८९	०	३७२६९१	३७२६९१	०	PI	१.१	१.३	११	३	३
३८	३३७०४०६०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	३४३६२९	३४३६२९	०	०	०	३४५५७७	३४५५७७	०	३६५७९८	३६५७९८	०	PI	१.१	१.३	११	३	३
३९	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	३३८०९५	३३८०९५	०	०	०	३४००१२	३४००१२	०	३५९९०७	३५९९०७	०	PI	१.१	१.३	११	३	३
४०	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरङ	३४२०८६	३४२०८६	०	०	०	३४४०२६	३४४०२६	०	३६४१५६	३६४१५६	०	PI	१.१	१.३	११	३	३
४१	३३७०४१४०११	कोशी रिफ्रेशमेन्ट परियोजना कार्यालय सुनसरी	१०६६६८	६९६६८	०	४५०००	०	१०७२७३	६२०१८	४५२५५	११३५५०	६५६४७	४७९०३	PI	१.१	१.३	११	३	३
४२	३३७०४०२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. १	३३४१५०	३३४१५०	०	०	०	३३६०५५	३३६०५५	०	३५५७०८	३५५७०८	०	PI	२.३	३.२	६	२	२
४३	३३७०४१००११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २	३५२०८०	३५२०८०	०	०	०	३५४०७६	३५४०७६	०	३७४७९५	३७४७९५	०	PI	२.३	३.२	६	२	२
४४	३३७०४१४०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ३	३२७३६८	३२७३६८	०	०	०	३२९२२४	३२९२२४	०	३४८४८८	३४८४८८	०	PI	२.३	३.२	६	२	२
४५	३३७०४१२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ४	३७९४९७	३७९४९७	०	०	०	३८१६४९	३८१६४९	०	४०३९८०	४०३९८०	०	PI	२.३	३.२	६	२	२
४६	३३७०४०६०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ५	३६३३७२	३६३३७२	०	०	०	३६५४३२	३६५४३२	०	३८६८१५	३८६८१५	०	PI	२.३	३.२	६	२	२
जम्मा			१७९३२९२२	११६१०१२१	३२११६००	२३०३९६१	८०७३००	१०३४६५९	११६७५९४८	६३५८७११	११०८९९४०	१२३५९१५६	६७३०८८४						

११.३ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान			प्रक्षेपण						
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय संकेत	प्रदेशिक संकेत	दिनांक संकेत	लोक संकेत	जलवायु संकेत	
१	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१२८०५९	१२८७८५	१३६३२१							
२	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	सडक तथा पुल निर्माण	१७००००	१७०९६४	१८०९६८	१.१	१.३	९	३	२		
३	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	विद्युत संरचना निर्माण	१४०५८०	१४१३७७	१४९६५०	१.१	१.३	७	३	२		
४	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	सिंचाई संरचना निर्माण	२१९००	२२०२४	२३३१३	१.३	१.३	१२	३	२		
५	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	खानेपानी संरचना निर्माण	५००००	५०२८३	५३२२६	१.१	१.३	६	२	२		
६	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	अन्य सार्वजनिक निर्माण	२५०००	२५१४२	२६६१३	१.१	१.३	९	३	३		
७	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	५०००	५०२८	५३२३	१.१	१.३	९	३	३		
८	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२६०००	२६१४७	२७६७७	१.१	१.३	९	३	३		
९	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	८२५००	८२९६८	८७८२३	१.१	१.३	९	३	३		
१०	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	सडक तथा पुल निर्माण	८३४५००	८३९२३१	८८८३३८	१.१	१.३	१२	३	२		
११	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	अन्य सार्वजनिक निर्माण	६५००	६५३७	६९१९	१.१	१.३	९	३	३		
१२	३३७०३०१०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	सिंचाई संरचना निर्माण	१४२३५००	१४३१५७१	१५१५३३८	१.३	१.३	१२	३	२		
१३	३३७०३१२०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	२०००	२०११	२१२९	२.२	२.२	११	३	२		

१४	३३७०४०३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शासत अनुदान	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	२३८५००	२३९८५२	२५३८८७	१.१	१.१	९	३	३
१५	३३७०४०२०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शासत अनुदान	खानिपानी संरचना निर्माण	७०६६००	७१०६०६	७५२१८७	१.१	१.३	६	२	३
१६	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	४६११९	४६३८०	४९०९४					
१७	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	सडक तथा पूल निर्माण	५४८०००	५५११०७	५८३३५५	१.१	१.३	१२	३	२
१८	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	अन्य सार्वजनिक निर्माण	४००००	४०२२७	४२५८१	१.१	१.३	९	३	३
१९	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	११२००	११२६४	११९२३	१.१	१.३	९	३	३
२०	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३७६१	१३८३९	१४६४९					
२१	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	सडक तथा पूल निर्माण	६८८८००	६९२७०५	७३३२३८	१.१	१.३	९	३	२
२२	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२०११३	२१२९०	१.१	१.३	९	३	३
२३	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३६०६	१३६८३	१४४८४					
२४	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	३१७४	३१९२	३३७९	१.१	१.१	९	३	३
२५	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	सडक तथा पूल निर्माण	८०४०००	८०८५५९	८५५८७१	१.१	१.३	९	३	२
२६	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२०११३	२१२९०	१.१	१.३	९	३	३
२७	३३७०१०७०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३८०१	१३८७९	१४६९१					
२८	३३७०१०७०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	सडक तथा पूल निर्माण	३०५००	३०६७३	३२४६८	१.१	१.३	९	३	२
२९	३३७०१०७०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	७४००००	७४४१९६	७८७७४२	१.१	१.३	९	३	३
३०	३३७०११००११	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३६५०	१३७२७	१४५३१					
३१	३३७०११००११	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुंगा	सडक तथा पूल निर्माण	५३६०००	५३९०३९	५७०५८०	१.१	१.३	९	३	२
३२	३३७०११००११	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुंगा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२०११३	२१२९०	१.१	१.३	९	३	३
३३	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४५५१	१४६३४	१५४९०					
३४	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	सडक तथा पूल निर्माण	७६४०००	७६८३३२	८१३२९०	१.१	१.३	९	३	२
३५	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	३००००	३०१७०	३१९३५	१.१	१.३	९	३	३
३६	३३७०११२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४७५५	१४८२९	१५६९६					
३७	३३७०११२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	सडक तथा पूल निर्माण	१३४०५००	१३४८१००	१४२६९८३	१.१	१.३	९	३	२
३८	३३७०११२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२०११३	२१२९०	१.१	१.३	९	३	३
३९	३३७०११३०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६४००	१६४९३	१७४५८					
४०	३३७०११३०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय मोरङ	सडक तथा पूल निर्माण	१६२१०००	१६३०१९१	१७२५५८०	१.१	१.३	९	३	२
४१	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण आयोजना कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१८२७२	१८३७६	१९४५१					
४२	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण आयोजना कार्यालय मोरङ	सडक तथा पूल निर्माण	५५००००	५५३११८	५८५४८४	१.१	१.३	९	३	२
४३	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण आयोजना कार्यालय मोरङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	५०००	५०२८	५३२३	१.१	१.३	९	३	३
४४	३३७०२१२०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३३३८१	३३५७०	३५५३५					
४५	३३७०२१४०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३५१३५	३५३३४	३७४०२					
४६	३३७०२१४०२१	यातायात व्यवस्था कार्यालय-सवारी चालक अनुमति पत्र-कोशी सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	४१०६७	४१३००	४३७१६					
४७	३३७०२०३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	११५७०	११६३६	१२३१६					
४८	३३७०२०६०११	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	११७९३	११८६०	१२५५४					
४९	३३७०२११०२१	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-गाइघाट उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२०४०	१२१०८	१२८१७					
५०	३३७०२१३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२००३	१२०७१	१२७७७					
५१	३३७०२१४०३१	यातायात व्यवस्था निर्देशनालय इटहरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२५८४४	२५९९१	२७५११					
५२	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताम्लेजुङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०९७०	११०३२	११६७८					
५३	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताम्लेजुङ	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	४०००	४०२३	४२५८	२.२	२.२	११	३	२
५४	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताम्लेजुङ	सिंचाई संरचना निर्माण	१०६०००	१०६६०१	११२८३९	१.३	१.३	१२	३	२
५५	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताम्लेजुङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१००६	१०६५	१.१	१.३	९	३	३
५६	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	९९६८	१००२५	१०६११					
५७	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	७०००	७०४०	७४५२	२.२	२.२	११	३	२

१०२	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरड	सिंचाई संरचना निर्माण	९५५००	९६०४१	१०१६६१	१.३	१.३	१२	३	२
१०३	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरड	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१५००	१५०९	१५९७	१.१	१.३	९	३	३
१०४	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६०५२	१६१४३	१७०८८					
१०५	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन सुनसरी	लटबन्ध तथा बाँध निर्माण	१४४४४०	१४५२५९	१५३७५९	२.२	२.२	११	३	२
१०६	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन सुनसरी	सिंचाई संरचना निर्माण	३४०४०	३४२३३	३६२३६	१.३	१.३	१२	३	२
१०७	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन सुनसरी	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१५००	१५०९	१५९७	१.१	१.३	९	३	३
१०८	३३७०३१३०२१	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरड	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१९५६३	१९६७४	२०८२५					
१०९	३३७०३१३०२१	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन मोरड	सिंचाई संरचना निर्माण	१०५०००	१०५५९५	१११७७४	१.३	१.३	१२	३	२
११०	३३७०३१३०३१	चन्दा मोहना सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय मोरड मोरड	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६११५	१६२०६	१७१५५					
१११	३३७०३१३०३१	चन्दा मोहना सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय मोरड मोरड	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	५३८८५	५४१९१	५७३६१	१.१	१.३	९	३	३
११२	३३७०३१२०२१	कन्काई सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय झापा झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१७९०९	१८०११	१९०६४					
११३	३३७०३१२०२१	कन्काई सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय झापा झापा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	६५०००	६५३६९	६९१९४	१.१	१.३	९	३	३
११४	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६१०४	१६१९५	१७१४३					
११५	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१८००००	१८१०२१	१९१६१३	१.१	१.१	११	३	३
११६	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१४००००	१४०७९४	१४९०३२	१.१	१.३	११	३	३
११७	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	७०००	७०४०	७४५२	१.१	१.३	९	३	३
११८	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	७०००	७०४०	७४५२	१.१	१.३	९	३	३
११९	३३७०४०६०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६६२९	१६७२३	१७७०२					
१२०	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१२१२००	१२१८८७	१२९०१९	१.१	१.१	११	३	३
१२१	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१९०८००	१९१८८२	२०३११०	१.१	१.३	११	३	३
१२२	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	८०००	८०४५	८५१६	१.१	१.३	९	३	३
१२३	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	७०००	७०४०	७४५२	१.१	१.३	९	३	३
१२४	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१८५९५	१८७००	१९७९५					
१२५	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१६४०९९	१६५०२९	१७४६८६	१.१	१.१	११	३	३
१२६	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१४२९०१	१४३७११	१५२१२०	१.१	१.३	११	३	३
१२७	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	६५००	६५३७	६९१९	१.१	१.३	९	३	३
१२८	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	६०००	६०३४	६३८७	१.१	१.३	९	३	३
१२९	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरड	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१८३८६	१८४९०	१९५७२					
१३०	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरड	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	२३२५००	२३३८१८	२४७५००	१.१	१.१	११	३	३
१३१	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरड	सडक तथा पुल निर्माण	८६२००	८६६८९	९१७६१	१.१	१.३	९	३	२
१३२	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरड	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	५०००	५०२८	५३२३	१.१	१.३	९	३	३
१३३	३३७०४१४०११	कोशी रिफ्रेशमेन्ट परियोजना कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४६६८	१४७५१	१५६१४					
१३४	३३७०४१४०११	कोशी रिफ्रेशमेन्ट परियोजना कार्यालय सुनसरी	पूर्वाधार निर्माण, अनुसन्धान तथा परामर्श	९२०००	९२५२२	९७९३५	१.१	१.३	९	३	३
१३५	३३७०४०२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. १ पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२४७५०	२४८९०	२६३४७					
१३६	३३७०४०२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. १ पाँचथर	खानेपानी संरचना निर्माण	३०९४००	३११५४	३२९३६१	१.१	१.३	६	२	३
१३७	३३७०४०६०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २ धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२३२७२	२३४०४	२४७७३					
१३८	३३७०४०६०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २ धनकुटा	खानेपानी संरचना निर्माण	३४०१००	३४२०२८	३६२०४२	१.१	१.३	६	२	३
१३९	३३७०४१००११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २ ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२४५८०	२४७१९	२६१६६					
१४०	३३७०४१००११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २ ओखलढुंगा	खानेपानी संरचना निर्माण	३२७५००	३२९३५७	३४८६२९	१.१	१.३	६	२	३
१४१	३३७०४१२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ४ झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२५९९७	२६१४४	२७६७४					
१४२	३३७०४१२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ४ झापा	खानेपानी संरचना निर्माण	३५३५००	३५५५०४	३७६३०६	१.१	१.३	६	२	३
१४३	३३७०४१४०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ३ सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२५८६८	२६०१५	२७५३७					
१४४	३३७०४१४०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ३ सुनसरी	खानेपानी संरचना निर्माण	३०१५००	३०३२०९	३२०९५१	१.१	१.३	६	२	३
				जम्मा	१७९३२९८२	१८०३४६५९	१९०८९९४०				

११.४ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	द्वितीय विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)						
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपुरक र विशेष अनुदान												
१	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१२८०५९	१२८०५९	०	०	०	१२८७८५	१२८७८५	०	१३६३२१	१३६३२१	०	PI					
२	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	सडक तथा पुल निर्माण	१७००००	१७००००	०	०	०	१७०९६४	१७०९६४	०	१८०९६८	१८०९६८	०	PI	१.१	१.३	९	३	२
३	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	विद्युत संरचना निर्माण	१४०५८०	९५५८०	०	४५०००	०	१४१३७७	९६१२२	४५२५५	१४९६५०	१०१७४६	४७९०३	PI	१.१	१.३	७	३	२
४	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	सिंचाई संरचना निर्माण	२१९००	९९००	०	१२०००	०	२२०२४	९९५६	१२०६८	२३३१३	१०५३९	१२७७४	PI	१.३	१.३	१२	३	२
५	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	खानेपानी संरचना निर्माण	५००००	४००००	०	१००००	०	५०२८३	४०२२७	१००५७	५३२२६	४२५८१	१०६४५	PI	१.१	१.३	६	२	२
६	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	अन्य सार्वजनिक निर्माण	२५०००	५०००	०	२००००	०	२५१४२	५०२८	२०११३	२६६१३	५३२३	२१२९०	PI	१.१	१.३	९	३	३
७	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	५०००	५०००	०	०	०	५०२८	५०२८	०	५३२३	५३२३	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
८	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२६०००	२६०००	०	०	०	२६१४७	२६१४७	०	२७६७७	२७६७७	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
९	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय मोरङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	८२५००	८२५००	०	०	०	८२९६८	८२९६८	०	८७८२३	८७८२३	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
१०	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	सडक तथा पुल निर्माण	८३४५००	०	८३४५००	०	०	८३९२३१	०	८३९२३१	८८८३३८	०	८८८३३८	PI	१.१	१.३	१२	३	२
११	३३७००१३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	अन्य सार्वजनिक निर्माण	६५००	०	६५००	०	०	६५३७	०	६५३७	६९१९	०	६९१९	PI	१.१	१.३	९	३	३
१२	३३७०३०१०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	सिंचाई संरचना निर्माण	१४२३५००	०	१४२३५००	०	०	१४३१५७१	०	१४३१५७१	१५१५३३८	०	१५१५३३८	PI	१.३	१.३	१२	३	२

१३	३३७०३१२०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	तटवन्ध तथा ब्रीध निर्माण	२०००	०	२०००	०	०	२०११	०	२०११	२१२९	०	२१२९	PI	२.२	२.२	११	३	२
१४	३३७०४०३०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	२३८५००	०	२३८५००	०	०	२३९८५२	०	२३९८५२	२५३८८७	०	२५३८८७	PI	१.१	१.१	९	३	३
१५	३३७०५०२०११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय-संघ शसर्त अनुदान	खानेपानी संरचना निर्माण	७०६६००	०	७०६६००	०	०	७१०६०६	०	७१०६०६	७५२१८७	०	७५२१८७	PI	१.१	१.३	६	२	३
१६	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	४६११९	४६११९	०	०	०	४६३८०	४६३८०	०	४९०९४	४९०९४	०	PI					
१७	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	सडक तथा पूल निर्माण	५४८०००	२९९०००	०	२११०००	३८०००	५५११०७	३००६९५	२५०४१२	५८३३५५	३१८२९०	२६५०६४	PI	१.१	१.३	१२	३	२
१८	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	अन्य सार्वजनिक निर्माण	४००००	०	०	४००००	०	४०२२७	०	४०२२७	४२५८१	०	४२५८१	PI	१.१	१.३	९	३	३
१९	३३७०११४०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय सुनसरी	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	११२००	११२००	०	०	०	११२६४	११२६४	०	११९२३	११९२३	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
२०	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३७६१	१३७६१	०	०	०	१३८३९	१३८३९	०	१४६४९	१४६४९	०	PI					
२१	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	सडक तथा पूल निर्माण	६८८८००	५२६५००	०	०	१६२३००	६९२७०५	५२९४८५	१६३२२०	७३३२३८	५६०४६७	१७२७७१	PI	१.१	१.३	९	३	२
२२	३३७०१०२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय पाँचथर	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२००००	०	०	०	२०११३	२०११३	०	२१२९०	२१२९०	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
२३	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३६०६	१३६०६	०	०	०	१३६८३	१३६८३	०	१४४८४	१४४८४	०	PI					
२४	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	३१७४	३१७४	०	०	०	३१९२	३१९२	०	३३७९	३३७९	०	PI	१.१	१.१	९	३	३
२५	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	सडक तथा पूल निर्माण	८०४०००	२४४५००	०	८६०००	४७३५००	८०८५५९	२४५८८६	५६२६७२	८५५८७१	२६०२७४	५९५५९७	PI	१.१	१.३	९	३	२
२६	३३७०१०४०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय संखुवासभा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२००००	०	०	०	२०११३	२०११३	०	२१२९०	२१२९०	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
२७	३३७०१०७०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३८०१	१३८०१	०	०	०	१३८७९	१३८७९	०	१४६९१	१४६९१	०	PI					
२८	३३७०१०७०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	सडक तथा पूल निर्माण	३०५००	२६७३९	०	३७६१	०	३०६७३	२६८९१	३७८२	३२४६८	२८४६४	४००४	PI	१.१	१.३	९	३	२
२९	३३७०१०७०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय भोजपुर	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	७४००००	५४६५००	०	६००००	१३३५००	७४४१९६	५४५५९९	१९४५९७	७८७७४२	५८१७५८	२०५९८४	PI	१.१	१.३	९	३	३
३०	३३७०११००११	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३६५०	१३६५०	०	०	०	१३७२७	१३७२७	०	१४५३१	१४५३१	०	PI					
३१	३३७०११००११	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुंगा	सडक तथा पूल निर्माण	५३६०००	५३६०००	०	०	०	५३९०३९	५३९०३९	०	५७०५८०	५७०५८०	०	PI	१.१	१.३	९	३	२
३२	३३७०११००११	पूर्वाधार विकास कार्यालय ओखलढुंगा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२००००	०	०	०	२०११३	२०११३	०	२१२९०	२१२९०	०	PI	१.१	१.३	९	३	३

३३	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४५५१	१४५५१	०	०	०	१४६३४	१४६३४	०	१५४९०	१५४९०	०	PI					
३४	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	सडक तथा पूल निर्माण	७६४०००	४७७८००	०	२८६२००	०	७६८३३२	४८०५०९	२८७८२३	८१३२९०	५०८६२६	३०४६६४	PI	१.१	१.३	९	३	२
३५	३३७०१११०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय उदयपुर	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	३००००	३००००	०	०	०	३०१७०	३०१७०	०	३१९३५	३१९३५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
३६	३३७०११२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४७४५	१४७४५	०	०	०	१४८२९	१४८२९	०	१५६९६	१५६९६	०	PI					
३७	३३७०११२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	सडक तथा पूल निर्माण	१३४०५००	९६०५००	०	३८००००	०	१३४८१००	९६५९४६	३८२१५५	१४२६९८३	१०२२४६७	४०४५१६	PI	१.१	१.३	९	३	२
३८	३३७०११२०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय झापा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	२००००	२००००	०	०	०	२०११३	२०११३	०	२१२९०	२१२९०	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
३९	३३७०११३०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६४००	१६४००	०	०	०	१६४९३	१६४९३	०	१७४५८	१७४५८	०	PI					
४०	३३७०११३०११	पूर्वाधार विकास कार्यालय मोरङ	सडक तथा पूल निर्माण	१६२१०००	८५१०००	०	७७००००	०	१६३०१११	८५५८२५	७७४३६६	१७२५५८०	९०५९०३	८१९६७७	PI	१.१	१.३	९	३	२
४१	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण योजना कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१८२७२	१८२७२	०	०	०	१८३७६	१८३७६	०	१९४५१	१९४५१	०	PI					
४२	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण योजना कार्यालय मोरङ	सडक तथा पूल निर्माण	५५००००	२४५०००	०	३०५०००	०	५५३११८	२४६३८९	३०६७२९	५८५४८४	२६०८०६	३२४६७७	PI	१.१	१.३	९	३	२
४३	३३७०११३०२१	प्रादेशिक विशेष सडक निर्माण योजना कार्यालय मोरङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	५०००	५०००	०	०	०	५०२८	५०२८	०	५३२३	५३२३	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
४४	३३७०२१२०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३३३८१	३३३८१	०	०	०	३३५७०	३३५७०	०	३५५३५	३५५३५	०	PI					
४५	३३७०२१४०११	यातायात व्यवस्था कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	३५१३५	३५१३५	०	०	०	३५३३४	३५३३४	०	३७४०२	३७४०२	०	PI					
४६	३३७०२१४०२१	यातायात व्यवस्था कार्यालय-सवारी चालक अनूमति पत्र-कोशी सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	४१०६७	४१०६७	०	०	०	४१३००	४१३००	०	४३७१६	४३७१६	०	PI					
४७	३३७०२०३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	११५७०	११५७०	०	०	०	११६३६	११६३६	०	१२३१६	१२३१६	०	PI					
४८	३३७०२०६०११	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	११७९३	११७९३	०	०	०	११८६०	११८६०	०	१२५५४	१२५५४	०	PI					
४९	३३७०२११०२१	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय-गाइघाट उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२०४०	१२०४०	०	०	०	१२१०८	१२१०८	०	१२८१७	१२८१७	०	PI					

५०	३३७०२१३०११	यातायात व्यवस्थापन सेवा कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२००३	१२००३	०	०	०	१२०७१	१२०७१	०	१२७७७	१२७७७	०	PI					
५१	३३७०२१४०३१	यातायात व्यवस्था निर्देशनालय इटहरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२५८४४	२५८४४	०	०	०	२५९९१	२५९९१	०	२७५११	२७५११	०	PI					
५२	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताप्लेजुङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१०९७०	१०९७०	०	०	०	११०३२	११०३२	०	११६७८	११६७८	०	PI					
५३	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताप्लेजुङ	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	४०००	४०००	०	०	०	४०२३	४०२३	०	४२५८	४२५८	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
५४	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताप्लेजुङ	सिंचाई संरचना निर्माण	१०६०००	१०६०००	०	०	०	१०६६०१	१०६६०१	०	११२८३९	११२८३९	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
५५	३३७०३०१०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन ताप्लेजुङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
५६	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	९९६८	९९६८	०	०	०	१००२५	१००२५	०	१०६११	१०६११	०	PI					
५७	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	७०००	७०००	०	०	०	७०४०	७०४०	०	७४५२	७४५२	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
५८	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	सिंचाई संरचना निर्माण	१४९०००	१४९०००	०	०	०	१४९८४५	१४९८४५	०	१५८६१३	१५८६१३	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
५९	३३७०३०२०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन पाँचथर	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
६०	३३७०३०३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१९२७६	१९२७६	०	०	०	१९३८५	१९३८५	०	२०५२०	२०५२०	०	PI					
६१	३३७०३०३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन इलाम	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	१८१२६५	१८१२६५	०	०	०	१८२२९३	१८२२९३	०	१९२९५९	१९२९५९	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
६२	३३७०३०३०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन इलाम	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
६३	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन संखुवासभा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६३५६	१६३५६	०	०	०	१६४४९	१६४४९	०	१७४११	१७४११	०	PI					
६४	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन संखुवासभा	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	३६५००	३६५००	०	०	०	३६७०७	३६७०७	०	३८८५५	३८८५५	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
६५	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन संखुवासभा	सिंचाई संरचना निर्माण	९९०००	९९०००	०	०	०	९९५६१	९९५६१	०	१०५३८७	१०५३८७	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२

६६	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन संखुवासभा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
६७	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन तेह्रथुम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	११०४७	११०४७	०	०	०	११११०	११११०	०	११७६०	११७६०	०	PI					
६८	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन तेह्रथुम	तटवन्ध तथा बौध निर्माण	१४०००	१४०००	०	०	०	१४०७९	१४०७९	०	१४९०३	१४९०३	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
६९	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन तेह्रथुम	सिंचाई संरचना निर्माण	७५५००	७५५००	०	०	०	७५९२८	७५९२८	०	८०३७१	८०३७१	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
७०	३३७०३०४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन तेह्रथुम	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
७१	३३७०३०६०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२२८८	१२२८८	०	०	०	१२३५८	१२३५८	०	१३०८१	१३०८१	०	PI					
७२	३३७०३०६०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन धनकुटा	तटवन्ध तथा बौध निर्माण	१३७००	१३७००	०	०	०	१३७७८	१३७७८	०	१४५८४	१४५८४	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
७३	३३७०३०६०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन धनकुटा	सिंचाई संरचना निर्माण	७५३००	७५३००	०	०	०	७५७२७	७५७२७	०	८०१५८	८०१५८	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
७४	३३७०३०६०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन धनकुटा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
७५	३३७०३०७०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन भोजपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१७६२४	१७६२४	०	०	०	१७७२४	१७७२४	०	१८७६१	१८७६१	०	PI					
७६	३३७०३०७०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन भोजपुर	तटवन्ध तथा बौध निर्माण	१३०००	१३०००	०	०	०	१३०७४	१३०७४	०	१३८३९	१३८३९	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
७७	३३७०३०७०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन भोजपुर	सिंचाई संरचना निर्माण	८८४००	८८४००	०	०	०	८८९०१	८८९०१	०	९४१०३	९४१०३	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
७८	३३७०३०७०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन भोजपुर	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
७९	३३७०३०८०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन खोटाङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४८९८	१४८९८	०	०	०	१४९८२	१४९८२	०	१५८५९	१५८५९	०	PI					

८०	३३७०३०८०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन खोटाड	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	८०००	८०००	०	०	०	८०४५	८०४५	०	८५१६	८५१६	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
८१	३३७०३०८०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन खोटाड	सिंचाई संरचना निर्माण	१०४०००	१०४०००	०	०	०	१०४५९०	१०४५९०	०	११०७१०	११०७१०	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
८२	३३७०३०८०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन खोटाड	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
८३	३३७०३०९०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास सब-डिभिजन सोलुखुम्बु	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	८४०५	८४०५	०	०	०	८४५३	८४५३	०	८९४७	८९४७	०	PI					
८४	३३७०३०९०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास सब-डिभिजन सोलुखुम्बु	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	१००००	१००००	०	०	०	१००५७	१००५७	०	१०६४५	१०६४५	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
८५	३३७०३०९०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास सब-डिभिजन सोलुखुम्बु	सिंचाई संरचना निर्माण	५४०००	५४०००	०	०	०	५४३०६	५४३०६	०	५७४८४	५७४८४	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
८६	३३७०३०९०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास सब-डिभिजन सोलुखुम्बु	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
८७	३३७०३१००११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१७४७५	१७४७५	०	०	०	१७५७४	१७५७४	०	१८६०२	१८६०२	०	PI					
८८	३३७०३१००११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन ओखलढुंगा	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	३०००	३०००	०	०	०	३०१७	३०१७	०	३१९४	३१९४	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
८९	३३७०३१००११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन ओखलढुंगा	सिंचाई संरचना निर्माण	९६५००	९६५००	०	०	०	९७०४७	९७०४७	०	१०२७२६	१०२७२६	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
९०	३३७०३१००११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन ओखलढुंगा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
९१	३३७०३११०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन उदयपुर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४६४१	१४६४१	०	०	०	१४७२४	१४७२४	०	१५५८६	१५५८६	०	PI					
९२	३३७०३११०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन उदयपुर	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	४७५००	४७५००	०	०	०	४७७६९	४७७६९	०	५०५६४	५०५६४	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
९३	३३७०३११०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन उदयपुर	सिंचाई संरचना निर्माण	५८०००	५८०००	०	०	०	५८३२९	५८३२९	०	६१७४२	६१७४२	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२

९४	३३७०३११०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन उदयपुर	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१५००	१५००	०	०	०	१५०९	१५०९	०	१५९७	१५९७	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
९५	३३७०३१२०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१२९६७	१२९६७	०	०	०	१३०४१	१३०४१	०	१३८०४	१३८०४	०	PI					
९६	३३७०३१२०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन झापा	विद्युत संरचना निर्माण	५०००	५०००	०	०	०	५०२८	५०२८	०	५३२३	५३२३	०	PI	१.१	१.३	७	३	२
९७	३३७०३१२०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन झापा	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	१७१०००	१७१०००	०	०	०	१७१९७०	१७१९७०	०	१८२०३२	१८२०३२	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
९८	३३७०३१२०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन झापा	सिंचाई संरचना निर्माण	३२८५००	३२८५००	०	०	०	३३०३६३	३३०३६३	०	३४९६९३	३४९६९३	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
९९	३३७०३१२०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन झापा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	२५००	२५००	०	०	०	२५१४	२५१४	०	२६६१	२६६१	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
१००	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१३७९८	१३७९८	०	०	०	१३८७६	१३८७६	०	१४६८८	१४६८८	०	PI					
१०१	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन मोरङ	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	१८३०००	१८३०००	०	०	०	१८४०३८	१८४०३८	०	१९४८०६	१९४८०६	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
१०२	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन मोरङ	सिंचाई संरचना निर्माण	९५५००	९५५००	०	०	०	९६०४१	९६०४१	०	१०१६६१	१०१६६१	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
१०३	३३७०३१३०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन मोरङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१५००	१५००	०	०	०	१५०९	१५०९	०	१५९७	१५९७	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
१०४	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६०५२	१६०५२	०	०	०	१६१४३	१६१४३	०	१७०८८	१७०८८	०	PI					
१०५	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन सुनसरी	तटवन्ध तथा बाँध निर्माण	१४४४४०	१४४४४०	०	०	०	१४५२५९	१४५२५९	०	१५३७५९	१५३७५९	०	PI	२.२	२.२	११	३	२
१०६	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन सुनसरी	सिंचाई संरचना निर्माण	३४०४०	३४०४०	०	०	०	३४२३३	३४२३३	०	३६२३६	३६२३६	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
१०७	३३७०३१४०११	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन सुनसरी	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	१५००	१५००	०	०	०	१५०९	१५०९	०	१५९७	१५९७	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
१०८	३३७०३१३०२१	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१९५६३	१९५६३	०	०	०	१९६७४	१९६७४	०	२०८२५	२०८२५	०	PI					
१०९	३३७०३१३०२१	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन मोरङ	सिंचाई संरचना निर्माण	१०५०००	१०५०००	०	०	०	१०५५९५	१०५५९५	०	१११७७४	१११७७४	०	PI	१.३	१.३	१२	३	२
११०	३३७०३१३०३१	चन्दा मोहना सिंचाई व्यवस्थापन कार्यालय मोरङ मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६११५	१६११५	०	०	०	१६२०६	१६२०६	०	१७१५५	१७१५५	०	PI					

१११	३३७०३१३०३१	चन्दा मोहना सिचाइ व्यवस्थापन कार्यालय मोरङ मोरङ	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	५३८८५	२३८८५	०	३००००	०	५४१९१	२४०२०	३०१७०	५७३६१	२५४२६	३१९३५	PI	१.१	१.३	९	३	५
११२	३३७०३१२०२१	कन्काई सिचाइ व्यवस्थापन कार्यालय झापा झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१७९०९	१७९०९	०	०	०	१८०११	१८०११	०	१९०६४	१९०६४	०	PI					
११३	३३७०३१२०२१	कन्काई सिचाइ व्यवस्थापन कार्यालय झापा झापा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	६५०००	६५०००	०	०	०	६५३६९	६५३६९	०	६९१९४	६९१९४	०	PI	१.१	१.३	९	३	५
११४	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६१०४	१६१०४	०	०	०	१६१९५	१६१९५	०	१७१४३	१७१४३	०	PI					
११५	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१८००००	१८००००	०	०	०	१८१०२१	१८१०२१	०	१९१६१३	१९१६१३	०	PI	१.१	१.१	११	३	५
११६	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१४००००	१४००००	०	०	०	१४०७९४	१४०७९४	०	१४९०३२	१४९०३२	०	PI	१.१	१.३	११	३	५
११७	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	७०००	७०००	०	०	०	७०४०	७०४०	०	७४५२	७४५२	०	PI	१.१	१.३	९	३	५
११८	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय इलाम	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	७०००	७०००	०	०	०	७०४०	७०४०	०	७४५२	७४५२	०	PI	१.१	१.३	९	३	५
११९	३३७०४०६०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१६६२९	१६६२९	०	०	०	१६७२३	१६७२३	०	१७७०२	१७७०२	०	PI					
१२०	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१२१२००	१२१२००	०	०	०	१२१८८७	१२१८८७	०	१२९०१९	१२९०१९	०	PI	१.१	१.१	११	३	५
१२१	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१९०८००	१९०८००	०	०	०	१९१८८२	१९१८८२	०	२०३११०	२०३११०	०	PI	१.१	१.३	११	३	५
१२२	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	८०००	८०००	०	०	०	८०४५	८०४५	०	८५१६	८५१६	०	PI	१.१	१.३	९	३	५
१२३	३३७०४०३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय धनकुटा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	७०००	७०००	०	०	०	७०४०	७०४०	०	७४५२	७४५२	०	PI	१.१	१.३	९	३	५
१२४	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१८५९५	१८५९५	०	०	०	१८७००	१८७००	०	१९७९५	१९७९५	०	PI					
१२५	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१६४०९९	१६४०९९	०	०	०	१६५०२९	१६५०२९	०	१७४६८६	१७४६८६	०	PI	१.१	१.१	११	३	५
१२६	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१४२९०१	१४२९०१	०	०	०	१४३७११	१४३७११	०	१५२१२०	१५२१२०	०	PI	१.१	१.३	११	३	५

१२७	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	६५००	६५००	०	०	०	६५३७	६५३७	०	६९१९	६९१९	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
१२८	३३७०४१००११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय ओखलढुंगा	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	६०००	६०००	०	०	०	६०३४	६०३४	०	६३८७	६३८७	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
१२९	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१८३८६	१८३८६	०	०	०	१८४९०	१८४९०	०	१९५७२	१९५७२	०	PI					
१३०	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरङ	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	२३२५००	२३२५००	०	०	०	२३३८१८	२३३८१८	०	२४७५००	२४७५००	०	PI	१.१	१.१	११	३	३
१३१	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरङ	सडक तथा पूल निर्माण	८६२००	८६२००	०	०	०	८६६८९	८६६८९	०	९१७६१	९१७६१	०	PI	१.१	१.३	९	३	२
१३२	३३७०४१३०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय मोरङ	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	५०००	५०००	०	०	०	५०२८	५०२८	०	५३२३	५३२३	०	PI	१.१	१.३	९	३	३
१३३	३३७०४१४०११	कोशी रिफ्रेशमेन्ट परियोजना कार्यालय सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१४६६८	१४६६८	०	०	०	१४७५१	१४७५१	०	१५६१४	१५६१४	०	PI					
१३४	३३७०४१४०११	कोशी रिफ्रेशमेन्ट परियोजना कार्यालय सुनसरी	पूर्वाधार निर्माण, अनुसन्धान तथा परामर्श	९२०००	४७०००	०	४५०००	०	९२५२२	४७२६६	४५२५५	९७९३५	५००३२	४७९०३	PI	१.१	१.३	९	३	३
१३५	३३७०५०२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. १ पाँचथर	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२४७५०	२४७५०	०	०	०	२४८९०	२४८९०	०	२६३४७	२६३४७	०	PI					
१३६	३३७०५०२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. १ पाँचथर	खानेपानी संरचना निर्माण	३०९४००	३०९४००	०	०	०	३१११५४	३१११५४	०	३२९३६१	३२९३६१	०	PI	१.१	१.३	६	२	३
१३७	३३७०५०६०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ५ धनकुटा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२३२७२	२३२७२	०	०	०	२३४०४	२३४०४	०	२४७७३	२४७७३	०	PI					
१३८	३३७०५०६०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ५ धनकुटा	खानेपानी संरचना निर्माण	३४०१००	३४०१००	०	०	०	३४२०२८	३४२०२८	०	३६२०४२	३६२०४२	०	PI	१.१	१.३	६	२	३
१३९	३३७०५१००११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २ ओखलढुंगा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२४५८०	२४५८०	०	०	०	२४७१९	२४७१९	०	२६१६६	२६१६६	०	PI					
१४०	३३७०५१००११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. २ ओखलढुंगा	खानेपानी संरचना निर्माण	३२७५००	३२७५००	०	०	०	३२९३५७	३२९३५७	०	३४८६२९	३४८६२९	०	PI	१.१	१.३	६	२	३

१४१	३३७०५१२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ४ झापा	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२५९९७	२५९९७	०	०	०	२६१४४	२६१४४	०	२७६७४	२७६७४	०	PI						
१४२	३३७०५१२०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ४ झापा	खानेपानी संरचना निर्माण	३५३५००	३५३५००	०	०	०	३५५५०४	३५५५०४	०	३७६३०६	३७६३०६	०	PI	१.१	१.३	६	२	३	
१४३	३३७०५१४०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ३ सुनसरी	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	२५८६८	२५८६८	०	०	०	२६०१५	२६०१५	०	२७५३७	२७५३७	०	PI						
१४४	३३७०५१४०११	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिभिजन नं. ३ सुनसरी	खानेपानी संरचना निर्माण	३०१५००	३०१५००	०	०	०	३०३२०९	३०३२०९	०	३२०९५१	३२०९५१	०	PI	१.१	१.३	६	२	३	
जम्मा				१७९३२९८२	१९६१०१२१	३२११६००	२३०३९६१	८०७३००	१८०३४६५१	१९६७५९४८	६३५८७१०.६	१९०८९९४०	१२३५९१५६	६७३०७८४							

१२.१ सामाजिक विकास मन्त्रालयको विवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिना विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत	कुल	चालु	पुँजीगत						
१	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	१५७७५८	१३१४३८	२६३२०	१५८६५२	१३२१८३	२६४६९	१६७९३६	१३९९१८	२८०१८	PI	१.२	१.२	४	१	२
२	३५००००६०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ शसर्त अनुदान)	१४९५०००	१३९०७७५	१०४२२५	१५०३४७६	१३९८६६०	१०४८१६	१५९१४५१	१४८०५०२	११०९४९	PI					
३	३५०००१३०४१	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	३०५०००	२०४४२८	१००५७२	३०६७२९	२०५५८७	१०११४२	३२४६७७	२१७६१७	१०७०६०	PI					
४	३५०००१३०११	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	१५४०	१५४०	०	१५४९	१५४९	०	१६३९	१६३९	०	PI	१.२	१.२	४	१	३
५	३५०००१३०११	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा शसक्तीकरण कार्यक्रम	१०५५०	१०५५०	०	१०६१०	१०६१०	०	११२३१	११२३१	०	PI	२.१	२.१	३	२	३
६	३५०००१३०११	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	६५७००	६५७००	०	६६०७३	६६०७३	०	६९९३९	६९९३९	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
७	३५०००१३०११	कोभिड-१९ संक्रमण तथा अन्य महामारी उपचार व्यवस्थापन	५०००००	३९८०००	१०२०००	५०२२३५	४०२२३५	१०२५७८	५३२२५८	४२३६७७	१०५८११	PI	२.२	२.२	३	२	२
८	३५००४०१०११	जनस्वास्थ्य सेवा सवलीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	१६५३७२	९८२७२	६७१००	१६६३१०	९८२२९	६७४८०	१७६०४१	१०४६१२	७१४२९	PI	२.१	२.१	३	२	२
९	३५०००१३०११	जेट्ट नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	४९६००	२४६००	२५०००	४९८८१	२४७३९	२५१४२	५२८००	२६१८७	२६६१३	PI	२.१	२.१	३	२	३
१०	३५०००१३०११	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	१९५०४	१३०७४	६४३०	१९६१५	१३१४८	६४६६	२०७६२	१३९१७	६८४५	PI	२.२	२.२	३	१	३
११	३५०००१३०११	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र सिप विकास कार्यक्रम	१६०००	१६०००	०	१६०९१	१६०९१	०	१७०३२	१७०३२	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
१२	३५०००१३०११	भाषा, कला, संस्कृति तथा पुरातत्व संरक्षण एवं पुस्तकालय विकास कार्यक्रम	१२३००	१२०००	३००	१२३७०	१२०६८	३०२	१३०९४	१२७७४	३१९	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१३	३५०००१३०११	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	१४७२०२	१०४२०२	४३०००	१४८०३७	१०४७९३	४३२४४	१५६६९९	११०९२५	४५७७४	PI	२.१	२.१	१७	२	३
१४	३५०००१३०११	लेडिङ सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	६८६००	६८६००	०	६८९८९	६८९८९	०	७३०२६	७३०२६	०	PI	२.२	२.२	५	१	३
१५	३५०००१३०११	जल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	२९०५०	२९०५०	०	२९२१५	२९२१५	०	३०९२४	३०९२४	०	PI	२.२	२.२	१६	२	३
१६	३५००४०१०११	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	२९३८७८	२९३८७८	०	२९५५४४	२९५५४४	०	३१२२३८	३१२२३८	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
१७	३५०००१३०११	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सन्चालन तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	१६९४०	८९४०	८०००	१७०३६	८९९१	८०४५	१८०३३	९५१७	८५१६	PI	१.२	१.२	४	३	३
१८	३५०००१३०११	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	७४०००	७३५००	५००	७४४२०	७३९१७	५०३	७८७७४	७८२४२	५३२	PI	१.४	१.१	८	२	३

१९	३५००१०६०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा	१५३९३१	१५३९३१	०	१५४८०४	१५४८०४	०	१६३८६२	१६३८६२	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
२०	३५००२१४०११	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	२८०७५	२८०७५	०	२८२३४	२८२३४	०	२९८८६	२९८८६	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
२१	३५०००१००११	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्रहरू	२६२५३	२५७८३	४७०	२६४०२	२५९२९	४७३	२७९४७	२७४४६	५००	PI	१.२	१.२	४	२	३
२२	३५००४०६०११	स्वास्थ्य निर्देशनालय	७४३९९	५४३९९	२००००	७४८२१	५४७०७	२०११३	७९१९९	५७९०९	२१२९०	PI	२.१	२.१	३	२	२
२३	३५०००१३०४१	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला मोरङ	६४६३६	१७७२७	४६९०९	६५००२	१७८२८	४७१७५	६८८०६	१८८७१	४९९३५	PI				२	२
२४	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	१०९२४९१	६९६४२८	४७६६३३	१०९८६८५	६९९९२३	४७८७६२	११६२९७४	६५६९७७	५०६७७७	PI	२.१	२.१	३	२	३
२५	३५००४०१०११	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	१९२९६८	१९०३९३	२५७५	१९०४६२	१९१४७२	२५९०	२०५४१७	२०२६७६	२७४११	PI	२.१	२.१	३	२	३
२६	३५००४०३०३१	आयुर्वेद औषधालयहरू	२६७०८	२४८०८	१९००	२६५४९	२४९४९	१९११	२८४३१	२६४०९	२०२३	PI	२.१	२.१	३	२	३
२७	३५००४०१०३१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरू	८२५२९	७९८३९	२६९०	८२९९७	८०२९२	२७०५	८७८५३	८४९९०	२८६४४	PI	२.१	२.१	३	२	३
२८	३५००००६०११	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र धनकुटा	३१३३८	२९४३८	१९००	३१५१६	२९६०५	१९११	३३३६०	३१३३७	२०२३	PI	२.१	२.१	३	२	३
२९	३५०००१३०३१	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मोरङ	६९६३२	३७३३२	३२३००	७००२७	३७५४४	३२४८३	७४१२४	३९७४०	३४३८४	PI	२.१	२.१	२	३	३
३०	३५०००१३०५१	रोजगार सुचना केन्द्र मोरङ	१९२६५	१४८३०	४४३५	१९३७४	१४९१४	४४६०	२०५०८	१५७८७	४७२११	PI	१.४	१.१	८	३	३
३१	३५००४०६०११	प्रदेश संग्रहालय धनकुटा	११८५६	८७७६	३०८०	११९२३	८८२६	३०९७	१२६२१	९३४२	३२७९	PI	२.२	१.१	१७	३	३
जम्मा			५३०२०७५	४२२६३०६	१०७५७६९	५३३२१३७	४२०२६८	१०८१८६८	५६४४१४२	४४९८९६९	११४५१७३						

१२.२ सामाजिक विकास मन्त्रालयको विवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	विश्व विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत		
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषय)	कुल							प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषय)
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	१५७७५८	१२५७५८	०	३२०००	०	१५८६५२	१२६४७१	३२१८१	१६७९३६	१३३८७१	३४०६५	PI	१.२	१.२	४	१	२
२	३५००००६०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ शसर्त अनुदान)	१४९५०००	०	१४९५०००	०	०	१५०३४७६	०	१५०३४७६	१५९१४५१	०	१५९१४५१	PI					
३	३५०००१३०४१	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	३०५०००	०	०	०	३०५०००	३०६७२९	०	३०६७२९	३२४६७७	०	३२४६७७	PI					
४	३५०००१३०११	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	१५४०	१५४०	०	०	०	१५४९	१५४९	०	१६३९	१६३९	०	PI	१.२	१.२	४	१	३
५	३५०००१३०११	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा शसक्तीकरण कार्यक्रम	१०५५०	६४००	०	४१५०	०	१०६१०	६४३६	४१७४	११२३१	६८१३	४४१८	PI	२.१	२.१	३	२	३
६	३५०००१३०११	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	६५७००	६५७००	०	०	०	६६०७३	६६०७३	०	६९९३९	६९९३९	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
७	३५०००१३०११	कोभिड-१९ संक्रमण तथा अन्य महामारी उपचार व्यवस्थापन	५०००००	४९५०००	०	५०००	०	५०२८३५	४९७८०७	५०२८	५३२२५८	५२६९३५	५३२३	PI	२.२	२.२	३	२	२
८	३५००४०१०११	जनस्वास्थ्य सेवा सबलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	१६५३७२	६९८८१	०	९५४९१	०	१६६३१०	७०२७७	९६०३२	१७६०४१	७४३८९	१०१६५२	PI	२.१	२.१	३	२	२
९	३५०००१३०११	जिष्ठ नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	४९६००	२९६००	०	२००००	०	४९८८१	२९७६८	२०११३	५२८००	३१५१०	२१२९०	PI	२.१	२.१	३	२	३
१०	३५०००१३०११	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	१९५०४	१९५०४	०	०	०	१९६१५	१९६१५	०	२०७६२	२०७६२	०	PI	२.२	२.२	३	१	३
११	३५०००१३०११	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र सिप विकास कार्यक्रम	१६०००	१६०००	०	०	०	१६०९१	१६०९१	०	१७०३२	१७०३२	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
१२	३५०००१३०११	भाषा, कला, संस्कृति तथा पुरातत्व संरक्षण एवं पुस्तकालय	१२३००	१२३००	०	०	०	१२३७०	१२३७०	०	१३०९४	१३०९४	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
१३	३५०००१३०११	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	१४७२०२	१०४२०२	०	४३०००	०	१४८०३७	१०४७९३	४३२४४	१५६६९९	११०९२५	४५७७४	PI	२.१	२.१	१७	२	३
१४	३५०००१३०११	लैंगिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	६८६००	२०६००	०	४८०००	०	६८९८९	२०७१७	४८२७२	७३०२६	२१९२९	५१०९७	PI	२.२	२.२	५	१	३
१५	३५०००१३०११	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	२९०५०	६०००	०	२३०५०	०	२९१५५	६०३४	२३१८१	३०९२४	६३८७	२४३३७	PI	२.२	२.२	१६	२	३
१६	३५००४०१०११	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	२९३८८८	२३३८८८	०	६००००	०	२९५४४४	२३५२०४	६०३४०	३१२८३८	२४८९६७	६३८७१	PI	१.२	१.२	४	२	३
१७	३५०००१३०११	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सन्चालन तथा	१६९४०	१६९४०	०	०	०	१७०३६	१७०३६	०	१८०३३	१८०३३	०	PI	१.२	१.२	४	३	३
१८	३५०००१३०११	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	७४०००	६६००	०	६७४००	०	७४२२०	६६३७	६७७८२	७८७७४	७०२६	७९७४८	PI	१.४	१.१	८	२	३
१९	३५००१०६०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा	१५३९३१	१०२८७१	०	५१०६०	०	१५४८०४	१०३४४४	५१३५०	१६३८६२	१०९५०८	५४३४५	PI	१.२	१.२	४	२	३
२०	३५००२१४०११	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	२८०७५	२८०७५	०	०	०	२८२३४	२८२३४	०	२९८८६	२९८८६	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
२१	३५०००१००११	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्रहरू	२६२५३	२२०२१	०	४२३२	०	२६४०२	२२१४६	४२५६	२७९४७	२३४४२	४५०५	PI	१.२	१.२	४	२	३

२२	३५००४०६०११	स्वास्थ्य निर्देशनालय	७४३९९	४०७८३	०	३३६१६	०	७४८२१	४१०१४	३३८०७	७९१९९	४३४१४	३५७८५	PI	२.१	२.१	३	२	२
२३	३५०००१३०४१	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको पारिश्रमिक तथा अस्पताल	६४६३६	१४३१०	०	५०३२६	०	६५००२	१४३९१	५०६११	६८८०६	१५२३३	५३५७३	PI				२	२
२४	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	१०९२४९१	४९९१६७	०	५९३३२४	०	१०९८६८५	५०१९९७	५९६६८८	११६२९७४	५३१३७१	६३१६०३	PI	२.१	२.१	३	२	३
२५	३५००४०१०११	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	१९२९६८	१८९११८	०	३८५०	०	१९४०६२	१९०१९०	३८७२	२०५४१७	२०१३१९	४०९८	PI	२.१	२.१	३	२	३
२६	३५००४०३०३१	आयुर्वेद औषधालयहरू	२६७०८	२६७०८	०	०	०	२६८५९	२६८५९	०	२८४३१	२८४३१	०	PI	२.१	२.१	३	२	३
२७	३५००४०१०३१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरू	८२२२९	८२५२९	०	०	०	८२९९७	८२९९७	०	८७८५३	८७८५३	०	PI	२.१	२.१	३	२	३
२८	३५००००६०११	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र धनकुटा	३१३३८	१४४३८	०	१६९००	०	३१५१६	१४५२०	१६९९६	३३३६०	१५३६९	१७९९०	PI	२.१	२.१	३	२	३
२९	३५०००१३०३१	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मोरङ	६९६३२	१७६३२	०	५२०००	०	७००२७	१७७३२	५२२९५	७४१२४	१८७७०	५५३५५	PI	२.१	२.१	२	३	३
३०	३५०००१३०५१	रोजगार सुचना केन्द्र मोरङ	१९२६५	८२६५	०	११०००	०	१९३७४	८३१२	११०६२	२०५०८	८७९८	११७१०	PI	१.४	१.१	८	३	३
३१	३५००४०६०११	प्रदेश संग्रहालय धनकुटा	११८५६	११८५६	०	०	०	११९२३	११९२३	०	१२६२१	१२६२१	०	PI	२.२	१.१	१७	३	३
जम्मा			५३०२०७५	२२८७६७६	१४९५०००	१२१४३९९	३०५०००	५३३२१३७	२३००६४७	३०३१४९०	५६४४१४२	२४३५२६७	३२०८८७५						

१२.३ सामाजिक विकास मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान			प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लौकिक संकेत	जलवायु संकेत
				२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०७८/७९	२०७९/८०							
१	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१३९८५८	१४०६५१	१४८८८१	PI								
२	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	सुर्तीजन्य नियन्त्रण तथा नियमन	१०००	१००६	१०६५	PI	२.१	२.१	३	२	२			
३	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य संस्था तथा सरकारी अस्पतालहरूको न्यूनतम सेवा मापदण समिक्षा कार्यक्रम	१४००	१४०८	१४९०	PI	२.२	२.२	३	३	३			
४	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	प्रादेशिक अस्पतालहरूमा क्लिनिक अडिट कार्यक्रम संचालन	२०००	२०११	२१२९	PI	२.४	२.३	१७	३	३			
५	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	स्वस्थ जीवन कार्यक्रममा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका परिचालन	१०००	१००६	१०६५	PI	२.१	२.१	३	१	३			
६	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	नसर्ने रोगका जोखिमतत्वहरू न्युनिकरणका क्रियाकलाप	१०००	१००६	१०६५	PI	२.१	२.१	३	२	३			
७	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	सरुवा रोग अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन	५०००	५०२८	५३२३	PI	१.१	१.३	३	२	२			
८	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	स्वस्थ जीवन कार्यक्रमको निरन्तरता	६०००	६०३४	६३८७	PI	२.१	२.१	३	२	३			
९	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	आयुर्वेद चिकित्सक/स्वास्थ्यकर्मीका लागि CPD Programme	५००	५०३	५३२	PI	२.१	२.१	३	२	३			
१०	३५००००६०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ शासत अनुदान)	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ शासत अनुदान)	१४९५०००	१५०३४७६	१५९१४५१	PI								
११	३५००००६०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	३०५०००	३०६७२९	३२४६७७	PI								
१२	३५०००१३०११	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	१५४०	१५४९	१६३९	PI	१.२	१.२	४	२	३			
१३	३५०००१३०११	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा शासकीकरण कार्यक्रम	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा शासकीकरण कार्यक्रम	१०५५०	१०६१०	११२३१	PI	२.१	२.१	३	२	३			
१४	३५०००१३०११	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	६५७००	६६०३३	६९९३९	PI	१.२	१.२	४	२	३			
१५	३५०००१३०११	कोभिड-१९ संक्रमण तथा अन्य महामारी उपचार व्यवस्थापन	कोभिड-१९ संक्रमण तथा अन्य महामारी उपचार व्यवस्थापन	५०००००	५०२८३५	५३२२५८	PI	२.२	२.२	३	२	२			
१६	३५००४०१०११	जनस्वास्थ्य सेवा सबलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	जनस्वास्थ्य सेवा सबलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	१६५३७२	१६६३१०	१७६०४१	PI	२.१	२.१	३	२	२			
१७	३५०००१३०११	जेट्ट नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	जेट्ट नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	४९६००	४९८८१	५२८००	PI	२.१	२.१	३	२	३			
१८	३५०००१३०११	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	१९५०४	१९६१५	२०७६२	PI	२.२	२.२	३	१	३			
१९	३५०००१३०११	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र सिप विकास कार्यक्रम	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र सिप विकास कार्यक्रम	१६०००	१६०९१	१७०३२	PI	१.२	१.२	४	२	३			
२०	३५०००१३०११	भाषा, कला, संस्कृति तथा पुरातत्व संरक्षण एवं पुस्तकालय विकास कार्यक्रम	भाषा, कला, संस्कृति तथा पुरातत्व संरक्षण एवं पुस्तकालय विकास कार्यक्रम	१२३००	१२३७०	१३०९४	PI	२.२	२.२	१७	३	३			
२१	३५०००१३०११	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	१४७२०२	१४८०३७	१५६६९९	PI	२.१	२.१	३	२	३			
२२	३५०००१३०११	लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	६८६००	६८९८९	७३०२६	PI	२.२	२.२	५	१	३			
२३	३५०००१३०११	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	२९०५०	२९२१५	३०९२४	PI	२.२	२.२	१६	२	३			
२४	३५००४०१०११	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	२९३८७८	२९५५४४	३१२८३८	PI	१.२	१.२	४	२	३			
२५	३५०००१३०११	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सन्चालन तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सन्चालन तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	१६९४०	१७०३६	१८०३३	PI	२.४	२.४	४	३	३			

२६	३५०००१३०११	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	७४०००	७४४२०	७८७७४	PI	१.४	१.१	८	२	३
२७	३५००१०६०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	१५३८३१	१५४७०३	१६३७५६	PI					
२८	३५००१०६०१२	शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा	सामुदायिक क्याम्पस आपसमा गाभिन प्रोत्सहान कार्यक्रम	१००	१०१	१०६	PI	१.२	१.२	४	३	३
२९	३५००२१४०११	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१६५७५	१६६६९	१७६४४	PI					
३०	३५००२१४०१२	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	साविक शौताकेलाई सम्पर्क शिक्षा तालिम केन्द्र सञ्चालन तथा स्थापना (इलाम, झापा, मोरङ, खोटाङ र	१५००	१५०९	१५९७	PI	१.२	१.२	४	२	३
३१	३५००२१४०१३	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	*अफलाइन (रेडियो टेलिभिजन) बाट कक्षा ९ र १० को अनिवार्य विषयका दैनिक कक्षाको उत्पादन	१००००	१००५७	१०६४४	PI	१.२	१.२	४	२	३
३२	३५०००१००११	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र	पारिश्रमिक तथा तालिम केन्द्र संचालन खर्च	१९२७५	१९३८४	२०५१९	PI					
३३	३५०००१२०११	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	६९७८	७०१८	७४२८	PI	१.२	१.२	४	२	३
३४	३५००४०६०११	स्वास्थ्य निर्देशनालय	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	६६०४९	६६४२३	७०३१०	PI					
३५	३५००४०६०१२	स्वास्थ्य निर्देशनालय	प्रदेश स्तरीय आपतकालीन स्वास्थ्य व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना तथा संचालन	२७५०	२७६६	२९२७	PI	१.१	१.३	३	२	२
३६	३५००४०६०१३	स्वास्थ्य निर्देशनालय	गुणस्तरिय स्वास्थ्यका लागि औषधिजन्य वनस्पतिको उत्पादन	२०००	२०११	२१२९	PI	१.३	१.४	३	२	२
३७	३५००४०६०१४	स्वास्थ्य निर्देशनालय	योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा शिविर	६००	६०३	६३९	PI	२.१	२.१	३	२	३
३८	३५००४०६०१५	स्वास्थ्य निर्देशनालय	कर्मचारी करार परिक्षा संचालन	२५००	२५१४	२६६१	PI	२.४	२.३	३	३	३
३९	३५००४०६०१६	स्वास्थ्य निर्देशनालय	प्रदेशका सबै अस्पतालहरूमा विपत प्रतिकार्य योजना (Disaster Response Plan) तयारी	५००	५०३	५३२	PI	२.२	२.२	३	२	२
४०	३५०००१३०४१	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला मोरङ	पारिश्रमिक तथा अस्पताल संचालन साथै कार्यक्रम खर्च	६४६३६	६५००२	६८८०६	PI					
४१	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	पारिश्रमिक तथा अस्पताल संचालन खर्च	१०७०५४१	१०७६६११	११३९६०८	PI					
४२	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	maternity waiting home (प्रसूति प्रतिकार्य कक्षा) सञ्चालन खर्च	१६००	१६०९	१७०३	PI	२.१	२.१	३	१	३
४३	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य संस्था तथा सरकारी अस्पतालहरूको न्यूनतम सेवा मापदण समिक्षा कार्यक्रम	२६००	२६१५	२७६८	PI	२.४	२.३	३	३	३
४४	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	संक्रमण रोकथाम तथा सरसफाईका लागि आवश्यक सामग्री व्यवस्थापन	११५००	११५६५	१२२४२	PI	२.२	२	३	२	२
४५	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	पोषण कार्यक्रमका लागि Stabilization center व्यवस्थापन	१०००	१००६	१०६५	PI	२.१	२.१	३	१	३
४६	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	अस्पतालहरूमा पाठेघरको मुखको क्यान्सर सेवा विस्तार	१३००	१३०७	१३८४	PI	२.१	२.१	३	१	३
४७	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	प्रसूती जटिलताका लागि रिफरल सेवा	२३००	२३१३	२४४८	PI	२.२	२.२	३	१	३
४८	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	पूराना माल-सामन धुल्याउने/लिलाम गर्ने	६५०	६५४	६९२	PI	२.४	२.४	३	३	३
४९	३५००४०८०२१	अस्पतालहरू	पोषण पूनर्स्थापना गृह संचालन खर्च	१०००	१००६	१०६५	PI	२.२	२.२	३	१	३
५०	३५००४०१०११	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१९०२६८	१९१३४७	२०२५४३	PI					
५१	३५००४०१०१२	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	स्वस्थ्य जिवन कार्यक्रमको निरन्तरता	२४००	२४१४	२५५५	PI	२.१	२.१	३	२	२
५२	३५००४०१०१३	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम	३००	३०२	३१९	PI	२.१	२.१	३	३	३
५३	३५००४०३०३१	आयुर्वेद औषधालयहरू	पारिश्रमिक तथा औषधालय संचालन खर्च	२४८०८	२४९४९	२६४०९	PI					
५४	३५००४०३०३२	आयुर्वेद औषधालयहरू	आयुर्वेद सेवा सुदृढिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	१९००	१९११	२०२३	PI	२.१	२.१	३	३	३
५५	३५००४०१०३१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	७८४६९	७८९१४	८३५३१	PI					
५६	३५००४०१०३२	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	आयुर्वेद सेवा सुदृढिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	४०६०	४०८३	४३२२	PI	२.१	२.१	३	३	३
५७	३५०००६०११	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र धनकुटा	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	३१३३८	३१५१६	३३३६०	PI	१.२	१.२	३	३	३
५८	३५०००१३०३१	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मोरङ	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन संचालन साथै कार्यक्रम खर्च	६९६३२	७००२७	७४१२४	PI					
५९	३५०००१३०५१	रोजगार सुचना केन्द्र मोरङ	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन संचालन साथै कार्यक्रम खर्च	१९२६५	१९३७४	२०५०८	PI					
६०	३५००४०६०११	प्रदेश संग्रहालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा संग्रहालय संचालन खर्च	११८५६	११९२३	१२६२१	PI	२.२	२.२	१७	३	३
जम्मा				५३०२०७५	५३३२१३७	५६४४१४२						

१२.४ सामाजिक विकास मन्त्रालयको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.सं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकीकरण	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	दिनांक विकास लक्ष्य	लक्ष्य संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विशेष)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विशेष)						
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	पारिश्रमिक तथा मन्त्रालय संचालन खर्च	१३९८५८	१०७८५८	०	३२०००	०	१४०६५९	१०८४७०	३२१८९	१४८८८९	११४८९७	३४०६५	PI					
२	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	सुर्तीजन्य नियन्त्रण तथा नियमन	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	२.१	२.१	५	५	५
३	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य संस्था तथा सरकारी अस्पतालहरुको न्यूनतम सेवा मापदण समिक्षा कार्यक्रम	१४००	१४००	०	०	०	१४०८	१४०८	०	१४९०	१४९०	०	PI	२.२	२.२	५	५	५
४	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	प्रदेशिक अस्पतालहरुमा क्लिनिक अडिट कार्यक्रम संचालन	२०००	२०००	०	०	०	२०११	२०११	०	२१२९	२१२९	०	PI	२.४	२.३	१७	३	५
५	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	स्वस्थ जीवन कार्यक्रममा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका परिचालन	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	२.१	२.१	५	१	५
६	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	नसर्ने रोगका जोखिमतत्वहरु न्युनिकरणका क्रियाकलाप	१०००	१०००	०	०	०	१००६	१००६	०	१०६५	१०६५	०	PI	२.१	२.१	५	२	५
७	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	सरुवा रोग अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन	५०००	५०००	०	०	०	५०२८	५०२८	०	५३२३	५३२३	०	PI	१.१	१.३	५	२	२
८	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	स्वस्थ्य जीवन कार्यक्रमको निरन्तरता	६०००	६०००	०	०	०	६०३४	६०३४	०	६३८७	६३८७	०	PI	२.१	२.१	५	२	५
९	३५०००१३०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय मोरङ	आयुर्वेद चिकित्सक/स्वास्थ्यकर्मीका लागि C P D Programme	५००	५००	०	०	०	५०३	५०३	०	५३२	५३२	०	PI	२.१	२.१	५	२	५
१०	३५००००६०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ शसर्त अनुदान)	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ शसर्त अनुदान)	१४९५०००	०	१४९५०००	०	०	१५०३४७६	०	१५०३४७६	१५९१४५९	०	१५९१४५९	PI					
११	३५००००६०११	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	३०५०००	०	०	०	३०५०००	३०६७२९	०	३०६७२९	३२४६७७	०	३२४६७७	PI					
१२	३५०००१३०११	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	१५४०	१५४०	०	०	०	१५४९	१५४९	०	१६३९	१६३९	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
१३	३५०००१३०११	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा शसक्तीकरण कार्यक्रम	अपाङ्गता व्यवस्थापन तथा शसक्तीकरण कार्यक्रम	१०५५०	६४००	०	४१५०	०	१०६१०	६४३६	४१७४	११२३१	६८१३	४४१८	PI	२.१	२.१	३	२	३
१४	३५०००१३०११	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	उच्च शिक्षा कार्यक्रम	६५७००	६५७००	०	०	०	६६०७३	६६०७३	०	६९९३९	६९९३९	०	PI	१.२	१.२	४	२	३

१५	३५०००१३०११	कोभिड-१९ संक्रमण तथा अन्य महामारी उपचार व्यवस्थापन	कोभिड-१९ संक्रमण तथा अन्य महामारी उपचार व्यवस्थापन	५०००००	४९५०००	०	५०००	०	५०२८३५	४९७८०७	५०२८	५३२२५८	५२६९३५	५३२३	PI	२.२	२.२	३	२	२
१६	३५००४०१०११	जनस्वास्थ्य सेवा सवलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	जनस्वास्थ्य सेवा सवलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	१६५३७२	६९८८१	०	९५४९१	०	१६६३१०	७०२७७	१६०३२	१७६०४१	७४३८९	१०१६५२	PI	२.१	२.१	३	२	२
१७	३५०००१३०११	जेट्ट नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	जेट्ट नागरिक प्रवर्धन तथा संरक्षण कार्यक्रम	४९६००	२९६००	०	२००००	०	४९८८१	२९७६८	२०११३	५२८००	३१५१०	२१२९०	PI	२.१	२.१	३	२	३
१८	३५०००१३०११	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	१९५०४	१९५०४	०	०	०	१९६१५	१९६१५	०	२०७६२	२०७६२	०	PI	२.२	२.२	३	१	३
१९	३५०००१३०११	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र सिप विकास कार्यक्रम	प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र सिप विकास कार्यक्रम	१६०००	१६०००	०	०	०	१६०९१	१६०९१	०	१७०३२	१७०३२	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
२०	३५०००१३०११	भाषा, कला, संस्कृति तथा पुरातत्व संरक्षण एवं पुस्तकालय विकास कार्यक्रम	भाषा, कला, संस्कृति तथा पुरातत्व संरक्षण एवं पुस्तकालय विकास कार्यक्रम	१२३००	१२३००	०	०	०	१२३७०	१२३७०	०	१३०९४	१३०९४	०	PI	२.२	२.२	१७	३	३
२१	३५०००१३०११	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	१४७२०२	१०४२०२	०	४३०००	०	१४८०३७	१०४७९३	४३२४४	१५६६९९	११०९२५	४५७७४	PI	२.१	२.१	३	२	३
२२	३५०००१३०११	लैडिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	लैडिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	६८६००	२०६००	०	४८०००	०	६८९८९	२०७१७	४८२७२	७३०२६	२१९२९	५१०९७	PI	२.२	२.२	५	१	३
२३	३५०००१३०११	वाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	वाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	२९०५०	६०००	०	२३०५०	०	२९२१५	६०३४	२३१८१	३०९२४	६३८७	२४५३७	PI	२.२	२.२	१६	२	३
२४	३५००४०१०११	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	२९३८७८	२३३८७८	०	६००००	०	२९५५४४	२३५२०४	६०३४०	३१२८३८	२४८९६७	६३८७१	PI	१.२	१.२	४	२	३
२५	३५०००१३०११	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सन्चालन तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	शैक्षिक योजना, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, परीक्षा सन्चालन तथा अनुसन्धान कार्यक्रम	१६९४०	१६९४०	०	०	०	१७०३६	१७०३६	०	१८०३३	१८०३३	०	PI	२.४	२.४	४	३	३
२६	३५०००१३०११	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	श्रम तथा रोजगार व्यवस्थापन कार्यक्रम	७४०००	६६००	०	६७४००	०	७४४२०	६६३७	६७७८२	७८७७४	७०२६	७१७४८	PI	१.४	१.१	८	२	३
२७	३५००१०६०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	१५३८३१	१०२८७१	०	५०९६०	०	१५४७०३	१०३४५४	५१२४९	१६३७५६	१०९५०८	५४२४८	PI					
२८	३५००१०६०१२	शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा	सामुदायिक क्याम्पस आपसमा गाभिन प्रोत्साहन कार्यक्रम	१००	०	०	१००	०	१०१	०	१०१	१०६	०	१०६	PI	१.२	१.२	४	३	३
२९	३५००२१४०११	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	१६५७५	१६५७५	०	०	०	१६६६९	१६६६९	०	१७६४४	१७६४४	०	PI					
३०	३५००२१४०१२	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	साविक शैताकेलाई सम्पर्क शिक्षा तालिम केन्द्र सञ्चालन तथा स्थापना (इलाम, झापा, मोरङ, खोटाङ र भोजपुर)	१५००	१५००	०	०	०	१५०९	१५०९	०	१५९७	१५९७	०	PI	१.२	१.२	४	२	३

३१	३५००२१४०१३	शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी	"अफलाइन (रेडियो टेलिभिजन) बाट कक्षा ९ र १० को अनिवार्य विषयका दैनिक कक्षाको उत्पादन	१००००	१००००	०	०	०	१००५७	१००५७	०	१०६४५	१०६४५	०	PI	१.२	१.२	४	२	३
३२	३५०००१००११	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र	पारिश्रमिक तथा तालिम केन्द्र संचालन खर्च	१९२७५	१६७१९	०	२५५६	०	१९३८४	१६८१४	२५७०	२०५१९	१७७९८	२७२१	PI					
३३	३५०००१२०११	व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	६९७८	५३०२	०	१६७६	०	७०१८	५३३२	१६८६	७४२८	५६४४	१७८४	PI	१.२	१.२	४	२	३
३४	३५००४०६०११	स्वास्थ्य निर्देशनालय	पारिश्रमिक तथा निर्देशनालय संचालन खर्च	६६०४९	३७६८३	०	२८३६६	०	६६४२३	३७८९७	२८५२७	७०३१०	४०११४	३०१९६	PI					
३५	३५००४०६०१२	स्वास्थ्य निर्देशनालय	प्रदेश स्तरीय आपतकालीन स्वास्थ्य व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना तथा संचालन	२७५०	०	०	२७५०	०	२७६६	०	२७६६	२९२७	०	२९२७	PI	१.१	१.३	५	२	२
३६	३५००४०६०१३	स्वास्थ्य निर्देशनालय	गुणस्तरिय स्वास्थ्यका लागि औषधिजन्य वनस्पतिको उत्पादन	२०००	०	०	२०००	०	२०११	०	२०११	२१२९	०	२१२९	PI	१.३	१.४	५	२	२
३७	३५००४०६०१४	स्वास्थ्य निर्देशनालय	योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा शिविर	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	PI	२.१	२.१	५	२	५
३८	३५००४०६०१५	स्वास्थ्य निर्देशनालय	कर्मचारी करार परिक्षा संचालन	२५००	२५००	०	०	०	२५१४	२५१४	०	२६६१	२६६१	०	PI	२.४	२.३	५	३	५
३९	३५००४०६०१६	स्वास्थ्य निर्देशनालय	प्रदेशका सबै अस्पतालहरूमा द्विपत प्रतिकार्य योजना (Disaster Response Plan) तयारी	५००	०	०	५००	०	५०३	०	५०३	५३२	०	५३२	PI	२.२	२.२	५	२	२
४०	३५०००१३०४१	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला मोरङ	पारिश्रमिक तथा अस्पताल संचालन साथै कार्यक्रम खर्च	६४६३६	१४३१०	०	५०३२६	०	६४००२	१४३११	५०६११	६८८०६	१५२३३	५३५७३	PI					
४१	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	पारिश्रमिक तथा अस्पताल संचालन खर्च	१०७०५४१	४९८९६७	०	५७१५७४	०	१०७६६११	५०१७९६	५७४८१५	११३९६०८	५३११५८	६०८४४९	PI					
४२	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	maternity waiting home (प्रसूति प्रतिक्षा कक्ष) संचालन खर्च	१६००	०	०	१६००	०	१६०९	०	१६०९	१७०३	०	१७०३	PI	२.१	२.१	५	१	५
४३	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य संस्था तथा सरकारी अस्पतालहरूको न्यूनतम सेवा मापदण समिक्षा कार्यक्रम	२६००	२००	०	२४००	०	२६१५	२०१	२४१४	२७६८	२१३	२५५५	PI	२.४	२.३	५	३	५
४४	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	संक्रमण रोकथाम तथा सरसफाईका लागि आवश्यक सामग्री व्यवस्थापन	११५००	०	०	११५००	०	११५६५	०	११५६५	१२२४२	०	१२२४२	PI	२.२	२	५	२	२
४५	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	पोषण कार्यक्रमका लागि Stabilization center व्यवस्थापन	१०००	०	०	१०००	०	१००६	०	१००६	१०६५	०	१०६५	PI	२.१	२.१	५	१	५
४६	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	अस्पतालहरूमा पठेघरको मुखको क्यान्सर सेवा विस्तार	१३००	०	०	१३००	०	१३०७	०	१३०७	१३८४	०	१३८४	PI	२.१	२.१	५	१	५
४७	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	प्रसूती जटिलताका लागि रिफरल सेवा	२३००	०	०	२३००	०	२३१३	०	२३१३	२४४८	०	२४४८	PI	२.२	२.२	५	१	५
४८	३५००४०१०२१	अस्पतालहरू	पुराना माल-सामन धुल्याउने/लिलाम गर्ने	६५०	०	०	६५०	०	६५४	०	६५४	६९२	०	६९२	PI	२.४	२.४	५	३	५

४९	३५००४०८०२१	अस्पतालहरू	पोषण पुनर्स्थापना गृह संचालन खर्च	१०००	०	०	१०००	०	१००६	०	१००६	१०६५	०	१०६५	PI	२.२	२.२	५	१	५
५०	३५००४०१०११	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	पारिश्रमिक तथा कार्यालय संचालन खर्च	१९०२६८	१८८६६८	०	१६००	०	१९१३४७	१८९७३८	१६०९	२०२५४३	२००८४०	१७०३	PI					
५१	३५००४०१०१२	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	स्वस्थ्य जिवन कार्यक्रमको निरन्तरता	२४००	१५०	०	२२५०	०	२४१४	१५१	२२६३	२५५५	१६०	२३९५	PI	२.१	२.१	५	२	२
५२	३५००४०१०१३	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	PI	२.१	२.१	५	५	५
५३	३५००४०३०३१	आयुर्वेद औषधालयहरू	पारिश्रमिक तथा औषधालय संचालन खर्च	२४८०८	२४८०८	०	०	०	२४९४९	२४९४९	०	२६४०९	२६४०९	०	PI					
५४	३५००४०३०३२	आयुर्वेद औषधालयहरू	आयुर्वेद सेवा सुदृढिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	१९००	१९००	०	०	०	१९११	१९११	०	२०२३	२०२३	०	PI	२.१	२.१	५	५	५
५५	३५००४०१०३१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	७८४६९	७८४६९	०	०	०	७८९१४	७८९१४	०	८३५३१	८३५३१	०	PI					
५६	३५००४०१०३२	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	आयुर्वेद सेवा सुदृढिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	४०६०	४०६०	०	०	०	४०८३	४०८३	०	४३२२	४३२२	०	PI	२.१	२.१	५	५	५
५७	३५०००६०११	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन खर्च	३१३३८	१४४३८	०	१६९००	०	३१५१६	१४५२०	१६९९६	३३३६०	१५३६९	१७९९०	PI	१.२	१.२	५	५	५
५८	३५०००१३०३१	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मोरङ	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन साथै कार्यक्रम खर्च	६९६३२	१७६३२	०	५२०००	०	७००२७	१७७३२	५२२९५	७४१२४	१८७७०	५५३५५	PI					
५९	३५०००१३०५१	रोजगार सुचना केन्द्र मोरङ	पारिश्रमिक तथा केन्द्र संचालन साथै कार्यक्रम खर्च	१९२६५	८२६५	०	११०००	०	१९३७४	८३१२	११०६२	२०५०८	८७९८	११७१०	PI					
६०	३५००५०६०११	प्रदेश संग्रहालय	पारिश्रमिक तथा संग्रहालय संचालन खर्च	११८५६	११८५६	०	०	०	११९२३	११९२३	०	१२६२१	१२६२१	०	PI	२.२	२.२	१७	५	५
जम्मा				५३०२०७५	२२८७६७६	१४९५०००	१२१४३९९	३०५०००	५३३२१३७	२३००६४७	३०३१४९०	५६४४१४२	२४३५२६७	३२०८८७५						

१३.१ प्रदेश योजना आयोगको त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान			आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	क्षेत्रीय विकास लक्ष्य संकेत	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत	कुल	चालु	पूँजीगत						
१	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	४२२३८	४०४५२	१७८६	४२४७७	४०६८१	१७९६	४४९६३	४३०६२	१९०१	PI	२.४	२.३	१७	५	५

१३.२ प्रदेश योजना आयोगको त्रिवर्षीय श्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रदेशिक लक्ष्य संकेत	क्षेत्रीय विकास लक्ष्य संकेत	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर)						
					सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	४२२३८	४२२३८	०	०	०	४२४७७	४२४७७	०	४४९६३	४४९६३	०	PI	२.५	२.५	१७	५	५

१३.३ प्रदेश योजना आयोगको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय खर्चको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	कार्यक्रम/आयोजना	अनुमान	प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
					२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०						
१	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	पारिश्रमिक तथा आयोग संचालन खर्च	३६८३८	३७०४६	३९२१५	P1						
२	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरण	२४००	२४१४	२५५५	P1	२.४	२.३	१७	२	२	
३	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	परियोजना बैंक स्थापना	३००	३०२	३१९	P1	२.४	२.३	१७	२	२	
४	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	वार्षिक विकास कार्यक्रम तर्जुमा	३००	३०२	३१९	P1	२.४	२.३	१७	२	२	
५	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	आवधिक योजना परिमार्जन	३००	३०२	३१९	P1	२.४	२.३	१७	२	२	
६	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	प्रदेश विकास परिषद्को बैठक	८००	८०५	८५२	P1	२.२	२.२	१७	२	२	
७	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) सम्बन्धि कार्यशाला	६००	६०३	६३९	P1	२.४	२.३	१७	२	२	
८	३९१००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	बहुक्षेत्रीय पोषण	७००	७०४	७४५	P1	२.१	२.१	३	१	३	
जम्मा				४२२३८	४२४७७	४४९६३							

१३.४ प्रदेश योजना आयोगको कार्यक्रमगत त्रिवर्षीय स्रोतको अनुमान तथा प्रक्षेपण र प्राथमिकीकरण तथा सांकेतिकीकरण

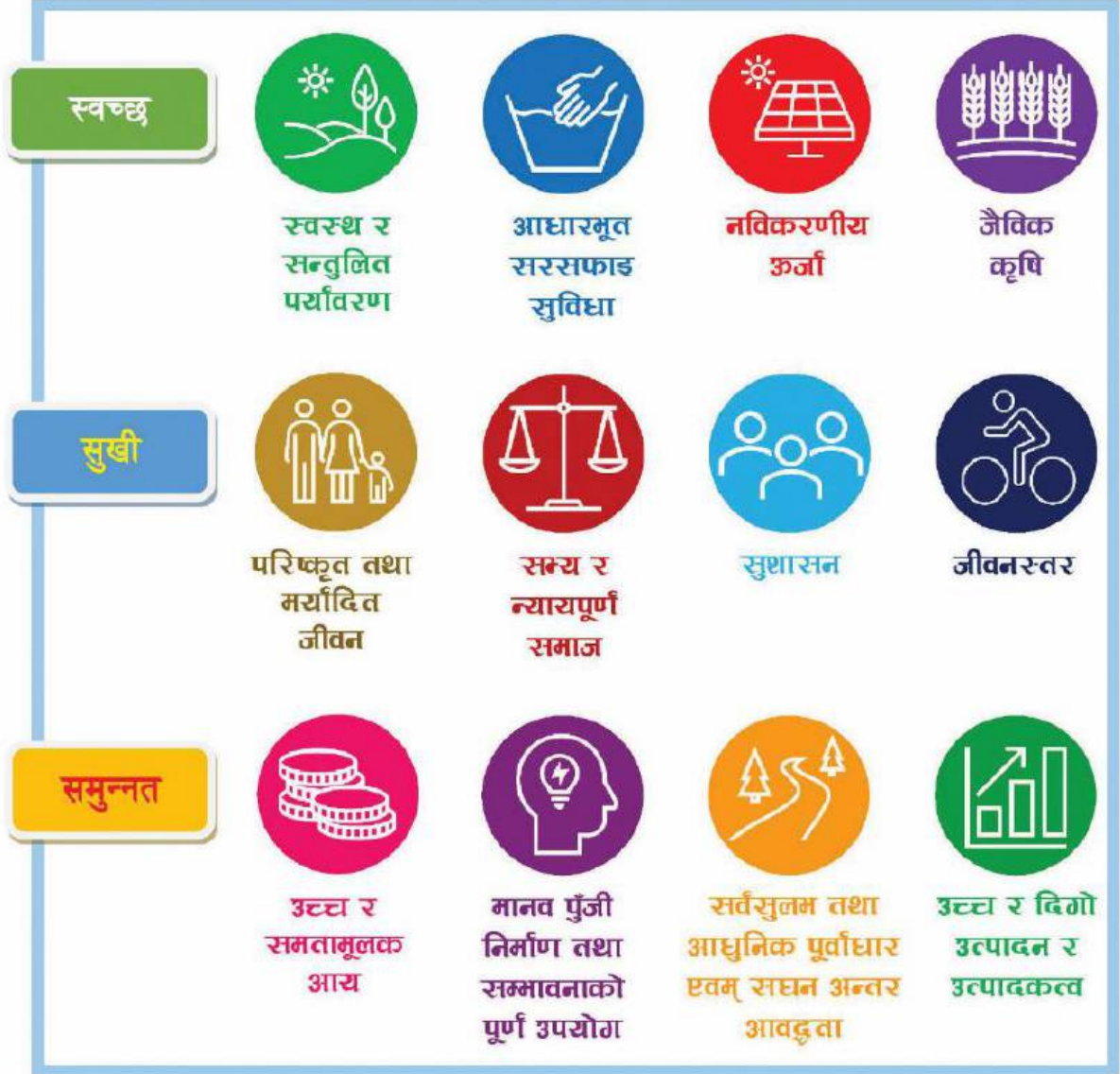
(रु. हजारमा)

क्र.सं.	व.उ.शी.नं.	निकाय	आयोजना/कार्यक्रम	आ.व. २०७७/७८ को अनुमान					आ.व. २०७८/७९ को प्रक्षेपण			आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण			प्राथमिकताक्रम	राष्ट्रिय लक्ष्य संकेत	प्रादेशिक लक्ष्य संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	लैंगिक संकेत	जलवायु संकेत
				कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार			कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)	कुल	प्रदेश सरकार	नेपाल सरकार (समानिकरण, सशर्त, समपुर र विषेप)						
						सशर्त अनुदान	समानिकरण अनुदान	समपूरक र विशेष अनुदान												
१	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	पारिश्रमिक तथा आयोग संचालन खर्च	३६८३८	३६८३८	०	०	०	३७०४७	३७०४७	०	३९२१५	३९२१५	०	P1					
२	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरण	२४००	२४००	०	०	०	२४१४	२४१४	०	२५५५	२५५५	०	P1	२.४	२.३	१७	२	२
३	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	परियोजना बैंक स्थापना	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	P1	२.४	२.३	१७	२	२
४	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	वार्षिक विकास कार्यक्रम तर्जुमा	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	P1	२.४	२.३	१७	२	२
५	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	आवधिक योजना परिमार्जन	३००	३००	०	०	०	३०२	३०२	०	३१९	३१९	०	P1	२.४	२.३	१७	२	२
६	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	प्रदेश विकास परिषद्को बैठक	८००	८००	०	०	०	८०५	८०५	०	८५२	८५२	०	P1	२.२	२.२	१७	२	२
७	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) सम्बन्धि कार्यशाला	६००	६००	०	०	०	६०३	६०३	०	६३९	६३९	०	P1	२.४	२.३	१७	२	२
८	२०२००१३०११	प्रदेश योजना आयोग	बहुक्षेत्रीय पोषण	७००	७००	०	०	०	७०४	७०४	०	७४५	७४५	०	P1	२.१	२.१	३	१	३
जम्मा				४२२३८	४२२३८	०	०	०	४२४७७	४२४७७	०	४४९६३	४४९६३	०						

प्रादेशिक सोचका आधार स्तम्भ

“स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश”

प्रदेश नं. १ को
मध्यमकालीन स्वर्च संरचना
आर्थिक वर्ष २०७७/७८-२०७९/८०